

PHARMACOPOEIAE
MEDICO-CHYMICAE,
LIBER IV.
SEU
PHYTOLOGIA.

PHYTOLOGIA est pars Pharmacologiae, quae agit de plantis.

Classes Phytologiae sunt 4. Prima enodat alterantia primaria, quae sunt, plantae, harumque membra. Secunda, enucleat alterantia secundaria, uti sunt, Succi, Olea, Resinae, Gummi-resinae, Gummi. Tertia exhibet purgantia primaria. Quarta describit purgantia secundaria: utraque eodem modo cum prioribus accepta.

N. Damus autem rerum quarumcunque 1. Species usualiores ab aliis distinctas. 2. Nomina seu titulos, quibus Auctores celebriores & famosiores eas rubricant, id est, titulos tenus inscribunt. 3. Tempus ac locum natalem. 4. Delectum. 5. Officinalia nativa, id est, quid de rebus singulis crude officinale sit. 6. Vires. 7. Preparata usualiora, &c.

Rubricas seu titulos una cum auctorum nominibus addimus, non modo ut eo facilius res quaesita occurrat, atque a reliquis suis speciebus distinguatur, sed & innotescat, quinam auctores & quanae illorum scripta ad ulteriorem rei cognitionem consuli adiri queant. Sunt autem Auctores praecipui, eorumque scripta: Amati Lusitani Enarrationes in libros 5. Dioscoridis. Andreae Caesalpini de plantis libri 16. Augustanorum Pharmacopoeia seu Dispensatorium. Bartholomaei Carrichteri herbarium Germanicum in 8. Caroli Clusij. 1. historia rariorum plantarum. 2. libri 10. Exoticarum. 3. Corollaria in Dodonaeum Gallicè à se redditum, ut & in Garziam, Monardem & Acoitam. Gaspari Bauhini 1. Pinax theatri botanici. 2. Nova in Matthiolum. Castoris Durantis herbarium in linguam Germanicam à Claviss. Petro Vffenbachio huius Reipubl. Francofurtanae olim Medico celeberrimo translatum.

2 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

tum. Christophori Acoſtæ *hiſtoria aromatum & medicamentorum in Orientali India naſcentium*, qui eſt liber 9. *Exoticorum Cluſij*. Eurici Cordi *Botanologicum*. Garziæ ab Horto *hiſtoria aromatum & ſimplicium aliquot medicamentorum apud Indos naſcentium*, qui liber eſt 7. *Exoticorum Cluſii*. Hieronymi Tragi *herbarium ſeu libri 3. de ſtirpium uſitatæ nomenclaturis*. & o. Iac. Theodori Tabernæmontani *hiſtoria plantarum Germanicæ* libri 3. edita Ioa-chimi Camerarij 1. *Hortus*. 2. *Epitome Matthioli*. 3. *Matthiolus German. quem novis icônibus auxit*. Ioh. Baptiſtæ Porta 1. *Phyſognomica* 2. *Villa*. Ioh. Fragoſi *hiſtoria aromatum fruſtuum, & ſimplicium aliquot ex utraque India delatorum*. Ioh. Gerardi *hiſtoria plantarum Anglica*. Iohan. Manardi libri 20. *Episto-larum Medicinalium*. Leonhardi Fuchſii 1. *hiſtoria ſtirpium*. 2. *Ejuſdem icônes* in 8. 3. *Ejuſdem de compoſitioni-*

bus medicamentorum. Mathæi Lobelij *hiſtoria plantarum, ſeu obſervationes & aduerſaria à Lobelio & Pena edita*. Nicolai Monardis *ſimplicium Medicamentorum ex novo orbe delatorum, hiſtoria: qui liber eſt* 10. *Exoticorum Cluſii*. Otthonis Brunfelsi *hiſtoria* libri 3. *comprehenſa*. Pedacij Dioſcoridis libri 6. *de materia medica*. Petri Andree Matthioli 1. *Commentaria in Dioſcoridem*. 2. *Ejuſdem Epitome* in 4. Petri Belonij *obſervationes* libri 3. *expreſſæ cum notis Cluſii, cuius Exotericis ſubiun-ctæ ſunt*. Proſperi Alpini *de plantis Aegyptiis* liber. Remberti Dodonæi *hiſtoria ſtirpium pempeades* 6. *ſeu libri* 30. Valerij Cordi 1. *annotationes in Dioſcoridem*. 2. *hiſtoria ſtirpium*. 3. *Diſpenſatorium*.

Et hi ſunt Botanographi, quorum hac in parte fit mentio, omiſſis authoribus pharmaco-poëticiſ.

CLASSIS I.

De Alterantibus primariis, que sunt Planta harumque membra,
i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

I. Abies.

Abies { alba, *ελάτη*, hæc præfertur.
rubra, *πίτυς*, Picea.

Alba inscribitur Abies *Brumf. Trag. Matt. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Lon. Ger. Dod.* (cui potius Picea.) Abies alba & scemina C. B. 2. Germ. *Thannenbaum, vveiß Thannenbaum.*

Rubra insignitur, Picea *Brumf. Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Germ. Abies, 1. & rubra Trag. Abies Dod.* Picea major prima seu abies rubra C. B. Germ. *roth Thannenbaum, Fichte, Fichtenbaum.*

N. Adco conformes inter se sunt, ut nonnullis confundantur; differunt tamen, 1. quod folia Picea sint nigriora, latiora, molliora, leviora, minus pungentia, ramos circumquaque vestientia. 2. quod Cortex Picea sit nigrior, tenacior: abietis albicantior, fragilior. 3. quod Picea rami ad terram stellantur, secus ac abietis, &c. *Matt.*

Vivent perpetuâ fronde, nisi quod mense Maio foliis pristinis decidens, nova subinde renascantur. *Momibus gaudent saxosæ.*

OFFICINALIA NATIVA.

Cortex, (sed raro) Coni, & Resina.

N. *Imaicitur & viscum abieti alba, quod Plinij & Theophrasti Stelin reputat Clusius.*

Vires. Cortex exiccatur, adstringit. *Vsus*

que est præcipue externi in ulceribus & ambustis.

Coni (strobili, Germ. *Thannapffel*) exiccant & adstr. *Vsus* itidem sunt in primis externi in inflammatione Epatis & aliarum partium, (Epithem.) in verrucis. (quarum signaturam referunt) & clavis pedum abigendis, (lotione.)

Resina ex abiete duplex colligi potest, liquida & sicca. Liquida (lacryma, oleum abiegnum) colligitur ex tuberculis (ceu ex Vomica) abietum novellarum, sed pauca: Hæc Officinis Terebinthina Venetæ titulo venit, (de qua class. 4.) sed perperam, siquidem illa (abiegna) acrior ac calidior sit. Sicca ex Abiete & Piceâ colligitur: Hæc uti Thus figurâ ementitur, ita & usum eius æmulatur.

II. Abrotanum.

Ἀβρότανον, ἀβρότανον, ἀβρότανον.
Germ. *Stabwurtz, Girtwurtz, Gertwurtz, Gartenheil.*

mas, quod vulgariter nomen abrotani retinet, & huius loci est. Est scemina. Cupressus seu cyparissus hortulana. *Vide s. l.*

Loco gaudet temperato, præcipue dum adhuc in ætate adolescente constitutum est, coliturque in hortis.

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generi-

Aaaa 2-

4 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

bus solum officinale est angustifolium majus: Huius extant in officinis folia, & gemmae seu summitates collectae Augusto: huic succedit minus, seu abrotanum humile.

Majus insignitur Abrotanum mas, *Brunf. Dod. Matth. Lob. Cast. Tabern. masculum majus, Cam. primum, Trag. vulgare mas, Fuchs. Abr. mas angustifolium majus, Casp. Barbino. Minus C. B. 6. Abrotanum 1. Trag. odoratum humile dense fruticosum, Lob. humile, Tab.*

Vires. Calf. sic. incidit, aperit, substringit, extergit, valide discutit, resistit putredini ac veneno, morsibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, urinam movet, impetus hystericos discutit, regium morbum solvit. Extrinsecus usus eius famosus est in ossibus exiccandis, roborandisque: & quia pilorum signaturam summitates eius amulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.

PRÆPARATA.

1. ∇ stillat. Ex foliis ac summitatibus.
2. Vinum: Veteribus in usu fuit creberrimo modo non item.
3. Conserva: Ex summitatibus & flor. paratur, ut conserv. absinthij.
4. Oleum: Infusarum summitatum in \odot communi.
5. Oleum stillatitium: Ex summitatibus siccis.

III. Absinthium.

A. J. D. 100. Absinthium, vel Absynthium, Arab. Afenehij, Seforem, Alhanlais, Barus, Bulcigi. Ger. *V. Vermuth.* (maius. C. Bau-

Est } Vulgare, rusti-
cum, nostras } bin: N. 1.
 } humilius mon-
 } tanum, C. B. 2.
Ponticum. *Vide loco sequenti.*

Majus insignitur, Absynthium ponticum seu Romanum officinarum, C. B. 1. Absynthium, *Matth. Cord. in Dios. Lob. vulgare, Trag. Fuchs. Lob. Casti commune, Cam.*

Humilius: Abs. ponticum montanum, C. B. 2. Abs. montanum, *Cam. in Matth. seu Romanum, Tab. tenuifolium ponticum, Galeno.*

N. Vulgare majus, illud est quod passim nascitur. Montanum in certis tantummodo locis provenit, estque humiliori communi. Et hoc si haberi possit, eligere monet Tabernam. Florent Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Rustici Absinthij Folia ac Summitates.

Vires. Stomachicum imprimis est, hinc hepaticum & splenicum: calf. 1. (ad 2.) sic. 3. aper. arten. astringit, amarum est: hinc vermes necat, bilem educit, crapulam discutit, sudorem ciet, febribus (præcipue tertianis) convenit.

N. Capiti quia vapores crassos exhibet, pigritiam ac somnum inferre solet, minus tamen si prius per ∇ calidam trahatur, leviterque exprimatur. Extrinsecet Vigiliis (temporibus ac plantis pedum

dum impostum) confortat ventriculum, auditum acuit (sufficitur pure susceptus) &c.

PRÆPARATA.

1. *Still.* Ex summit. & fol. recentibus.
2. *Spiritus.* Destillatur ex summit. succis ∇ affusâ fermentatis.
- N.B. Potest ad fermentandum aut simile quid addi. *Senn. in Instit.*
3. *Succus expressus ac inspissatus.* Fit ex summitatibus siccis in ∇ coctis.
4. *Vinum absinthiacum.*
5. *Extractum liquidum seu Tinctura,* cum ∇ facta.
- N. Eiusdem efficacia Tincturam facili negotio assequi poteris, si summitatibus aquam vitæ affuderis, parum accenderis, atque hinc expresseris.
6. *Conserua.* Ex summitatibus paratur, l. a.
7. *Syrupus compositus.* Vide Dispens. August. & Noriberg.
8. *Trochisci de Absinthio.* Vide Disp. A. & N.
9. *Oleum infusum.* Ex omphacio, & summit. absinth. cum Rosis. Vide D. Notib.
- N. Augustani addunt quoque succum absinthij.
10. *Oleum stillaticum.* Cum aqua ac spiritu ascendit.
11. *Sal fixum.* Ex incinerata planta l. a. elicitur.
12. *Volatile.* Ex succo l. a. confici potest, quod rarò in usu.
- N. Sunt qui absinthium hoc vulgare,

veterum absinthium ponticum esse velint, adeoque & Romanum dicit.

IV. Absinthium ponticum.

Absinthium ponticum Officinarum C. B. 4. 5. Absinthium ponticum & tenuifolium, incanum, nobile. Abrotanum minus & r. Trag. Abt. foemina Fuchs. Lon. Abt. album Cord. Absynt. ponticum Math. Fuchs. (in iconibus) Tab. Abt. tenuifolium Dod. German. *VVelsch VVermuth, Garten VVermuth.*

Vites. Epaticum est præ vulgari. *Calp. in princ. gr. 3. sic. in princ. 3. minus amarum est, astringit, valideque incidit. exterg. disc. putredini restitit, educit bilem per urinam; proin convenit in omnibus affectibus Epatis, vesicae bilis, ventriculi: tormina ventris & uteri sedat: minit commode autem in mucilaginosi affectibus pulmonum, imprimis ob abstrictionem adhibetur. Extrinsecus discentit tormina ventris, adeoque & quæ partum subsequuntur: infantum vomitum compefcit, &c.*

N. Huic affinia sunt, quæ & in locum eius substitui cum commoda possunt, absinthium ponticum repens, ut & absinthium Nabaicum, seu tenuifolium Austriacum. C. B. 4. & 5.

PRÆPARATA.

Præparata eius rarò pro usu extant, parari tamen exinde possunt non secus ac ex absinthio vulgari. ∇ Stillat. Spiritus, Succus, Vinum, Extra-

6 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

stum, Conserva, Syrupus, Oleum infusum & destillatum.

V. *Acacia vera.*

Acacia Dioscoridi frutex lignosus ac spinosus est, ex cuius semine maturo, eiusdem nominis succus exprimitur nigricans: ex immaturo, rubescens seu subfulvus. Et hic est vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque est, ubi acaciæ simpliciter mentio fit. Ex omnibus præstantissima perhibetur luteo-rubea odoris grati.

Vires. *Refrig. sic. crassarum partium est, incrassat, astringit.*

N. 1. *Succus hic cum rarus sit. substituitur ut plurimum Acacia Germanica.*

N. 2. *Dat & aliam Acacia speciem arbuscula, quæ G. Arabicum profert, sed minus usitatam.*

VI. *Acacia Germanica.*

Ἀγριοκοκκινδέα. Prunus sylvestris, *Brunf. Matt. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. C. B. 1. alias Acantha. Arab. Schamuth, Schak Halepi. Germ. Schlehdorn.*

N. *Prunus sylvestris transplantatione diligentique cultura evadit hortensis, fructusque fert grandiores, quos Germani vocant grosse Garten Schlebe.*

Floret primo vere: fructum fert maturum autumno.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni sylvestr. rarè Folia, rarissimè cortices radicem.

Vires. *Folia, fructus, cortices refrigerant gr. 3. astring. incrassant. Usus præcipuus est in profusivis alvi, Veri. Extrinsecus in gargarism. balneis uterinis.*

Flores. Resolvunt, Renum sabitulum educunt, compressiones cardiacas leniunt, pleuriticam radicem resolvunt, alvum laxant.

N. *Accrescit nonnunquam muscus, qui specificè hernis conferre dicitur.*

PRÆPAR.

1. *Conserv. Flor.*

2. *∇ Stillat. Ex floribus elicita*

MB.

N. *Alij cum Vino distillant.*

3. *Syrupus: fit ex multiplici florum infusione, ut rosarum.*

Vires. *Purgat leniter, prodest in pleuresi, tussi sicca, venes expurgat, &c.*

4. *Succus seu Rob. prunor. sylvestrium solidius. Ex fructibus exprimitur, inspissatur, inque taleolas formatus asservatur, pro acaciæ veræ substitutione.*

5. *Vinum. Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. confusi hi rediguntur in globulos, ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.*

6. *Fructus conditi. Fiunt cum mellis P. ij. & Vini p. j. l. a.*

VII. *Acetosa.*

Ἄξαις, δάπαρον, Acetosa, Germ. *Saunvampffer.*

Est

Est A-
cer. {
Major {
 hortensis rotundi-
 folia
 syve-
 stris seu
 pratensis {
 plana, &
 bac inter-
 dum folia
 habet cri-
 spa.
Minor ar-
 vensis {
 Lanceolata ar-
 vensis.
 Non Lanceo-
 lata minima

Ex his, Officinis major sylvestris C. B. 1. in usu est, de qua vox acetosa simpliciter intelligatur Huic tamen nisi præferre volueris, substituere non citra rationem poteris, hortensem rotundifoliam.

Major sylvestris insignitur Acetosa pratensis C. B. 1. Lapathum 4. Diosc. Acetosa, Lon. major, Cast. Oxalis, Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lob. Tab. Rumicis 4. genus, Cord. in Diosc.

Hortensis rotundifolia C. B. 8. insignitur Oxalis rotundifolia, Dod. rotunda, Tab. sativa Franca rotundifolia repens, Lob. Acetosa rotundifolia repens, Cam. Acetosa rotundis foliis, Cam.

OFFICIN. NAT.

Exhibent usui pharmaceutico Folia, Radices & Semen.
Florent. Majo, Turgesc. semine Iunio & Iulio.

Vires. Cardiaca inprimis est & Epatica: frigef. & sicc. 2. aperit, resistit putredini, appetitum excitat, choleram reprimi, sitim sedat, unde in febribus sim-

plicibus ac pestilentialibus usitatissim a est, præcipue autem usu interno; hinc & externo adhibita.

PRÆPAR.

1. Conserv. folior.
2. ∇ destill. Ex foliis.
3. Succus. Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.
4. Syrupus. Ex succo & sacchar. August. $\frac{1}{2}$. Norib. $\frac{1}{4}$.
5. Conserv. Ex fol. rec. & sacch. $\frac{1}{4}$ aut $\frac{1}{2}$.

VIII. Acetosella.

Trifolium acetosum, Matth. Dod. Cast. Brunf. Oxys, Fuchf. Cord. Cam. Tab. Oxytriphylon, Trag. Luvula. Alleluia Lon. Trifolium acetosum vulgare, C. B. 1. Germ. Buchampffer, Savurklec, Guckgucksee.

Estque {
 floribus albis.
 floribus luteis.

Floret Aprili, ac princip. Maji. Locis gaudet nemorosis & arenosis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetosellæ albæ.
Vires. Cardiaca & Epatica est singularis, acetosa vires nisi superans saltem amulans, adeoque astum febrilem mitigat, sitim sedat, &c.

N. Acetosella Lonic. est acetosa arvensis lanceolata.

PRÆPAR.

1. Conserv. Folior.
2. ∇ stillar. Ex foliis.
3. Syrup. Ex succ. & sacchar. $\frac{1}{4}$ aut $\frac{1}{2}$.

Conserv.

4. *Conserua*. Ex foliis.

IX. Acorus.

Acorus verus, sive calamus arom. Officinarum, C. B. 1. Acorus, perperam Calamus arom. Officinarum, *Monard. Trag. Matth. Cord. Lob. Acorum, Lon. Cam. Tab. Ger. Acor. legitimum, Clus. hist. Germ. Calmus, Acker-vvurtz.*

N. Acorus officin. dicitur vulgò calamus aromaticus, cum tamen arom. proprie sic dictus herbasit ab hoc diversa. Vide infra.

Colitur in hortis, solòque gaudet palustri.

OFFICIN. NAT.

Radix, rarò Folia.

Eligenda radix albicans, sapore amara ac acris.

Vires. Stomachicus est, calfac. & sic. in princ. 3. partium tenuium est, attenuat. Usus precipuus in obstruct. mensium, Lienis ac Epatis, in dolore colico.

PRÆPARATA.

1. ∇ . Ex radice macerata.
2. Acorus conditus vulgaris. Vide August.
3. Confecta radix.
4. Ol. stillat. cum ∇ ascendit.
5. Elect. Diacorum. Vide August.
6. Extract. rad. Coque in Vino, exprime, & inspissa.

Vires. Plurimum valet in dolore colico. Dof. \mathcal{E} j.

X. Acorus adulterinus.

Acorus adulterinus, C. B. 2. Aco-

rus falsa, Cord. in Diosc. Acorum adulter. *Trag. falsum, Matth. Gladiolus luteis liliis, Eric. Cord. luteus, Fuchf. (icon.) Lon. Acor. Officinarum, Fuchf. Acorus palustris, Lob. Iris palustris lutea, Tab. Pseudoiris, Dod. Germ. gelb Schvvertel.*

Officinis rarò inservit usu, eoque in solâ radice, effodienda sc. Septemb.

Vires. Exiccac, parum calefacit, attenuat, astringit, roborat, resolvit, & peculiari ad nervosi generis & cerebri affectus commendatur, ut & ad dysenteriam, aliisque fluxus alvi ac uteri sistendos. Extrinsecus ad dysenteriam præcavendam, more nostratum, de collo suspendi solet.

PRÆPARATA.

Nonnunquam inde paratum extat Electuarium Stomachicum. Vide lib. 2.

XI. Adiantum.

Adiantum *Matth. Dod. Capillus ♀ vulgò Adiantum foliis coriandri, C. B. 1. Adiantum nigrum, Cordis Adiant. nigr. verum Tab. Ad. album Plinij, magnum Trag. Lugdunense, Cam. Germ. Fraffenhaar, Venushaar.*

N. Adianti vox pluribus plantis imposita invenitur. 1. Planta iam data. 2. Adianto aureo, polytricho. 3. Ruta muraria. 4. Trichomani: de prioribus hic loci, de posterioribus alibi.

Advehitur ex Gallia Narbonensi: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires.

Vires. Caliditate & frigiditate temperatum est, exiccatur, attenuatur, aperit, extergit, pulmonum veniūque vitii medetur, Epatis & Lienis obstructions reseruat, Vrinam & menses ciet.

N. Sunt qui Trichomanem easdem vires ascribunt, adeoque substitui posse autumant: Alij Rutam murariam.

PRÆPARAT.

1. Aqua. Ex fol.
2. Symplicium. Ex decoct. & facchar. $\frac{1}{2}$ August.
3. Compos. Vide August. & Norib.

XII. Adiantum aureum.

Polytrichum aureum { maius. Hoc minus usuale.
medium. Hoc usuale.
minus. Nec hoc officinas subit.

Dicitur Polytrichum aureum medium, C. B. 2. nobile vel primum, Trag. aureum Apuleij vel 2. Lonic. Mucus capillaris Dod. Adiant. aureum minus Tab. Germ. Gulden VViederthon.

OFFICIN.

Integra herba, seu caulis cum foliis muscosis & floribus.

Vires. De viribus apud auctores nihil ferè invenitur. Characterus tamen, ad morbos incantatione introductos commendat, cuius rei gratia apud mulierculas celeberrima est.

XIII. Agallochum.

Ξυλαλοχ, Lignum aloës Lon Tab. Agallochus seu Xylaloës, Cord. in D.

Lob. Cast. Tarum Cord. h. C. B. 2. Ger. Paradisi, oder Aloës holz.

OFFICIN. NAT.

Lignum, cuius frusta raro magna ad nos advehuntur, ut plurimum enim in fragmentis nobis transmittitur, quæ optima censentur nigropurpurea, venis cinerei coloris intersecta, amara, ponderosa, liquorem, si prunis candentive ferro imponantur, exudantia, suavem ac acidulum fumum, si incenduntur, præbentia, bullulasque simul post se relinquentia, haud ita facile dispartescentes: His adde haud postremum bonitatis signum, si aquæ supernatant.

Vires. Calfac. & sic. 2. confortativum est omnium viscerum ac præcipue cerebri, Cordis ac Uteris, spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lipothymia, amaritudine sua lumbricos necat. Externè creber eius usus est in cucuphis & Epithematibus cordialibus.

PRÆPARAT.

1. Extractum. Fieri potest ad normam aliorum Extractorum sive Gummosum solum id expectatur, si ve simul viscosum, de quo vide lib. 2. cap. 57.

Angelus Sala. 32. Fragmentor. elector. Pulveratorum, (instillari potest inter pulverisandum ∇ Rosar. ne quid evolet) ℥j. digerit ac extrahit cum Vi rectificatissimi ℥vj. vase clauso in MB ♁ 3. digerendo. De-
Bbbb

cantato dein liquori affundit ∇ Rosar. lb. j. abstrahit lentissimo calore ∇ . Restitantem Essentiam Resinosam lavat & exiccat, pro libitu coquit ad consistentiam, ut exinde trochisci formari possint.

Dosis gr. iiij. ad x.

Residuae feces aptae sunt quae admisceantur candelis pro fumo.

Quercetanus Extractum hoc seu gummi parat cum ∇ stillat. Hyperici aut Centaurij, atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. *Species Diaxylaloes.* Vide Dispens.

XIV. Ageratum,

Azupator, *Math. Cam. Tab. Cast.* Eupatorium Mesuae *Trag. Math. Lon. mentha corymbifera minor*, *Cord. bist.* Costus minor hortensis, herba Julia, Balsamita minor, *Dod.* Ageratum foliis serratis, *C. B. 1. Arab. Gafet.* Germ. *Leber-Balsam, kleiner Costen-Balsam.*

Colitur in hortis: floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires. *Calf. & siccat gr. 2. substantia tenuis, saporis aromatici, attenuat, extergit, putredini resistit, Epatica est, laxat alvum quam blandissime. Extrinsicus ciet urinam, uterumque emollit (suffitu.)*

PRÆPARAT.

1. *Syr. de Eupatorio Mesuae,* Vide Dispens.

2. *Pil. de Eupatorio.* Vide Disp.

3. *Trochisc. de Eupator.* Vide Disp.

XV. Agnus castus.

Salix Amerina Diosc. *Math. Vitex, Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Cam. Agnus Castus, Cast.* Elæagnon Theophrasti, *Lob.* Vitex foliis angustioribus cannabis modo dispositis, *C. B. 1. Germ. Keiſch Lamb.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & siccat: insigniter disc. menses ciet, appetitus venereos cohibet, semen immittit.*

XVI. Agrimonia seu Agrimonium.

Agrimonia, *Bruff. Dod. Lob. Cam. Eupatoriū, Math. Fuchf. Cord. Cast. Tab. Vulgare, Trag. Eupatorium Græcorum, Lob. Cam.* (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum est, vel Eupatorium Cannabin.) Eupatorium veterum seu Agrimonia, *C. B. 4. German. Agermenig, Odermenig, Adermenig, Bruchwurtz, leberkletten.*

Floret ferè æstate integrâ: crescit iuxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires. *Epatica nobilissima inprimis est, hinc splenetica vulnerariaque: calf. & siccat. 2. substantia est tenuis, aperit, deterg. subastr. corroborat Epar, ejusque fluxus coërcet, adeoque usu creberrimo venit in morbis ab Epatis imbecillitate subortis, ut sunt Hydrops, cachexia, &c. Extrinsecus adhibetur sapissime in balneis & lotionibus.*

PRÆ

PRÆPARAT.

1. ∇ stillat. Ex fol. & flor. vel ex integrâ plantâ circa finem Iunii collectâ.
2. Succ. Ex fol. & flor.
3. Syrup. Ex succo.
4. ⊖ ex cinere integræ plantæ.

XVII. Alchimilla.

Alchimilla, *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger. Vulgaris, Clus. hist. Cam. Pes leonis, Brunf. Fuchs. Lon. Brancha Leonis, Planta Leonis, (Dioscor. Pfiadium,) Stellaria Matth. Cast. Germ. Sinaver, gülden Ganserich, Löwvenfuß, vnser Fräwven Mantel.*

Crescit loco udo ac humido, ac præcipuè in pascuis, vnde & in hortos transplantari solet. Floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vites. *Vulneraria est & nobilissimis non postrema, calid. & frigid. temperata, consolid. astring. extergit, sanguinem incrasat, proin utilis fluxui mensium, &c. Usque adhibetur interno in potionibus vulnerariis; tum & externo.*

PRÆPAR.

∇. Fit ex integra planta, collecta mense Iunio cum floribus.

XVIII. Alkekengi.

Ἀλκικυανθόν, *Halicacabum, Cast. vulgare, Fuchs. Hal. vesicarium, Cam. Hal. seu vesicaria, Cord. Hal. Solanum halicacabum Trag. Matth. Lob. Solan. vesicarium, Dod. Alkekengi, Lon. Sa-*

xifraga rubra, & 4. Brunf. Solan. vesicarium 2. Baubini. Germ. Iudenkir-schen, Boborellen.

Crescit in vineis inter vites, locisque opacis: Floret Iunio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Bacca, quæ colore ac figura cerasa rubra representant, colligendæ circiter finem Augusti.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. Nephritica diuretica ac lithonriptica insignes sunt, Vitis præcipui in calculo renum & vesicæ, in ictero, (bacca & folia) in sanguine coagulato.*

PRÆPARAT.

1. ∇ stillat. Ex baccis.
2. Tinctura. Ex baccis cum ∇. propria.
3. Trochisci de Alkekengi. Vide Dispensat.

Alkermes, vide Chermes.

XIX. Allium.

Ἄλλοριζον, *Dioscoridi. Arab. Chaüm. Allium Brunf. Trag. Matth. Cord. in Diosc. Lon. Lob. Cast. hortense Fuchs. vulgare Cam. fativum Dod. C. B. 1. Germ. Knoblauch.*

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Cal. & sicc. 4. incid. aperit, discutit, alexipharmacum est. Vitis præcipuus internus & externus in colicâ flatulentâ, lumbricis, peste (cum ✚) tussi, calculo. Extrinsecus in scabie, urina obstructiõne, apoplexiâ uterinâ (umbilico*

12 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

inungitur succus) cussi (inungitur plantis pedum cum axungia porcina.)

N. Dulcius sapit si plantetur & existente sub Horizonte, eodémque tempore rursum effodiatur.

PRÆPARAT.

Electuar. de allio. Vid. l. 2.

Aloës lignum, vide Agallochum.

XX. *Alfina.*

Alfines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potissimum usualis est Alfina media. C. B. 11. Alfina, *Matth. Lob. Cast. Alf. major, Fuchf. media, Tabern. Ger. minor, Cord. hist. Morsus Gallinæ, 1. Trag. Germ. Hünderdarm, nerbist, Vogelkraut.*

Crescit in omnibus hortis & vineis. Provenit hyeme, florétque ad mediam usque ætatem.

OFFICIN. NAT.

Folia, vel integra herba, sed raro.

Vires. Refrig. & humect. 2. easdem vires obtinet quæ parietaria, præterquam quòd non astringat: insigniter nutritur creditur, unde atrophiam, phthisique laborantibus esca salutaris estimatur.

XXI. *Althæa.*

Althæa Dioscoridis & Plinij, C. B. 1. Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Cord. Vulgaris, Cam. Clus. hist. Malva palustris, Lon. Lob. Ibisicus, Cast. Tab. Malvaviscus, Bismalva, Ger. Ger. Eibischwurtz.* Quatuor faciunt Althææ genera: althæam simpliciter sic dictam, althæam arboremcentem, althæam palustrem, & althæam Theo-

phraisti, seu Abutilon Avicennæ. Ex his primum officinis in usu est.

Crescit locis humidis: floret Jul. & August.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta vere vel Autumno) Semen.

Vires. Herba calida est & sicca (aliis humid.) gr. 3. (Radix calfac. in princ. 2.) emollit, laxat, discut. dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & corrigit. Usus præcipuus in affectibus vesicæ, pectoris, v. g. pleuritis, &c. Vide Malvam, cum quâ in qualitatibus omnibus convenit: Externus creberrimus eius usus est in cataplasim. clysteribus, &c.

PRÆPARAT.

1. ∇. Ex foliis & floribus.

2. Mucilago. Ex radice extrahitur coctâ cum aqua.

N. 1. Utiliter hac adhiberi poterit pro trochiscis sublingualibus incorporandis.

N. 2. Ex mucilagine hac insigne Extractum cum V parari poterit in leniendâ faucium asperitate utilissimum.

3. Syrupus Althææ Fernel.

4. Unguentum Dialthææ Compos. Ex emollientibus & discutientibus. Galbano scil. & S. hederæ. Vide itidem Dispensatoria.

XXII. *Amaranthus.*

Amaranthus, *Matth. Am. parvus, Cam. purpureus, Fuchf. Dod. Lon. Cord. in D. angustifolius simplicis spicatâ panniculâ Lob. Amar. vulgaris, Tab. Amar.*

Amar. simplici panniculâ C.B. 4. Cir-
cæa, Trag. aliis, Flos amoris. German.
Flor-Amor, Taufentschæn, Sammet-
blum.

Floret Augusto: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Floris.

Vires. Refrig. & siccac, modicè astring.
Hinc usus in fluxionibus cunctis. E.g. ex-
puitione sanguinis, diarrhœa, dysenteria,
fluxus uterino, &c. Extrinsecus confert
in teneismo, &c.

N. Sunt qui propinant ad lactis gene-
rationem invandam.

XXIII. Ammi verum.

ἄμμι, ἀμμι, ἀμμιον. Ameos, Amios,
ammeos, cuminum Æthiopicum.
Ammi Brunf. Trag. Cord. in D. Lon.
commune seu vulgare, Dod. Cam. Ger.
vulgarius, Lob. Ammioselinum, Tab.
Germ. Ammey.

Adfertur Alexandria Ægypti Ve-
netias, & in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc est purum

Vires. Calf. & sicc. g. 3. tenuium par-
tium est, incidit, aperit, disc. Hinc conve-
nit in dolore colico & uterino, in mensi-
bus & urinâ obstructis, in inflatione ven-
triculi, uris que præcipuè interni est, hinc
& externi.

XXIV. Amomum.

ἄμμιον. Amomum veterum quod-
nam sit, adhuc sub judice lis est. Sunt
enim qui Rosam Hierichontis esse
velint, ut Cordus: alij aliud quid esse

contendunt. Clusius tres eo nomi-
ne describit herbas, quas tamen cum
Dioscoridis amomo minimè respon-
dere confitetur.

Officinæ duplex semen sub Amo-
mi nomine monstrant, quorum al-
terum majus nigrum rotundumque
est instar granor. piperis rotundi, vel
cubearum, gustu minimè acre,
quod videtur veterum esse sison, si-
non, &c. Alterum minutum semen
est pallidum: utrumque rarè in usum
venit, locoque amomi veterum reci-
pitur Acoras.

XXV. Amydala seu
Amygdala.

Amygdalæ fructus sunt, amygda-
li arboris, iisque vel dulces vel amari.
De Amygdalo videatur Brunf. Trag.
Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab.
Matth. Cast. Germ. Mandeln.

OFFICIN. NAT.

Utriusque nuclei, amygdala vel
amygdalæ dicti.

Vires. Dulces nutritiva sunt, tempe-
ratè calida & humida, humorum acri-
moniam lenientes, & hinc dolorem & Vi-
giliâs ab acrimoniâ oriundas, demulcen-
tes, adhibenturque præcipuè in Emulsi-
onibus.

Amara sunt calida & sicca, 2. atten-
aper. exterg. diuretica sunt, obstructioni
jecoris, lienis, mesenterij, uterique conse-
runt. Extrinsecus lentigines tollunt, si
masticatae illinantur, capitis dolori sub-
veniunt (in frontalibus.)

PRÆPARAT.

Confect. amygd. dulc.

amarar.

Ol. expressum amygd. dulc.

amarar.

Vires. Oleum dulce lenit, maturat, anodynum est, usque præcipui in colico ac nephritico dolore mitigando (propinatium dosi ℥j. vel ij. cum manna, vel etiam clysmati infusum) infantulis recens natis usu creberrimo ad tormina Ventris compescenda cum saccharo penidiato exhibetur ad ℥ij. quinetiam ad mitiganda tormina puerperarum usus eius creberrimus est. Olei amari vires ex superioribus colligende sunt.

N. Vsi interno recens expressum adhibendum est, non rancidum.

XXVI. Anacardium.

Anacardium *Matth. Cord. b. Lon.*

XXVII. Anagallis

Anag. { Aquatica. *Vide infra.*

{ Terrestris. { Mas flore phœniceo, C. B. 1. } ha officin. & huius loci.
 { Fœmina fl. cæruleo, C. B. 1. }
 { Lutea, imitata. }

Mas insignitur Anagallis, *Cord. in D. Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Cast. Ger. Anag phœnicea mas, Lob. Tab. Cam. mas, Clus. b.*

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Cast. Ger. Anag. cærulea fœm. Lob. Clus. hist. Anag. cærulea, Tabern. Cam.*

Cast. Trag. Tab. Ger. Arab. Balado. Anacardium, Germ. Elephanten Lausi.

Fructus est arboris exoticæ, colore ac figurâ cor representans, præcipuè si siccatus sit.

Crescit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus, sed raro.

Vires. Calf. & siccatur (non 4. nec 3. gradu) ut nonnulli volunt, sed remissius, Cephalicus est, memoriam ac sensus acuens & confortans.

RRÆPAR.

1. Elect. seu Confectio Anacardina.

Vide Dispens.

2. Mel anacardinum. Ex fructu recenti in ∇ cocto supernaturat. Vide Dispensat.

3. Oleum, vel ex fructibus exprimitur, vel in corticis coctione supernaturat, sed rarissimum hoc est.

Dicuntur Germ. *Gauch-beil, Colmarkrant, Vogelkranz.*

Crescunt in vinetis, hortis ac arvis; lutea tamen non nisi in sylvestribus ac umbrosis locis provenit. Floret Majo, & hinc per totam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires-

Vires. *Vtraque calf. & sicc. amara est, exterg. & subastr. Unde & pro vulneraria commendatur, morsui canis rabidi subvenire à nonnullis commendatur: adhibeturque usu interno & externo.*

PRÆPARAT.
1. ▽. Ex integra planta.
2. Succus. Rarò extat, cum tamen maximè commenderur in Errhinis.

XXVIII. *Anagallis aquatica.*

{ folio subrotundo } maior, C. B. 1. } Ha usuales & præcipuè minor.
{ Latifolia } minor, C. B. 2. }
{ Angustifolia } { folio oblongo } { major. }
{ } { } { minor. }

Dicuntur Beccabunga, Berula, Sium aquaticum, Laver. German. *Bachbungen, VVasserbungen.*
Crescunt in rivulis. Florent Majo & Junio.

Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger.
Crescit loco arenoso & aptico: flor. Iun. Iul. Aug.

OFFICIN. NAT.

OFFICIN. NAT.

Folia, vel integra planta.

Folia, Flores & Semen.

Vires. *Calfac. moderatè humectat. Vfus præcip. in scorbuto, urinam, calculum renum & vesica insigniter expellit, menses ciet, fatum mortuum ejicit. Extrinsecus opitulatur pblegmonis & Erysipelati; maculas faciei abstergit (cum sulfure.) Vulneribus medetur, (cum telâ arancarum impos.)*

Vires. *Calfac. in princip. 3. sicc. in princ. 2. (radix calf. 3. sicc. 2. completè) diger. disc. maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat somnum, venereos appetitus minuit, singultui vomituique medetur: Et hac omnia præstat usu interno & externo. Inprimis tamen extrinsecus Clysteribus anodynis immiscetur, capitisque cataplasmatibus anodynis & somniferis (summitates cum oleo olivarum cocta.)*

PRÆPARAT.

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex planta integra, vel succo eius expresso.
2. Succus. Expressus & inspissatus: qui rarò extat.

1. ▽. Ex integr. planta. (rari usus est.)
2. Oleum insolatum. Ex fol. & flor.
3. Ol. stillatit. Fit ex semine.

XXIX. *Anethum.*

Avndoy, avnikndoy, Dill, Dillenkraut.
Aneth. { Hortense, hoc usuale.
{ Sylvestre.

XXX. *Angelica.*
Hortensis, seu sativa, Costus niger, C. B. 1.

Insignitur Anethum Brunf. Trag.

Sylve-

Sylvestris { Major C. B. 2.
Minor montana. C. B. 5.

Ex his utuntur primâ; Nec contemnenda tamen & secunda.

Prima dicitur Angelica, *Brusf. Lob. Cast. Tab.* Angelica maior, *Dod. An. gelica sativa, Trag. Matth. Dod. Lon. Ger. A. odorata, Cam. Smyrnum Cord.* in D.

Secunda, describitur sylvestris major, C. B. 2. Angelica sylv. *Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Lob. Cam. Ger. Ger. Angelick wurz. Heiligen Geists v.*

Crescit sativa locis cultis humidis ac pinguibus; Sylvestris major humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemorosus gaudet. Florent Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris.

Vires. *Bezardica & cordialis nobilissima est, Calf. 3. (sylv. maj. 2.) sec. 2. aper. atten. sudorifica & vulneraria est: menses movet, suffocationi uteri maxime conducit, malignis morbis, Venenis, ipsique pesti medetur: Venena omnis generis per sudorem pellit, adeoque usu interno precipue, tum & externo adhiberi apta est. V. g. ad arcendam pestem (in amuleto, in sublingualibus ad morsum canis rabidi (in cataplasin. &c.))*

Dosis ʒj.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex integra planta.
2. Succus. Ex radice recent.

N. Potest & ex siccis radice mediante coctione elici.

3. Extract. Fit cum ∇.

Dosis à ʒβ. ad ʒβ.

N. *Quercetanus extrahit cum Spir. Juniperi, hydromelite Vinoso, &c. Vide pharmacop. rest.*

4. Condita radix l. a.

5. Oleum stillat. Ascendit cum ∇.

6. Balsamus l. a. cum oleo nucis preparato fit.

7. ⊖. Ex iacinerata vel integra planta, vel ☉ in destillatione remanente.

N. *His adiungi potest rad. preparata, quam dicunt, i. e. in aceto macerata. Verumenimvero, quis dubitat, infusione hac magnam virium partem, menstruo communicari, adeoque radice decedere.*

XXXI. Anisum.

* *Ανισον, ανισον, Germ. Anis.*

Gaudet loco optimo & stercorato; seritur mense Martio, floret Julio, semen maturescit Autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, rad. Herba.

Vires. *Calf. succ. 3. recens mitius est, atten. discut. diureticum est, lac auget pulmonicum ac stomachicum imprimis audit: Hinc usus precipuis, in inflatione ventriculi, tussi, &c. Infantibus ʒj. exhibitum blandè per inferiora ac superiora saburram ventriculi intestinorumque eicit.*

PRÆPAR.

1. Confectio. Ex semine fit.
 2. Confectio Anisi laxativi simplex.
- Fit scammonij cum saccharo mixture, vel maceratione anisi in ∇, qua

in quâ scammonium fuerit dissolutum.

N. Alij in infusione ☉ anisum con-
ficiendum macerant.

3. Confect. anis. laxat. composit. Vide
August.

4. ∇. destill. Ex herb. & semine.

5. ∇ vita Anisat. Ex semine cum
Vino destillatur. Vide lib. 2. de spiri-
tibus.

Fieri itidem potest spiritus, si re-
manentia ex destillatione ∇æ refi-
dua cum fœcibus cerevisiæ ferment-
tetur, vel simili.

6. ∇ stillat. cum ∇ ascendit.

N. 1. Ex aniso stillat aqua lactea, qua
calori solis exposita copiosius oleum ad
superficiem mittit.

N. 2. Anisum diu macerare oportet.
Sic dat lbj. olei ℥b.

N. 3. Anisi destillatio lento igne pera-
genda est, quia nimirum volatilior illa
pars facilis est ascensu.

7. Sal. Ex incinerata planta vel re-
manentia destillationis.

8. Species Diarsisu. Vide Disp.

XXXII. Anserina.

Argentaria, Argentina. Dod. Po-
tentilla, Brunf. Matth. Lon. Agrimo-
nia sylvest. Anserina, Trag. Tab. Ger-
man. Grensch, Gensrich, Grünling,
Silberkraut.

N. Est sine sapore & odore.

Crescit passim herbosis locis, pra-
tis, iuxta sepes & vias. Floret appe-
tente ætate, quo tempore & colligi
apta est.

OFFICIN. NAT.

Folia, vel integra planta.

Vires. Refrig. moderatè, sicc. fortius,
astring. constipat. Hinc sanguinis expui-
tioni medetur, diarrhoeam, ac reliquos
alvium & uteri fluxus compefcit: hæ-
moptoicis & hæmorrhœosis subvenit: re-
num calculum insigniter atterit: vulne-
ribus insuper admodum conducit. Exter-
nè famosa est in doloribus dentium miti-
gandis, putredine gingivarum arcenda,
astu febrili sopiendo, quem potenter com-
pescit, si cum sale & aceto confusa plantis
pedum supponatur, vel etiam carpis appli-
cetur.

PRÆPARATA.

1. ∇. Ex planta integra.

2. ∇. Ex floribus.

3. Conserva. Ex floribus.

XXXIII. Anthora.

Anthora, Matth. Lon. Cast. Cam.
Anthora Lob. Dod. Tab. Ger. vulgaris,
Clus. hist. Aconitum salutariferum seu
Anthora, C. B. 17. Napellus Moysis,
Avicennæ, aliis Antithora (quod
Thoræ pharmacum sit,) Germ. Heil-
giff Gifftheil.

N. Sunt qui radicem Contrayervam
faciunt Germanicam: alij Zedoariam
Arabum, Avicenna scil. & Serapionis.
Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui posteriorius
mordicus asserere nititur.

Crescit in Alpibus Helveticis, in
Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Saporis amarè est, calfac. &

Cccc.

sicc. cardiaca est: atten. aperit, absterg.
Vsus pricipui in morbis ac iclibus vena-
 natis, pesti specificè adversatur, & pecu-
 liariter Radici Thore.

Dosis à ʒʒ ad ʒj.

N. Educit insuper mucilaginem Tar-
 taream ac aquas per alvum.

XXXIV. Antirrhinum.

Ἀντιρρίνον, ἀντιρρίνον. Antirrhinum
 Matth. Dod. Lob. Tab. Antirrhinum
 majus alterum folio longiore, C. B. 2.
 Germ. Orant, Dorant, Brackenthaubt,
 Kalbsnasen, Handskopff.

Crescit locis sabulosis: floret Ma-
 jo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba integra, i. e. folia cum flori-
 bus ac gemmis ramulorum, qua
 repræsentant caput vituli.

Vires. Rariùs est in Medicina, nec
 adhibetur nisi à mulierculis contra spe-
 ctra, incantationes, veneficia, &c. idque
 tam præservandi quàm curandi in-
 tentione utriusque satisfacit: appensione, fu-
 migatione, suppositione, appositione, bal-
 neatione. Vide Carrichter. in Herbario.

XXXV. Apium.

Macodonicum. Vide Petro-
 selinum Macedonicum.
 Apium, Veterum, seu hortense.
 Σέλινον, Vide Petroselinum officina-
 rum.
 Germ. Palustre, Apium officina-
 rum: de quo hic.
 Eppich, Montanum. Vide Petroseli-
 num montanum.

Dicitur Apium Fuchf. Lon. Paluda-
 pium, Tab. Eleoselinum, Dod. Lob. A-
 pium vulgare, Trag. Germ. Braunes
 Peterlein, VVasserpeterelein, VVasser-
 morellen, VVassereppich, VVasser-marck,
 Crescit inter Beccabungam: flo-
 ret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. Calef. & sicc. frè gr. ʒ. inc id
 aperit, unde & inter 5. radices aperien-
 tes recensetur. *Vsus* pricipuus internus
 & menses movet. calculum pellit. re-
 gium morbum solvit. Semen efficacius est
 quàm radix, annuatim: que seminibus
 calidis minoribus. Vtraque præcipuè in-
 ternè usurpantur.

PRÆPARA.

∇. Ex caule, fol. & floribus Junio
 collectis.

XXXVI. Aquilegia.

Aquileia, Germ. Ageley, Ageleyen.
 N. Diversa reperiuntur species flo-
 rum colore vel plenitudine distinctæ: Of-
 ficinaria simplex illa flore caruleo, C. B.
 2. vel 8. intelligitur.

Dicitur Aquilegia, Trag. Fuchf. Lon.
 Dod. Cam. Aquileia, Matth. Lob. Cast.
 Tab.

Crescit sata in hortis ac fundo
 pingui, nonnunquam in locis sylve-
 stribus incultis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tum Flores & Herba.

Vires. Calf. moder. sicc. j. aperit Ep.
 & Lienem, ac inprimis meatum bilari-
 um: unde regio int. detur morbo; Ciet. ur-
 nam

nam & menses, vulnera consolidat, ventris tormina sedat. NB. Semen in expellendis morbillis ac variolis usus mulierculis est creberrimi. Extrinsecus frequens eius usus est ad purvedinem gingivarum scorbuticam emendandam, ulceraque oris fauciumque solidanda.

PRÆPARATA.

1. ∇ stillat. Fit ex fol. flor. ac radice, Augusto collectis.
2. Conserva. Ex floribus quæ rari usus est.
3. Acetum. Ex infusione florum.

XXXVII. Aristolochia.

Aristolochia Germ. Osterlucey, Holzwurz.

Longa, lange Holzwurz.
 Rotunda (à radice rotunda,)
 Est } runde Holzwurz.
 Clematidis.
 Piftolochia.

Ex his officinales sunt longa & rotunda. Verùm de (rotunda) notandum, quod officinis fumaria bulbosa illius loco usualis sit, quam vide suo loco.

Indigitatur Aristolochia longa Dod. Cord. in D. Lob. Clus. hist. Aristolochia longa vera, Cam. C. B. 3.

Rotunda vocatur Aristolochia rot. vera, Trag. Lon. Cam. Arist. rotunda, Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast.

1. Aristolochia rotunda, flore ex purpura nigro. C. B. 1.

Utraque colitur in hortis: florét-que potissimum Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Rotunda Radix sola. Longa Radix & Folia.

Vires. Utraque Cephalica, Epatica & Pulmonica imprimis est: calf. & sicc. 2. completè: atten. aperit. Hinc prodest ad eam mucilaginem resolvendam expectorandamque ad menses ciendos, tumores internos rumpendos, venena discutienda. Insuper Longa infusio ad scabiem exiccandam vel vulgo hic usitatissima est. Extrinsecus adhibetur usu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.

Rotunda tenuiorum est partium quàm Longa, adeoque efficacior & imprimis mensibus ac secundinis ciendis celeberrima: Calf. & sicc. 3. aper. attenuat.

PRÆPARATA.

- ∇ . Ex integra Aristol. longa, i. e. foliis ac radice.

XXXVIII. Armoracia.

Raphanus sylvestris, Sinapi agreste 3. Trag. Rapistrum albo fl. erucæ foliis Lob. album, Tab. Rapistrum fl. albo, seu siliqua articulata, C. B. 2. Ger. Heydenreich. wild Meerrettich.

N. Sunt qui Lampsanam Dioscoridis putant.

Crescit in locis multis iuxta rivulos, ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. Calfac. & sicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, resolvit, viscera aperit, diuretica, lithonriptica & antiscorbutica est.

N. Lac imminuere dicitur.

XXXIX. *Arnica.*

Chrysanthemum latifol. nardus
Chalta 2. vel plantago alpina *Lob.*
Chalta alpina vel Damasonium *Tab.*
Alyfina *Diosc.* *Math.* aliis Lagea
Lupei. Germ. *Mutterwurtz*, *VVol-*
verley Saxonibus.

Crescit in montibus ac pratis, flo-
retque per totam ferè ætatem.

OFFICIN. NAT.

Planta cum floribus.

Vites. *Calf. & sicc.* partium tenuium,
sudorifica est & diuretica, nonnunquam
& vomitoria. Proin *Holsatos* rusticos con-
tra grumosum ac coagulatum sanguinem,
vel etiã contra febrem in cerevisia coxisse,
ac cum successu propinãsse, observavi.

XL. *Artemisia.*

**Artemisia* *Diosc.* *Artemisia* vul-
garis major, *C.B. 1.* *Artemif. major,*
Trag. Matt. Cord. in D. Cam. A. vul-
garis, Clus. b. A. Latifolia, Fuchf. Lon.
Dod. Artem. mater herbar. Lob. Ger.
A. vulgaris, & Artemisia altera po-
lyclonos dicta, Diosc. Artemisia ru-
bra & alba, Tab. aliis olus regium,
herba regia. Germ. Beyfusi, S. Io-
hannis Gürtel.

N. 1. Variat colore tum caulis, tum flo-
ris: una caule & flore rubro purpura-
scente, seu subpurpurascente: altera ex
viridi albicante, vel subpallente spadi-
cœve. Hinc due figure *Tab.*

N. 2. Vtraque etsi interdum inveni-

tur maior, interdum minor, attamen vi-
ribus conveniunt.

OFFICIN. NAT.

Summitates cum semine incluso:
quin & tota herba, eaque cum rubra,
cum alba.

Vites. *Veterina est, calf. sicc. 2. ape-*
rit, discutit; mensis, fatum, secundinas
pellit, sordes abstergit, adeoque usûs cre-
berrimi est mulierculis, qua eam adhi-
bent internè & externè, adeò ut vix bal-
nea seu lotiones parent, in quibus artemi-
sia non contineatur.

N. Rubra efficacior est albã, proin &
communior.

PRÆPARATA.

1. V. Ex summitatibus & foliis.
2. Ol. stillat. rarò extat.
3. Syrup. Compos. Vide *Dispenf. Au-*
gust. & Norib.
4. Sal. Ex planta incinerata:
Arthanita, vide Cyclamen.

XLI. *Arum.*

**Agov, Psaffenspinn, teutsche Ing-*
ber.

Est vel { foliis macu- } utrumque sine
 { latis } discrimine of-
 { non macu- } ficinale est.
 { latis }

Prius dicitur *Arum maculatum*,
maculis candidis vel nigris, *C. B. 2. Ari*
3. genus, Trag. Arum nigricantibus
lituris signatum, Dod. Arum, Math.
majus foliis albis maculis notatis Cast.
Arum offic. Lob. A. maculatum Tab.
Poste

Posterius vocatur Arum vulgare non maculatum C. B. 3. Aron Brunf. Ari 1. genus, Trag. Arum Fuchf. Cord. Lon. Tab. vulgare, Cam. majus, Ger.

Crescit locis pinguibus & campestribus. Folia erumpunt mense Martio, flores Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari usus est ob acrimoniam summam, exiccata autem crebrioris. Colligenda radix est cum germinare Arum incipit mense scil. Martio.

Vires. Calfac. & sicc. 3. Galeno gr. j. (quod de Aronoftrati, quippe quod acrimoniam maximam & exulcerante sale piperino præditum, intelligi nequit.) In præcipue prima regionis, eum quoque pectoris & pulmonum peculiariter incidit, resolvit ac discutit. Proin usus eius creber est in cachexia, asthmate, & c. hernias curat, ciet urinam, obstructions viscerum resolvit.

PRÆPARA.

1. Radix præparata. Præparatur vulgò maceratione in ☒ atque exiccatione.

2. Fecula. Fit l. a. Vide lib. 2. v. D. August.

3. Pulvis Stomachicus Quercet. Cuius basis est radix Vino præparata. Vid. lib. 2.

Asatum, vide inter purgantia.

Aspalathus, vide Rhodium lignum.

XLII. Asparagus.

Asparagus, Ασπάραγος, Germ. Spargen, Sparschen.

Triplicis generis est, 1. hortensis sativa, 2. sylvestris, 3. palustris. Ex his prius officinis in usu est. Cui substitui in defectu potest secunda, utpote quæ à prima nonnisi solâ culturâ differt.

Dicitur Asparagus Brunfels. Trag. Matth. Fuchf. Cord. hist. Lon. Asparagus altilis, Fuchf. Tab. Domestica, Bellon. Asparagus, Diosc. Asp. sativus Cast. Ger. Asp. hortensis Dod. Cam. Asp. domesticus Lob. Asparagus sativa. C. B. I.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. Radix est diuretica, lithomprica, & ex aperitivis 5 illis famosis una. Calfac. & sicc. moderatè, discutit. Epur, Lienem præcipue & Renes infarctu liberat, ideoque in decoctis eò respicientibus frequentissima est. Externe adhibetur (in gargarismis) pro leniendâ odontalgia & laxitate gingivarum.

Semen eadem Vires obtinet, sed usus est rarioris.

PRÆPARATA.

∇. Fit ex integra planta cum bacis rubris Septembri mense collecta, quæ supra recentem herbam rectificari potest, sed rari est usus.

XLIII. Atriplex.

Germ. Melte, Milte, Molte, Scheissmilte.

Est } 1. Hortensis fol. } rubris.
 ac caule } viridi albescentibus. *Hac præstantior reliquis est licet*
 } nec reliqua continentur fuerint.
 } 2. Sylvestris.
 } 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex fativa, *Tab.* Avena fativa & prima, *Trag.* Avena vesca, *Lob.* Ger. Avena vulgaris, eu alba, *C. B.* 1. frumentum, *Cord. in D.* Germ. *Haberm.*
Frag. Atr. fativa alba, *Lob.* Atriplex, *Matth.* Hortensis, *Fuchf. Cast.* Atriplex fativa viridis, *Cord. in D.* A. alba viridis, *Lon.* Atriplex hortensis alba seu pallidè virens, *C. B.* 1.

Rubra dicitur atriplex rufo folio, *Cord. in D.* Atriplex hortensis, *Dod.* hortensis rub. *Lon.* Atriplex fativa, *Lob.* Atr. rubr. *Tab.* subsativa alba, *Ger.* Atriplex purpurea grandis, *Cam.* Atriplex hortensis rubra, *C. B.* 2.

Locis gaudent arenosis, crescitque sylvestris passim iuxta vias. Florent Iunio, Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia sylvestris præcipuè hinc hortensis pallidè virentis. *Semen* rariois usûs est.

Vites. Refrigerant 1. humect. 2. leniunt dolorem: Hortensis insuper culinaria ac alimentosa est; sylvestris autem in solvendâ alvo celebris.

Usus officinalis præcipuè externus est in clysteribus ac Epithematibus paregoricis, v.g. antipodagricis, immo quoque in lotionibus pedum somni causâ paratis.

XLIV. Avena.

Βρώμη vel ἄραβος, Avena *Brunf.* *Matth.* *Fuchf.* *Dod.* *Lon.* *Cast.*

Tab. Avena fativa & prima, *Trag.* Avena vesca, *Lob.* Ger. Avena vulgaris, eu alba, *C. B.* 1. frumentum, *Cord. in D.* Germ. *Haberm.*

Avenæ semen culinare potius est, quàm officinale; nihilominus tamen non exul prorsus est, sed adhibetur tum crudum, tum quoque in farinam redactum. Crudum sacco inditur, qui ventri optimè calfactus imponitur, ad dolores colicos & uterinos leniendos. Farina avenacea cum butyro in pultem cocta, conducibilis est in scabie capitis exiccandâ, &c.

XLV. Malus Aurantia.

Malus Nerantia, Germ. *Pomerantzenbaum* Viret per integrum annum. Videatur pomum Arantium, *Trag.* Aurantia mala, *Matth.* *Lon.* *Cast.* *Tab.* *Cam.* Aureum malum. *Clus. hist.* Arantia, *Cord. in D.* Arantia, *Lob.* Malus anarantia, *Dod.* Arantia major, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Poma quæ simpliciter arantia, aurantia vel mala aurea, poma nerantia & anarantia, poma arantia dicuntur: suntque tum acida, tum dulcia, tum vinosa, seu media & cortices.

Vites. Poma acida & vinosa præferuntur

runtur reliquis, easdemque virtutes habere putantur quas Citria mala, imbecilliores tamen: cortices calidiores sunt usque vulgaris in torminibus ventris colicisque (a flatu subortis) inque dysuria corrigenda. Quinimo & febris fugi comperti sunt subsequente sudore.

Dosis ℥j. ad ʒj.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiariore nomine Nampha, Napha, Laufam, vel Angelica.

Vires. Promovet sudorem, adhibeturque in odoriferis.

2. ▽. è corticibus.

3. Succus expressus. Ex pomis acidis; qui tamen rari usus est.

4. Sympus. Ex succo acido & sacchar. ʒrari itidem est usus.

5. Condit. corticis. Ex corticibus recentibus (purgatis; amaroréque aliquantulum liberatis & saccharo.

6. Conserv. Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hispania, Italia.

7. Electuar. seu Gelatina arantior Ex corticibus exterioribus recent. (l. a. amaro suo exutis) coctis, vel etiam contusis, & cum malvatico saccharoque mixtis.

8. Oleum stillatit. E corticibus.

9. Balsamus. Ex oleo: ut alij Balsami.

10. Unguentum arantior. re. Pomum arantium acid. facto foramine, exprime succum, cum quo miscerantillum Theriacæ, croci & aceti,

inde iterum pomo ac coque sub cineribus: tandem exprime.

Vires. Fugat lumbricos infantum umbilico impostum, compefcit æstum cardia, inunctum, somnum blandæ conciliat temporibus illorum.

XLVI. Auricula muris.

Pilosella, pilosella lutea, Germ. Mäüßährlein, gelb Mäüßährlein, Nagelkraut.

Est { hirsuta.
Repens maior { non hirsuta.
Erecta.
Montana, hispida seu hispidula,
vide suo loco.

Præfertur autem reliquis pilosella maior repens hirsuta, C.B.1. Auricula muris, Brunf. Cord. in Diosc. Auricula muris minor, Trag. Lon. Pilosella, Math. Lob. Cast. Tab. Pilosella, major, Fuchs. Dod. Pilosella repens. Ger.

OFFICIN. NAT.

Integra planta seu folia.

Vires. Calfac. & sic. 2. astring. absterg. constip. sternutatoria est & vulneraria, (intus & extus adhibita) dysenteriam, alvi uterique fluxus sistit, bilem astuantem sedat, hernias (infantum præcipue) curat. Extrinsecus medetur ulceribus oris, (in collutionibus) hamorrhagiam narium sedat, (pulvis nari inditus.)

PRÆPARATA.

▽. Destillatur in M̄ ex integra plantâ, collectâ sine Maji vel circiter.

XLVII.

B.

XLVII. *Balanus Myrepfica.*

Balanus & *μυρσφικιν* Dioscoridi. Bal. myrepfica, *Cord. in hist. Tab. Ger. Bell.* Glans unguentaria, *Math. Cord. in D. Lob. C. B. Granum Ben, Lon. Ben. parvum, Monard. Arab. Habel Ben.* Fructus est arboris myricæ similis, magnitudine avellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleosum, veluti amygdalæ.

Vires. Nucleus calf. 3. sicc. 2. terget, purgat suprâ ac infrâ, educitque bilem ac pituitam. Curat scabiem impetiginésque sanat.

N. *Mesües Ben* duplex facit, magnum sc. ut *avellana*, quod *Monardes avellanas purgatrices esse vult*; & parvum *ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.*

PRÆPARATA.

Oleum ex nucleis exprimitur, & ad nos transfertur, titulo olei *Balanini*, vel de *Ben*. Vide *August.*

Vires. *Emollit, discutit, neuroticum est, scabritiem, lentiginés aliâque cutis vitia sanat, qualicumque tinnitui aurium subvenit (inditum auri.)*

N. Oleum hoc quia rancescere nescit, commiscetur rebus fragrantibus. E.g. *moscho, zibetta, coriis*que illinitur ad fragrantiam impertiendam. Alij tamen eius loco adhibent oleum expr. è nucleis *cerasorum*, in quo solum *Beniovinum*. *Hern. in meth. prax.*

XLVIII. *Balsamum.*

Balsami planta frutex seu arbutula est, tres cubitos ad summum alta, folia alens rutæ foliis similia.

Dicitur Balsamum Syriacum rutæ folio, *C. B. 1. Balsamum, Math. Lob. Cast.* Balsamum Lentisci folio *Egyptiacum, Bellon, obs.* Carpobalsamum veterum flavum. Carpobalsamum & Cassamum verum *Cord. German. Balsambaum.*

Nascitur sponte in Arabia felici, unde olim in Iudæam, & hodie in Ægyptum translata, loco quodam occluso (Cairo vicino) quem *Mateæam* vocant, colitur.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Carpobalsamum.*) Ramusculi (*Xylobalsamum.*) Liquor Balsameus (*Opobalsamum,*) de quo vide Balsamum class. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderosus, gustu mordax: Ramusculi probantur recentes, tenues, odorati.

N. 1. *Carpobalsamum* atque *Xylobalsamum*, quia non nisi in compositionibus quibusdam veterum adhibentur, prostant raro, atque non nisi vetustate obsoleta, unde loco *Carpobalsami* *Cubebas* adhibere receptum est, loco *Xylobalsami* *Lentiscum* recentem: *Xylobalsamum* autem nostrat, quod *Mecobâ Arabia felici* asportatur, esse idem cum veterum, probat *Petrus Bellonius* in suis observation. lib. 2. cap. 29.

N. 2. Est & arbor quaedam malo punica major, spõse in nova Hispania nascens, ex

ex qua elicitur Balsamum Indicum seu Peruvianum. Vide infra cl. 2.

N. 3. Sunt & Arbores in Tolu, Provincia inter Carthaginem & Nomen Desita, pumilis pinis similes, ex quibus elicitur Balsamum de Tolu. Monardes. Vid. infra cl. 2.

Balsamita, vide Mentha.

XLIX. Bardana

Germ. Major, hujus loci. Kletten } Minor, loci sequentis.

Dicitur Bardana siue Lappa major, Dod. Brunf. Trag. Personata, Lon. Lob. Personata major, Matth. Cast. Personata, Fuchf. Arcium, Cord. in D. Lappa major, Arcium Diosc. C. B. 1. Germ. gross Kletten.

Crescit passim juxta vias, & in Cœmeteriis: Floret Junio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro Folia, rarius Semen. Vires. Siccat, est pulmonica (NB.) diuretica, diaphoretica, extergens, subastringens. Hinc convenit in asthmate, calculo, expuitione sanguinis, in vulneribus inveteratis; tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre statuitur.) Semen infigne censetur Lithontripticum.

Extrinsicus imponuntur folia vulneribus inveteratis, articulis luxatis, am- bustis, &c.

L. Bardana minor.

Ξάνθιον, Diosc. φάρμακον, Galen. Xanthium, Fuchf. Matth. Dod. Cord.

in D. & hist. Lon. Cast. Tab. Xanth. seu Strumaria, Lob. Bardana minor, Ger. Lappa minor, C. B. 6. Germ. kleine Kletten, Bettlerläuse.

Gaudet solo lato & pingui iuxta mœnia & scrobes arefactas. Viget Iulio & August.

OFFICIN. NAT.

Radix, Fructus (lappulæ) & herba. Vires. Calf. & sic. dig. gustu est amaro & subacri. V. sus precip. (secund. Matthiol.) in minera lepra educenda (cum Rhab. exhib. radix) in lipothymia. Extrinsec. in struma & tumoribus discutien- dis (epithem.) in capillis luteo colore tin- gendis. Herba, cancerorum ardori extin- guendo efficax est.

LI. Basilicum.

* Οκκυμα, ὀκκυμα. Basilicum siue Oci- mum, Brunf. Basilica minor, & Baccharis Germanica, Trag. Ocimum medium, Matth. Cast. Cam. Ocimum mediocre, Fuchf. Ocimum seu basi- licum medium vulgatus, Lob. Oci- mum magnum, Tab. Ger. Ocimum vulgatus, C. B. 7. Germ. Basilien.

Crescit in hortis. Floret Junio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Calf. 2. humect. diger. resolv. expurgat pulmones, menses movet, ideò- que usurpari poterit usu interno & exter- no, sed rarius adhibitum deprehenditur.

PRÆPAR.

∇. Ex integra fit planta, collecta Junio.

Becabunga, vide Anagallis aquatica.

LII. *Behen album, Behen rubrum.*

Binas officinæ nostrates radices monstrant nomine Behen: unam Behen rubrum appellant, alteram album. De utraque controvertitur cuius sint speciei. Arabibus, ut Serapioni, sunt Behen radices, pastinacæ radicibus similes. Quare scribit Haly Abbas Behen & Pastinacæ sylvestris radices nullum inter se discrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polemonij sive Lychnidis sylvestris spe-

ciem esse autumant, quam Tabern. vocat herbam articulem: Behen rubrum alij Limonij maritimi, alij valerianæ rubræ, alij Bistortæ speciem esse autumant: alij verò Gartzia & monente & reprehendente, zerumbeth esse statuant. Hinc est, quòd alij in descriptionibus Arabum substituunt Eryngium, alij Tormentillam, alij pastinacam sylvestrem, alij Angelicam, alij denique Caryophyllatam. Actuarius & Myrepsus Behen hermodactylos esse volunt, forsan avellanas purgatrices, de quibus vide suprâ, Balanus Myrepfica.

LIII. *Bellis*

Primula veris, Germ. *Marienblümlein, Gansblümlein, Maslieben, Zeislofen.*

Est vel	{	sylvestris	{ Major, <i>Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cast. Cam. Ger. Lob. Tab.</i>
			{ Media, <i>Matr. Lob. Tab. Clus. Dod. minor Cast.</i>
			{ Minor, <i>Matth. Fuchs. Tab. Ger. Lob. C. B. 7.</i>
	{	horten	{ simp. x.
			{ prolifera.

Etsi singulæ officinales esse non nequeant, prævalet tamen sylvestris, eaque minor.

Sylvestr. crescit passim in pratis & pascuis: Hortensis colitur in hortis. Floret per integram ætatem præcipuè verò verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra *Herba* cum floribus, sed raro.

Vites. *Vulneraria est, calfac. & succ. moderatè, partium est tenuium: mulierculis nostris usitatum est, herbam cum*

floribus infantibus ad alvum laxandam exhibere.

N. *Bellis maior & minor 5. 6. 7. Aprilis manè ante ortum Solis collecta valide emolliunt attenuantque: eadem collecta mense Junio, secundo die à plenilunio sub crepusculo noctis, plurimum valent ad hæmorrhæam sistendam.*

PRÆPARAT.

∇. Fit ex integra planta florente, mense Majo collecta.

Ben, vide Balanus Myrepfica.

LIV.

LIV. Berberis.

Berberis, *Brunf. Lon. Lob. Cast. Cam.*
 Spina acida, *Brunf. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord.*
 in *D. Tab.* Crespinus, *Math.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberis dumetorum, *C. B. 1.* Germ. *Saurrauch, Ver-
 sich, Saurdorn, Reisselbeern.*
 Gaudet locis incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fruētus (nomine *Berberis*) collecti Autumno.

Vires. Refrigerant & humectant 2. partium tenuium, astringunt, appetitum

excitant, roborant ventriculum ac Epar-
 Proinusus sunt frequentissimi in morbis
 ubi refrigeratione & astringitione opus,
 quales Diarrhœa, Dysenteria, &c.

PRÆPAR.

1. Conditii fructus.
2. Succus liquidus. Ex recentibus baccis expressus.
3. Syrupus de succo berberum.
4. Rotula. Ex succo & saccharo.
- N. Fit solâ mixturâ sine coctione, *Vid. lib. 2.*
5. Trochisci. *Vid. Dispens.*
6. Rob. de berberibus compos. *Vide Dispens.*

LV. Beta.

Τέτυλον, *Diosc.* Germ. *Mangolt*, Ræmisch *Kohl*.

Beta { alba }
 { vulgaris } *Ha sunt officinales, præferturque rubra.*
 { rubra } radice rapæ, rapum rubrum.

Alba dicitur Beta, *Brunf. Tab. Ger.*
 Candida, *Trag. Fuchf. Cord. in D. Dod.*
 Beta alba, *Math. Lob. Lon. Cast. Cam.*
 Beta alba vel pallescens, quæ Cicla officin. *C. B. 2.*

Rubra vocatur, Beta rubra, *Brunf. Trag. Lon. Dod. B. nigra, Math. Fuchf. & rubra, Cast. rubra vulgarior, Lob.*

OFFICIN. NAT.

Radices, Folia & Semina.

Vires. *Calf. & succ. in princip. gr. iij.*
*laxat alvum, ob nitrositatem, errhinum est. Usus ejus internus potissimus culina-
 ris est, in acetariis, &c. Externus in er-
 rhinis.*

PRÆPAR.

Succus. Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. Betonica.

1. Betonica alba vel primula veris. *Hæc inusitata.*
2. Betonica vel Vetonica coronaria. *Vide Caryophyllus hortensis.*
3. Betonica officinarû: De quâ bîc. Dicitur Betonica, *Brunf. Trag. Math. Fuchf. Purpurea, Fuchf. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Betonica vulgaris, *Clus. bist.* Vetonica, *Cord. in D.* Betonica purpurea, *C. B. 1.* Germ. *Betonien, braun Betonien.*

28 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

Crescit in hortis ac pratis, locisque umbrosis: Floret Iunio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia. (Majo legenda) & Flores.

Vires. Calfac. & sic. 2. acris est & amara: discutit, attenuat, aperit, extergit, imprimis Cephalica est & Epatica, Spleneticas, Thoracicas, Uterinas, necnon & vulnerarias, & demum diuretica: hinc usu interno & externo creberrima & celeberrima venit, maxime in morbis capitis.

PRÆPARATIONES.

1. ∇. Fit ex fol. antequam florescat, vel ex flor. in $\frac{1}{2}$.
2. Conserua. Ex floribus.
3. Syr. simplex. Ex succo & saccharo $\frac{1}{2}$.
4. Compositus. Vide in Dispensat. August.
5. Empl. ex Betonic. Vide August.
6. ○. Ex incinerata planta.

LVII. Betula seu Betulla

Berula, Trag. Monard. Dod. Lon. Lob.

Cist. Cam. Tab. Ger. Germ. Birckbaum.

Crescit in sylvis, locis gaudens asperis. Iulos prodit Martio, quibus Aprilis folia succedunt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Fungus, sed raro.

Vires. Folia calf. sic. resolvunt, attenuant, abstergunt, aperiant, amara sunt. Serum proliciunt. Hinc usus non minimi in hydrope, scabie, & sim. intus & exterius adhibita.

Cortex item quia bituminosus, calfac. & emollit. Adhibetur que in suffribus aëri corrigendo datus.

Fungus vi pollet adstrictoria; unde ramenta ejus hæmorrhoidibus inspersa ad miraculum fluxum cohibent.

PRÆPAR.

1. Succus Ex perforato caudice verno tempore prolectus.

Vires Commendatur ad comminendos calculos Renum & Vesicæ, maculasque cutis abstergendas.

1. ∇ still. è succo.

LVIII. Bistorta.

Germanicè. Nattervurtz. Est C. B.	{	Major, radice	{ minus intortâ } { magis intortâ }	} hæ sine discrimine officinales.
		Alpina	{ Maxima } { Media } { Minima }	

1. Dicitur Bistorta, Cord. in D. Matth. Dod. Cast. Bistorta fœmina, Brunf. Bistorta Britannica, Lob. Serpentaria fœmina & colubrina, Fuchf. Colubrina, Lon. Colubrina & Dracunculus Major, Brunfels. Bistorta major radice minus intortâ, C. B. 1.
2. Colubrina & Dracunculus minor,

nor, *Brunf. Trag.* Serpentaria mas seu Bistorta, *Fuch.* Bistorta, *Lon.* minor, *Tab.* latifolia, *Ger.*

OFFICIN. NAT.

Radix, & interdum Fungus.

Vires. Refrig. sicc. ad gr. 3. astringit valide: est austeriuscula, alexipharmaca, sudorifera. V. sus praecipui in vomitu compescendo, in abortu praecavendo, &c. Extern. in catarrhis exiccandis, fluxu vteri sanguineque vulnere sistendo.

Fungus sanguinem in vulneribus ac haemorrhagia narium mirè sistit.

PRÆPAR.

∇. Ex herba.

LIX. Bombax.

Arbuseula est exotica ferens fructus instar nucis crinitæ, in qua semen latitat lanugine mollissimâ involutum.

Dicitur Bombax officinar. Coto & bombax *Serapion.* Xylon seu Gossypium, *Math.* Xylon, *Fuch.* Lon. Gossypium, *Dod.* 1. ob. *Cast. Cam. Tab.* Gossypium frutescens semine albo, *C. B.* 1. Germ. *Baumvullbaum.*

Copiam eius plurimam producit Syria ac Cyprus.

OFFICIN. NAT.

Semen & Lanugo, quæ Gossypium officinarum, Germ. Baumvull.

Vires. Lanugo calfacit & siccat: semen pulmonarium est, tussientibus & asthmaticis maximè proficuum, auget semen.

N. V. sus tum seminis, tum lanuginis rarus est modernis.

LX. Borrago.

Borrage, Brunf. Trag. Fuch. (icon.) Dod. Lon. Cam. Buglossum, Math. Fuch. Cast. Buglossum verum, ord. in D. Buglossum latifolium, Lob. vulgare, Clus. Buglossa urbana, Clus. hist. Borrage floribus albis, Tab. hortensis, Ger. Puglossum latifolium, Borrage, C. B. 1. Germ. Borretsch.

Crescit ut plurimum in hortis, tum quoque locis incoltis, officinalisque est sine discrimine, sive caruleos ferat flores, sive albos, quæ hæc æquè vulgaris, ac prior.

Floret mense Junio, Julio, Augusto, usque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4. cordiales famulos recensentur.)

Vires. Cordialis est præcuius, calf. & humect. 1. atram & adustam bilem corrigit, spiritus vitales ac animales subtilitate atrabilariâ inquinatos mundificat; unde & omnibus affectibus ex atrabie oriundis convenit, v. g. hypochondriacis.

PRÆPAR.

1. ∇. duplex 1. ex toto, 2. ex floribus.

2. *Conserv.* Ex floribus.

3. *Syrup.* Ex infusione triplici florum & sacch. Di. p. August.

N. Alij v. succi ex fol. express. ℥viij. flor. recent. ℥j. vel ℥i. b. cum sacch. ℥iij. coquant in syrupum.

4. *Succus inspissatus, siue essentia.* Vide l. 2. de succis.

Dddd 3

LXI. *Branca Ursina.*

Σπονδύλιον, σπονδύλιον. Spondylium vulgare hirsutum, C. B. 1. Spondylium, Lob. Matth. Lon. Cast. Tab. vulgare. Dod. 8. Branca ursina, Brunfels. Trag. Cord. in D. Acanthus vulgaris seu Germanica, Fuchs. Germ. Beerenkraut, Beerwurzel.

Crescit passim in locis humidioribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. Est e 5. herbis emollientibus: calf. & sicc. aperit. Vsu potissimum exterius est in clysteribus, aliisque paregoricis, quarumcumque formularum, & plurimum in cataplasmatibus.

LXII. *Brassica.*

Κράμβη, Caulis, Germ. Kahl, Kohlkraut.

Varia Brassicæ sunt genera, quæ his classibus comprehendi possunt.

{	Sativa	capitata.
		non capitata.
		crispa.
		Apiana, i. e. apii flore.
{	Sylvestris.	Marina, i. e. Soldanella.

Ex his magis medicamentosa est, teste Matthiolo, non capitata, minutis caulibus, tenerioribus foliis, lævis, tenera, C. B. 1. Brassica alba vel viridis: huic succedit non capitata rubra.

Dicitur Brassica, Brunfels. Lævis, Matth. Cast. B. candida, Ges. hortens. lata alba, Lon. Brassica vulgaris sativa, Lob. Dod. Ger. Brassica prima, Tab. Brassicæ sativæ majoris species altera, Trag.

OFFICIN. NAT.

Folia, Ius foliorum, Semen.

Vires. Folia calf. & sicc. citra acrimoniam, vulneraria sunt, ebrietatem arcant, astringunt & laxant, adeoque qualitatis mixtæ: Nimirum ut ajunt Salernitani.

Ius caulis solvit, cujus substantia stringit.

Extrinfecus usitatum est rusticis, Vulneribus folia imponere ut consolidentur, quinimò & pleuriticis doloribus imposita, eos mitigant.

Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Dispens.

LXIII. *Buglossa.*

{	Sativum	{	Latifolium	{	Vulgatum. Vide Borrage.
			Peregrinum. Hisp. inusit.		
		{	Angustifolium	{	Majus. Hujus loci.
					Minus
					Majus nigrum
{	Sylvestre	{	Minus 1. 2. 3.		

Βύγλωσσον, {
Buglossum, {
C. B. {

Dici

Dicitur Buglossa, *Brunf.* Bugl. Italicum, *Trag. Lon.* Bugl. longifolia, *Cord. bist.* Buglossum vulgare, *Matth. Cast. Tab. Ger.* Buglossum angustifolium, *Lob.* Bugloss. Italicum, Hispanicum grande, *Cam.* Cirsium Italicum, *Fuchf. Cord. in D.* Echium Italicum Spinosum, *Fuchf. icdn.* Anchusa, Alcibiadion, *Dod. Germ.* Ochsenzung.

Crescit nobis in locis campestri-

bus, & arvis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

Vires. Easdem obtinet quas Borrago.

PRÆPAR.

Eadem quæ Borruginis.

N. Succus buglossa mucilaginosus, adeoque difficilis est expressu: eapropter si nihilominus eundem desideraris, colloca in loco humido per noctem, hinc exprime.

LXIV. Bursa pastoris.

Pera Pastoris, *Germa.* Tesebelkraut, *Hirtentafel, Hirtenseckel, Seckelkraut.*

Major, C. B. 2.

foliis sinuatis } Media, C. B. 3.

C. B. est } Minima, C. B. 4.

foliis integris, loculis oblongis } maior, ac minor, &c.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & sic. adstringit & constipat. Hinc valet in hamorrhagia narium, expuitione sanguinis, diarrhœa, dysenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus solidandis à plebeis adhiberi solet, nec sine successu: uti & hamorrhagis narium (sub alis & in nucha). Quinimò adhibetur sapius in cataplasmatibus febris fugis, quæ carpi imponuntur.

PRÆPAR.

∇. Ex foliis.

Ex his usitatior est major, cui succedunt media & minor.

Major dicitur Bursa pastoris major, *Brunf. Trag.* Bursa pastoris, *Matth. Cord. in D. Lon. Lob. Cast.* (herba cancri.) *Ger.* pastoria bursa, *Fuchf. Dod.* maior, *Tab.* Bursa pastoris maior folio sinuato, C. B. 2.

Media describitur Bursa Past. minor, *Tab.* minima, *Ger.* C. B. 3.

Minor est Pastoria bursa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Crescit B. past. passim in locis incultis. Floret Aprili.

LXV. Buxus seu Buxum.

πύξου, *Germ.* } Arborescens. Huius loci.

Buchsbaum, } Fruticosa.

} Foliis rotundioribus. *Chamaepyros. Trag. Tab.* Hac utuntur ad areolas hortorum.

Infi

Insignitur Buxus, *Brurf. Matth. Dod. Fuchf. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arbore scens, *C. B. 1.*

Viret perpetuò, Aprili tamen germina novella profert: locis gaudet asperis saxosis.

Vires. Rari usus est in Medicina: sunt tamè qui oleum ex ligno destillant, summe narcoticum: idque non solum summo pere commendant in Epilepsia, odontalgia (si dentis alpium ipsi intinctorum in raris em demis dolentis immitatur) dentisque corrosis, verminatione, &c. sed pro oleo Ligni Heraclei Rulandino venditant. Videatur *Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216.* ubi buxum lignum efficacissimo sulphure narcotico scaterè docet.

Extractum Ligni fit, vide l. 2.

Vires. Insigne est sudoriferum, & specificum ad Epilepsias, vermes, putredines. *Dosis: Exigua pilula. Quercet. in Pharmac. Rest. c. 26.*

C.

LXVI. Calamus Aromaticus Indicus.

Calamus Aromaticus officinarum. *Vide Acorus.*

Calamus Aromaticus Indicus est planta Indica, & diversa ab Acoro. Super quo legi potest *Garzias ab Horto, lib. 1. aromat. c. 32.* & annotationes *Clusij* in eundem.

Inscribitur *καλαμῶ* simpliciter, & *καλαμῶ κρυφικῶς*, *Hippocr. &*

Galen, καλ: ἀρωματικῶς, Diosc. Oriba. Agin. Acrio. Calamus Alexandrinus, *Celso.* Calam. aromaticus, *Cord. in D. Fuchf. Garz. Lob. Acof.* Calamus aromaticus Indicus, *C. B. 1.* inter arundines odoratas. *Germ. vvoltriehend Calmus.*

N. Rara planta est officinis nostratibus, & non nisi Foliis solummodo arundinaceis (is que raris) nota.

Substituunt itaque Acorum, seu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac. sic. 2.* acris est. *Vfusque* praeipui in *Vteri* affectibus & nervorum doloribus. *Garzias ab Horto.*

LXVII. Calamintha.

Kαλαμίνθῶ } Incana, ocymi foliis.
Pulegij odore, seu Nepeta.
Vulgaris, vel officinarum.
Hec usualis.
C. B. } Magno flore.
Exiguo flore.
Arvensis verticillata.

Dicitur Calamintha, *Matth. Fuchf. vulgaris, Cam. Cal. montana, Dod. Cast. Calam. montana vulg. Lob. Tab. Nepeta montana, Cord. in D. Mentha factiva rubra, Ger. Calamintha vulgaris, vel officinarum Germaniae, C. B. 3.* aliis calamentum. *Ger. Ackermüntz Calament.*

Floret Junio & Julio: crescit in arvis.

OFFICIN. NAT.

Folia.
Vires. *Calfac. sic. 3.* aperit, attenuat, discut-

discutit, extergit, partium tenuium est, stomachica ac uterina imprimis, hinc & pettoralis atque Epatica: menses ciet, factum ejicit, urinam movet, ruffi medetur, Epax referat.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex plantâ integrâ Junio vel Julio collectâ.
2. Sal. Ex cinere.
3. Syrup. compos. de calaminta. Vid. Dispens. August.
4. Spec. Diacalaminta. Vid. Disp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur consolidida Regalis, Martioli. Cast. Cam. Tab. Ger. Consolidida Regia, Lob. Flos Regius, Dod. Delphinium, Clus. Germ. Rittersporn.

Varia extant genera, quoad colores, florum multiplicatam, modumve nascendi differentia: adeoque alia ex flore simplici, alia pleno; quædam hortensis, alia arvensis. Hortensis colitur in hortis, arvensis passim in arvis reperitur, præstantiorque habetur hortensi. Floret Majo, Junio.

N. Sunt qui calcatrippam pro Delphinio Dioscoridis reputant, alij Cuminum sylvestre Dioscoridis esse volunt. Sufficit nobis scire vires & usum.

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. Omnes calcatrippa siccant, calore & frigore temperata sunt, substringunt, vulnera consolidant, partum faciunt intrinsecus & extrinsecus adhibita.

PRÆPAR.

1. ∇. Stillat. Ex herbâ cum floribus collectâ initio Junij.
Vires. Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præsertim quæ à Carulei coloris floribus proleeta.
2. Conserva. Ex floribus.
Vires. Commendatur ad tormina ventris infantum, ut & ad ardorem stomachi.

LXIX. Caltha.

Calendula, Chrysanthemum, Ger. Ringelblum.

Est præ- vulgaris. Hæc officinalis. cipuè { palustris, Hæc officinis ignota.

Indigitatur Calendula, Brunf. Trag. Dod. Cam. Caltha sativa, Tab. Caltha, Matth. Fuchf. Lon. Cast. Chrysanthemum, Lob. Calendula simplici flore, Ger. Caltha vulgaris, C. B. 1.

Crescit in hortis, florere incipit Majo, florétque per integram æstatem.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Flores Cardiaci censentur, hinc Epatici: calf. & sicc. 2. (præcipuè si sicci sint) aper. discut. substring. menses ciet, partum promovent (sumus subditus parturienti,) sudores movent, alexipharmaci censentur, ictero medentur.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex fol. & flor. cum incipit florescere.
2. Acetum.
3. Conserva. Ex floribus.

E c c c

LXX. Cannabis.

Est { foeminina } Ha. usuales
 { sativa } masculina } promiscuè.
 { sylvestris.

Dicitur *Kávvalis*, Diosc. Cannabis, Brunf. Matt. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. major, Trag. sativa, Fuchf. Cord. in D. C. B. 1. vulgò, Canapus, Germ. Hanff, zahmer Hanff.

Colitur in agris: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò Herba.

Vires. Semen calf. (aliis refriger.) siccaturque, semen genitale imminuit (usu continuato) iussi opitulatur. Ictero subvenit: ac caput vaporibus replet.

Herba refrigerat & siccatur, ambustis convenit, aurium dolores (ab obstructione natos) sanat (succus instillatus.)

LXXI. Capparis.

Frutex est exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur, conditique ad nos transportantur.

Nominatur Capparis, Trag. Matthiol. Cord. in D. Lon. Cast. Capp. 2. Tab. Capparis spinosa, Bellonij. Capparis retulo folio, Lob. Capp. rotundiore folio, Ger. Capparis spinosa fructu minore, folio rotundo, C. B. 1. Germ. Cappern.

OFFICIN. NAT.

Cortex radice inprimis.

Vires. Calf. & sicc. est splenicus, acris, amarus, austeriusculus, ideoque incidens, aperiens, extergens, subastringens. Pro-

dest in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & simil.

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. Condiuntur H affundendo.
2. Sal aspergendo.

N. Nocere creduntur stomacho imbecilliori, Epati econtrà & Lienis conferunt, obstructiones eorum referando.

1. O Compos. Vide Disp.

2. Trochisc. de Cappar. Vide Disp.

3. Extratt. è corticibus Rad. Fit secundum Quercetan. cum ∇ flor. Genistæ, vel simili, P. R. cap. 26.

LXXII. Caprifolium.

Περικλύμενον, Matricisylva, Volucrum majus, Liliun inter spinas. Ger. Waldvvinde, Speckgilge, Geisblatt. Zaungilg.

Est { non perfoliatum } Virumque promiscuè officinale est.
 { perfoliatum }

1. Non perfoliatum vocatur Caprifolium, Brunf. Lon. Germanicum, Dod. Periclymenum, Trag. Fuchf. Cord. in D. Cam. Periclymenum non perfoliatum septentrionale, Lob. Periclymenum vulgare septentrionale, Clus. hist. Periclymenum non perfoliatum Germanicum, C. B. 1.

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, Matth. Cast. Periclymenum perfoliatum, Lob. Tab. Ger. Periclymenum vulgare alterum, Clus. hist. Periclymenum perfoliatum. C. B. 2.

Crc-

Crescit in dumetis, fruticibusque instar convolvuli adhærescit. Floret Majo ac Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & sicc.* diureticum validum ac spleneticum est. *Vsus* præcip. in asthmate & tussi. Externe extergit ulcera sordida, sanat impetigines, aliasque cutis maculas abstergit.

PRÆPAR.

∇. stillat. Ex floribus,

Vires. Confortat nervosum genus, auxiliatur asthmati, tussi, palpitationi cordis: faciliat ac accelerat partum, oris siccitatem emendat (in gargarismis.)

Succus ex foliis raro extat, insignis tamen efficacæ est in vulneribus capitis ac cranii curandis.

LXXIII. Cardamomum & grana Paradisi.

Cardamomum
C. B.	}	1. Granum Paradisi.
		2. Majus officinarum.
		3. Medium.
		4. Minus, in officinis simpliciter Cardamomum dicitur.
		5. Minimum.

Ex his Officinis usualiora sunt Grana Paradisi, quæ officinis Cardamomi majoris nomine veniunt: tum cardamomum simpliciter ita dictum, quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradisi inscribuntur Cardamomum maius, *Matth. Lon. Cast.*

Gran. Parad. *Cord. in D. Milleguetta, Lob. Malaguetta, Garz. Cardamom. Arabum majus, Tab. German. Paradieskerner.*

Cardamomum simpliciter dictum videatur, Cardamom. minus, *Matth. Lon. Tab, Cord. in D. & histor. minus vulgare, Lob. Clus. in Garz. German. Cardamamlein.*

N. De Cardamomo veterum disputatur, utrum sub generibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum majus, veterum Cardamomum esse contendunt: alii contra dicunt, objicientes amaritudinem ac odorem gravem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, nostrum non item.

Eligitur utrumque, quod est frangenti contumax, plenum, oclusum & caput odore tentans, gustu acre & subamarum.

Afferitur utrumque in Europam Alexandriam Egypti, ac etiam ex India Orientalis Provinciis, Malavar, Java, & simil.

OFFICIN. NAT.

Fructus uterque, Cardamomum, scilicet & grana Paradisi.

Vires. *Vtrumque calfac. & sicc.* (majus gr. ij. minus ij.) partes principis recreat, attenuat, flatu discutit, collionem juvat, proin conducibilis eorum usus est in affeclibus capitis, ventriculi & imprimis uteri.

PRÆPAR.

1. Ol. Cardamomi.
2. Confectio.

LXXIV. *Cardiaca.*

Cardiaca, *Math. Lob. Lon. Tab. Ger. Fuchf. Melissa sylv. Trag. Marrubium mas, Brunf. Marrubium Cardiaca dictum, fortè primum Theophrasti, C. B. 1. Germ. Hertzgespan.*

Crescit juxta sepes & vias, locisque gaudet frigidis: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. attenuat, discuit, peculiariter medetur distensionibus hypochondriorum, & cordia infantum (quem affectum cardiacum seu cordialiam appellant,) ciet urinam & menses, pectus a pituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex herba quæ præcipuè in usu est.

2. *Vnguentum Cardiacum.* Vide. l. 2.

LXXV. *Carduus Benedictus.*

Dicitur *Carduus Benedictus*, *Brunf. Trag. (cui & Acanthus Germanicus,) Math. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger. Attractylis hirsutior, Fuchf. Acanthium, Cord. in D. Lon. Cnicus sylv. alter Theophrasti, Cord. in D. Cam. Cnicus supinus, Cord. hist. Carduus benedictus & attractylis altera species, Dod. Cnicus sylvestris hirsutior, sive Carduus benedictus, C. B. (4. Cnici.) Germ. Cardobenedicten, gesegnete Distel.*

Crescit in hortis: Floret Iunio & Iulio.

N. 1. *Tempus sationi aptius est & crescente.*

N. 2. *Carduus benedictus si sub initium Iunii collectus fuerit, vulnera recentia mirabiliter curat; sin alio tempore, nunquam id præstabit.*

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac sudorifica est ex uiscatissimis. Calf. & sicc. 2. atten. aperit, disc. veneno ac putredini resistit, febres etiam inveteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa, clavo dicta, ut & in surditate. Extrinsecus rarioris est usus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangranam arcendam (in Epibem. vel cataplas.)*

Semen vires easdem obtinet, sed usu non aquè crebrò adhibetur, commendatur imprimis ad Epar obstructum.

PRÆPAR.

1. *Pulvis.* Datur ad ζj .

2. ∇ . Ex herb. integr.

3. *Spi.* Ex herb. fermentata.

4. *Succus.* Ex herba expressus.

5. \odot . Ex Cinere.

6. \circ . *Stillatit.*

7. *Conserv.* Ex foliis seu summit.

8. *Syrup.* Ex succo.

9. *Extract.* Ex foliis c. \times .

LXXVI. *Carduus Mariæ.*

Carduus Mariæ. Trag. Fuchf. icon. Lon. Cast. Ger. Vulgaris, Cam. Carduus Lacteus, Math. Spina alba hortensis, Fuchf. Carduus albus & Chamæleon,

leon, *Brunf.* Carduus Marianus, *Cord.* in *D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduus albis maculis notatus vulgaris, *C.B.* 1. Silybum, *Lob.* Germ. *Mariendistel, Frauvendistel, Vchedi- stel.*

OFFICIN. NAT.

Semen in primis, hinc Folia & nonnunquam Radix.

Vires. Pectoralis in primis Carduus Maria censetur. *Cal.* & *sicc.* 2. subastring. incidit, aperit: in ceteris amulatur carduum benedictum. *Vsus* praecipue in pleuritide, Ictero ac hydrope.

Dosis seminis ad ʒi.

N. Semen in emulsionibus crebri est usus.

PRÆPAR.

∇. Ex herba tenella.

LXXVII. Carlina.

Χαμάιλεων λευκός, Apri radix, seu Germ. *Eberwuriz.* *Brunf.* Carduus pennis seu pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord.* in *D. Cast.* Carlina herbarior. *Lob.* Chamæleon albus *Diosc. Lob. cōn. Clōf. hist.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina sessili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C.B.* 1. aliis Carolina, cardopatum. Germ. *vveifs Eberwuriz.*

Crescit in locis montosis, v. g. in Alpibus Helvetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Cal.* & *sicc.* 3. est alexipharmaca, sudorifera, diuretica, emmenagoga, tinctas ventris necat.

Carthamus vide inter purgantia.

LXXVIII. Carum.

Κάρου, κάρου, καρίου, Caros, *Brunf.* *Trag.* Careum, *Fuchf.* Catum, *Cord.* in *D. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab. Ger.* Garui, *Lon.* Cuminum prætense, Carui officinarū, *C.B.* 1. Germ. *Vveiskümmel, Felákümmel, Matthümmel.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Cal.* & *sicc.* 3. discut. autem. Stomachicum est ac diureticum, lactis abundantiam prebet. Hinc usus eius insignis in colica, vertigine, &c. cum interne tum externe applicatum.

PRÆPAR.

1. Confectum Semen.
2. Condita Radix, sed raro.
3. ∇. Stillat. Ex planta integr.
4. Ol. Ex semine sicco la. destillatum.

LXXIX. Caryophyllus hortensis.

Videatur Caryophyllus, *Lob. Tab. Ger. Cast. Matth. Cam. Lon.* Caryophylla, *Trag.* Vetonica. *Dod.* Betonica altilis coronaria, *Tunica, Fuchf. Ger. Nagelblümlein, Grasblümlein,* Hortensis, colitur in hortis v. rior. color. & discrepantis Est plenitudinis. Sylvestris, qui rari usus. Floreſcit Iunio atque in multam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Flores, potissimum rubri.

E E c c 3

Vires. Moderatè calf. & sic. Cephalici sunt ac cordiales. Vfus præcip. in vertigine, Apoplexia, Epilepsia, aliisque capitis & nervorum affeclibus. In syncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, allevant partum: Extrinsecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt ossa cranii fissa, leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.

PRÆPAR.

1. Succus inspiissatus, Essentia dictus. 2. flor. rubr. (cùm primùm gemmæ explicari incipiunt) resectisque albidis illis partibus, conquassa irrorando, exprime, clarifica, ac coagula lentissimè.

N. Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum spatula amittit colorem.

Dosis à ℥ss ad ʒss.

2. Conserva. ex floribus.

3. ∇. stillat. Ex flor. cum herba, lenissimo calore.

Suntque { Caryophylli dicti, qui decussi sunt antequàm maturuerunt, unde & minores esse solent. Germ. *Nelcken*.
Anthophylli, *Muternelcken*, qui maturitatem assecuti sunt: unde & majores existunt.

Delectus: Eligendi sunt suavè fragrantés, oleosam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum insigne exhibent, calf. & sic. 3. discut. Hinc prosunt in Lipothymia, Odontalgia, Cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, uterinos, &c.

PRÆPAR.

1. Consect. Fit. l. a.

N. Ophthalmica insignis est, &c.

4. Syrupus. Ex infusione florum.

5. ☿. Ex infusione florum, Vide lib. 2.

LXXX. Caryophylli Aromatici.

Charunfel *Arabibus*. Caryophylli, *Matth. Tab.* Caryophyllus: *Cord. hist. Cast.* Calafur *Arabibus* & plerisque Indis. Caryophylli, *Lob.* Caryophyllus florens, & Caryophylli veri, *Ger.* Caryophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B.* 1. Anthophylli dicuntur reliqui majores, *Lob. Lon. Tab. Ger.* Caryophylli maturi seu majores, *Cord. hist.* Caryophylli mares, *Avicenna*.

Fructus, seu (si mavis) flos est aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

2. ∇. { ut ex aromatibus reliquis eliciuntur. Vide l. 1. vel l. 4. in Cinamomo.

N. 1. Caryophylli multum olei fundunt.

Vires. Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirificè lenit.

4. Extractum. Fit ex caryophyllis cum aq. stillat. & V l. a.

5. ☉. Ex remanentiis incineratis elixiviat.

5. Bal:

5. *Balsamus*. Fit l. a. ex ol. Nucistæ depurato, ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

7. *Species diacaryophyllor.* Vide Dispensator.

LXXXI. Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brurf. Trag. Lon. Matth. Cast. Tab. Ger. Vulgaris, Lob. Cam. Clus. hist.* Caryophyllata hortensis, *Fuchf.* Herba benedicta, *Brurf.*
4. Caryophyllata vulgaris, C. B. 1. aliàs Sanamunda. Herba benedicta. German. *Benedictwurtz, Benedikt-kraut.*

Crescit locis incultis pinguibus juxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Martio, quæ odoris fragrantis est, (23. Martij circiter,) ratò *Folia.*

Vires. *Calfac. & sicc. 2. subasring. robor. discut. cephalica ac cardiaca est. Usus* præcipui internè in catarrhis exiccandis, sanguine coagulato resolvendo.

Cassia aromatica seu lignea. Vide Cinamomum.

Cassia nigra seu fistula. Vide inter purgantia.

LXXXII. Castanea.

Kästanon, Castanea, Brurf. Trag. Fuchf. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger. Castaneæ minores, *Matth.* Castaneæ sylvestres, *Cor. in D. Cast.* Castanea sylvestris quæ peculiariter castanea, C. B. 1. Germ. *Kastanien.*

Castaneæ cæli omnium glandium

sint præstantissimæ, teste Gal. attamen præter membranam rubram cortici ac carni intercedentem nihil Officinis exhibent.

Vires. Membrana sistit valenter immodicos alvi fluores & sanguinis reiectiones (in vino austero sumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fæminar. profluvia cohibet.

Dosis ʒij. *Matthiol.*

LXXXIII. Centaurium

minus.

Centaur. { Minus. De quo hic.
Majus. Est Rhaponticum vulgare. Vide suo loco.

Dicitur Centaurium, *Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Cast. Tab.* Centaureum parvum, *Lob. Ger.* Centaurea, *Brurf. Cast. minor, Brurf.* Centaurium minus, C. B. 1. aliàs febri-fuga, fel terræ. Germ. *Tausen gülden-kraut, Erdgall.*

Nascitur solo arido & pratis sabulosis: Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus referta, vel summitates solæ.

Vires. Spleneticum est & Epaticum. *Calf. & siccat, amarum est circa mordacitatem, unde & leniter astringens, extergens, aperiens, vulnerarium: biliosos & pituitosos humores quàm lenissimè per alvum educit, serum per poros discutit. Hinc utile in febris (unde & nomen habet.) Ictero, menstruis suppressis,*
Scor-

Scorbuto. Arthritide. lumbricis, & specificè in morfu canis rabidi.

N. Tanta affimationis est, ut vix vinum medicatum seu absynthites vulgare parat, cuius partem non constituat.

P R Æ P A R.

1. ∇. Ex integra planta.
2. *Extract.*, i. e. succus inspissatus ex herbis ac floribus conquassatis atque cum ∇ maceratis.

Dosis ad ʒj.

3. ⊖. Ex Cinere.

Centumnodia, vide Polygonon.

LXXXIV. Cēpa. Cēpe.

Κρόμμυον. Arab. Bassal, Cēpe, Trag. *Fuchs. Matth. Cord. in D. Cast.* Capitata, *Matth.* Cēpa rotunda, *Dod.* Cēpa fativa, *Matth.* Cēpa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cēpa vulgaris, C. B. I. German. *Zwibel, Zuviffel.*

Cēparum etiā variæ dentur species, differentes pro diverso colore florum & radicum, tum pro diversa radicum figura, rotunda, oblonga, sessili, &c. attamen conveniunt facultatibus, adeoque promiscuè usurpantur, actiores tamen sunt oblongæ.

Coluntur in hortis, soloque gaudent opimo: Florent Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. *Cal.* & *sicc.* ad gr. iij. aper. incidunt, abstergunt, partium sunt crassarum, adeoque flatulenta. *Vsus* præcipui in tartaro pulmonum incidendo & ex-

pellendo (cum melle cocta & estata) in urina & menstruis sciendis, in lumbricis fugandis (in infusione.) Extrinsicis maturant & rumpunt apostemata (cocta & imposita) etiam maligna in peste (impl. ta Theriacâ vel Mithridatiâ, & cocta.) Urinam proritant (cocta in axungia & imposita. N. idem facit membranula cuiuslibet carnea particula intercedens, glandi scilicet imposita.) Pernioni conferunt (cum adipe cocta & imposita) menses & hæmorrhoides proluciant (subdita) ambustis medentur, (cruda cum sale subacta ac statim imposita)

N. Sunt qui contagioso aëre in conclavibus suspendunt, itaque contagium colligi, adeoque conclave purgatum iri autumant.

LXXXV. Cērasa.

Cērasorum varia producuntur genera, tam secundum colorem, quàm secundum saporem differentia. Veruntamen in usum pharmaceuticum duo potissimum accersuntur, subacida rubra scil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Cērasa apud omnes ferè authores nomen suum retinent, & dicuntur cērasa Germ. *Kirschen.*

OFFICIN. NAT.

Cērasa utriusque generis siccata. Nuclei & Gummi.

Vires. *Acida* refrigerant, siccant, astring. *Cor.* ac Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili siti ac astu mitigando, &c. *Fernel.* decoctum cērasorum in hypochondriaco

ariaco affectu summè commendat. Dulciatemperata sunt, ad humiditatem inclinancia, cephalica, unde & in morbis capitis, Apoplexia, Epilepsia, Paralyfi, &c. peculiariter proficua censentur.

Nuclei calculum comminunt, adhibenturque contusi in frontibus, unguento ve refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos faciunt.

Gummi celebratur vi lithonripticâ.

PRÆPAR.

1. *Conditâ.* Condiuntur acida cum saccharo. Vide supra.
2. *Succus sive Rob.* Ex acidulis fit, expressione scil. & inspissatione.
3. *Syrup.* Ex succo acidor. & sacchari $\frac{1}{2}$.
4. ∇ . *stillat.* Ex dulcibus nigricantibus.
5. ⊖ . Ex dulcibus nigris fermentatis. Dicitur & Q.E. Vide de Spirit.
6. ∇ *Diuretica.* Ex nucleis utrorumque.
7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum ∇ vel ∇ propriâ l. a. Querc. Pharm, Rest.

8. *Diamarenatum* { *simplex.* ꝛ. pulp. ceras. vinos. (per cribrum) lb. iij. sacch. lbij. *compos.* fit ex simplici, ac aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nucleis exptimi potest.

LXXXVI. *Cerifolium.*

Χαίρεφυλλον. Chærefolium, Brunfels. Dod. sativum, Trag. Ceresfolium,

Matth. Cast. vulgare, Ger. Lon. Lob. Can. Tab. Gingidium, Fuchs. Chærophyllum sativum, C. B. 1. aliâs Cerifolium. Germ. Kerbel.

Est { sativum. Hoc officinale, & iam nominatum. sylvestre. Hoc minus usuale. Crescit in hortis : Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. Calfac. & succ. discutit, est partium tenuium, diureticum, Emmenagogon ac lithonripticum, sanguinem coagulatum resolvit, somnum suaviter inducit. Extrinsecus usus insignis est in dolore colico, in urina retenta (imposit. in cataplasin.)

PRÆPAR.

1. ∇ . *stillat.* Ex integra planta.
 2. ⊖ . Ex cinere.
- Ceterach, vide Scolopendrium.

LXXXVII. *Chamædrys.*

Trixago, Trissago, Quercula, Calamandrina, Germ. Gamanderlein, klein Bathengel, species datur variâ, ex quibus officinalis præ reliquis chamædrys minor repens, C. B. 3. Chamæpitys, Brunf. chamædrys, Cord. hist. Tab. chamædrys vera, Trag. Cord. in D. vera mas, Fuchs. cham. vulgaris mas, Lon. chamædrys major, Lob. icon. minor, Ger. chamæd. minor repens, Dod. chamæd. major vel 2. Clus.

Colitur in hortis, solo gaudens aspero : Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores

ffff.

Vires. Calfac. & sicc. ad gr. 2. Est sple-
netica ac Epatica, saporis amari, incid.
atque aperit, potenter urinam ac sudo-
rem mouet. Hinc confert in febribus,
Scorbuto, sanguine coagulato, Hyatrope
incipiente, mensibus obstructis, ac inpri-
mis in arthritide. Extrinsecus in ulce-
ribus serpentibus, in dolore hamorrhoi-
dum, in scabie ac pruritu, in catarrhis
exiccandis.

P R A E P A R.

1. ▽ Ex integra planta, foliis scil.
& floribus.

2. Conferua. Ex floribus.

N. Est & chamadrys frutescens,
quam Teucrium vocant, haec iisdem pollet
viribus. Et praeter hanc est chamadrys
vulgaris, iuxta sepes nascens, qua vera
substitui potest.

LXXXVIII. Chamæpitrys.

Ajuga, Abiga, Arthetica, Arthriti-
ca, iua arthetica. Germ. Schlaffkraut-
lein, je langer, je lieber. pidigrin. Arab.

Ex generibus variis chamæpitrys,
officinalis præ reliquis est lutea vul-
garis, C. B. 3.

Quæ dicitur chamæpitrys 3. Trag.
Fuchs. 2. Lon. chamæpitrys 1. Matth.
Dod. Cord. hist. vera, Cord. in D. cha-
mæpitrys major, Tab. mas, Ger. Ajuga
sive chamæpitrys mas Dioscoridis,
Lob. Ajuga, Cast. Ajuga luteo flore,
Clus. hist. for.

Crescit in agris sabulosis: Floret
Iulio & Augusto, præcipue autem in
hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, seu herba tota.
Vires. Nervosum genus roborat,
calf. 2. sicc. 3. incid. aper. diuretica est &
emmenagoga: confert in arthriticis do-
loribus.

P R A E P A R.

1. ▽. Ex herba integra.

2. Pilula de iua arthritica.

LXXXIX. Chamomilla.

Χαμαίμηλον, ἀνθίμις, Leucanthemum
Dioscor. chamomilla, chamomil-
la, Germ. Chamillen.

Est { vulgaris. Hac usitatissima.
Romana seu nobilis odorata.
Hæc in idem usualis.
fœtida. Hac minus officinalis.
Inodorata. Idem minus usualis.
Vulgaris insignitur chamomilla
3. & vulgaris, Trag. Lon. chamæme-
lum (parthenij 3. species,) Brunf.
Cast. Tab. Ger. chamæmelum Leucan-
themum, Fuchs. chamæm. sylv. Dod.
arvense, Cam. Anthemis, Cord. in D.
Matth. Anthemis vulgarior, sive
chamæmilla, Lob. chamæmelum vul-
gare, Leucanthemum Dioscoridis,
C. B. 1.

Romana dicitur, Parthenium &
nobilis chamomilla, Trag. Lon. Leu-
canthemum odoratum, Dod. Anthe-
mis seu Leucanthemis odorata, Lob.
chamæm. odorat. Cam. Romanum,
Tab. Ger. chamæmel. nobile seu odo-
ratius, C. B. 2.

Vulgaris nascitur passim, in arvis
aliisque

aliisque locis arenosis. Romana colitur in viridariis. Fœtida invenitur itidem passim.

OFFICIN. NAT.

Florès seu tota herba tam vulgaris, quàm Romana.

Vires. *Calif. & sicc.* 1. diger. laxat, mollit, mitigat dolorem, menses & urinam ciet. Eapropter usus insignis est in dolore colico, & huic pedissequa parest. Extrinsicus usitatissimus eius usus est in paregoricis, emollientibus, maurantibus, (cataplasmatis, clysteribus, &c.)

PRÆPAR.

1. ∇ Ex vulgari.
2. ∇. Ex Romana.
3. Ol. stillat. Ex vulgari.
4. Ol. stillat. Ex Roman.
5. Ol. infus. Ex vulgari, seu cum tibus ac oleo communi.
6. ⊖ Ex cinere.

XC. *Chelidonium majus.*

Χηλιδόνιον μέγα, Chelidonia, Brunfels. chelidonium majus, Trag. Matt. Fuchs. Cord. hist. Dod. Lob. Cast. Tab. majus vulgare, Clus. hist. chelidonium Ger. vulgare, C. B. i. alias Hirundinaria. Ger. Schwalbenwurtz, Schellwurtz, Goldwurtz.

Crescit passim iuxta sepes, adhærescitque muris: Floret primo statim vere, & per multam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, Radix.

Vires. *Califac. & sicc.* 3. valide absterg. Inten. saporis est acris & amari, bilem per

alvum & urinam educit, visum acuit. Hinc conducit in Ictero, obstructione Lienis & Epatis, Vreterum. Radix al. xipharmaca statuitur. Extrinsicus oculorum imbecillitati, ulceribus, cæterisque affectibus medetur. (Cujus rei gratiâ sunt qui succum luteum ex rupto caule manantem oculis induunt.)

N. Sani qui ad Icterum sanandum plantis pedum supponunt.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.
2. ∇. Ex herba cum floribus.
3. ⊖. Ex cinere.

XCI. *Chelidonium minus.*

Χηλιδόνιον μικρόν, Ficaria & scrophularia minor, vel 2. Brunf. chelidonium minus, Trag. Matt. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger. chelidonia rotundifolia minor, C. B. 2. Arabib. morniten, Germ. Feigwurtz, Feigwurtz, klein Schellkraut.

Crescit locis humidis & palustribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. Refrig. & humect. splenericæ est. Vsu præcipui, in Ictero, Scorbuto, hæmorrhoidum fluore. Extrinsicus specificè mariscas seu ficos ani curat, dentiumque putredini maximoperè subvenit.

PRÆPAR.

- ∇. Stillat. Ex herba tota.

XCII. *Chermes.*

Kermes, coccum infectorium, Ffff 2.

Matth. coccus infectoria, Cord. in D. Cast. Tab. Granum & coccus baphica Dioscor. granum tinctorium, Lon. aliàs Scarlatum, Fructus est famosissimi fruticis, qui inscribitur Ilex in quâ coccus baphica, Bellon. Ilex coccigera, Clus. hist. Ger. minor coccigera, Dod. Ilex coccifera, Cam. Ilex aculeata cocciglandifera, C. B. 4. Germ. Scharlachbeer.

Nascitur in Creta, teste Bellon. l. 1. obs. c. 17. uti & multis Hispaniæ locis, in Narbonensi etiam Galliâ & Provincia, &c.

Delect. Eligenda sunt grana rubicundo-nigra, integra, vermiculum in se continentia.

Vires. Cardiaca sunt grana: calf. & sicc. adstring. vapores tetros discutunt, spiritus vitales reficiunt, parturientibus

subveniunt, vulneratis nervis medentur, morbillos erumpere faciunt.

PRÆPAR.

1. Confessio Alkermes. Vide Disp.
2. Extractum seu Essentia. Fit è fructibus contulis cum ∇ vel ∇ Rosar. quæ acidula reddita sit guttulis aliquot spir. Vitrioli aut Sulphuris, Quercet.

N. Scarlatus pannus, grana hisco. (quibus tinctus est) admodum celebris est, adhibeturque non modò ad morbillos proliciendos. (Patientes in eum involvendo,) sed & ad cor roborandum, (Epithemata eo suscepta cordis regioni imponendo,) ut & ad bubones venereos curandos (pannum iis imponendo) Quin & filo sericeo huius coloris ad arcendum Erysipelas, locum affectum circumligare vulgò usitatissimum est.

XCIII. Cheyri, Keyri, Leucojum.

- Classes Leucojorum C. B. sunt 4. exhibetque
1. Incanum, (folio incano) hortense, 2. Incanum maritimum, 3. Luteum folio hirsuto, 4. Luteum folio viridi,	}	singula sunt diversorum generum.

Ex his placet Officinis luteum vulgare, C. B. 5. inter Leucoja folio viridi, quod est Leucojum, *Brunf. Cord. in D. Leucojorum aureum, Matth. Leucojum Luteum, Fuchf. icon. Dod. Lob. Cast. Cam. Leuc. sativum luteum, Clus. Keiri vel Cheiri, Lon. Viola lutea, Trag. Fuchf. Ger. Viola petraea lutea, Tab. Germ. gelbe Violen, Negelweilen.*

Crescit nobis in hortis, raroque

sponte provenit: Floret Aprili, Majo, & ultra.

OFFICIN. NAT.

Flores, seu herba cum floribus, & raro Semen.

Vires. Cordiales sunt, calf. & sicc. 2. attenuant, discut. partium sunt tenuium, extergent, cordiales ac nervini sunt, dolores mitigant, menses cient, secundinam proriunt.

PRÆPARATA.

1. *Conserua*. Ex floribus.
2. ∇ . Ex floribus, vel integrâ plantâ.
3. *Ol.* Ex infusis floribus in oleo veteri.

XCV. *China*.

China radix, *China* radix, *Fragos. C. B.* *Cina*, aliâs *China*, *Matth. China*, *Lob. Cast. Tab. Monard.* *Radix China*, *Garz. Acoft.* *Chinna* seu *Cinna*, *Casalp. Germ. Bockervurtz.*

Est } Orientalis. Ex regione Sinarum,
China dicta.
Occidentalis. Ex Hispania nova & Peru.

Præfertur Orientalis, quæ exteriùs est colore rubente aut subnigro, interiùs candicante aut subrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore est interiùs magis ruffo.

Vires. *Calf. leniter siccatur. 2. subastringit, est diaphoretica, diuretica, discutiens, aperiens, Epatica. Hinc convenit in cachexia, hydropo, paralyfi, arthritide, cephalaa, ictero, lue venerea, tumoribus scirrhosis & œdematosi.*

PRÆPARATA.

Extract. cum ∇ , quod tamen rari usûs: adhibetur crebriùs in decoctis, sufficitque \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} ij. pro lb ix. ∇ æ.

N. *Vesalius de China librum conscripsit integrum.*

XCV. *Cicer*.

Ἐπίκυθον, Germ. *Kücher*, *Ziser-Erbfen*.

Sativum } album.
rubrum.
nigrum.
Sylvestre.

Ex his arridet Officinis rubrum sativum, cui tamen & album substitui potest.

Videatur *Cicer*, *Brusf. Matth.* (cui & Domesticum.) *Cord. in D. Cast. Tab. Ciceris altera species, Trag. cicer nigrum, Fuchs. seu arietinum, Cord. hist. cicer arietinum, Dod. cicer sativum, Ger. Arietinum, Lob.*

Vires. *Calf. & sicc. 1. emoll. absterg. discut. diuretica sunt ac lenientia; proin conducibile est eorum decoctum nephriticis. Extrinsecus adhibetur farina in cataplasmatibus, &c.*

XCVI. *Cichorium & Cichorea*.

Κηρόπιον, Σέπτις, fol sequium, intybus, *Ambubeia*, *cicorea*, Germ. *Cichoren*, *VVegevart*, *Sonnenwendel*, *Sonnenkraut*.

Sativum.

Sylvestre flore } cærul. vel albo.
luteo.

Ex his usitatum sativum, tum sylvestre cæruleum vel album.

Crescit iuxta vias. Floret Iunio.

Sativum dicitur *Cichorium domesticum*, *Matth. Cast. cichorium sativum cæruleum*, *Lob. cichorium latioris folij*, *Dod. cichor. latifolium sativum*, *Lon. seris sativa*, *Lob. cichorium sativum & album sat. Tab. Ger.*

cichorium sativ. C. B. 1.

Sylvestre dicitur solsequium, *Brussf.* cichorea, *Trag.* Sylvestris, *Matt.* Seris sylv. *Lob.* Seris picris, *Lob. icôn.* cichorium sylvestre, *Dod. Cast. agreste, Lon.* Intybū agreste, *Cord.* Sylvestre, *Fuchs.* *Cord. hist.* cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium, *Ger. icôn.* cichorium sylv. five officinar. C. B. 2. Seris $\pi\iota\kappa\tau\iota\varsigma$ *Dioscoridi.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia (sylvestris potissimum)
Radix (lativi.)

Vires. Epaticum est nobilissimum frig. & sic. 2. (aliis calidum videtur ob amarorem) aperit, diureticum est: attenuat, extergit. *Vsus* præcipue in Epatis obstructione & febribus.

N. Collectum in sua exaltatione (die festo Nativitat. Mariæ,) hamorrhagias sistit.

PRÆPAR.

1. Conserva Ex floribus.
2. Condit. Radix cum saccharo.
3. Syrup. simpl. Ex succo & sacchar. Vide Dispens.
4. Compos. (Cordi.) Vide Dispens. Notib.
5. de cichor. cum Rhab. Florent. Vide Disp.
6. ▽. Ex foliis & floribus.
7. ▽. ophthalmica. ℞. Flores caruleos (collectos ☉ in principio ☽ collocato,) q. v. inde vitro orificij angusti, obtura optimè, & massæ panis circumvolutum committe Cli-

bano, ut pinsatur cum pane: hinc exprime, ac destilla in \mathcal{M} .

Vires. Convenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubecula, ungui, suffusioni, caligini, &c. Inungitur palpebra manè & vesperi. *Hartm. in Pract. Poppius in Herbar.*

3. ☉ Ex planta incinerata.

XCVII. Cicuta.

Kóvτιον, Ger. VVüerich, Schierling.
Ex Generibus cicutarum inferitur in Officinas, cicuta maior, C. B. 1. quæ Cicuta, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Cicuta major, *Cord. hist. Cam. Vera. Gesn. hist.* Cicutaria vulgaris, *Clus. hist.*

Nascitur passim in pratis, locis incultis & umbrosis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix, sed raro.

Vires. Quamvis summe frigida censetur, atque inter venenata referatur à *Dioscoridis*; Nihilominus tamè frequens eius usus modernis est in tumore ac inflammatione lienis, cui succus Emplastro splenico incoctus extrinsecus adhibetur: hinc in inflammationibus aliis, quinimò adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.

Sunt qui radicem fodere monent tempore ☉ & ☽.

PRÆPAR.

Emplastr. de Cicuta splenetico. Vide lib. 2.

Cina, vide Santonicum.

XCVIII.

XCVIII. Cinamomum.

Cortices sunt arboris cuiusdam exoticæ, eiusdem nominis. German. Zimmetrinde, Canel.

N. De Cassia & Cinamomo officinar. quod & Canella dicitur, controversa occurrunt opiniones. Sunt etiam qui inter se confundunt, & pro uno & eodem utriusque habent Cortice, solisque nominibus differre, non reipsa: alij ex sola loci varietate ea distinguunt, non ex diversa specie arboris: alij ex una eademque numero arbore utrunque desumi volunt, cuius corticem exteriorē & crassiorem appellant cassiam ligneam seu odoratam: interiorē & tenuiorem Cinamomum. Alij diversa species arborum cortices faciunt, inter quos tamen maxima similitudo intercedat, adeo ut Cassia arbor in Cinamomi arborem transplantari facile queat: Hac opinio Galeni. Recentiores prima ut plurimum subscribunt opinioni, Cinamomūque officinarum vulgō canella dictum, legitimam antiquorum cassiam dicunt. Et in compositionibus Græcorum Xylocassiam, id est, cassiam ligneam seu odoratam postulanti- bus, canellam nostram esse adhibendam. Siqua tamen distinguere libet, crassiorem cassiam appellare licet; tenuiorem Cinamomum, differentia suborta à differente loco natali arborum.

Videantur supra hac re Garzias ab H. l. i. atom. hist. c. 15. Ioh. Manard. lib. 8. Epist. 1. Matthioli, in Dioscor. Caspar Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. f. 3. & sim.

Frequentes sunt hæc arbores in Zei-

lan, Cinamomūque præbent præstantissimum; ignobilius econtra Cinam. præbent arbores in Provincia Malavar, & in Iaba seu Iava.

N. Roscum sive ex cinereo vinosum colorem contrahit Cinamomum, ex solis calore, cui cortex detractus exponitur: non probè idem paratus, candicans sive cinerei coloris fit, nimis verò ardoribus solis combustus, niger.

Delectus. Probatur subrubrum, odoris fragrantissimi, saporis subastringentis & acris.

Vires. Calf. & siccatur, aperit, discutit, menses & partum accelerat, omnia viscera spiritusque singulos recreat, concoctiones iuvat. Et inc usus eius frequentissimus est in virium imbecillitate, lipthymia, capitis, ventriculi & uteri affectibus frigidioribus.

PRÆPAR.

1. Confect.
 2. ∇ Cinamom. Fit l. c. ut ex aliis aromatibus. Vide l. 2. veluti in distillatione olei.
 3. Tinctura seu Extract. cum ∇ fato.
 4. Elixir Cinam. Fit ex Tinctura cinamomi, additis & croci & santali citrini Tincturis.
 5. Oleum. Elicitur unà cum ∇ beneficio distillationis, lib. 2. lb. j. dat ʒij. vel ʒiiss.
- Nota de menstruo: Alij adhibent solum vinum; alij vinum cum ∇ mistum: quibus quoque \boxplus aut \ominus commune insuper admiscunt.

6. Sal

6. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixi-
viatur.

7. *Balsamus.* Ex ol. Cinam. ol. Nu-
cist. depurato. Tingitur bolo orien-
tali, vel pulvere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Dispens. Norib.

9. *Magisterium.* Extrahitur cum
V opt. ac precipitatur cum V fon-
tan. vel cum V Cinam. primùm stil-
lante.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Dispens.

XCIX. Citrus.

Malus Citria, Medica, Assyria. Ar-
bor est exotica per totum annum vi-
rens, fructumque tenellum cum ma-
turecente simul ferens.

Videatur Citrum, *Brumf.* Citria,
Trag. Citrus, *Tab. Cord. hist.* Malus
Medica, *Matth. Cord. hist. Dod. Lob.*
Malus citria, *Gesn. hort. Lou. Cast.*
Clus. hist. Cam. Citria & mala Medica,
Bellon. Malus Medica, *C. B. 1. Germ.*
Citronbaum.

Dicitur Medica & Assyria, quia
apud Medos & Assyrios, & imprimis
apud Persas frequens est. Hinc in Ita-
liam translata fuit, postea & in Hi-
spaniam in usum devenit, ut nemo-
ra & campos occuparit hodie. Coli-
tur & apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus seu *Poma Citria*, (seu ci-
trea) *Cortices & Semen*, raro *Flores*.
Fructus variant magnitudine: quæ-
dam sunt majora instar malo-pepo-
num: alia minora & vulgaria: alia
Limonum magnitudine. Sic alia præ-

longa sunt, alia rotundiora, in Offici-
nis usitatoria sunt minora, utpote
quæ carnosiora, tum quoque majora.

Vites. *Citrium malum* (cum cortice
ac carne) alexipharmacum putatur cu-
juslibet veneni, resistit putredini morbis-
que malignis, lumbricos fugat, diaphore-
ticum est. *Correx calf.* 1. sicc. 2. (aliis
cales. & sicc. 3.)

Caro: seu pulpa refriger. & humect.
& hinc succus expressus.

Semen: calf. & sicc. 2. attenuat, di-
gerit, abstergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. *Condit.* 1. *Poma* maxima condi-
untur nondum satis matura cum
cortice ac carne incisa, nucleis ex-
emptis, dicuntur nostratibus *Citro-
nat.*

N. Eodem modo condiuntur & *misce-
ra*, integra vel in taleolas dissecta.

2. *Cortices.* Condiuntur
post mitigationem amaroris, cum
sacc.

3. *Flores cond.*

2. *Conserv.* 1. ex floribus.

2. Ex medulla, remotis
scil. corticibus, ac semine, succoque
expresso.

3. *Confect.* cortic.

N. *Majores cortices conditi dicuntur
Citrinat - confect.*

4. V. Ex corticibus.

5. Oleum itidem cum V ex corti-
cibus extillat.

N. *Potesse & exprimi oleum ex semi-
ne, sed minus id usum.*

6. *Suc*

6. *Succus*. Ex carne exprimitur & reservatur pro usu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipuè si cum tantillo sacchari sit fermentatus.

7. *Syr. acetosificatus citri*. Ex succo & saccharo.

Syr. citri simpl. Ex cortic. Vide Dispensat.

Compos. Vide Disp.

8. *Morsuli citri*. } Vide suis locis
Citri laxativ. }

9. *Balsamus*. Ex ol. stillat. & ol. Muscharo.

10. *Electuarium de Citro solutivum*.

C. Citrullus.

Citrullus Anguria, Ger. *Angurien* Species Cucumeris est, fructu rotundo, reliquarum cucumeris specierum fructus magnitudine exuperans.

Dicitur *Citrullus*, *Trag. Lon. Tab. officinar.* *Lob. Ger. Anguria*, *Math. Dod. Cast, Cam.* Cucumer vel cucumis *citrullus*, *Fuchs.* Anguria *citrullus* dicta, C. B. 1.

N. Variat Corticis colore, qui aliis viridis seu herbaceus, aliis candidus maculis aspersus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fulvo.

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum Semen in usu est, idque adhibetur vel cum, vel sine cortice.

Vires. Est ex 4. sem. frig. maj. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. est Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens. Inseruit præcipuè Renibus ac vesica abstergendis, bilis ac sanguinis astui compefcendo.

CI. Cochlearia.

Cochlearia, G. *Löffelkraut*, } folio subrotundo, *cochlearia* Batavica, quæ usualis.
 } folio sinuato, Britannica, *Lob. hac nobis inusitata.*

Vocatur *Cochlearia*, *Dod. Cam. Ep. splenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores spirituales ac volatiles reddens. Hinc utilis in hypochondriacis morbisque Tartareis prima regionis, ac præcipuè in Scorbuto, in cuius medicatione celeberrima audit, adhibeturque inuis & extus in gargarismis, balneis, &c.*

Crescit apud nos in hortis, loca amans palustria rigua & umbrosa: Floret April. Majo. Videlicet anno secundo à satione.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ recentiora adhibere præstat quàm siccata, quippe Sal volatile quo potissimum efficacia sunt, arescendo evanescit.

Vires. *Cal. & sic. 2. ad 3. aper. est*

PRÆPAR.

1. *Conserv.* Ex Fol.
2. *Stillat.* Ex fol. recent.
3. *Syrup.* Ex succo & saccharo.
4. *Volatile.* Ex succo.
5. *Spiritus* è foliis fermentatis.

Gggg

CII. *Lignum Colubrinum.*

Lignum serpentarium, Clematis Indica, C. B. 1. Ligni colubrini alterum genus Garzia, *Trag. & Clus.* Lignum colubrinum, *Tab. German. Griesholtz.*

Advehitur ex Insula Zeilan. Eligendum amarum, non cariosum, grave.

Vires. Calidum est ac siccum, (ut amavor arguit) abstergit, morsibus serpentum, aliisque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per alvum, (nonnunquam etiam per vomitum educit) unde usus precip. est in febribus intermittentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinsicus maculas cutis abstergit.

PRÆPARAT.

Extractum, cum ∇ Centaurei vel simili factum.

Dosis ad \mathcal{D} j.

CIII. *Contrayerva.*

Contrayerva, radix yerba, radix contrayerva, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, radix venenis adversans. *Monard. Germ. Giffevourtz.*

Est radix Iridis vel Cyperi radicibus non absimilis, quæ annis abhinc aliquot ex Provincia Peruana Charcas apportari cepit.

N. Baubinus facit speciem Cyperi, vocatque Cyperum longum odorum Peruanum. N. 2.

Eligatur densa, non cariosa, quæ

aromaticum quiddam sapiat cum acrimoniâ conjunctum.

Vires. Calida est 2. alexipharmaca & sudorifera, præstantissimumque remedium adversus omne venenum, cuiuscunque sit generis (excepto \mathcal{F} a) vomitione id rejiciens, aut per sudores evacuans. Sed & amatoria pocula ex pulvere hausto, educi ferunt. Ventris etiam animalia pellic. Quin & in peste felix eius usus compertus est.

Dosis \mathcal{Z} j.

CIV. *Consolida.*

1. Consolida seu conf. major. *Vid. symphytum.*
2. Consolida media. *Hac huius loci.*
3. Consolida minor. *Vide bellis hortensis.*
4. Consolida Regalis, *Vide Calca-trippa.*
5. Consolida aurea & Sarracenicæ. *Vide Virga aurea. Germ. Guldenginsel.*

Est { flore cæruleo. *Hac usualior.*

flore purpureo. *Hac rari usus.*

Dicitur Consolida media, *Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cast. Consolida media prima, Tab. prunella cærulea, Trag. Bugula, Dod. Clus. hist. Ger. Bugula & prunella quibusdam, Lob. Symphytum medium, Lon. Consolida media pratensis cærulea, seu N. 1. C. B.*

Crescit locis campestribus: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires.

Vires. *Vt*aque vulneraria est, tam intrinsecus, quam extrinsecus adhibita: confert & ictero, Epatis obstructioni, urina retentioni, herniis, &c. Brevibus: ut eam prunella & figurâ ferè convenit, ita & viribus.

CV. Corallina.

Βρύον θαλάσσιον, Dioscor. Muscus marinus, *Matth. Cord. in D. Cast. Tab.* Corallina, *Lob. Lon.* Muscus maritimus seu corallina officinarum, C. B. Germ. Meermoos, Corallenmoos.

Inhaeret scopulis, & piscium testis corallisque, eo sanè modo, quo muscus arboribus innascitur, optimaque est, quæ à corallii detrahitur.

Eligatur colore, cum sicca est, subrubefcente, falso sapore, odore concharum marinarum simili.

Vires. *Refrig. & sicca, astringit, incrasstat, vi* lumbricos necandi & expellendi celeberrima est, intus & extus adhibita.

Dosis ad ʒj.

CVI. Coriandrum.

Κόριον ἢ κοριάννον, Dioscor. Coriandrum, Germ. Coriander.

Est { 1. Majus. Hoc usuale solum.
2. Minus testiculatum } *inusi- tata.*
3. Sylvestre.

Insignitur Coriandrum, *Brunfels. Trag. Fuchs. Matth. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.*

Colitur nobis in hortis, solo gaudens pingui: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen granosum, quod primum halitum gravemhalat, reticcatum autem suavem acquirit odorem.

Vires. Stomachicum imprimis est, calf. & sicca. ad gr. ʒ. astring. Hinc celeberrimum in laxitate stomachi, si post cibum assumatur; claudit enim ventriculum, exhalationesque suppressit, quominus caput gravent, ructusque producant.

PRÆPAR.

1. *Præparatum.* Præparatur sem. Coriand. maceratione per noctem in \ddagger , dein exiccatur.

N. *Præparatio hæc fit ob castigationem qualitatis noxia (crudioris & excrementitia,) quam tamen & arefcentiâ amittit.*

2. *Confectio.* Ex semine præparato.
3. ∇ *Stillat.* rari usus est.
4. $\circ\circ$. cum ∇ ascendit.

CVII. Cornus.

Cornus, Germ. Cornerbaum.

Est { Mas { hortensis, fativa. *Hæc u-*
sualis,
sylvestris.
fœmina, *Lon. sylvest.*

Indigitatur Cornus, *Brunf. Trag. Matth. Lon. Dod. Lob. Cornus mas, Tab. Cornus fativa & mas, Cord. in D. Cornus vulgaris mas, Clus. hist. Cornus hortensis mas, C. B. 1.*

Florere incipit initio veris: Colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rarissime Folia.

Gggg 2.

Vires. *Vtraque refrigerat, exiccant, astringunt, constipant. Hinc conveniunt præcipue in diarrhoea & dysenteria. Exhibentur fructus exciccati & pulverisati ad 3j.*

PRÆPAR.
1. *Condit. fructus, cum saccharo,*
l. a.
2. *Rob. de Cornis. Vide Disp. August Ex succi pulpæ, p. ij. & sacch. p. i.*

CVIII. Corylus & Avellana.

Corylus.	{	Nostras	{	fativa	{	fructu albo minore. <i>Corylus vulgaris.</i>
						fructu majore {
Germ.	{	Hassel- staude.	{	sylvestr.	{	fructu est minore albidiore & rotundiore quam fativa.
Peregrina						Humilis.
						fructu purgatrice Monard.
						fructu osculi trifidi, &c.

Nostratibus non sunt usuales.

Ex his Officinis in usum veniunt nostrates coryli, quæ describuntur ab authoribus vel coryli, vel avellanæ titulo, &c. Præfertur autem fructus oblongus rubens in compositionibus.

Solo gaudet arenoso & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & viscum.

Vires. *Lignum per se raro officinale est, nec asservatur, nisi pro parandis inde spiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus sylvestris.*

N. 1. *Serpens virgâ corylinâ percussus, torpescit, unde coniectare licet, facultate antiserpentina corylum abundare.*

N. 2. *Faciunt ex eisdem coryli sylvestris bifido surculo virgulam qua metalla scrutantur.*

Fructus (avellanæ, *λεπτοκόρα*) exhibent vsui medico, *nucleum, putamen & membranulæ.*

Nuclei, teste Gal. l. 7. simpl. med. plus habent essentiaë terrestris ac frigidaë quam juglandes. Venenis resistunt venenolorumque animalium ictibus, (cum ruta & ficibus impositi) ex mulso hausti veteri tussi medentur, urinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in pulverem contritum astringit, obstruit, ac proinde sistit diarrhoeam, albâque femininar. profluvia. Quercetanus specificum antipleuriticum inde facit cum corall. rub. & mandibul. lucij.

Membranula nucleum ambientes, ejusdem cum putamine sunt facultatis, eidemque præferendæ.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. *Spiritus* fit per Retortam igne nudo ex sarmentis exciccatis.

2. *Oleum* fit itidem per Retortam vel per descensum.

Vires.

primo autumno ferens purpureum, cujus flammea stamina (instar antheræ) officinarum *crocus* est. Germ. *Saffran*.

Ex croci generibus plurimis official. est *crocus sativus*, C. B. 1. Hujus differentiam officinæ faciunt à natali loco, vnde *Crocus Viennensis*, i. e. qui ex Viennensi agro ad nos transportatur, ubi optimus hodiè nascitur. Orientalis qui ex locis orientibus, ac præcipuè ex Sicilia transmittitur, in cujus monte (Coryco nomine omnium præstantissimus provenire censetur. Vulgòque dicitur *Crocus de Aquila*.

Videatur *crocus*, *Brusf. Trag. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Tab. crocum*, *Matthiol. Cast. hortense*, *Cam.*

Eligatur *crocus flexilis*, triè difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permixtus. Reprobatur è contrà saturato nimis colore rubro, odore fugaci, utpote qui vel enici floribus, vel carnis bubulæ salitæ vilis adulteratus.

N. Adulteratio croci adeò impostoribus communis est, ut Emporiis nonnullis visum sit, certos deputasse inspectores, quorum judicio ut bonus *crocus venalis* pronunciatur: ita adulteratus Neptuno, *Kulcanove*, non citra venditoris ignominiam consecratur. Cujus rei exemplum hic *Francofurti* aliquot abhinc retrò annis observare licuit.

Vires. Cordialis est ac pulmonicus, (ut quoque anima pulmonum audiat) *viserinus*, & hinc ceteris visceribus fa-

miliaris, calf. a. succ. i. aper. dig. emoll. anodynus est, somnum conciliat, menses ac foetum pellit. Usus ejus frequens in syncope, Apoplexia (gutta 1. ac altera tintura aspergitur lingua) in hysteriis affectibus, in ictero, in peste, aliisque venenosis morbis, in asthma (cum ol. amygd. dulc.)

Dosis ad ℥j.

Extrinsecus in collyriis, & sim. adhibetur.

N. B. Usus ejus immodicus (scil. ℥ij. vel iij.) lethalis censetur.

P R E P A R.

1. *Species diacurcuma*. Vid. Disp.

2. *Tinctura seu essentia Croci*.

℞. Croci orient. q. v. extrahe cum ∇ opt. abstrahe lentiss. Δ ad consistentiam debitam. *Beguin.*

N. 1. Alij extrahunt cum ∇ is cordialibus, e. g. rosarum, iisque guttula una ac altera spir. Θ i vel Δ is roboratis: aliis fit extractio cum ∇ vitis, vel sero lactis.

N. 2. Spiritu vini abstractus croci facultate est impragnatus, idcirco cum successu in usum Medicum venire poterit.

N. 3. Alij collocant crocum cum syndone in alembicum, destillantque ∇ ex cucurbita tantisper donec colorem ex croco suscepit. Tinctum ∇ iterum destillant ad remanentiam *Tinctura in fundo*. *Tentzel.*

3. *Extractum*.

4. *Oleum croci Mesue*, (compof.)

5. *Ol. stillar.* paratur ut olea reliqua ex floribus, sed rarissimum est, ob nimios sc. sumptus, quos requirit. *Nimirum.*

mirum ex croci fbj. vix ultra 5j. elici poterit.

N. 1. Alij ꝛ. croc. or. f̄b. β. Terebint. 3jβ. V. opt. q. f. destillant, s̄piusque à fecibus cohobant. Alij ꝛ. croci opr. f̄b. β. terunt grossiè ac admiscunt $\frac{1}{2}$ is $\frac{1}{2}$ is, an. 3β. circiter, cum albumine ovi F. pulmentum, cui supersundunt ∇ m fontan. calidam (vel ∇ m mellis) digeruntque dies (3. 4.) Hinc destillant per \times ex cinere. Medull. destill.

N. 2. Habet potestatem prosternendi appetitum.

6. Trochisc. de croco. Vid. Disp.

7. Elect. de ovo dictum. Germ. gülden Ey. Vid. Disp.

8. Empl. oxycroceum, Vid. Disp.

CXI. Cubebe.

Κουβέβαι, Cubebe, Quabebe, Cubebe vulgares. Germ. Cubeben.

Fruētūs sunt aromatici exigui, formā & magnitudine piper rotundum referentes, nisi quod ferè paulum sint minores. Advchuntur ex Iava, Ind. Or. Insula, ubi decoquuntur antequàm vendantur, ne apud exteros plantentur. Præstant majores, re-

centes, ponderosæ.

Dicuntur Cubebæ, Garz. Acof. Fragos. Cord. hist. Cast. Tab. Matc. (qui eas nec Atabum cubebas, nec Gale- ni carpesium demonstrat.) Cubeb. vulgates, C. B. officinarum Lob. car- pesium Græcorum, Lon.

N. Quid sint cubebe, ambigitur, alij ex genere piperis & nigro piperi congene- ras esse, Theophrastoque piper rotundum dici volunt: alij viticis fructum (at facultates diversa) existimant: Sylvaticus, Rusci fructum; alij carpesium Galeni statuunt. At Casalpini, Amomi legitimi fructum pronunciat. Est autem fructus racemosus a boris cuiusdam malo vul- gari similis foliis verò piperis, sed angu- stioribus.

Vires. Calfac. 2. completò, sicc. 3. compl. atten. disc. viscera omnia roborans atque inprimis caput, adeòque plurimis inserviunt compositionibus. E quibus sunt.

PRÆPAR.

1. Confect. c. saccharo,
2. Ol. Cubebar. still.
- N. Rari usus est.
3. Spec. Diacubeb.

CXII. Cucumis.

Cucumis (σίκυς) in ge- nere notat omnes fru- ctus horarios, adeoque sub eo cõprehenduntur

Cucumis officinarum, qui vel Sativus, h. loci. Sylvestris Afini- nus. Vide in class. 4. Elaterium.

Dicitur cucumis sativus, Brunfels. Matt. Fuchs. Lon. Cast. cucumis, Trag. Tab. cucumis vulgaris, Dod. Ger. cucumer sativum, Cord. in D. cucumis

sativus & esculentus, Lob. cucumis sativus vulgaris, C. B. 1. Germ. Cucumern.

Sunt

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurvi, laeves, asperi.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen, cui & ipsi Fructus addi possunt: hi enim etsi sint culinares; attamen cibum præbent medicamento sum.

Vires. Semen (seu nucleus) ex numero est famosior. 4. sem. frig. maj. refriger. (præcipue si aridum sit, alias humect.) in sine grad. i. absterg. aperit, urinam ducit, urisque creberrimi est in emulsionibus antipleuriticis, antinephriticis, antiphreneticis. & sim.

Ipsa cucumerum substantia refrigerat & humectat. Excrementum est succi, adeoque non nisi robustioribus ventriculis eadenda, idque non sine corrigentibus condimentis, v. g. pipere, & sim.

PRÆPAR.

Condit. fructus: cum ☉.

CXIII. Cucurbita.

lativa, Germ. Kürbs.
 Huius loci. ☉
 Koronovdi's } Sylvestris. Vide Colocynth. class. 3.

Nomen cucurbitæ omnibus familiaræ est Botanographis.

N. Cucurbita sativa etsi variant magnitudine, colore, figura; conveniunt tamen natura & viribus.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen, & nonnunquam Folia.

N. Semen recensetur in numerum seminum 4. frig. maj. venitque in usum cum vel sine cortice.

Vires. Cucurbita convenit viribus cum cucumere, tam in qualitatibus carnis, quam in seminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita; monente Matthiolo, lac imminuunt.

∇. stillat. Ex fructu immaturo.

Vires. Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinsicis quoque mirabiliter æstum corporis mitigat.

N. Succus expressus idem facit.

CXIV. Cuminum.

Cuminum { sativum: quod hic.
 { pratense: quod carum.
 Κύμινον, Cuminum sativum, Brunfels. Trag. Math. Cord. hist. Lob. Cast. Cuminum Lon. cuminum officin. cumini sylv. i. genus, Diosc. cuminum, Cord. in D. Tab. sativum, Cam. cuminum semine longiore, C. B. i. aliis cuminum domesticum, Romanum. Germ. Kümmel, Kummel, Ramisch Kümmel, Pfeffer Kummel, Krankkümmel, Gartenkümmel.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen.
 Vires. Calfac. & succ. 3. atten. diger. resolvit, status discu. utile in Colica, Tympanit. vertigine.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex sem. l. a.
2. Ol. stillat. Ex sem. l. a. cum ∇ elicitur.
3. Spec. Diacumin.

CXV. Cupressus arbor.

Κυπάρισσος { Mas.
 { Fœmina

Arbor

Arbor est procera, conifera, foliis pinum æmulans, iis que semper viridibus.

Provenit copiosè in Insula Creta. Insignitur Cyparissus, *Cast.* Cupressus altera, sive sylvest. *Ger.* Cupressus, *Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. C. B. 1.* Germ. Cypressbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus, & rarè Folia.
Vires. *Lignum refrigerat, siccatur, astringit.*

Fructus & Folia calfaciunt parum, exiccant ad gr. 3. astringuntque validè, proin usui sunt præcip. in hæmoptysi, diarrhœa, dysenteria. Commendantur itidem in mictione involuntaria, ut & in herniis curandis intus & extus adhibita.

N. Fructus sive conor, nucis vel pilulas Cypressi officina nominant: aliis Galbula dicuntur.

CXVI. Cupressus herba.

Chamaecyparissus, Trag. Fuchs. Cord. Lon. Santolina altera, Dod. Abrotanum foemina, Brunf. Matth. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Ger. Cam. Cupressus herba, Cord. in D. Santonicum minus, Cord. hist. Polium, Theophrast. Dioscor. Absinthium marinum, Tab. Abrotanum foemina foliis teretibus, C. B. 1. Germ. Gartencypress.

Colitur in hortis nostratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia, sed rarè.

Vires. Convenit qualitatibus cum ab-

rotano, ususque præcipui est in obstruct. Epatis, Renum & Vreterum: curat Ictericum, lumbricos fugat. Extrinsecus subvenit morbis uteri, &c.

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, Diosc. & Curcuma officinar. Cord. hist. Clus. coroll. Lon. Lob. Tab. Curcuma longa & rotunda, Cord. hist. Cyperus altera, radice lutea, Cast. Terra merita, Ruell. Lob. Cyperi genus ex India, Matth. Fuchs. C. B. 1.

Est radix officinalis exotica, non tantum croceo colore apparens, sed & eodem colore alia tingens. Germ. Gilbrvurtz, Geelsichvurtz.

Duplex communiter est, aliquando longa, aliquando radice rotunda: Hæc multo acrior priori existit, atque cum zingibere sæpe affertur.

Vires. Dicata est vesica bilaria, Stomacho & Epati, hinc & Lienae ac Vtero. Calf. & sicc. 2. amara est: absterg. atq. aper. dig. disc. menses movet. Usus in Ictero, Hydropo, cachexia.

PRÆPAR.

Species Diacurcuma.

N. Reclius spec. diacrocui nominantur, quippe curcumam non admittunt.

CXVIII. Cuscuta.

Major, colore scil. albo vel tubro: Hæc hujus loci.
Est } *Minor. Vid. Epithymum in purgantibus.*

Dicitur Androsaces vulgo cuscuta, Trag. Matth. Lon. Cast. Clus. Ger. cal-

H h h h

58 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

Sytha, Lob. Tab. cassutha, Fuchf. Dod. major, C. B. 1. Germ. Filtzkrant.

Floret Junio, Julio, Augusto: adnascitur passim herbis & fruticibus, potissimum urticae, lino, lupulo.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba tota villosa cum floribus, praecipue lino adnata.

Vires. Splenetica inprimis est, hinc epatica. Calf. 1. succ. 2. abstergit, subastringit, aperit, melancholicum humorem corrigit, utilis in scabie, ictero nigro, obstructionibus epatis ac lienis.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex tota planta.

CXIX. Cyanos.

Baptifecula, Blaptifecula, flos frumenti, Germ. Kornblum, blauv Kornblum.

Cyanos	}	Sylvestris.	} Montanus.	
		Hortensis.		Segetum: Hic officinal.
			Repens	Latifol.
				Angustifol.

Dicitur Cyanus, Lon. flos, Dod. Cyanus major, Matth. Cast. Cam. Cyanus sylv. Fuchf. Cyanus vulgaris, Lob. Ger. Cyanus cæruleus, Tab. Baptifecula, Trag. Lychnis agria & flos frumenti, Brunf. Cyanus segetum, C. B. 2.

Crescit passim inter segetes: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores, sed rari.

Vires. Frigef. & succ. 2. astring. utilis in oculor. inflammationibus, rubedine, lippitudine, doloribus.

PRÆPAR.

∇ stillat. ex flor.

CXX. Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab. Cyclaminus major, Cast. cycl. rotundus, Fuchf. cycla-

minus orbicularis rotundifolius, Dod. Cyclamen officinar. orbiculato folio, panis porcinus & Arthanita, Lob. cyclaminus flore odorato, Clusf. hist. cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, Matth & Lob. Lugd. cyclam. æstivus vulgaris, Cam. cyclamen orbiculato fol. Ger. cyclaminus minor & Umbilicus terræ, Trag. cyclamen orbiculato folio infernè purpurascens, C. B. 1. Germ. Erdapffel, Særbrod.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Autumno.

Vires. Calfac. & succ. 3. potenter incidit, aper. absterg. Errhinum est. Vfus precip. in obstructis mensibus, in pellendo fœtu mortuo, in Ictero, in calculo expellendo, strumis ac tuberculis discutiendis. Internè cauto opus habet, magisque externo usui prostat.

PRÆ

PRÆPAR.

Succus. Hic cum raro nostratibus in promptu sit, ejus locum subit decoctum.

Unguentū de Arthanita majus. V. D. *minus.* V. D.

CXXI. *Cynoglossum.*

Κυνόγλωσσον, Cynoglossa, lingua canina, Germ. *Hundszung.*

Diversorum est generum, è quibus magis officinale, quod indigitatur cynoglossa major, *Brunf. Cord. in D. cynoglossum vulgare, Matth. Lob. Cast. Clus. bist. cynoglossum, Dod. Tab. Ger. officinarum, Lon. cynoglossum majus vulgare, C. B. 2.*

Crescit passim locis aridis ponne muros: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia ac Radix, sed raro.

Vires. Refrig. & sicca. 2. incrass. lenit, obstruit. *Vsus in sistendo fluxu alvi, in gonorrhœa, ac catarrhis incrassandis: Verum quia in numero herbarum est, quæ narcosis virulenta suspecta sunt, rarissime à practicis adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynoglossa.* Vide Disp. N. *Somnum conciliant, narcotica sunt.*
2. *Unguentum.* Vide Disp.

CXXII. *Cynobatos.*

Κυνόβατος, κυνόβατος, rosa sylvestris, arvensis, canina, rubus caninus, Germ. *wilde Rosen, Feld-Rosen, Heck-Rosen, Heide-Rosen, Hainhecke.*

Varia comprehendit genera. Est enim rosa sylvestris, vulgaris, flore odorato incarnato, flore majore & rubente, &c. Verum in officinas non nisi rosa sylvestris, flore odorato incarnato infertur.

Insignitur Cynobatos, *Diosc. Lon. cynobatos procerior & cynorrhodos, Cord. in D. sentis canis & cynobatos, Brunf. Rosa sylvest. 1. genus, Trag. Rosa sylv. Matth. Dod. Tab. odora, Ger. Rosa sylvest. vulgaris, Cam. epit. Rosa canina odorata & sylvest. Lob. Rosa canina, Cam. Rosa sylvestris vulgaris flore odorato incarnato, C. B. 1.*

N. *Matthiolus cynobaton & cynorrhodon inter se differre statuit. Verum non male faciunt qui pro uno & eodem frutice habent.*

Crescit in dumetis: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores fructus, Spongia, & interdum Radix.

Vires. Flores conveniunt in qualitatibus cum rosis sativis, sed majorem vim astringendi habent, proinde in profluvio uteri rubro & albo summa sunt estimationis.

Fructus, (German. *Hagenbutten,*) vi Lithonripticâ maximopere commendantur, in qua tamen excellunt exempti arilli.

Spongia. (Bedeguar, Germ. *Schlaffkantz, Schlaffapffel,*) itidem calculos efficacissime juvare dicuntur, & imprimis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi, quorum hi quoque ad lumbricos

fugandos commendantur. Potest propinari spongia pulverisata, vel aliter præparata.

Radix. Spicula ex corpore extrahit (impuritas.)

PRÆPAR.

1. Fructus Cynob. conditi.

Condiuntur abrasâ lanugine, & exemptis prius arillis.

2. Rob. Cynob. Fit leg. c.

3. Spiritus spongiarum, quæ fit: Glomi mense Majo vel Junio collecti inciduntur, remotisque vermibus aut aliis insectis inibi reperibilibus, digeruntur cum ∇ & fermento ut putrescant. dein elicitur ∇ seu spiritus per vesicam.

4. Spiritus alcalisatus. Ex capite mortuo (in destillatione præcedenti residuo) ulterius incinerato, elicitur \ominus , idque purificatum cum Spiritu conjunge, & aliquandiu macera. Tandem cum argilla misce, & propelle per Retortam Δ nudo, ut nempe totum \ominus simul transeat. Postea rectificati si opus sit. Hartm. in pract.

Vires. Spiritus hujus guttula aliquot (ad 20.) in liquore conveniente exhibitæ, calculum insensibiliter expellunt.

CXXIII. Cyperus.

Κύπερος, Germ. wildel Galgan.

{ Longus.
{ Rotundus.

Rotundus porissimi quidem usûs est, tamen judicio virorum etiam ereditorum parum vel nihil longum superat; sântque partus diversi ejusdem radice.

Crescit sponte in regionibus calidis, Italia, Syria, Alexand. & sim. Nostratibus colitur quandoque in horto, gaudetque solo humido, sed minus efficax est peregrino.

Dicitur Cyperus Diosc. Alpin. Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus, Rauwolf. Cyperus major Syriacus, Cam. in Marth. Cyperus rotundus Orientalis major, C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Sola Radix. quæ eligenda gravis, densa, fractu contumax, plena, aspera, odoris cum quadam acrimonia jucundi.

Vires. Utraque Stomachica est ac uterinæ: calf. & sic. 2. aper. Vfus precipuus in urina ac mensibus ciendis, cruditate ventriculi consumenda, hydrope inchoato præservando, colica ac vertigine aiscutiendo, ulceribus vesica solidandis: masticata emendat oris fetorem.

Varias quidem ingreditur compositiones, sed alieno titulo insignitas,

CXXIV. Cydonia malus.

Μηλέα κυδωνία, Cotonea malus, Germ. Quittenbaum.

Mala Coronea	{	hortensis	{	Mala minora, quæ præservantur.
		ferens		Mala majora; vulgo pyra seu struthia.
		sylvestris		Mala media, i. e. notha, quæ proveniunt ex cotoneis quæ struthus insita fuere, vel contra.

Videatur

Videatur malus Cotonea, *Brunf.*
Trag. Matth. Fuchs. Cass. Malus cy-
 donia, *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Cord.*
bist. Cotonea & Cydonea mala, *Lob.*
 Mala rotunda minora, nonnullis
 χρυσόμυλλα ab exteriori cutis colore,
Dod. Mala cotonea minora, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Mala ipsa exiccata. Semen seu
grana.

Vires. Mala coronea stomachica
 sunt: refriger. 1. sicca. 2. astringunt, nutriunt.
V. sus. prac. in vomitu, alvi fluxu, singul-
 tu, laxitate Stomachi.

N. Ante cibum sumpta alvum consti-
 pare creduntur; è contra à pastu, la-
 xare.

Semen: Refriger. & hum. mucilagine
 sua lenit, acrimoniam obtundit. *V. sus. pra-*
cip. ad linguam ariditatem leniendam
 (gargarism.) ad dolorem hemorrhoidum
 sedandum (in clysteribus) ad ophthal-
 miam sanandam (mucilago cum Aq. ro-
 sarum facta & imposita) ad scissuras
 mammillarum solidandas, ambustaque en-
 randa, &c.

PRÆPAR.

1. Condit. Condiuntur Cydonia
 (sive integra, sive in frusta concisa)
 separato cortice semineque exem-
 pro: aromatizanturque cum amomo,
 caryophyllisque infixis.

2. Vinum. Est succus liquidus cui
 admixtum est tantillum sacchari.

3. Rob. Cydonior. Est succus inspif-
 satus ad mellis consistentiam.

4. Diacydonium. Ex succo acido &
 sacch. $\frac{1}{2}$. *Vid. Disp.*

5. Marmelata. Est citonior. dul-
 cium decoctio (per manicam Hip-
 pocratis) filtrata, cum saccharo in-
 spissata, & in leatulas ut congelascant
 effusa.

6. Miva Cydonior. simplex. Syrupus
 est ex succ. dulcior. p. xij. vini p. v. &
 sacch. p. iij.

7. Miva Cydonior aromatizata. Sy-
 rupus est ex succ. acidior. p. xij. vini
 p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. D.

8. Diacydonites vel Diacydonium
 simplex. Ex carne Cydonior. scil. atque
 sacch. ana V. D.

9. Diacydonites vel Diacydonium
 compositum. Diversa descriptionis ex-
 tat V. Disp. A. & N.

10. Diacydonites Laxativum. *Vid.*
Disp. Aug.

11. Essentia seu spiritus. Ex succo
 dulci fermentato: raro in usu est.

12. Ol. per infusionem. Ex cydoneis
 non excorticatis, succo Cydon. &
 omphacino. V. D.
 Dactylus, vide Palma.

D.

CXXXV. Daucus.

Δαῦκος, Daucus, Daucum &
 Daucium, Germ. Mohrenkummel.

N. Dauci nomine planta binæ Officinis
 veniunt: Daucus scil. Creticus, de quo
 hî; & Daucus vulgi seu officinarum.
 Vide Pastinaca sylvestris.

Dicitur Daucus 1. *Matth. Dauc.*
 Hhhh 3

62 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

Cretenfis verus, *Diosc. Lob. Ger. Dau.*
Creticus, *Cass. Tab. Dau.* foliis foeniculi tenuissimus, *C. B. 1.*

Nascitur sponte in Insula Creta, unde quoque nomen habet, tum quoque in Italia: Semen solum nostratibus officinale est.

Vires. *Veterinum imprimis est, & diureticum. Calf. & succ. 2. aperit, incidit, flauus discutit. Vfus pracip. in mensibus obstructis, suffocatione & dolore matricis, in calica flatulenta, in singultu, dysuria, tussi chronica.*

N. Ingredditur compositionē Theriaca.

CXXVI. *Dictamnus Creticus.*

Dictamni officinales sunt { Dictamnus Creticus, Germ. *Creitfcher Dipsam*: de quo hic. { Dictamnus vulgaris seu albus officinar. *Vide Fraxinell.*

Dicitur Dictamnus, *Brussf. Dictamnium, Matth. Lob. Cass. Dictamnium Creticum, Matth. verum, Dod. Dictamnus verus, Cord. in D. Dictamnus Creticus, Trag. Lon. Cam. Dictamnus Creticus, C. B. 1.*

Nascitur in Creta foliis crassioribus & villosioribus, in hortis Italiae maioribus minusque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Veterina imprimis est herba alexipharmaca: Calf. & succ. atten. abstergit. aper. Vfus pracip. in obstructis mensibus, in partu accelerando (intrinsecus & extrinsecus) in lictibus venenatis, in spiculis extrahendis.*

CXXVII. *Dipsacus.*

Est { Sativus. { Major. *Hac usualior.* { Sylvestr. { Minor. *Et hac adhiberi potest.*

Videatur *Δίψαξ*, *Fuchs. Dod. Tab. Ger. Labrum Veneris, Matth. Cord. in D. Carduus Veneris, Carduus fullonum, Lob. Trag. Dipl. sylv. aut Virga pastoris, C. B. 3. & 4. Germ. Kartendistel.*

Crescit locis asperis, arenosis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix sed rarissime: hinc Vermiculi in echinis reperti.

Vires. *Radix teste Matthiolo sic. abstergit. Vfus pracip. in Rhagadibus anisolidandis (decocta cum Vino) commendatur in verrucis abigendis.*

Vermiculi de collo suspensi quartanam arcerē creduntur: eosdem cum oleo rosae, vel simili contusos paronychiā sanare, auctor est Matthiolus.

CXXVIII. *Doronicum.*

Aconitum pardalianches Theophrasti, *Matth. Tab. Doronicum Austriacum alterum, Clus. Cam. Doronicum 2. longifolium, Tab. minus, Ger. Doronicum radice repente. Eidem. Doronicum radice dulci, C. B. 1. Germ. Gamsferwurz, Schwindelkraut.*

Crescit in Austria, Styria, Helvetia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & succ. gr. 3. di.*

3. *discut. alexipharmaca est. Vfus præcipuus in Vertigine, Vteri inflatione, palpitatione cordis, venenosis morbis ac morbis (nimirum signaturam Scorpionis habet.)*

N. Sumt qui aconitum pardalianches esse volunt, adeoque noxium (ut Matthiol.) Cui tamen moderni minimè subscribunt.

E.

CXXIX. *Ebenus.*

Lignum exoticum est in medicina nullius vsus, præterquàm quod Paracelsus oleum ac sal ejus maximè commendat. Ol. stillat. collaudat in doloribus arthriticis, Podagra, Paralyti, morbis venereis & pustulis (extrinsecus scilicet loco affecto inunctum.) Sal celebrat vi purgandi (fortè facultatem purgatricem stimulandi in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide Paracelsi de Xylo Hebeno. German. Ebenholz.

CXXX. *Ebulus.*

Κεραυιακτιν Dioscoridis, h. e. Sambucus humilis. Ebulus, *Trag. Matth. Fuchf. Lob. Cast. Tab.* Ebulus seu humilis sambucus, *Dod.* Ebuli & Sambuci alterum genus, *Lon.* Sambucus humilis seu Ebulus, *C. B. 5. German. Niderholder, Attich.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex interior, Semen & Bacca.

Vires. Flores calfac. & sic. discut.

emol. resol. sudores movent, ut sambuci flores.

Eadem vi pollent folia, & imprimis ad podagricos dolores sopiendos, tumoresque aquosos discutiendos, adeoque & hernia aquosa conveniunt.

Cortex interior maximè radice (præterquàm quod aquosos & serosos humores totius corporis per alvum educit,) calf. & sic. discutit, emollit. Vfus præcip. (ut florum) in inflammationibus, Erysipelate, & sim.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex floribus.
2. Spiritus. Ex floribus fermentatis.
3. Rob. Ebulin. seu pulpa baccar. Vires. Aquas blandè detrahbit, sudoresque movet.

4. Tinctura seu Essentia granorum Ebuli. Fit & usurpatur eodem modo, quo tinctura Sambuci.

Vires. Tinctura hac specificum est remedium contra hydropem, cachexiam, uteri strangulatum, cuius paroxysmum sudore mediante fugat.

De Cortice & semine, vide in purgantibus.

CXXXI. *Endi-via.*

Σέπις, Intybus fativa, Ger. Endivien.

Major latifolia; qua intelligitur simpliciter sic dicta.

Est } Minor angustifolia (dicitur scariola), qua priori substitui potest.

Prior dicitur Intubus sive Endi-

via, *Trag.* Intubus major, *Matth.* Intubum

tubum sativum latifolium, *Fuchf.*
Lob. Intybum sativum, *Cord. in D.*
Dod. Ger. Intybus sativa major, *Cast.*
 Seris (sive Endivia alba.) *Lob.* Endi-
 via hortensis, *Cam.* Intybus major
 sativa, sive cichorium domesticum,
Tab. Scariola *Arabum* interpretibus,
 Seris domestica latifolia *Dioscor.* In-
 tybus sativa latifolia, sive Endivia
 vulgaris, *C. B. 1.*

Colitur in hortis, solo gaudens
 opimo. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen, rarissimè Radix.

Vires. Epatica est nobilissima: refriger.
 & sicc. 2. absterg. aperit, diuretica est.
 Usus frequentissimi in febribus biliosis.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex integra planta.
2. Succus. Ex foliis.
3. Syrup. De Endiv. simpl. ex succo
 & saccharo $\frac{1}{2}$.
4. De Endiv. compos. V. D.
5. Syr. Byzantinus. V. D.
6. Diafer. Andernac. V. D.
7. ☉. Ex planta incinerata.

CXXXII. Epatica Nobilis.

Epatica alba, Trifolium nobile,
 Epatica, *Brunf.* aurea, *Brunf. Tab.* Tri-
 folium magnum seu aureum, *Trag.*
 Trif. aureum, *Dod. Lon.* aureum ma-
 gnum, *Cast.* Trinitas, *Marth. Cord. h.*
Cast. Hepaticum trifolium, *Lob. Cam.*
Ger. Hepatica trifolia, *Clus. hist.* Tri-
 folium Epaticum flore simplici, *C.*
B. 1. Germ. *Hortz-oder Leberblümlein,*
gülden Leberkraut, edel Leberkraut.

Florescere incipit veris initio, colitur
 in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores.

Vires. *Calif. & sicc. moderatè (al.*
refr.) substring. sanguinem mundifi-
cat, Epatis ac Lienis obstructions rese-
rat, Herniam curat.

PRÆPAR.

∇. Ex planta integra.
 Epatica saxatilis, vide Lichen.

CXXXIII. Epatica stellata.

Hepatica stellaria, *Tab.* Mattisyl-
 va, *Trag. Cord. in D. Lon.* Asperula,
Lob. Ger. Asperula odorata, *Dod. Cast.*
Clus. hist. Aparine sylv. quædam, *Cord.*
 Asperula seu Rubedo montana odo-
 ra, *C. B. 1.* Caprifolium aliis. Germ.
 Stein Leberkraut, *Hertzfrevud,*
VValdmeister.

Gaudet solo nemoroso: Floret
 April. Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calif. & sicc. seu temperata*
potius est, Epatis ac cordi familiaris. V. sus
pracip. in obstructo Epate ac meatu bi-
lario, & hinc in Ictero, in epate calidiore
refrigerando. Extrinsecus in intemperie ca-
lida Epatis (cataplas.) in tumoribus ca-
lidis. Quin & pedibus alligata partu-
rientium partum accelerare dicitur.

N. Plantula est nostratibus familia-
 rissima, quippe vix quisquã è *Francosur-*
tensibus erit, cujus potum. Majo. mensis

non subornet, saporem conciliando gratissimum.

CXXXIV. Equisetum.

Ἴππῆρις, Herba Equinalis, Cauda Equina, Germ. *Rosfchervantz*, *Pferdschervantz*, *Schafftenbeere*.

Varij est generis. Est enim Equisetum palustre varium, est sylvaticum, est pratense, est denique arvense. Et hæc etsi viribus conveniant, attamen usuale magis est pratense.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equisetum alterum, *Matth.* Equisetum, *Fuchs. icon. Cord. in hist.* Hippuris major prima, *Lon.* Hippuris fontalis, & Equisetum 2. *Diosc. Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equisetum palustre maius, *Tab.* palustre, *Ger.* Equisetum pratense longissimis setis, *C. B. 8.*

OFFICIN. NAT.

Caulis cum foliis suis.

Vires. Vulnerarium est: frig. sic. 2. in spissat, astring. Vfus precip. in hamorrhagiis sistendis, in exulceratione & vulnere Renum & Vesica, interancorum tenuium, &c.

PRÆPAR.

∇. stillat.

CXXXV. Eruca.

Ἐρουκα, Arab. *Lergir*, Germ. *Rauken*.

Palustris, crescit iuxta rivulos.
Sylvestris, crescit in locis arenosis: Floret Iunio, Iulio, &c.
Hortensis. Ἐρουκα, *Legir*, Germ. *weisser Senff*.

Ex his inferitur in officinas potissimum hortensis latifolia, *C. B. 1.* quæ tamen acrior est sylvestris.

Dicitur Eruca, *Bruss. Matth. Cord. in. D. Cast.* Eruca, sive Rucula marina major, & Sinapi 8. *Trag.* Eruca sylvestris, *Fuchs. icon. Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchs.* Erucula major, *Cord. hist.* Eruca sativa, *Matth. Lob. Dod.* Eruca major, *Cam.* Eruca latifolia alba sativa *Dioscor. C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. sic. intensè (3.) Vfus precipuus in Venere stimulanda, apoplexia præservanda. Extrins. (imposita radix) extrahit officula fissa, pituitam cerebro prolicet (in apoplegmatis).*

CXXXVI. Eryngium.

Iringus, Aster Atticus, Centum capita, Inguinalis, Germ. *Mannstreu*, *Radendistel*, *Brackendistel*.

Gaudet locis herbosis, arenosis: Floret Iulio.

Ex Eryngiorum generibus officinale est Eryngium pitum, *Trag. Lon.* Eryngium montanum sive campestre, *Matth. Cast.* Eryngium, *Fuchs. Cord. in D. Tab.* Eryngium mediterraneum, *Ger.* Eryngium campestre, *Dod. Cast. Vulgare, Clust. hist.* Eryngium campestre mediterraneum, *Lob. Eryng. vulgare, C. B. 2.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole existente in Cancro.

Vires. Epatica, nephritica & alexi-
Iiii

pharmaca est, temperatè calida, mediocriter sicca, aper. discus. Usus præc. in obstructis mensibus, Urina, Epate, Vesica biliaria, Lene, &c. & hinc in ictero, ut (teste Galeno,) in Colica.

PRÆPAR.

Conditæ radix.

CXXXVII. Erysimon.

Variorum est generum, è quibus vsualius est Ἐρύσιμον 1. Tab. Erysimon vulgare, C. B. 1. Irio, Matthiol. Cord. in D. Lon. Verbena fœmina &

Sinapi 7. Trag. Germ. VVegsenff, Hederich.

Crescit juxta vias: Floret Julio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac Herba.

Vires. Calfac. & sicc. 3. attenuat, aperit, expectorat. Vsu præcip. in mucilagine contumaci pulmonum atque tussi chronica. Extrinsec. in Cancro nõ exulcerato, tumoribusque renitentibus mammarum.

PRÆPAR.

Syr. de Erysimo Lobelit. Vid. l. 1.

CXXXVIII. Eupatorium.

Eupatorium { Veterum seu Græcorum. Vide Agrimonia.
Melux. Vide Ageratum.
Cannabinum: Describitur hoc loco.

Dicitur Eupatorium Cannabinum, C. B. 1. Herba S. Künigundis, Trag. prima Tab. Eupator. aquaticum. Gesn. Salvia, Brunf. Eupatorium vulgare, Matth. Dod. Cast. Eupatorium adulterinum, Fuchf. Eupatorium Avicennæ creditum, Lac. Lon. Cam. Cannabina aquatica mas, Lob. Germ. VVasserdoft, Kürigkraus, Hirtz gümzel, Albkraut.

N. Plerique hanc herbam Eupatorium Avicenna censent. Baubinus verò Agrimonia pro Eupatorio & Græcor. & Avicenna hadendam esse monet.

Crescit locis uliginosis: Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores & Folia, sed raro.

Vires. Calfac. & sicc. saporis est amariusculi, atten. aper. subadstr. Epati-

ca est & vulneraria. Vsu præcip. in catarrhis, catarrhis & tussi, mensibus rotentis. Extrinseci: è nobilissimis est vulneraris (ut & unrijschus) mensis ciet balneatione, &c.

PRÆPAR.

V. Ex foliis & floribus.

CXXXIX. Eufragia.

Ἐυφραγία, Euphragia, Eufrafia, Germ. Augentrost.

Eligitur Eufrafia vulgaris, seu officinarum, C. B. 1. Euphragia alba, Brunf. Eufragia, Matth. Cast. Eufrafia & Eufrafia, Fuchf. Dod. Lob. Tab. Ger. Vulgaris, Lon. Eufrafia Argentinensium, vel 2. & 6. Trag. Ophthalmica siue Oculatia, Cord.

Crescit locis apricis, sabulosis: Floret Junio, Julio, Augusto.

OFFI

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Ophthalmica est & Cephalica: calf. & sic. 2. adstring. disc. saporis sub-acris: Vsus præcip. in oculor. suffusionibus, caligine, memoriâ debilitatâ.

PRÆPAR.

1. *Conserua.* Ex tota herba cum floribus.
2. ∇ . Ex integra herba Iulio collecta.
3. Vinum nonnullis vsitatum est: fit infusione summitatum pro potu ordinario.

F.

CXL. Faba.

Faba est { Vulgaris { sativa { major } De quibus hic.
 { sylvestris. } minor }
 { Phaseolus. Germ. Faseln, VVelsche Bonen.
 { Lupinus. Germ. Feigbonen.

Videatur. *Kvaquôs Faba, Brunf. Tab. Matt. Fuchf. Cord. in D. Lon. Cast. Cã.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchf. Cord. hist.* Boona sive phaseolus major, *Dod. Faba major recentiorum, Lob. hortensis, Ger. C. B. 1. Germ. Bonen, gemeine Bonen.*

N. 1. Sunt qui inter fabas & Boonas distinguunt, fabisque nos carere volunt, boonis econtrâ frui. Verumenimverò etsi constet, fabas nostrates à veterum descriptione nonnihil differre: attamen verisimile videtur, differentiam hanc, à diverso loco natali potius dependere, quàm ex diversa plantarum specie, adeoque secundum Botanicum hujus seculi sagacissimum & peritissimum, C. B. fabas magnitudine, figurâ, colorêque differre, & quò majores, eò magis in longitudinem eas esse depressas; quò minores, eò rotundiores. Vt sit, sufficit nobis quòd viribus conveniant.

N. 2. *Fabarum vsus prohibitus est à Pythagora, quia flores lituris suis nigris signaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, quæ in iis habitent: ab aliis interdicitur, quia existiment sensus iisdem hebetari, & insomnia turbulenta excitari.*

N. 3. Est & faba Indica purgatrix, cujus historiam si quis velit, ipsemet legere poterit 1. apud Clus. lib. 2. exor. c. 30. 2. in annot. ad Monard. 3. apud Tabernam. Nimirum quia nostratibus in usu non est, eam describere supersedeo.

OFFICIN. NAT.

Farina fabar. sativar. & præcipuè majorum.

Vires. Emplastica est, refriger. & sicc. 1. incrass. exterg. utilis intra corpus in diarrhæa, lienteria, &c. Extrâ, in maculis è sole contractis, aliisque cæcis sordibus extergendis (si illâ fricentur) in sugillatis discutienâs.

PRÆPARATIONES.

1. ∇. Ex floribus.

Vires. Diuretica est, maximèque usus in maculis faciet extergendis, eaque fucandâ.

2. ⊕ Ex stramine incinerato.

Vires. Summum diureticum est, usitatissimùmque in hydrope, calculo, & urinâ retenta.

CXXI. Fabaria.

Τηλέφιον, Crassula, Crassula major, faba inversa, Germ. Knabenkraut, VVundkraut, Donnerkraut, Donnerbonen.

Usuale est Telephium vulgare, C. B. 1. quæ est Fabaria, Matth. Telephium, Mat. Lob. Tab. Cast. Cant. Telephium, album, Fuchf. acetabulum alterum, Cord. in D. album, Fuchf. scôn. Faba inversa, Lob. Telephium alterum, sive Crassula, Dod. vulgare sive secundum, Clus. hist. Crassula, seu faba inversa, Ger. Cotyledon alterum Dioscoridis, Col. scropularia media vel 3. Brunf.

Floret Julio ac Augusto. Crescit circa muros, locisque saxosis.

OFFICIN. NAT.

Folia tantùm.

Vires. Matthiol. refrig. & hum. (Dodonæo refrig. & sicc.) vulneraria est, astring. mundificat, præcipuique usus est in consolidanda intestinorum erosione per dysenteriam introducta, in curanda bernia, in maculis cutis detergendis, in ambustis medendis.

PRÆPAR.

∇. Ex fol. & floribus.

Farfara, vide Tussilago.

CXXII. Ficus.

Σύκκιν, Ficus, Brunf. Trag. Matth. Dod. Cord. hist. Bellon. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger. Ficus sativa. Fuchf. communis, C. B. 1. Germ. Feigenbaum.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (vixta.)

N. Primitia fructus dicuntur grossi, ficus sicca in furno, aut sole exciccata, carica; aliis passa.

Vires. Carica calf. 2. (recentes moderatius:) utraque humect. pulmonaria sunt, & bechica, arenulis Renum & vesica medentur, venenis resistunt: præcipui usus sunt in variolis & morbilis ad cætem pellendis, maturant, molliunt, attrahunt, unde & bubonibus pestilentialibus (inveniente Scriptura) conferunt, mulierculis nostratibus, appropinquante partu, ficuum tostâr, esus ad partum facilitandum est familiarissimus. Quin & familiaris est super ficus V accendere, brodiùmque ad tussim sedandam propinare.

CXXIII. Filipendula.

φιλιπένδουλα, filipendula; cenanthe, saxifraga rubra, Germ. rohter Steinbrech.

N. Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conveniunt.

Usualis est filipendula vulgaris, C. B. 7. Filipendula, Trag. Dod. Matth. Cord. hist. Lon. Cast. Tab. (cui & saxifraga rubra,) Ger. Oenanthe. Fuchf. Cord. in D. Lob.

Nasci

Nascitur solo herbofo. Floret Iulio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix.

Vires. Calf. & sicc. 3. attenuat, abstergit, subastring, discut. diuretica est: Usus pracip. est in tartarea mucilage pulmonum, Renum, vesicae ac articularum, in colica flatulenta, in albo mulierum profluvio. Extrinsicus in tumore hamorrhoidum.

Dosis ʒj.

CXLIV. Filix.

Πτέρις, Πτερίδιον, Germ. Fackeln, Fahnkraut, Waldfabrn.

Mas non ramosa (plurium pedicellorum.)	} utraque promi-
Fœmina ramosa (unius pedicelli)	} sua.

Mas dicitur Filix, Brunf. vulgaris, Trag. mas, Mat. Fuchf. Dod. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger. fœmina, Gesn. Casalp. Filix non ramosa dentata, C. B. 3.

Fœmina inscribitur, Filix sylvest. Brunf. Filicis maioris 1. genus, Trag. Fil. fœmina, Matth. Fuchf. Dod. Lcb. Cast. Tab. Ger. Thelypteris, Felix fœmina, Coid. in D. Filix mas major; sive fœmina credita vulgo, Clus. Filix ramosa major pinnulis obtusis non dentatis, C. B. 1.

Nascitur locis opacis nemorum: viret totâ æstate, nocte D. Iohanni sacra semen profert: novi qui dicto tempore id collegerunt, verum quâ utilitate, ignoro.

OFFICIN. NAT.

Radix, inprimis Filicis fœminæ. Vires. Splenetica est, calf. & sicc. amara est, subastring. aperit. Usus pracip. in obstructionibus viscerum & inprimis Lienis & Vteri. Extrinsicus commendatur ab inbusta (extracta mucilago.) N. Grauidis insensa censetur.

CXLV. Fœniculum.

Μάραθρον, Fœniculum, Brunfels. Trag. Fuchf. Cord. in D. Tab. Vulgare Germ. fœniculum nostrum vulgare, quibusdam Hippomarathrum putatum, Cam. C. B. 1. Germ. Fenchel.

Crescit locis cultis, aridis: Floret Iulio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Summitates, Radix (quæ una ex radicibus 5. aperientibus famosis.) Semen.

Vires. Folia calf. 2. sicc. 1. aper. resolv. discut. diuretica, carminativa & bechica sunt, ventriculum roborant, lac augent, visum confortant, asperam arteriam leniunt.

Radix & semen calfac. 3. adeoque insuper usus creberrimi in humorum & flatuum discussione, & ad peripheriam expulsiõne.

N. Semen adbibetur sapissime ad corrigenda purgantia, ut & ad flatu distendos.

PRÆPAR.

1. Confectum Semen.
2. ▽. Ex integra planta incisa.
3. ▽. Ex semine.

N. *Ophthalmica est inter usitatissimas.*

4. ☉ stillat. Ex semine.

5. ☉. Ex planta incinerata.

CXLVI. Fœnum græcum.

Fœnogræcum, Germ. *Fenugreck*, *Bockshorn*,

Est { Sativum: Hoc usuale.
 Sylvest. minus usitatum.

Dicitur fœnum græcum, Trag. *Matth. Lob. Lon. Dod. Cast. Cam.* Fœnogræcum, *Fuchs. Cord. in D.* fœnum-græcum sativum, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen solum, ex sativo scilicet desumptum.

Vires. *Calfac. 2. sicc. 1. emollit, digerit, maturat, discutit, paregoricum est, ususque adeo famosi, ut cataplasma distillarum intentionum Chirurgus vix usitatum sit, quin fœnugracum vel hujus mucilaginem contineat. Crebrique usus est in clysteribus emollientibus: mucilaginoso quippe sua substantia obtundit acrimoniam, intestinâque erosa oblinis. Insuper conducit eius mucilago ad oculorum saggillationes discutendas (imposita.) Vide Hartman. pract.*

PRÆPAR.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctionis in ∇.

CXLVII. Fragaria.

Κόμαρον, *Fragaria*, *Brunfels. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Ger.* *Fragaria vulgaris*, *C. B. 1.* *Fragula*, *Cord. bist.* *Fragula* & *Trifolium fragiferum*, *Tab. Germ. Erabeerkrant.*

Crescit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba, & Fructus in præparatis.

Vires. *Herba refriger. & sicca, moderate substring. diuretica est, ususque crebri in gargarismis & balneis, in cataplasmatibus, &c.*

Fructus, (fraga.) *Refriger. & humect. Splenetica sūt ac nephritica, Venenis resistunt: quia autē facile putrescunt, non adeo commode comeduntur.*

PRÆPARAT.

1. ∇. Ex integra planta florida: Abstergit lentigines & maculas,

2. ∇. Ex fructibus.

N. *Sitim & astum febrilem extinguit, urinam ciet.*

3. Syrup. Ex succo fragor.

4. Spirit. Ex succo fermentato, qui tamen usus rarioris.

5. Tinctur. è baccis cū ∇ propria.

CXLVIII. Fraxinus.

G. & scbbañ { *Excelsior. Hac officinalis.*
 Eschern. { *Humil. Minus usualis.*

Dicitur Fraxinus, *Brunfels. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Cast.* Fraxinus excelsior, *C. B. 1.*

Floret Aprili & Majo: Semen fert Autumno. Crescit in sylvis opacis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Lignum, Semen.

Vires. *Folia siccāt validē, curantque ictus serpentum, sed usus sunt rarioris.*

Cortex & Lignum siccant iidem,
 attenu:

attenu: Splenis duritiem specificè emolliunt, diuresica sunt ac lithonruptica, eaque non è postremis.

N. Sunt qui lignum die Ioannis Baptistæ casum, vulneribus ac contusionibus solo affricatu mederi credant; cadunt autem id alij ante Solis ortum, alij ipso meridiano temporis puncto.

Semen (foliis adharens) calfac. & sic. valide conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculosis.

N. Colligendum hoc est autumnali tempore.

PREPAR.

1. *Extract.* Ex corticibus per ▽ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, ubi excellit ▽ ex tenellis fraxini foliis destillata. *Quercet. an. in P. R.*

2. ☉ *Ex ligno*: fit destillando modo communi.

3. ☉ *Ex cinere corticum.*

N. *Sal ex ligno incinerato vulneribus intus & extus cum felici successu usurpatum vidi.*

CXLIX. Fraxinella.

Dictamnus albus propter radicem albam) sive fraxinella, C. B. 5. Polemonium, *Tab.* Dictamnus putatus, *Brunf.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon.* Dictamnus album, nonnulli pumila fraxinus, *Matthiol.* Dictamnus nostra, *Cord. in D.* Fraxinella, *Cord. hist. Dod. Clus. Ger. Germ. vveisser gemeiner Diptã, Eschervvurtz.*

Crescit in rupibus: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. Est cordialis, alexipharmaca, uterina cephalica, amara, calfac. & siccat, aperit, vermes necat; *Vsu* præcipui in morbis malignis, Epilepsia, aliisque affectibus capitis, in obstructione uteri, &c. Extrahere quoque dicitur spicula cuti infixæ.

CL. Fumaria.

κάρων, Fumaria officinarum & Diosc. C. B. 1. Fumus terræ, *Brunfels. Cam.* Fumaria, *Trag. Mat. Fuchs. Cord. in D. Dod. Lon. 2.* flore albo, *Tab.* Capnos, *Lob.* Fumaria major, *Cast.* Fumaria purpurea & alba, *Ger. Germ. Daubenkyopff, Daubenkerbel, Erdrrauch, vvilde Rauten.*

Crescit passim in hortis, vineis, &c. Floret Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Splenetica est ac Epatica: attenuat, serosos biliosos ac adustos humores sensim expurgat, viscera reserat, reserata roborat, sanguinem purificat. Hinc *usu* præcipui, in scorbuto aliisque morbis mesenterij & Lienis, in lictero, in scabie omnis generis, & sim.

PREPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.

2. Oleum stillat. quod rarum.

3. Succus inspissatus. *Dosis* ad ℥j.

4. *Consero.* summit.

5. *Syr. simpl.* Ex succo.

Compos. Dide disp.

6. Ol.

6. *Ol. stillat.* Ex herba sicca. | *Defis 3j. ad 3j.*
 7. *Pilul. de fumaris.* Purgant bilem, | 8. \ominus *fumaris.* Ex herba incine-
 ferofosque humores. | rata.

CLI. *Fumaria bulbosa.*

Fumar. bulb. { radice cavâ 1. *Hæc usualior.*
 C. B. est { radice non cavâ { major 2. *Hæc surrogari priori potest.*
 { minor 3.

1. Dicitur, *Aristolochia rotunda*,
Brurf. *Arist. rot. vulgaris*, *Trag. Fuchf.*
 (cui & *Pistolochia*,) *Cam.* *Fumaria*
altera, *Math. Cast. Capnos Chelido-*
nia, *Lon. Radix cava major*, *Dod. Cluf.*
bist. Fum. Cava herbariorum, *Lob.*
Germ. Erdkraut, falsch Holzwurtz.

2. *Fum. bulb. radice non cavâ* di-
 citur *Aristolochia rotunda vulgar.*
radice solidâ, *Trag.*

Crescunt in dumetis, locis frigi-
 dis & opacis, ut & in vineis. Florent
 April.

OFFICIN. NAT.

Radix: raro *Herba* cum floribus.

Vires. Calf. 2. sicc. 3. absterg. suba-
string. aperit. Epatica est, Vterina, rile-
xipharmaca, sudorifera, diuretica, &
vulneraria. Vfus precip. in ciendis men-
sibus, lochiis: fatum mortuum expellit,
Ictero medetur, sanguinem mundificat
adeoque & scabiei succurrit. Extrinsecus
commendatur quàm maximè ad vulne-
ra etiam inveterata & fistulosa, utpote
que mundificat & consolidat; ad scabiem,
ad dolores podagricos (à frigidis humori-
bis) ad sanguinem coagulatum in contu-
sionibus, ad putredinem oris.

G.

CLII. *Galanga.*

{ Major, radice crassiore, ru-
 brâ, minùs odoratâ. &c.
 Germ. { Minor, radice tenuiori, no-
 Galgan. { dosâ intus & extrâ rube-
 C. B. { scente, sapore acri instar
 { piperis, odore suavi.

N. *Hæc priori præfertur.*

Dicitur *Galanga minor*, *Math.*
Cord. b. Fuchf. Lob. Lon. Tab. Acost. Ger.
Galanga minor officinar. C. B. 2. Ga-
langa Indica, Amat.

Major vocatur, *Galanga major*,
Math. Cord. bist. Lon. Fuchf. Lob. Ce-
salp. Tab. Gal. crassa, Amat. Iridis ge-
nus, Cluf. in Acost.

N. *Galanga* ($\gamma\alpha\lambda\acute{\alpha}\gamma\gamma\alpha$) quibusdam
Acovi, nonnullis Iridis species videtur;
minor à recentioribus Græcis Cyperus
Babylonica nominatur, Arab. Galingia.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ eligenda saturato ru-
 bra, ponderosa, bene odorata, sapor-
 is acris.

Vires. Stomachica est, Cephalica ac
Vterina: calf. & sicc. 3. saporis acris, in-
cidit, aperit. Vfus in cruditate ac infla-
 tionē

tione ventriculi, vertigine, uteri obstructione, aliisque totius corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. Extrinsecus commendatur ad roborandum caput (in Errbinis.)

PRÆPARAT.

Spec. Diagalang. Vid. Disp.

CLIII. Galega.

Galega, ruta capraria, *Math. Cast. Cam. Ruta capraria, Tab. Galega, Lob. Dod. Lon. Ger. vulgaris, Clus. Galega vulgaris, C. B. 1. German. Ganskraut, Fleckenkraut.*

N. Quidam Onobrychin, alij Glaucim, nonnulli Polemonem, alij Polygalam veterum esse iudicant: verum his omnibus Dioscoridis descriptiones contradicunt.

Colitur apud nos in hortis: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Iunio & Iulio.

Vires. Celeberrimum est Alexipharmacum ac sudoriferum, venenum inprimisque pestilentielle insigniter discutiens. Vfus eius precipuus est in petechiis expellendis, aliisque morbis pestilentialibus, ipsaque peste curandâ. In Epilepsia infantum (exhibetur succi cochlear. 1.) in icteribus serpentum, in Lumbricis, (quos etiam extrinsecus applicata fugat.)

N. Herba hæc, secus ac alia, citra saporem est, & insuper qualitatibus primis temperata.

PRÆPAR.

1. V. Ex integrâ plantâ Iulio collectâ.

2. Conserv. summit. seu flor.

Galeopsis, vide urtica mortua.

CLIV. Gallium.

Γάλλον, Γάλιον, Γαλάσιον, Γαλέριον, *Ger. Megerkraut, VValdstrob, vnser Frayven Bettstrob, VVegstrob, Lebkraut.*

N. Nomen habet, quòd conglui vice γάλα, i. e. lac coagulet.

Luteum, flor. luteo } vulgare.
palustre.
Album, flore albo } palustre.
minus.

Ex his præfertur primum, C. B. seu Gallium luteum, quod Dioscoridis Gallium putatur.

Dicitur Gallium, *Fuchf. Dod. Lon. Gallium luteum primum, Tab. Gallij primum genus, Trag. Gallium, Marthiol. Cast. Luteum, Cord. in D. Lob. Cam. Ger. Gallium luteum, C. B. 1.*

Crescit passim locis aridis & arenosis, iuxta vias, &c. Floret Majo, & hinc totâ æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. moderatè. Vfus eius potissimum externus est in hamorrhagiâ narium sedanda, (pulvis in sufflatus) in scabie simplici & maligna, adeoque in cancro mammarum, &c.*

N. Rari usus est apud praticos, solùmque asservatur pro compositionibus, quas ingreditur: ut unguentum Martiatum, &c.

CLV. Genista.

Genista, *Ger. Genst, Genster, Pfrimmenkraut.*

K K K K

Vsualis est è Genistis non spinosis, Genista angulosa & scoparia, C. B.
 1. Spartium, Lob. Genista, Brunf. Trag. Fuchf. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger. Genista angulosa, Cord. hist. Genista minor, seu non aculeata, Lon. Genista scoparia vulgi, Lob.
 Solo gaudet arenoso & aprico. Floret integrâ ætate.

OFFICIN. NAT.

Flores & Semen.

N. Flos communiter luteus, rarius albus est.

Vires. Splenetica & nephritica censetur, hinc & epatica, calf. & sicc. 2. aper. acen. absterg. calculum pellit, aquosos humores educit tam per vomitum quàm per alvum & urinas. Hinc usus eius insignis in obstructione Epatis & Lienis, Mesenterij, adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.

N. Semen extrinsecus applicatum scrophulas consumere dicitur.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex floribus & foliis.
2. Conserv. Ex floribus.
3. ⊕. Ex incinerata herba.
4. Conditi flores.

Condiuntur autem flores (seu potius gemmæ) collecti mense Aprili, antequàm aperti fuerint, cum aceto & sale, adhibenturque loco capparum, unde & nostratibus cappares Germanor. dicuntur, Germ. teutsch Capern.

N. Citra vomitum assumi poterunt.

CLVI. Gentiana.

Gentiana (à Gencio inventore sic dicta,) Germ. Entzian.

Gentiana } Alpina } major.
 } minor. Gentiana-
 } pratenfis. nella.
 } palustris.

Vsualis est ex his Alpina major lutea, C. B. 1. de quà notandum, quòd reperitur quoque floribus flavis, imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, Brunf. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lon. Cast. Gentiana major, Matth. Lob. flore luteo, Cam. Gentiana veterum, Clus. hist. Gentianæ 1. species, Trag.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Augusto ac Septembri.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. Alexipharmaca est, aperit, attenuat. Usus præcipui in peste, aliisque venenatis affectibus, in obstructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope, tum in suffocatione Vteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morsu canis rabidi, &c. Extrinsecus adhibetur creberrimè in vulneribus ac fomiculis mundificandis, renovandis, &c. in morsu canis rabidi arcendo (cum Theriacâ imposta.)

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.

N. Creberrimi usus est in febribus intermittentibus, in quibus ante paroxysmum ad ℥j. vel ℥iij. exhibetur, felici cum successu.

1. Ex-

2. Extractum cum S. V. factum.

CLVII. Geranium.

Geranij multa recensentur genera, officinis nostris maximâ ex parte inusitata. Vltatius tamen præ cæteris est, quod Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, Gerin. *Ruprechtskraut, Gichtkraut, Gottes-Gnad, Rotlauffkraut.* (quia Erysipelati mederi dicitur.)

Dicitur Geranium 3. *Brunf. Matth. Fuchf. Lon.* Geranium Robertianum, *Lob. Dod. Cam. Tab.* Gratia Dei, vel geranium quibusdam, *Trag.* Herba Ruperti, & Geranium 2. *Diosc.* Geranium Robertianum primum, *C. B. 5.* videlicet inter species Geranij folio cicutæ vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac desertis. Floret potissimum Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Temperatum est in cal. & frig. moderatè siccatur, subastring. exterg. sanguinem in corpore coagulatum resolvit, vulneribus convenit, sanguinem scilicet cohibendo, vulneraque mundificando. *Vsus externus* (omnium generum Geranij) vulgaris est in cataplasmaris, plantis pedum cum sale & aceto applicandis, ad febrilem aestum compefcendum. Adhibetur iidem ad mammarum fissuras, lactisque discussionem (Robertianum impostum.)

PRÆPAR.

∇. stillat. Ex integra herba in fine April. collecta.

CLVIII. Glycyrrhiza.

Liquiritia, *Brunf.* Dulcis radix, *Trag.* Glycyrrhiza, *Fuchf. Cord. in D. Cam.* Glycyrrhiza altera, *Matth. vulg.* garis, *Dod. Cam. Epit.* Glycyrrhiza siliquosa, *Lob.* Germanica seu siliquosa, *C. B. 2.* Germ. *Süßholz.*

Crescit locis sylvestribus & sabulosis. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Episcopatu Bambergensi, ubi in copia crescit, ad nos transmissa, quæ Sole exiccata biennium integra manet.

Vires. Calidit. & frigid. temperata est (seu moderatè calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat, pulmonica ac nephritica est, acrimoniam mitigans, expectorationem promovens, asperitatem leniens: *Vsus* præcipui, in tussi, raucedine, vesicae erosionè, urina acrimoniosa.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.
2. Syr. Compositus. Vide Disp.

CLIX. Gramen.

Gramen absolutè sic dictum, Officinis graminis speciem denotat, quam *Dioscorides* ἀγρωσι κατ' ἐξοχὴν vocat, estque Gramen Caninum seu arvense, *C. B. 1.* Gramen, *Dod. Cord.* in *D. Cast.* Gramen canarium medicatum, *Lob.* Gramen caninum, *Tab. Ger.* Germ. *Reb-oder Queckengrass.*

Passim spontè provenit, felicius autem in terra arida & arenosa.

OFFICIN. NAT.

Potissimum Radices (collectæ men-

se Maio vel Septembri) raro *Caulis* cum foliis, rarius *Semen*.

Vires. Radix cuiuscunque graminis refrigerat & sic aperit, subastringit, substantia est tenuis ac penetrativa.

Herba seu folia intra siccitatem & humiditatem moderata sunt, frigida gr. 1. *Vsus* praecepit in obstructionibus Epatis, Lienis, Vreterum, in exspitione sanguinis (ubi succus ex integra planta valet) in lumbricis necandis. Extrinsicus in dolore capitis leniendo (siliunt gramen septem nodorum) in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. (Hae sedare dicitur graminum trium nodorum decrefcente Luna exulsam, ac collo circummaligatum,) in auribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagricis discutendis.

P R A E P A R.

∇ *stillat.* Ex radice Majo mense collecta.

N. *Diarrhoeam* sedat infantum, si abdomen eam lavetur.

Est & graminis species, Gramen mannae dictum, inter gramina dactyloidea, C. B. 8. Cuius semen in cibum venit nomine Mannae in German. ex Silesiae ac Poloniae confinibus transportatum, semini milij solis non ablimile. De hoc vulgi opinio, quod ex aere decidat, unde & Mannae nomen impositum est.

CLX. Granata.

Malus { Domestica, quae pomifera est.
puni- { Sylvestris, quae flores solum
ca. { fert.

Videatur Malus punica, *Trag. Matth. Dod. Cord. bist. Lon. Cam.* Mala punica, *Cord. in D. Bellon.* Malum punicum, *Lob. Cast.* Malus granata, *Tab. Malus punica, C. B. Germ. Granaten.*

Utraque arbor, quamvis exotica sit, nostratibus tamen in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma*, eaque vel dulcia, vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinosi saporis. 2. *Flores* collecti ex Granata sylvestri, (Balaustra dicuntur) tum quoque interdum ex domestica (appellantur, *Cytini*.) 3. *Cortex* pomorum (malicorium, psidium) 4. *Nuclei*.

Vires. Poma in genere censentur boni succi, ventriculo convenientia, sed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tussi chronica.

N. Quia ventriculo inflationes causantur in febribus minus commodè adhibentur.

Acida, frigida sunt ac astringentia, stomachica. *Vsus* praecipui in febribus biliosis, in Gonorrhoea, in pica gravidarum, compescenda, orisque puritudine corrigenda, & sim.

Vinosa, (acidodulcia, Granata muzae) media sunt natura inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca sunt, ac Cephalica. *Vsus* praecipui in Syncope ac vertigine, &c.

Flores, tam Balaustra quam Cytini eiusdem sunt naturae, terrestres scilicet valide astringentis, inspissantis, refrigerantis, siccant-

siccantis, unde & balanstior. creberrimus usus esse solet in omnis generis fluxionibus. E.g. Diarrhœa, Dysenteria, uteri fluore, & sim. in sanguine vulnere cohibendo, in gingivarum laxitate emendanda, in Hernia curanda, &c.

Cortex, (malicorium, psidion) eisdem cum floribus censetur natura, precipuique usus est in sedando fluxu hamorrhoidum, narium, uteri, &c.

Nuclei refrigerant icidem, astringuntque, imprimis qui ex pomis acidis collecti.

PRÆPAR.

1. Succus liquidus. Ex pomis expressus, fermentatus ac depuratus, qui nomine vini granatorum venit.

N. 1. Præstat Vinum ex pomis acidodulcibus.

N. 2. Ante præparationem huius vini extremam cutem granis detrahere solent.

N. 3. Ad conservationem, nonnihil seminis Coriandri pulverisati in Vino eodem suspendunt.

2. Syrupus. Ex succo granator. dulc. ac sacchar. $\frac{3}{4}$ Vid. Dispens.

3. Ex succ. granat. acidor. & sacchar. $\frac{3}{4}$ Vid. Disp.

Grana Paradisi.

Ger. Paradiskerner. vide Cardamomū.

CLXI. Guaiacum.

Lignum Indicum, Lign. Sanctum, Guaacan, Guajacan, Palus sanctus, Germ. Franzosenholtz, heilig Holz. Arbor. est exotica, procera, quæ ex India Occidentali ad nos transportatur.

Estque magnâ matrice. Guajaci 1. genus, Monard. & Matthiol.

Guajacum propemodum sine matrice, quod priori præstantius. Guajaci 2. genus, Monardi & Matthiolo.

N. 1. Sunt qui prius Guajacum appellant, posterius lignum sanctum: Verum quia apud Autores Synonyma, præstat matrice, uti dictum, distinguere.

N. 2. Posterius dividitur à nonnullis in plura genera, quæ tamen non re seu essentia, sed solo colore differre vult Matthiolus, idque pro diversitate maturitatis, quo enim maturius, eò ipsi nigrius est, & quanto minus adoleverit, tanto magis ipsi albicat.

OFFICIN NAT.

Lignum, Cortex, & Gummi, (sed rarè)

Eligendum est Lignum recens ponderosum, succulentum (quod Carboni impositum fumigat.) Posterius præstat, quod colores ruffum, spadiceum, flavum lividumque simul mixtos habet.

Vites. Lignum calf. & sic. sudorem ac urinam largiter promovet, adeoque sanguinem mundificat, putredini resistit. Usus præcipui in Arthritide, Hydrope, Catarrhis, aliisque morbis à phlegmate tartareo vel mucilagine aut flatibus oriundis: peculiariter ac specificè curat lucem Gallicam.

Cortex. Minus calidus est quam Lignum.

Gummi (Resina.) Gummi hoc mecum communicavit Vir rerum novarum curiosus Adrian. Sonnemann. Materialista huius Civitatis, Affinisque mihi dilectus, idque cum felici successu aliquoties in curanda L. G. fuisse adhibitum affirmavit. Sapore est acri, colore ac figurâ Laccam ferè representante, pellucidum, friabile.

P R A E P A R.

1. *Decoctum.* ℞. Guajac. incisi ℥j. Aqu. fontan. ℔ xij. post infusionem 24. horarum, coq. ad ℔.vij plus minusve; coletur pro sudorifero, reliquum coquatur cum ∇ tantundem pro potu ordinario.

N. Possunt & addi *Liquiritia, passula, sem. anisi, &c.*

2. *Extractum viscosum & gummosum.* Vide l. 2.

3. *Rectificatum.* Fit destillatione. Vide l. 2.

Vires. Exhiberi commode poterit intrinsecus in lue Venerea, aliisque morbis diaphoresi opus habentibus.

Dosis, gr. ij. v.

N. Sunt qui oleum hoc pro oleo heracleino Rulandi habent, eiusque vires admodum depradiciant in Epilepsia, expellendo sœtu vivo ac mortuo, in dolore dentium mitigando. Vide Brendel. in Chymia.

4. *Spiritus.* Est liquor acidulus unâ cum oleo in destillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de spiritibus.

N. Spiritus hic acidus præter medici-

nales vires descriptas, vim habet perlas, corallia, &c. solvendi. Intus exhiberi poterit à ʒ℔. ad ʒj.

5. ☉. Ex cinere elixivatur, sed paucum.

H.

CLXII. *Hedera terrestris.*

Xaquaintos ☉, hedera humilis vulgaris, corona terræ, Germ. *Gundelreb*, *Grundreb*, *Grundmann*, *Erdepheuv.*

Est { vulgaris. *Hæc usualis.*
montana. *Instrata.*

Nuncupatur, Hedera terrestris, *Brunf. Matth. Dod. Tab. Ger. Elatine, Brunf. 4. Chamæcissos, Frag. Fuchf. Cam. Chamæclema, Cord. hist. Corona terræ, Lob. Hedera terrestris vulgaris, C. B. 1.*

Crescit passim circa sepes: Floret Aprili potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Saporis est amari & acris: calf. & sic. vulneraria est, aperit, abstergit. Vfus creberrimi in tartaro, tam pulmonum quàm rennum aliarumque partium, incidendo, resolvendo, adeoque confert obstructionibus inde natis, & ictero: conducit erosionibus & ulceribus viscerum abstergendis, consolidandis, &c. Extrinsecus adhibetur creberrimè ad calculum rennum resolvendum (in balneis) ad dolores colicos resolvendos (in clysteribus.)

P R A E P A R.

1. ∇ stillat. Ex herbâ Majo collectâ.

2. Con-

- 2. *Conserua*. Ex floribus summ.
- N. *Conseruam* compositam habent Aug.
- 3. *Syrup. simpl.*
- 4. *Compos.* Vid. Disp.

CLXIII. Hedera arborea.

Κισσός, κισσός. Hedera, Brunf. Trag. Cord. in D. Dod. Hedera arborea, Matth. Nigra, Fuchf. Lon. Hedera cymbosa communis, Lob. Tab. Ger. Hedera major. Cast. Hedera arborea, C. B. 1. Germ. Ephen, Eppich. Arborea. Hæc usualis, & iam nominata. Est } Maior sterilis. } Minor. Adhæret muris, arboribus, aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca, Lachryma seu Gummi. Vires. Herba calf. & sicca. (Galeno est mixta nature, calfac. scil. & frigida) subastringit. Internus eius usus, quia capiti nervosque generi adversatur, rarus est. Externus crebrior in achoribus exiccandis & sanandis, in fomiculis ab inflammatione tutandis, (imponitur quotidie folium) in Ozanis curandis, in aurium purulentarum dolore sedando, (miscetur succus cum ol. e. g. liliaceo.)

Baccæ: Purgant per superiora & inferiora, unde & contra febres à vulgo exhiberi solent.

Gummi seu lachryma ex trunco hederae maioris vulnerato, & interdum spon-

te exit, colore ex flavo rubescens, odore grave, sapore acre. Psilochrum à maioribus habetur insigne ac causticum, lendisque interimere dicitur.

N. Nostratibus in usu non est, quippe gummi hedera officinarum nec figurâ, nec viribus descripto gummi convenit. Purpureo-nigricans est (adeoque Mumia non absimile) fragile, nec saporis acris, sed velut adusti, lignosis segmentis ac sordibus plerumque scatens.

PRÆPAR.

Ol. stillat. Ex baccis cum ∇ fermentatis per Vesicam.

N. Alij lignum, baccas ac gummi simul per Retortam destillando, oleum parant.

CLXIV. Helenium.

N. Dicitur Helenium, quod è lachrymis Helena natum dicatur.

Ἑλέσιον, Elenion, Trag. Helenium, Brunf. Matt. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Enula, Lon. Enula campana, Brunf. Cam. Helenium vulgare, C. B. 1. Germ. Alantwuriz.

N. Crescit plerumque locis humidis: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ collecta antequàm in stolones abierit, in taleolas secatur, inque umbra exiccatur.

Vires. Nonnullis calfac. & sicca. 2. (Fernelio calf. 3. sicca. 1.) abstergit, discutit, aperit, pulmonica est, stomachica, alexipharmaca, sudorifera, &c. Vsu præcipui, in tartaro pulmonum Reniumque attenuando ac educendo, & hinc in tussi,

tussi, asthma, in cruditatibus ventriculi emendandis, veteribus referendis, in peste contagiosa, quo morbis arcentis, in scabie, &c.

PRÆPAR.

1. Radix condita.
2. ∇. Ex radice destill.
3. Conserva Radicis.
4. Extract. Ex Rad.
5. Vinum Emulatum. Ex radice & musto.

CLXV. Herniaria.

Dicitur Herniaria, Dod. Cam. Tab. Ger. Herniaria multigrana serpillifolia, Lob. Herba Turca, Lob. Polygoni genus, Herniaria appellata, Clus. hist. Millegrana, Cord. hist. Herba cancri minor, Cord. Polygonum minus, Matth. Cast. Empetrum, Trag. Lon. Polygonum minus, seu millegrana major, C. B. 11. (videl. inter Polygoni minores species.) German. Harnkraut, Tausentkerner.

Crescit locis aridis ac arenosis: nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Iunio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu planta integra.

Vires. Refrig. & sic. Vsus precipui est in Hernia curanda, urina cienda, renum ac vesica calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine incidenda, educenda, bile ac aqua expellenda, adeoque in Ictero curando.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex herba.

CLXVI. Hissidula.

Æluropus, pes Cati, pilosella montana, hispida, C. B. 5. Ger. Katzenfuss. Est species pilosellæ, (aliis Gnaphalij) parva admodum, totaque ferè tomentosa, maximè verò flosculi, quos profert rubentes, interdum albos. Videatur Renodæus.

Nascitur in collibus ac locis siccis & apricis: Floret Majo, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Tota Herba cum floribus.

Vires. Easdem vires obtinet, quas reliqua pilosella genera, Vido auriculam muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre statuitur, & sanguinis expuitioni.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex integra planta cum floribus.
2. Syrupus simpl. Vide Renodæum.
3. Compositus de pede Cati. Vide l. 2.

N. Nostratibus Syrupus hic compositus vulgarissimus est.

CLXVII. Hordeum.

Germ. } hyemale. Hoc præstantius.
Gerste, } æstivum.
est }

Videatur Hordeum, Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Cast. Ger. hordeum majus, Trag. hordeum polytychum, Fuchs. Tab. Hordeum secundum hyemale, Cord. in D. Hordeum polytychum hybernum, C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Semen & Farina.

Vires.

Vires. Refrig. & sicc. 1. absterg. ape-
ritz dig. emol. est diureticum, nutritivum.

N. Crudum ventriculo aliquatenus
inimicum est, quippe flatulentum: tamen
coctione corrigitur.

PRÆPAR.

1. ▽ *Hordei graminis*. Fit mense
Majo, colligiturque manè gramen
rore adhuc madidum.

N. Insignis est efficacia in estu doman-
do, extrinsecus in Cephalalgia mitiganda,
oculorum d. fluxionibus calidis emendan-
dis, &c.

2. *Decoctum hordei*, seu ▽ *decoctio-
nis hordei*, Germ. *Gerstenvasser*.

N. Ad decoctum hordei sumitur hor-
deum non excorticatum si intentio sit ab-
stergere, exsiccare: Excorticatum sin ani-
mus sit digerere, sitimque extinguere,
&c. Formula decoctionum usitatissima
mulieribusque notissima sunt.

CLXVIII *Horminum*.

Sclarea hortense odoriferum.

Germ. }
Schar- }
leyen, } *sylvestre*.

Ex hic officinale, quod Gallitri-
cum, Cam. Ger. *Gallitrichum* sati-
vum, Trag. *Sclarea*, Matth. *Cast. Cam.*
Tab. *Scarlea* Lob. *Horminum sylv.*
1. *Clus. bist.* *Orminum sativum*, Fuchs.
Cord. in D. *Orvala*, Dod. *Cast.* *Hormi-
num sclarea* dictum C. B. 3.

Floret Iunio, Iulio, solo gaudet
opimo.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires. Cals. & sicc. abstergit, atte-
nuat: Usus rari, nisi quod in vino cum
floribus sambuci & vitis suspendi soleat.

CLXIX. *Hyoscyamus*.

Inquiamus, *Faba luilla*, *Herba ca-
nicularis*, *Dens caballinus*, Germ.
Bilsenkraut, *Bilsen*, *Dellkraut*, *Schlaß-
kraut*, *Sauvbon*, *Rindsorwitz*, *Zie-
geünnerkraut*.

Est { *vulgaris*, vel *niger*, C. B. 1.
albus { *major*, C. B. 2.
 { *minor*.

Ex his eligere monet Fernelius
floribus albis, semineque albo, reli-
quis neglectis.

Insignitur *Hyoscyamus albus*,
Matth. Dod. Lob. Lon. Cast. Cam. Ger.
Tab. Hyosc. candidus, *Trag. Apollina-
ris* 3. *Cord. in D.* *Hyoscyamus albus*
major, vel 3. *Dioscoridis*, C. B. 2.

Crescit incultus: Floret Iunio &
Iulio.

PRÆPARAT.

Radix, *Semen*, *Folia*.

Vires. Refrig. 3. sicc. 1. emollit mirè,
somnia inducit, stupefacit, acrimoniam
mitigat, rationem perturbat. Unde inter-
nus eius usus rarissimus est: exhibetur ta-
men ad hamoptysin curandam. Externis
aliquatenus crebrior, scil. in tumoribus
calidis, in podagra in odontalgia (suscipi-
tur fumus seminis per infundibulum.)

N. 1. *Trallianus* amuletum antipoda-
gvicum ex radice facit: colligit eandem
(existente in ☉ & ☌ ante Odis oc-
casum, radicem non attingendo, sed esse
cuiuscunque animantis mortui effodien-
do, peculiariâque insuper adinvrationis

82 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

verba superaddit, qua cum superstitioſis videantur, adſcribere ſuperſedeo. Videatur Trallian. l. 11. in fine.

N. 2. Antidota Hyoſcyami ſunt: lac caprinum, ∇ muſca. ſemen cucurbita, ſem. Vrtica, Sinapi, Raphanus, Capa, alium cum vino aſſumpta.

PRÆPARAT.

1. ∇. Ex fol. floribus ac ſemine immaturo deſtill.

2. ☉ expreſſum. Ex ſemine albo recente, ſiccò, calidà ∇ a aſperſo, inſolato tritòque.

N. Alij macerant Hyoſcyamum cum ſemine ſuo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquant.

3. Extractum ſeu ſuccus Hyoſcyami. Ex radice menſe Septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur ſuccus, depuratur ac digeritur, ut rubicundo colore tingatur.

N. Ingrediatur laudanum opiacum Quercet.

CLXX. Hypericum.

Ἵπερικόν, Hypericum, Brunſelſ. Mat. Fachſ. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger. Herba perforata & Hypericum, Trag. Aſcyron. Cord. in D. Androſæmum minus, Geſn. Hyp. vulgare, C. B. 1. alijs fuga Dæmonum, Germ. Iohanniskraut.

Creſcit paſſim in dumetis alijsque locis incultis: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores.

Vires. Calf. & ſicc. eſt partium te-

nuum, diureticum ac vulnerarium. V- ſus præcipui in vulneribus mundifican- dis, consolidandis, (intus & extus) in ſanguine coagulato reſolvendo, in calculo renum atterendo, in Lumbricis fugan- dis (ſcil. ſi tempore exaltationis collecta fuerit, aliàs hac facultate deſtituitur.) Extrinſ. in contuſionibus (præcipuè ner- vorum) in tremore, in partu allevando (ſi ſuffitus.)

N. Paracelſus refert inter herbas ve- neficia ac ſpectra arcentes, colligerèque iubet ſub influentia ☿, ♃ ac ♀ris (nullo modo ſub ☾) tempore auroræ, atque varium eius uſum docet, loco amuleti ad- hibet, pileo includit, noctu pulvinari ſup- ponit, ſapius naribus admovent ſternit per domum, de parietibus ſuſpendit, &c.

PRÆPAR.

1. ∇ ſtillat. Ex fol. ac flor. in fine Iunij collectis.

2. Oleum. Ex infuſione florum in oleo communi.

N. Alij ſummitates cum flor. ad ma- turitatem ſeminis ferè accedentes macerant cum vino, exprimunt, atque cum Terebinthina & oleo coquant. Vid. Diſp. Auguſt.

3. ☉. Ex planta integra incine- rata.

4. Tinctura. Hanc habent Tentzel. in Exeg. Sala de Eſſentiis. V. l. 2. N. Doſ. gr. vj. ad ʒb.

CLXXI. Hyſſopus.

Ἵſωπος. Hyſſopus, Germ. Iſop. Iſpen.

Eſt

est { Hortensis. *Hac officinarum.*
Sylvestris.

Vocatur Hyssopus, *Brunfels. Trag.*
Cord. in D. Lon. Tab. Cam. Hyssopus
hortensis, *Fuchs. Hyss. vulgaris, Dod.*
Clus. hist. fativa, *Cord. hist.* Hyssopus
Arabum, *Lob. Ger.* Hyssopus officinar.
cærulea siue spicata. *C. B. 1.*

Crescit in hortis : Floret Julio &
Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Cals. & succ. 3.* partium tenui-
um est, atten. aperit, absterg. *Vsus præ-*
cipuus in affectibus pulmonum tartareis,
tussi, asthmate. Exvinosæcus adhibetur
crebrò ad sugillationes oculorum, ad ute-
rum mundificandum, auriumque tinni-
tus tollendos (per tritorium suffitus sus-
ceptus) ad oris absterfionem (in garga-
rismis.)

N. Sunt qui *Abfynthio in corrobor-*
atione ventriculi præferunt.

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex herba & floribus in
B. M.
2. *Ol. stillat.*
3. *Conserv.* Ex floribus.
4. *Spec. Diabysfopu.* Nic. Vid. D.
5. *Syrup. simplex.* Ex succo.
6. *Compos.* Vid. Disp.

I.

CLXXII. *jacea.*

Herba Trinitatis, *Brunf. Fuchs. Lon.*
fativa, Trag. jacea siue flos Trinita-
tis, *Matth.* jacea major siue viola
tricolor, *Cast. Dod. Clus. Ger.* Viola

flammea, *Coloria, Lob.* Viola Trini-
tatis 1. *Tab.* Viola tricolor hortensis,
C. B. 5. inter violas Martias. *Germ.*
Freysamkyaut, Dreyfaltigkeicblum, Sie-
benfarbenblum, Vnnützeforg, Le langer
je lieber.

Floret Aprili, Majo ac tota ferè
æstate : Crescit locis arenosis.

Colitur in hortis, crescit & in a-
gris. Illa licet præferatur : attamen
non licet non recipere & sylvestrem.

OFFICIN. NAT.

Herba integra cum floribus.

Vires. *Cals. & succ. ad gr. usque 3.* (a-
liis remissius) subamara ac acris est : hinc
abstergit, penetrat, incidit, discutit, vul-
neraria est ac sudorifica. *Vsus præcip. in*
æstu (maximè infantum) domando, in
scabie ac pruritu, in mucilagine viscosa
pulmonum, in uteri obstructione. Exrin-
secus itidem in pruritu, in abstergendis
vulneribus, in mucilagine pulmonum in-
cidenda, in uteri obstructione. (baln.)

PRÆPAR.

▽. Ex integra herba.

CLXXIII. *Iasminum.*

Ἰασμόν, Iosmenum, Ieseminum,
Gelseminum, Arab. Zambach, Iese-
min, Iasme, *Germ. Veitel Reben.*

Vsuale est, Iasminum vulgarius
flore albo, *C. B. 1.* quod est Iasminum,
Dod. (cui & Apiaria.) *Cord. in D.* al-
bum, *Tab. Ger.* Gelseminum vel Ia-
sminum, *Matth. Cast. Cam. Alpin.*

Gaudet locis calidis ac apricis.
Nostratibus colitur in hortis : Floret
ferè integram æstatem.

OFFICIN. NAT.

Soli Flores sed Rarè. Nimirum nostratibus non nisi *Oleum* in usu est, quod fit ex reiteratâ infusione vel coctione florum in oleo veteri. (N. Aliis in oleo amygd. dulc.)

Vires. Easdem ferè vires obtinet, quas *chamemelinum*. Dig. calf. moll. aper. Vsu præcipuus internus ad uterum calfaciendum & laxandum, ejus scirrhum sanandum, ad partium faciliandum, ad ruffim anhelitusque difficultatem, ad pleuritid, dolores stomachi, intestinorum, uteri, (oleum jasmino amygd. Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis resolutis, in dolore pleuritico, colico ac uterino (in clysmate vel unguentis.)

N. Sunt inter mulieres, quæ oleo *Jasmino-amygdalyno* capillos pectunt, ut eò felicius crescant. Verùm caveant ab eo biliosa, utpote quæ facile capitis dolorem illo sibi conciliare possunt.

Illecebra, vide *Vermicularis*.

CLXXIV. *Imperatoria*.

Ostrucium, *Lon.* Ostrucium, *Astrucium*, *Astrentium*, *Astrantia*, *Brunf.* *Dod.* *Clus. hist.* *Magistratia*, *Cam.* *Struthium*, *Cord. hist.* *Laserpitium* Germanicum, *Fuchf.* *Smyrnion hortense*, *Trag.* *Imperatoria*, *Matth. Lob. Cast. Tab. Ger.* *Imperatoria major*, *C. B. 1.* *Germ. Meisterwurtz*, *Magistrantz*, *Ostria.*

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. Saporis est accerrimi: calf. &

sicc. 3. alexipharmaca ac sudorifica est atten. aperit. Vsu præcip. in venenatis morbis ac icteribus, in pulmonum & o. resolvendo expectorando; in fetore anhelitus corrigendo, in capitis affectibus plegmaticis, paralyti, Apoplexia, & c. in cruditate ventriculi, & colico dolore, in febre quartana. Extrinsec. in Odontalgia (gar-garis.) in catarrhis exiccandis, (suffitu) in tumoribus, ac arthritide frigidâ, In scabie capitis exiccandâ (lotione) in serpiginè inveterata sananda, (cum adipe suillo illita) in globulis sagittisve corporis extrahendis. (imposita.)

PRÆPAR.

∇. *Stillat.* Ex herba florecente collectâ Julio.

CLXXV. *Iris Nostras.*

**Iris*, *Germ. Ueyelwurtz*, *Himmel-schwertel*, *blauv Gilgen*.

Iris in officinis usitata est. { *Hac hujus loci.*
Nostras: { *Peregrina: Illyrica sc. & Florentina. Vid. infra.*

E variis Iridis nostratis speciebus infertur solum in officinas *Iris vulgaris Germanica* seu *sylvestris*, (*latifolia*), *C. B. 1.* Quæ inscribitur, *Iris*, *Brunf.* *Sylvestris*, *Matth. Cord. b. Cast. Tab. sylv. 1.* *Lob. sylv. major*, *Matth. Epit. Iris Germanica*, *Fuchf. cærulea*, *Dod. Gladiolus cæruleus major*, *Trag. Iris latifolia major vulgaris*, *Clus. hist. Floret tempore verno, Aprili scil. & majo.*

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere, antequam germinare ceperit.

Vires.

Vires. Calf. sicc. 3. valde hydragoga est, ac errhina. Vsu princip. in hydropticor. aqua educenda. Extrinsecus in impetigimbis, aliisque corporis maculis detergendis.

N. Ventriculo reliquisque visceribus infensa est, proin corrigitur stomachicis.

PRÆPAR.

1. Succus. Exprimitur ex radice, depuratur (digestionem) adhibeturque recens pro hydragogo.

Dosis ʒi ad ʒiij.

N. Inspissatur nonnunquam, reservaturque pro Errhina.

2. Fecula. Fit ex succo l. a.

N. Non aquè purgat ac ipsamet radix.

3. Oleum infusum. Vid. Disp.

CLXXVI. Iris Illyrica, ac Florentina.

Prævalet Illyrica, sequitur Florentina; utriusque itidem sola radix in usu est. Germ. Violwuriz.

Vires. Calf. & sicc. 2. incid. atten. ex pectorat. diger. absterg. emollit. Vsu princip. in mucilagine seu pro pulmonum, tussi, asthma, obstructione mensium, torminibus ventris infantum. Extrinsecus abstergit cutis maculas & lentiginis, (cum Elleboro & melle mixta) oris fetorem emendat: creberrimus usus modernis est in pulveribus qui capillis insperguntur. Vulgus vocat pulverem de Cypro

PRÆPAR.

1. Extractum.

2. Spec. Diaireos simpl. V. D.

3. Salomon. V. D.

CLXXVII Juglans.

E Juglandum generibus usualior est, quæ dicitur nux Regia, Brunf. Cord. in D. Nux juglans, Trag. Math. Lon. Dod. Lob. Casp. Tab. Cam. Juglans, Fuchf. Nux juglans, seu regia vulgaris, C. B. 1. Germ. Nussbaum, VVelsche, Nüss.

Iuli & folia erumpunt Martio: Nuces maturescunt autumnis.

OFFICIN. NAT.

Nuces, Putamina nucum externa, eaque viridia. Cortex internus ipsius arboris. Cortex interior nucleum ambiens. Iuli ante oculos apparentes & decedentes.

Vires. Nucci recentes calf. 1. sicc. 2. Sicca sunt facultatis calidioris ac siccioris. Comesta difficilis sunt digestionis, pauci nutrimenti, ventriculo infensa, bilē augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipuè tussim exasperant. Dicuntur tamē à peste præservare.

Putamina externa Viridia, Vi vomitum leviter movendi prædita sunt.

Cortex interior, de arbore decerpitur, dum adhuc succulentus est, siccatusque, ciet vomitum sat validè.

Dosis à ʒb. ad ʒj.

Cortex nucleum ambiens juvat colicos (potus.)

Iuli itidem vomitum excitant, sed lenius. Vsu præcipuus in colico nephriticoque dolore.

PRÆPAR.

1. Nucci condita. R. Nucci virides circa Festum Ioannis collectas, perfora aliquoties, ut penetrabilia puta-

mina sint, ac macera (♁ 7. vel 10.) in ∇ frigida, ∇ quotidie semel ac iterum permutando, ut aliquo modo dulcescant. Hinc coq. l. Δ ut mollescere incipiant. Postea sicca & confige Cinam. Garyophyl. &c. atque cum saccharo vel melle, coque ad consistentiam. Vide l. 2. Confortant stomachum, iuvantque digestionem, unde & bellariorum loco apponi solent. Specificè ciere mentes, testis est Matthiolus.

2. ∇ Vomitoria ex nucibus. Vide l. 2. c. 38.

N. Alij destillant ∇m ex nucibus immaturis confusis, alij ex solis putaminibus viridibus.

3. Rob. nucum: Diacaryon. Fit ex corticum viridium succo, & mellis $\frac{1}{2}$.

Vires. Destillationi tenuium catarrorum confert. Vide Disp.

4. Oleum. Fit expressione ex nucleis maturis.

Vires. Flatūs potenter dissipat, adeoque in colico dolore multum fert auxilij. Dosis ℥ij. iij. ad iij. &c.

Extrinsicus tumores discutit, contraetos nervos emollit, scabiem antiquam sanat.

5. Electuarium. Vid. l. 2.

N. Varia Electuarij nucum inveniuntur descriptiones, qua tamen Basini minimè à nucibus participant, unde nec huius loci sunt.

CLXXVIII. Iujubæ.

Ziziphæ, Iujubæ majores oblongæ, C. B. 1. Iujubæ, Trag. Cord. hist. Lon.

Tab. Iujubæ Arabum, Lob. Ziziphæ, Matth. Cast. Ziziphus, Dod. Cuij. hist. Ziziphus rubra, Cam. Germ. Brustbeerlein. Fructus sunt arboris Ziziphi, magnitudine oliuas, sapore passulas majores æmulantes, unicum referentes lapideum nucleum.

Asportantur ex Italia.

Vires. Moderatè calf. & humect.

Ufus præcip. in pulmonum asperitate, tussi, pleuritis, urinâ acri, fervescentiâ sanguinis, erosione renum ac vesicæ.

PRÆPAR.

Syr. de jujubis. Vide Disp.

CLXXIX. Iuniperus.

Ἰουνιπέρις, ἀραυθῖς, Iuniperus, Brunf. Matth. Dod. Lon. L. b. Ger. nostras, Cam. vulgaris, Trag. Cuij. hist. Minor, Fuchf. Cord. in D. Sylvest. Cast. Iuniperus, & Iuniperus baccifera, Tab. Iuniperus vulgaris fruticosa, C. B. 1. German. VVackholder, VVachholder, VVachholderbaum, Kramerbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Bacca, Gummi, Fungus.

Vires. Lignum calidum, ac siccum est

3. suave oleo (præcipuè si Martio mense cadatur,) unde & rasura eius non sine causa in cucuphis adhibetur; quippe cephalicum est, nervosumque genus insigniter roborat.

Baccæ, Calf. 3. succ. 2. discut. incid. atten. Ufus præcipui, in cienda urina, sudore, obstructis mensibus, obstructo liene, in affectibus capitis, nervorum, pectoris (ussi)

(russi) in morbis à flatu, (ut colica) in mucilagine renum & vesicae, &c. Sufficitus usitatissimus est tempore pestis, tum è baccis, tum è ramusculis suscitatus. Colliguntur bacca Sole in virgine existente.

Gummi, (Arab. Sandaraca, vernix.)

Germ. truckner Firnis, calf. & sicca. (aly 2.) condens. discut. Usus præcipui in nervorum affectibus, resolutione, frigiditate, contractura, &c. convenit & in capitis affectibus reliquis, à frigiditate subortis.

N. 1. Vernix liquidus, factitius est liquor, ex gummi hoc. i. e. Sandarachâ in oleo lini soluta. Valet ad ambusta, lenit dolores præcipuè hæmorrhoidum.

N. 2. Sandaracha Græcorum est Auri pigmentum.

Fungus. Mayo mense instar musci adnascitur. Insevit aqua ophthalmica.

PREPAR.

1. ∇ . Ex baccis sine præmissa fermentatione raro destillatur.

2. Spiritus. Fit ex baccis cum ∇ (♃ 4. 5.) fermentatis, & per vesicam destillatis. Vide l. 2.

N. Alij loco ∇ a sumunt cerevisiam, spiritusque copiam sibi persuadent maiorem: Verum enimvero major illius pars cerevisia debetur.

3. Oleum ex baccis. In destillatione ∇ æ vel spiritus simul extillat.

4. Oleum ex ligno. Fit per descensum, vel terream. Applicatur extrinsecus in morbis, ut supra diximus, in viribus.

5. Sal. Ex cineribus baccarum

elicitur, tum quoque ex ligno combusto.

6. Rob Iuniperinum. Mel Iuniperinum. Theriaca Germanorum. Fit coctione cum ∇ , hinc expressione ac inspissatione.

N. Quercetanus macerat ac coquit cum Vino. Ph. Rest. c. 23.

7. Extract. gummosum. Ex ligno & cortice fit l. a. Quercetan. Ph. Rest. cap. 23.

8. Extract. è baccis siccis. Fit l. a. cum ∇ vel cum ∇ . i. e. Spiritu Iuniperi.

Dosis ʒj. ʒij.

Vires. Vtrumque Extractum excellens est sudorificum & Bezoaricum, adversus Epilepsias, pestes & affectus alios contagiosos atque venenatos.

9. Elixyr Iuniperinum. ꝑ. Baccar. Iuniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur crasse, digeranturque affusa aliquâ ∇ diuretica. Hinc exprime, abstrahendoque inspissa ad consistentiam mellis. Hujus mellis Iuniperini cochl. 10. 11. 12. &c. misce optimè cum ∇ a vitæ iuniperina, digerèque aliquandiu, lenissimo calore (Olis, & sim.) Sic confecisti Elixyr Iuniperinum, admirandarum vitium, in calculo, quod insuper stomachicum insigne est, aliasque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Dosis, cochl. j.

N. Vir Generosus ac Nobilissimus Dn. Chm. Quirinus Schütze abt. Oetzhausen, Illustriss. aula Darmstadienæ olim Marechallus, vir in omni scibili

scibili solertissimus, iam morte immaturâ plurimos à calculi injuriis, quibus aliâs non sine plurimorum querela, ereptus, obnoxius maximè fuit, liber vixit, eoque creberrimo Elixiris huius usu annos nomine id mecum communicavit.

L.

CLXXX. Lactuca.

Lactuca,	Hortensis	} vulgaris	} Usuales sunt promiscuè.
Germ.			
Lattich	} crispa		
est		Sylvestris.	

N. Nomen Lactuca Botanica omnibus usuale est.

Solo gaudet pingui & stercoreato. Floret æstivo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Refrig. ad gradum usque 3. ficit mirius, conciliat somnum, bilis fervescitiam ac æstum compescit, lac auget, album leniter movet, ventriculo convenit, multi ac laudabilis nutrimenti est, unde & in acetariis usurpari crebrius afolet. Extrinsecus sedat dolorem capitis, medetur ambustis, somnum conciliat (in lotionibus pedum,) &c.

Semen. Est ex seminibus frigidis famosis illis qua minor a dicuntur. Valer ad gonorrhœam virulentam, ad urina ardorem, ut & ad reliqua quibus folia convenire diximus.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.
2. Succus inspissatus.
3. Caules conditi. Fiunt è stolonibus

nostratis lactucæ, dum caulescunt.

CLXXXI. Lagopus.

E generibus Lagopi usitatus est, quod inscribitur λαγῶπις, Dioscor. Plin. λαγῶπιον, Hippocr. Lagopus seu pes leporinus, Mart. Fuchs. Dod. Lob. (cui & lagopyron.) Lag. major, Cam. minor, Cam. Lagopodium, Tab. Ger. Lepor. pes, Cord. in D. aliis trifolium leporinum. Germ. Hasenklee, Hasenpfeilein, Katzenklee.

Crescit inter segetes. Viget Iulio potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum Spicis.

Vires. Sicc. & adstring. usu præcip. in profusio alvi, uteri (si fluore albo) in dysenteria, hamoptoisi, stranguria, ulceratione vesicae, &c. Extrinsec. in hamorrhagia hamorrhoidum, Vulnerum, in tumoribus inguinum & herniis, &c. Quin & ad cutim Solis ardore indurata leniendam adhibetur (lotione.)

CLXXXII.

CLXXXII. *Lapathum.*

Est vel { Acetosum. Vide *Acetosam.*
 { Hortense. Vide *Spinachiam.*
 { Sylvestre { angustifol. De quo hic.
 { Latifol. Vid. *Rhabarb. Monachorum.*
 { Aquaticum.

Dicitur *Rumex acutus*, *Cord. in D.*
Oxylapathum, *Fuchf. Matth. Cast.*
Oxylapathum, *Diosc.* *Lapathum*
acutum, *Trag. Lob. Dod.* *Lapa-*
tum sativum, *Cam.* *Lapathum seu*
Rumex, *Lon. Cast.* *Lapathum folio a-*
cuto plano, *C. B. 1.* *Germ. Mengel-*
vurtz, *Grindvurtz*, *Streiffvurtz*,
Bubenkraut, *vilder Mangolt*, *vilder*
Ampffer, *Lendenkraut.*

Provenit in locis incultis : Floret
 Majo ac Junio.

Radix, ac *Semen*, sed raro.

Vires. *Lapathum temperata censetur*
natura in activis, aliàs ad siccitatem in-
clinat. *Semen album obstruit*, *folia sub-*
ducunt. *Radix usus crebri & precipui est*
in scabie extergenda ac siccanda, idque
extrinsecus, potissimum in lotionibus.

PRÆPARAT.

∇ *stillat.* Ex radice.

Vires. *Commendatur maximopere ad*
cutis maculas & pustulas, *alpos*, *ionchos*,
vitiligines & lichenas.

CLXXXIII. *Larix seu*

Larex.

Αρίξ, *Larix*, *Brumf. Matth. Dod.*
Fuchf. Lon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Ger.
Cam. German. Lerchenbaum, *Lerchen-*
danner.

Gaudet montanis, unde & in Hel-
 vetia ac territorio Tridentino vulga-
 ris est. Viget ac floret vere.

OFFICIN. NAT.

Resina & Fungus trunco adnatus,
Agaricum dictus. Vide infra.

Resina fluit ex arbore ad medullam
usque perforatâ, venditurque titulo *Tere-*
bintina vulgaris. De hac vide infra *Te-*
rebintina.

CLXXXIV. *Laurus.*

Δάφνη, *Germ. Lorberbaum.*

Est { *latifolia.* *Hac usua-*
 { *lis.*
 { *Hortensis* { *angustifolia vulga-*
 { *ris.* *Hac priori sub-*
 { *Sylvestris.* { *stituui potest.*

Dicitur (*latifolia*) *Laurus latiore*
folio, *Matth. Cast. L. latifolia*, *Cord.*
in D. L. latifolia mas, *Tab. Laurus*
latifolia, *πλατυτέρα* *Dioscor. C. B. 1.*
Angustifolia dicitur Laurus, *Brumf.*
Trag. Lon. Lob. Laurus tenuifol. Mat-
thiol. Cord. in D. Cast. Cam. Lauri altera
species, *Dod. Laurus mas*, *Tab. & Ger.*
Laurus vulgaris, *C. B. 2.*

Crescit sat copiosè in Italia.

OFFICIN. NAT.

Folia & Bacca.

M m m m

Vires. Calf. & sicc. 3. (bacca paulo calidiores sunt) emolliunt, resolvunt. *V. sus* precip. (baccarum) in mensibus & urinis ciendis, in affectibus nervorum, paralyti, in colica, in dolore post partum, in cruditatibus ventriculi. *Extrinsicus* conferunt folia ad ictus vesparum, molliunt tumores, promouent menses (in suffitu ac balneo) leniunt dolores, odontalgiamque mitigant (gargar.)

PRÆPAR.

1. Electuar. de baccis lauri. V. D.
2. Emplastr. de baccis. V. D.
3. Oleum laurinum. Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicitur. August.
4. Oleum stillat. ꝑ. Bacc. lb. ij. contulis superfunde ꝑ. tepidæ lb. iij. vel iiij. Postquam aliquandiu steterint, destilla per Ꝟ vel vesicam. Sic prodibit oleum ac ꝑ per tritorium separanda.

Vires. Oleum hoc stillat. discutit insigniter flatus ac ventositates, præcipue in spasmo gravidarum, ut & in colicis, siderata membra illitu restituit, auribus inditum dolores compescit, auditumque confortat, delet impetiginos, lentiginos & quasunque faciei maculas. Denique ichorosis capitis ulceribus medetur, phthiriasin & tineas curat.

Dosis gutt. 2. 3. 4. Videatur Tentzel. in Exeg.

5. Spiritus. Fit ex baccis cum ꝑ fermentatis.

6. Essentia. Fit ex baccis quæ in spiritu infusæ, vires suas eidem communicant.

CLXXXV. *Lens palustris.*

Lenticula lacustris, aquatica, Lenticula aquatica, Brunfelsi. palustris, Matth. Cord. in D. Lob. Ger. Dod. Lenticula palustris vulgaris, C. B. 2. German. *V. Vasserlinsen.*

OFFICIN. NAT.

Folia aquis supernatantia.

Vires. Refig. humect. 1. *V. sus* precipui ad extinguendas inflammationes ac stusque sanguinis. *Extrinsicus* ad scabiem etiam malignam.

CLXXXVI. *Lentiscus.*

Σχίνος, Dioscor. Lentiscus, Matth. Dod. Lon. Glus. Lob. Ces. C. alt. German. Mastixbaum. Arbor est baccifera, in Italia, Gallia Narbonensi, & præcipue in Insula Chio copiose nascens.

N. Bellon. l. 2. obierv. c. 8. Solas Lentiscos in Chio Insula Mastichen profertre asserit, cui *Experientia* reclamatur: Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. lob. Glaferi Pharmacopos huius Reipub. solerrissimi frustulum obtineo mastiche litissimum, quod sibi ex Helvetiis Alpibus transmissum fuisse asserit.

Exhibet officinis Gummi-resinam, Mastichen dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiscalpia, quæ reliquis laudem præcipiunt.

N. Hippocrates adhibet & baccas, quæ *xvidas* appellat.

N. 2. Exprimitur & oleum ex baccis, Clus. in hist. Verum nobis vulgare non est.

CLXXXVII.

Ligusticum vulgare, C. B. 7. (inter Libanotides,) Lalerpitium Europæum Germanicum, Levisticum, Brunfels. Lob. vulgare, Matth. Dod. Ligusticum, Brunfels. Cord. in D. Lon. Tab. fativum, Trag. Cord. bist. vulgare, Cam. Lybisticum vulgare; Fuchs. icon. Lalerpitium, Ger. Smyrnum, Fuchs. aliàs Hippofelinum, German. Lieb-
stœck l.

N. Est & Ligusticum verum. Vid. Selseli offic. Est idem Lalerpitium aliud Dioscoridis, ex quo Laser Gummi, modernis incognitum.

Floret in primis Julio mense, gaudet solo umbroso.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. incid. aper. alexipharmacum est, ac diureticum vulnerariumque, ventriculum roborat, asthmati subvenit, menses & lochia ciet, fetum mortuum ejicit, (semen) tartarum lentum resolvit, doloresque inde natos sedat, Epatis, Lienisque obstructions reserat, adeoque præcipue Jctero convenit. Extrinsecus usus ejus creberrimus est in balneis, cataplasmatibus (utero & ureteribus dicatis) in Emplastris vulnerariis, & sim.

N. Vulgus per caulem cavum potum baurivo sœvit, quo tussim sedatum iri, sibi persuadet.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex integra herba cum rad. ac flor. mense Julio collectis.

2. Oleum stillat. cum ∇ ascendit.

3. Sal. Ex cinere.

Leucojum, vide Cheiri.

CLXXXVIII. *Lichen.*

Lichen petreus, Lichen saxatilis, Muscus saxatilis, Hepatica, Brunfels. Lob. Lon. Tab. hepatica saxatilis, fontana, C. B. 1. lecoraria seu hepatica fontana, Trag. Lichen, Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Cast. Lichen 1. petrea, Ger. Germ. Leberkraut, Steinleberkraut, Steinflechten, Mooskraut, Brunnenkraut.

N. Huic surrogatur muscus arboræus crustaceus. Vide Pulmonaria arboræa.

Flor. Majo & Junio, florésque fert instar stellarum. Crescit locis udis & umbrosis, in puteis, iuxta fontes, & simil.

Vires. Refrig. & sicc. absterg. Epatica insignis est. Usus præcip. in obstructione Epatis, & Vesicæ (quarum signaturam in foliis gerit.) Hinc in Hæctica, in Ictero, in Scabie & Lichenibus, in gonorrhœa, in febrî. Extrinsecus sistit sanguinem in vulneribus.

PRÆPAR.

∇ stillat. Fit in fine Maji ac principio Junij.

CLXXXIX. *Ligustrum.*

Κόπρος, Ligustrum, Brunfels. Matth. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Ligustrum Germanicum, C. B. 1. vulgare, Trag. maius, Lon. Phyllirea, Dod. Arab. Kenne. German. Harrie-
Mmm 2

92 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

gel, Beinholtz, Reinveiden, Mundholtz.

Vulgare, quod officinarum & huius loci.
Myrtifolium }
Foliis laciniatis. }
est { } officinis inusitata.
Ægyptiacum }
latifolium. }
Angustifolium. }

Crescit passim in sepibus. Floret Majo, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Refrig. & succ. astring. incid. (folia efficacius, flores imbecillius) proin-
ducunt ad inflammationes, puered-
nes, exulcerationes oris & faucium, ad
procidendam & tumorem uvæ, laxita-
tem gingivarum (in collution.) Quin &
intrinsecus ad scorbuti curam folia ma-
ximè facere compertum est. Adhiberi
quoque possunt in profluviis sistendis,
&c.

PREPAR.

1. ∇ stillat. è floribus.

N. Hac commendatur prater dictas
qualitates ad oculorum inflammationem
& rubedinem.

2. Oleum infusum, sed rarè.

CXC. Liliū.

κελύκος, Liliū. Germ. Liliē, Gilgen.

Liliorum genera diuersa sunt, al-
bum scil. aureum ac cruentum: Offi-
cinis tamen vtitur album, quod

insignitur liliū, Brunf. Matth. Cast.
Liliū album, Trag. Fuchf. Lon. Tab.
Lil. candidum., Cord. in D. Lob. Dod.
Liliū album vulgare, Cam. Liliū
album flore erecto & vulgare, C. B. 1.
Gaudet solo pingui stercoreato ac
umbroso. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vires. Flores moderatè calf. & hu-
mect. partium sunt diuersarum, & ano-
dyni, digerunt, maturant.

Radix, absterg. & succ. 1. digerit iti-
dem, emollit, maturat. V. sus internus va-
rius est; externus crebrior, sique tumori-
bus maturandis & leniendis, in clavis
pedum, &c. sanandis, in pudendis paru-
rientium molliendis, in anabustis emen-
dandis, &c.

Stamina exhibentur ad facilitandum
partum cum ∇ verbenæ vel simili.

OFFICIN. NAT.

1. Confer. Flor. alb.

2. ∇. Ex florum foliis recentibus
iisque tum solis, tum concisis cum
radice.

Vires. V. sus est crebri in affectibus
pulmonum, asthmate, tussi & siml. Ex-
trinsec. in facie dealbanda (cum cam-
phora & oleo $\frac{1}{2}$.)

3. \odot Liliū simplex. Ex florum
foliis in ol. olivar. veteri infusis. Vide
Disp.

4. \odot Lilior. compos. Ex iisdem flo-
ribus ac aromatibus. Vide Disp.

CXCI. Liliū Convallium.

Liliū convallium album, C. B. 2.
Ephc

Ephemerum non lethale, *Fuchs.* *Ca-*
calia, Lon. Liliū cōvallis, vel sylvest.
Brunfels. Liliū convallium, *Trag.*
Matth. Dod. Cast. Tab. Ger. Clus. hist.
Liliū convallium, vel vernum *Theo-*
phraſti, Lob. Germ. Meyenbiumlein.

N. Est & Liliū convallium flore ru-
bente, sed minus vſitatum.

Gaudet solo humido, nemoroso.
Floret initio Maij.

OFFICIN. NAT.

Soli Flores, raro Radix.

Vires. *Calf. & sic.* cephalici sunt.
Vſus præcipui in morbis capitis frigidis,
ut *Apoplexia, Paralyſi, Vertigine, Epilep-*
ſia. Hinc & in Lipohymia. Inſigne iſ-
dem errhinum exhibens pulverisati.

PRÆPAR.

1. ▽ simplex. Ex floribus.
2. Spiritus Vini Liliati. Ex floribus
cum Vino vel Maluatico deſtillatis.
3. Spiritus Lilior. Ex floribus fer-
mentatis deſtill.
4. Conſerva. Ex floribus.
5. Oleum. Ex infuſion. florum re-
centium in oleo veteri.
6. Oleum ſtillat.
7. Pulvis ſternutatorius. Ex floribus
pulverisatis.

N. Sunt qui ſuccum inſtar olei præpa-
rant. Floribus implent vaſculum, occlu-
duntque: hinc per menſem in formica-
rum acervo ſepeliunt, ut in ſuccum lique-
ſcant. Anodynum hoc cenſetur inſigne
antipodagricum, curativumque ſerpi-
ginis.

CXCII. Limonia mala.

Λιμόνια μᾶλα, German. Limonien.
Poma ſunt mali limoniae, *C. B. 1.* Vi-
deatur malus Limonia, *Matth. Dod.*
Lon. Caſt. Tab. Limones, Cord. in D.
Bellon. Lob. Clus. hiſt. Limon arbor
ex citri genere, *Cord. hiſt.* Malus Limo-
nia acida, *C. B. 1.*

Vires. Citri mali virtutes emulantur,
niſi quòd ut magis acidiuscula ſunt, ita
& magis refrigerantia ac ſiccantia. *Vſus*
præcip. in febribus aliisque morbis cali-
dis, in calculo, & ſim.

PRÆPAR.

1. Succus expreſſus.
 2. Syr. de ſucc. expreſſ. & ſaccha-
ri. $\frac{1}{2}$. Vid. Diſp.
 3. ▽. Ex floribus, quæ raro extat.
- N. Sunt qui cortices cum ſucco, clauſo
vaſe macerant, & poſtea deſtillant.

CXCIII. Linaria.

Linariae genera plurima occurrunt,
ex his ſolummodò inſervit Officinis
Linaria vulgaris lutea flore majore,
C. B. 3. Oſyris, Matth. Cord. in D. Lob.
Caſt. major, Tab. Linaria, (& pseudoli-
num,) Brunf. Ger. 1. Dod. Lon. Linaria
vulgaris, Trag. Cam. Germ. Leinkraut,
wilder Flachs, Hannkraut.

Creſcit locis incultis & cultis iux-
ta ſepes. Floret Iunio, Julio ac Au-
guſto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & sic.* eſt diuretica, a-
mari ſaporis. *Vſus* præc. in lictero & ob-

structo Epate. In urina difficultate, in hydrope. Extrinsic. imponitur abdomini in stranguria; ano, in hamorrhoidum dolore.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex integra planta in fine Maji collecta.

Lingua Cervina, vide Scolopendria.

CXCIV. Linum.

Linum { sativum, Hoc usuale.
Ger. Flachs, { sylvestre. Minus usuale.
Dicitur Linum, Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cord. in D. Lon. Cast. Linum sativum, Trag. Dod. Linum vulgare caeruleum, Lob. Linum sativum, C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. 1. in reliquis temperatum est, digerit, emollit, maturat. V. sus. præcip. in tussi, pleuresi, phthisi. Extrinsic. maturat tumores, lenit dolores.

PRÆPAR.

1. Mucilago. Fit coctione vel infusione seminis in ∇.

2. Farina.

3. Oleum expressum.

Dosis ad ℥j.

N. Stupa & tela inserviunt non raro aliorum medicamentorum susceptioni & applicationi. V. g. Tela recens anodynus nephriticis suscipiendus familiaris est.

Liquiritia, vide Glycyrrhiza.

CXCV. Lotus.

Lotus hortensis, Tab. hortorum

odora, Lob. sylvestris, Matth. Cast. sativa, Cord. in D. & hist. Cam. Trifolium Dioscoridis, Trag. Trifol. odoratum, Fuchs. Lon. Trifol. odor. alterum seu Lotus sativa, Dod. German. Siebengzeit, (quod septies in die odorem mutare dicatur.) Zamer Steinklee, Gartenklee.

Seritur in pratis. Floret Junio, Julio, Augusto, eiusdem anni quo sata est.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, & Semen, sed raro.

Vires. Calfac. temperatè sicc. digerit, absterg. alexipharmaca, anodyna, diuretica, ac vulneraria est. V. sus. præcip. in pleuresi, dysuria, Epilepsia uterina, Hydrope incipiente, &c.

Extrinsic. in vulneribus ab inflamm. defendendis & consolidandis; eorum veneno corrigendis; (fotu) hamorrhoidibus leniendis; (balneo vel fotu) in oculorum nabeculis (succu instillatu.)

PRÆPAR.

1. ∇. stillat. Ex herba cum florib.

2. Ol. infus. Fit ex fol. & floribus in ol. comm. maceratis.

Vires. Ad vulnera glutinanda, Hernias puerorum sanandas, tumoresque molliendos & maturandos plurimum commendatur.

N. Herbam aridam interponunt vestimentis, ne à tineis rodantur.

CXCVI. Lupulus.

Брѣв. Lupulus salictarius, Germ. Hopfen.

Dome

{ Domesticus. *Hic præfertur.*
 { Sylvestris.
 Dicitur Lupulus, *Brusf. Math.*
Dod. Clus. hist. Tab. Lupulus sativus,
Trag. Lon. Cast. (mas.) Cam. in Math.
 Lupus salictarius, *Fuchf. Lob.* Lupu-
 lus mas, *C. B. 1.*
 Floret Augusto : Solo gaudet pin-
 gui.

OFFICIN. NAT.

Flores & Iuli Martio mense prorumpentes.

Vires. Flores calf. & sicc. 2. amari saporis, anodynique sunt, discutunt. *Vsus præcip.* in obstructione Licnis ac Epatis, & inde in Ictero, in hypochondriacis affectibus, & c. ciet menses & urinam. Extrinsecus sedat dolores, auxiliatur contusionibus, luxationibus, tumoribus.

Iuli (turione, asparagi) mundificant sanguinem, ad oque a scabie præservant (in acetariis assumpti.)

N. Nihil eius usus gravat caput.

PRÆPAR.

1. ∇. è flor.
2. Syrupus de lupulo. Ex succi turionum ante enata folia expressi, lbiv. succ. fumar. lbij. cum saccharo,

M.

Macis & macer, vide Moschata.

CXCVII. Majorana.

Ἀμαράκη, Σάμυλον, Germ. Majoran, Maseran, Maseron, Meyran.

{ peregrina. *Vide Marum.*
 { latifolia vulgari-
 Majorana { ris.
 { fativa } tenuifolia mi-
 { sylvestris. } nor.

Ex his usualis est fativa utraque, è quibus tamen latifolia præfertur, *C. B. 5.* quam nostrates rubram vocant, eò quòd caulis nonnihil ad rubedinem inclinet.

Vocatur Majorana, *Brusf. Dod.* Amaracus, *Math. Fuchf.* Samplichus sive Amaracus, Latinis Majorana, *Cor. in D. & hist.* Amar. vulgarior, *Lob. icôn. major, Cast.* Sampluchus, *Lob.* Majorana vulgò, *Maron, Diosc.* Majorana, sive amaracus major, *Tab. Ger.* Amaracus sylvestris annua, *Cam.* Majorana vulgaris, *C. B. 5.*

Gaudet solo umbroso, stercoreato humido. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. Calf. & sicc. initio 3. est partium tenuium, digerit, attenuat. *Vsus præcip.* in affectibus capitis ac nervorum, hinc & uteri & ventriculi: ciet menses (in pessario.) Consortat cerebrum, eiusque flatūs discutit: errhina est & apoplegmatisans.

PRÆPAR.

1. ∇ Ex foliis recentibus in MB. N. Præstat gemmas cum vino destillare.
2. Conserva. Ex foliis seu summit.
3. Cons.

- 3. *Confect. Sem.*
- 4. *Ol. stillat.* Ex foliis.
- 5. *Balsamus.* Fit ex oleo destill.

CXCVIII. Malabathrum.

Μαλάβατρον, Malabathrum, *Mat.*
(cui & Folium,) *Lob. Tab.* Folium
Indi sepalsiariorum, *Trag.* Cassiæ
folium, *Cord. in D.* Tamalapatra,
Garz. Clus. Cadegi Indi, i.e. folium
Indum, Arabibus, *C. B. 1.* Germ. *Indi-*
dianisch Blatt.

Dioscorides folia hæc in aquis
crescere locis, aquisque innatare scri-
bit, uti lens palustris. Garzias ab hor-

Malva nostras. { Sylvestris } folio rotundo
 { Hortensis seu arborea. } folio sinuato } huius loci.

Appellatur Malva, *Brunf. Matth.*
Cass. Malva vulgatissima, *Trag.* Malva
sylvest. pumila, *Fuchf. Dod.* Malva
sylv. repens pumila, *Lob. Ger.* Malva
sylv. lupina, *Cord. hist.* Malva minor,
Lon. sylv. minor, Tab. vulgaris minor,
Cam. Malva sylvest. folio rotundo,
C. B. 1.

Crescit passim inculta, gaudet so-
lo pingui ac humido: Floret Majo
ac seq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba (folia & flores) mode-
ratè calf. (aliis refrig.) humect. emollit,
lenit dolores, laxat alvum, urina acrimo-
niam mitigat. *Vsus præcip. in affectibus*
pulmonum, Vesicæ, Intestinor. Vteri. E. g.
phthisi, tussi, raucedine, calculo, erosione

to autem esse folia arboris ait, inve-
nitique copiosè in India, ac maxime
in Cambaja, procul ab aquis. Vtrum
ergo folium modernum cum veterum
idem sit, est de quo ambigitur.

Eligenda sunt recentia, viridiuscu-
la (non nigra.)

Vires. *Isdem facultatibus pollem,*
quibus spica nardi, sed fortioribus: urinam
potenter movent.

CXCIX. Malva.

Μαλάχη, Malva, Germ. *Pappeln,*
Kassipappeln, Hasenpappeln.

Malva nostras. { Sylvestris } folio rotundo } huius loci.
 { Hortensis seu arborea. } folio sinuato }

vesica ac intestinor. in divitiæ uteri, fe-
bribus, &c. Extrinsicus in tinea capitis
(cum urina in lixivium cocta) in tumo-
ribus maturandis, doloribusque sedan-
dis (cataplasma) in alvo lenienda, dolore
nephritico mitigando (clyster.)

N. Semen & radix isdem pollem vi-
ribus, sed usus rarioris sunt. Præferuntur
nihilominus in medicamentis inter-
nis.

P R Æ P A R.

- 1. *Stillat.* Ex fol. & flor. Majo collectis.
- 2. *Conserv.* flor. Verùm rari usus est.

CC. Malva arborea.

Malva rosea folio subrotundo,
Malva hortulana, *Brunf.* hortensis,
Trag. Fuchf. Dod. Lon. Ger. Malv. ma-
ior

ior, *Matth.* Malv. arborea, *Tab.* Malv. Romana. *Gesn.* Malv. major uncaulis, *Matth. Cast.* Malv. rosea fruticosa, *Lob. Germ.* *Herbstrosen, Vinterrosen, Erndrosen, Gartenpappel, Bawrosen.*

Est flore simplici, vel pleno; eoque coloris albi, purpurei, incarnati. Crescit in hortis: Floret in fine æstatis, initioque autumnii.

OFFICIN. NAT.

Flores foli. Vires. *Cal.* & *hum.* minus tamen quam vulgaris malva: substring. *V. sus* precip. in consillarum morbis, oris puretine (*gargar.*) in fluxu menstruor. in reliquis, malva vulgari similis est.

CCI. Mandragora.

Mavδραγόρας. Arab. Iabora. Hebr. Dudaim. German. *Allraun*, herba est baccifera, radicem habens, quæ hominis partes inferiores aliquatenus repræsentat.

Estque mas vel scemina, ille usualior. Insigniturque Mandragora mas, *Trag. Fuchf. Matth. Cord. in D. Lob. Cam.* Mandragoras albus seu masculus, *Cord. hist.* Mandrag. mas vel alba, *Cam.* Mandragora fructu rotundo, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliunde & potissimum ex Italia asportatur.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 1. emollit mirè, Narcoticus est ac soporiferus, rari usus intrinsecus. Extrinsicus usus eius est in oculorum rubore ac dolore, in Erysipelate, in tumoribus duris, strumâ, &c.

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoticor. succis, atque oleo. Vide Disp.

CCII. Marrubium.

Marrubium } Nigrum. Ballote. Hoc minus usuale.
} Album. Hoc Officinale est.

Dicitur Marrubium album vulgare, *C. B. 1.* Marrubium, *Matth. Cord. in D. Fuchf. Dod. Cast. vulgare, Clus. hist. Lob. Tab. Ger.* Marrubium scemina, *Brunf.* Candidum, *Trag. Germ. vveisser Andorn.*

Crescit incultum iuxta vias. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia sola. Vires. *Cal.* 2. *sicc.* 3. aper. absterg. at- ten. saporis amari. *V. sus* præc. in obstruct. pulmonum, Epatis, Lienis, Vteri, adeoque in Phthisi, in expuritione sanguinolentâ, in partu difficili lochiiisque remoratis. Extrinsicus usus eius rarior est.

N. Vesica ac renibus censetur noxi- um, correctum tamen Glycyrrhizâ ac passulis nihil nocere dicitur.

PRÆPAR.

- 1. ∇ still. Ex integrâ plantâ, Iu- nio ac Julio collectâ.
- 2. Syrup. de prassio. Fit ex herbis pe- ctoralibus, radic. aperient. emoll. &c. Vide Disp.
- 3. Spec. Diaprasin. Vide Disp.

CCIII. Marum.

Planta est exotica. Majoranz, in Nnnn

facultatibus ac figurâ similis, adeo ut pro unâ eademque herbâ à nonnullis habeantur. Quamobrem cum maro hisce in regionibus destituamur, Maioranam vel Dictamnium Creticum substituere solemus.

PRÆPAR.

Pilula Marocostina Mindereri. Vide lib. 2.

CCIV. *Matricaria.*

Arthemisia tenuifolia, Tab. Fuchs. & nostras, Lob. Parthenium, Matth. Dod. Cord. in D. Cast. Amaracus, Galen. Matricaria, parthenij 1. species, Brunf. Matricaria, Trag. Lon. Cam. Ger. Matricaria vulgaris, C. B. 1. German. Metram, Meithran, Meter, Meterkraut, Mutterkraut, Feberkraut.

Crescit in hortis: Floret Iunio, Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. Calf. 3. succ. 2. attenuat, incid. Usus præcip. in affectibus Vteri frigidis ac flatulentis, in obstruct. mensium, in impotentiâ Veneris, in hydropel purgat per urinam, nonnunquam & per alvum, & c. in febribus putridis; in calculo renum, in vertigine. Extrinsecus in suffocat. matricis (decoct. cum \dagger naribus applicatum) in mensibus ciendis (pessar.) in duritie mammar. (catapl.) in astu febrili mitigando (fricando dorsum) in arthritico dolore sedando, & c.

PRÆPAR.

1. ∇ still. Fit ex integra herba Menf. Majo & Iunio.

2. \ominus . Ex Cinere.
3. Syr. de *Matricaria.* V. D.
4. *Ol. stillat.* raro extat.

CCV. *Mattisylva.*

Mattisylvæ vocabulum, diversis plantis attribuitur, 1. *Epaticæ stellatæ*, 2. *Caprifolio*, ac 3. *Hormino*. Vide suis locis.

CCVI. *Melilotus.*

Melilotus vera, major, vulgaris, Trag. Lotus Vibana, Matth. Sylvestris, Fuchs. icon. Tab. officinarum Germaniæ. C. B. 1. Melilotum majus, Brunf. Melilotus, Lon. Saxifraga lutea, Fuchs. Loti sive trifolij species, Cord. in D. Melilotus Germanica, Lob. Cam. Ger. Trifolium odoratum, 1. & 2. Dod. Ger. Honigklee, Steinklee, edler Steinklee.

Gaudet locis saxosis. Floret integrâ æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores, seu integra Herba, Semen.

Vires. Calf. 1. emoll. disc. dolores mitigat. Vitis creberrimi præcipue extrinsecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clysteribus, & sim.

N. Quoties simpliciter *Meliloti* fit mentio, semen recipiendum.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex herba cum flore still.
2. *Emplastrum de Meliloro.* V. D.

CCVII. *Melissa.*

Μελισσόφυλλον, Melissophyllum, Matth. Cast. Tab. Melissophyllū vulgare vel adulterinum, Fuchs. Apiastrum;

strum, *Matb. Cord. in D. Lob. Citra-*
go, Gesn. Melissa, Brunfels. Dod. Ger.
Mel. domestica, vel 1. Trag. nostras,
Cam. hortensis, Lon. & 1. C. B. Germ.
Melissen, Homigblum, Ivenblat, Bien-
saug. Mutterkraut.

N. Est & *Melissa peregrina*, qua à lo-
 co natali unde asportatur, *Turcica, Itali-*
ca, & c. dicitur, coliturque itidem non-
 nunquam apud nos in viridariis, sed mi-
 nus ea est usualis.

Floret Julio: crescit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Herba, Flores.

Vires. *Cals. 2. sec. 1. Vsuus magni est*
in affectibus cephalicis, cardiacis, uteri-
nis; hinc & in stomachicis, adeoque in
Melancholia, in somnis turbulentis, Pa-
ralyti, Apoplexia, Epilepsia, Vertigine,
Lipothymia, cruditate ventriculi, remo-
ratis mensibus ac lochiis puerperarum,
suffocationeque uteri: emendat insuper
foetorem anhelitus. Extrinsicus in ute-
rinis balneis, cataplas. in ictibus vene-
natis, apum, vesparum, & c.

N. Recensetur inter herbas cordiales.

PRÆPAR.

1. ▽ *Still.* Ex herba integra in *M.B.*
 2. *Ol.* Ex herba sicca, raro extat.
 3. *Extrac.* Ex foliis.
 4. *Conserva.* Ex Floribus.
 5. *Syrupus simpl.* Ex succ. & sacch. $\frac{1}{2}$.
 6. *Compos.* *Fernel. V. Disp.*
- Noriberg.

CCVIII. Melo.

Μέλον, Melo, *Brunf. Tab. Trag. Ger.*

Melo sive melopepo vulgi. Cucu-
 mis, *Galen. Dod. Melo vulgi, seu cu-*
 cumis antiquorum, Melopepo Dio-
 scoridis, *Lob. Melo pepo, Lon. pepo,*
Matb. scôn. Fuchs. Cals. pepo, grandis
Melo, Cord. hist. Melo vulgaris, C. B. 1.
Germ. Melonen, Pfeben.

N. *Marthiolus maiores* vocat *Pe-*
pones; minores. melopepones.

Gaudet solo aprico & versus me-
 ridiem sito, pingui, æstareque serena.
 Colligendi sunt ante ortum solis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum, & non ex-
 corticatum.

Vires. Ipse fructus seu pulpa refriger.
 & hum. nutrimenti est mali, putrescibilis,
 febribus ac torminibus generandis apti.

N. Minus nocet coctus, potuque vi-
 ni & pipere correctus.

Semen, est è 4. seminibus frigidis
 majoribus, aperit ac abstergit. Epaticum
 est & nephriticum: eapropter confert
 tussi, phthisi & febribus, medetur stran-
 guria, ardorem urinae, si inque sedat, & c.
 Vide & reliqua semina frigida majora,
 cum quibus in omnibus convenit.

PRÆPAR.

Melones conditi. Inciduntur melo-
 nes nondum maturi, secundum lon-
 gitudinem, maceranturque in H
 dies aliquot (10.) hinc effuso H
 recens affunditur, maceranturque de-
 nuò. Tandem exempta, ac siccata in
 melle vel saccharo syrupisato sen-
 sim coquantur, admistis aromatibus
 pro libitu.

N n n n 2.

CCIX. *Mentha*.

Mintz, id est *Boorze*, Germ. *Müntz*, Balsam.

{ *Acuta* }
 { *Crispa* } *hujus loci.*
 { *Sarracenicæ. Vide loco sequenti.*
 est { *Sylvestris. Mentha caballina, menthastrum; minus officinalis est.*
 { *Aquatica. Vide silymbrium.*
 { *Cattaria. Vide Nepeta.*

Et si *mentha* utraque tam *acuta* quam *crispa*, earundem virium, adeoque officinalis utraque sit, præfertur tamen à nonnullis *Crispa* ceu nobilissima, siue verricillatam velis siue spicatam, & potissimum cujus caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgò dicta.

Videatur *Mentha sativa* seu *crispa*, *Trag. Cord. in D.* *Mentha sativa altera*, *Math. Fuchf. Dod. Crispa, Lon. Cam.* siue *Balsamita*. *Mentha rotundifolia altera flore spicato*, siue *cruciata Mentha*, *Lob.* *Mentha sativa minor*, *Cast.* *Mentha rotundifolia crispa spicata*, *C. B. 5.*

Mentha angustifolia spicata, *C. B.* 7. *Mentha*, *Bruff. 1. Math. Cast. sativa vel hortensis*; *Dod. Fuchf. acuminata*, *Lon. acuta, Tab. Roman. Lob. cruciata*, *Ger. odorata angustifolia, Cam.*

N. *Hac foliis est tum latioribus, tum angustissimis & longissimis.*

Cohitur in hortis: gaudet locis apricis, non pinguibus quidem, sed humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vites. Calsac. & sic. in princ. 3. partium est tenuis, subastring. Usus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, singultu, vomitu, flatibus, ardore: Epatis obstructione, intestinor. dolore, capitis vertigine: lactis coagulationem impedit. Extrinsecus corrigit ventriculi imbecillitatem dolorisque colicos sopit (cataplas.) duritiam mammarum, lactisque coagulationem, capitis achora sanat, &c.

N. *Mentha aquatica eadem cum sativa virus habet, adeoque in defectu substitui poterit.*

PRÆPAR.

1. ∇ *stillar.* Ex herba.
- N.* *Mulierculus usitatissima est, ad tormina ventris in infantibus compescenda.*
2. *Syrup. de mentha minor.* Ex succis menthæ granatorumque, an. Vide *Dispens.*
3. *Syrup. de mentha major.* V. D.
4. *Conserva.* Ex foliis.
5. *Oleum stillar.*
6. *Oleum infus.* Ex *mentha crispa.*
7. *Balsamus.*
8. \ominus . Ex cinere.

CCX. Mentha Sarracenic.

Balsamita, *Brunf.* Mentha Sarracenic, *Cord. in D. Lon. Cam.* mentha corymbifera major, *Cord. hist.* Costus hortorum, *Lob. M. Græca, Matth. Cast. Alisma, Trag. M. hortensis* Corymbifera, *C. B. 1. (& 2.)* aliis mentha Romana, *M. S. Matix, German. Frauenmüntz, Marienmüntz, Pfannkuchenkraut.*

Colitur in hortis & cœmiteriis. Floret Junio, Julio.

Officialis quidem rarissime est, non abs re tamen esset, asservere *Folia* grati odoris & saporis, ut & *Radices.*

Vites. Calf. succ. aper. atten. discut. absterg. auxiliatur uterinis affectibus, manfes ciet, secur corroborat, peculiari- que vi opij aliorumque venenorum malignitatem retundere statuitur.

Dosis ad ℥y. præcipue radix. Extrinsecus adhibetur in balneis ad ciendos menses, &c.

CCXI. Mercurialis.

Ανδροεις, German. Bingelkraut, Nostratibus, VVintergrün.

Mas testiculata, C. B. 1. Fœmina spicata, C. B. 2. } usurpantur promiscue.

Mas insignitur Mercurialis, Trag. Brunf. M. mas, Matth. Fuchf. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam. Mercurialis mascula, Cord. Phyllon arrhenogonon, Theophr. Cord. in D. Mercurialis testiculata, sive mas, Diosc. C. B. 1.

Fœmina dicitur: Mercurialis vulgaris & 1. *Trag. M. fœmina, Matth. Fuchf. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. M. spicata seu fœmina, C. B. 2.*

Nascitur in campestribus cultis, vinetisque. Floret per integram æstatem.

N. Est & mercurialis sylvestris seu montana, sed minus usualis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vites. Mercurialis calf. & succ. i. absterg. alvum movet (bilem ac V. as purgat.) Extrinsecus vulva adhibita menses & secundinas irabit, tumores emollit, creberrimi usus est in clysteribus.

N. Sunt e nostratibus mulierculis, qua Mercurialem infantulis cum pappa exhibent, ut alvum solutam retineant, tormenta que præcaveant.

PREPAR.

1. *∇ Stillat.* Ex herba florescente.
2. *Syrup. de succo Mercurialis, & saccharo ½.* Vide Disp.

2. *Mel Mercuriale.* Ex succo & mell. ½. Vide Disp.

N. Adhibentur potissimum in clysteribus.

CCXII. Mespilus.

Μέσπιλον, Mespilus, Brunf. Trag. Lon. Lob. Dod. Mespilus altera, Matth. Mespili altera species sponte proveniens, Cord. in D. Mespilus vulgaris, Clus. hist. Cam. Epit. Mespilus vulgaris Germanica folio laurino non serrato, C. B. 1. sive Mespilus sylve-

stris. German. *Nespeibann*, *Mespeibann*.

Crescit in hortis. Floret Iunio, Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*μίσπιον*) Officula, Folia.

Vires. Fructus, (*μισπίνα*) Refrig. sic. Saporis sunt austeri, astringenti, constipant validè, ventriculo noxia sunt, præcipuè dum duriuscula adhuc existerent, emollita enim astringunt levius, nocentque minus, ac facile putrescunt. V sui esse possunt in diarrhœa, dysenteria. Extrinsecus in vomitu fluxuque alvi sistendo (cataplas. impositi.)

Officula (Lapilli, acini) commendantur summopere ad calculum atterendum & expellendum.

Folia, similem vim cum fructibus obtinent, adeoque & iisdem indicationibus inferunt. Et præcipuè in gargarismis, Balneis uterinis.

PRÆPAR.

Condit. fructus: cum melle.

CCXIII. Meum.

Μῆον, Officin. Meum indeclinabile. Meum, *Matth. Tab. Cam. Ger. Cast. Dod. Daucus, Cast. Tordylium, Cord. in D. Meum vulgare tenuifolium, Clus. hist. Daucus Creticus, Trag. Fuchf. Sefeli Creticum, Fuchf. Meum foliis anethi, C. B. i. Germ. Beerwurtz, Berwurtz, volder Dill, Beerdill, Beerfenichel, Mutterwurtz, Herzwurtz.*

Crescit copiosè in sylvâ Hercinia

aliisq; locis montanis, ut & in montibus campestribus & apricis: apud nos non nisi in hortis cultum invenitur. Floret Iunio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calfac. 3. sic. 2. action. aper. status discutit. V sui præcip. in inflatione ac ractu ventriculi, in mensibus ac urina ciendis, in uteri suffocati, in torminibus ventris, in catarrhis variisque Pulmonum expectorando. Extrinsecus in balneis, cataplasmatibus, &c.

PRÆPAR.

Multas ingreditur compositiones, ut & ipsam Theriacam,

CCXIV. Milium.

Κάρυς, Milium, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Milium aureum & album, Cam. milium semine luteo vel albo, C. B. i. Germ. Hirs, Hirschen.*

Gaudet solo arenoso humido. Floret Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen, ac Farina seminis.

Vires. Refrig. & sic. 3. album constipat, est difficilis digestionis, plurimi tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum sudorem ac urinam potenter movet. Extrinsecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris sedat (tostum cum \ominus calidè vertici vel ventri impositum) consumit lac, pellit calculum venum (in baln.). Diarrhœam infantum sistit, (cataplas. cum decocto sumach.)

PRÆ

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex herba florescente. Insigne præservativum censetur in calculo.

2. Decoctum D. Ambrosij. ꝛ. Milij lbj. coq. in ▽ lbij. ad crepaturam, coletur.

Vires. Magnarum virium censetur in febribus imprimis tertiana, si in declinatione paroxysmi exhibeatur ad sudorem eliciendum.

N. Aliis vinum adhibuisse placet.

CCXV. Miliium solis.

Λιθόσπερμον, Lithospermum, Brunf. Fuchf. Cord. in D. Lon. Lithospermum minus, Matth. Dod. Lob. Cast. Ger. Vulgare minus, Cam. Lithospermum legitimum, Clusf. saxifraga tertia, Brunf. Miliium solis sativum, Trag. Fuchf. Lithosper. arvense, Tab. majus erectum, C. B. 3. minus, Matth. Germ. Meerbirse, Steinsamen.

Crescit in hortis, inter fruges incultum. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarè Folia.

Vires. Calf. & sicc. 2. calculum insigniter comminuit ac expellit, Renes abstergit, urinas ciet, partum pellit.

Dosis sem. ʒi. ad ʒij.

N. Sunt qui pro certo experimento iactant, in febris quotidiana ante invasionem semen exhibere, idque vicibus iterari.

PRÆPAR.

▽ stillat. è foliis.

CCXVI. Millefolium.

Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλον, Stratiotes millefolia, Fuchf. Cast. millefolium terrestre majus, Tab. Cord. millefolium album, Brunf. millefol. vulgare, Trag. Achillea, Lon. Dod. millefolium, Cam. millefol. stratiotes, Cord. in D. millefol. album, C. B. 2. Germ. Garbe, Tausenblat, Garbenkraut, Schaffgarbe, Schaffripp.

Crescit passim locis aridis iuxta vias in cœmiteriis, &c. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. Exiccac, astringit, cum temperato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus sine repulsione. Vsu itaque interno convenit, in hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, narium, uteri, alvi, vulnere, scætu sanguinolento, vomitu, urinâ retentâ, calculo, mictione sanguinolenta, gonorrhœa, hæmorrhoidibus, fluore uterino, mariscis, cruore, vulneribus. Extrinsecus adhibetur feliciter cephalalgia, pterygio oculorum, hæmorrhagia narium, vulnere, odontalgia (masticando vel emplastrando) mensibus superfl. fluori albo, diarrhœa, vulneribus consolidandis, tumoribus hæmorrhoid. Hernia, istibus venenatis, contracturis, tumori penis.

N. 1. Sunt, qui herbam cum floribus in peste præservanda & curanda, pro secreto peculiari venditant.

N. 2. Herba recens naribus indita hæmorrhagiam causatur.

PRÆ

PRÆPAR.

V. Ex herba cum floribus.

N. Medetur putredini gingivarum quam optime.

CCXVII. Momordica.

Balsamina, *Matth. Fuchf.* Balsamina cucumerina punicea, *Lob. Tab. Mas, Cam. Ger.* pomum mirabile. *Trag.* pomum Hierosolymitanum, Balsamina rotundifolia repens seu mas, *C. B. 1. Germ. Balsampfel.*
Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & fructus (Poma dicti.)

Vires. Refrig. parumque siccit, vulneraria est, dolores ac praesertim haemorrhoidum mitigat. Extrinsicis fauciatibus confert nervis, hernia, ambustis, &c.

PRÆPARAT.

Oleum. Fit ex infusione & decoctione fructus (exempto semine) in oleo amygd. dulcium.

Morsus Diaboli, *Vide succisa.*

CCXVIII. Morus.

alba, album ferens fructum.
Morsia, Germ. } nigra, celsa, nigrum
Maulbeer- } ferens fructum. *Hac*
baum, } praefertur.

Dicitur Morus, *Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Tab. Ger.* vulgaris. *Cam.* Morus nigra, *Cord. in D. Cast.* Morus celsa officinis, *Lob.* Morus fructu nigro, *C. B. 1.*

Maturefcit fructus Augusto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (praecipue radice), Folia & Fructus exiccatus, sed raro.

Vires. Cortex radice calf. & sicc. amari saporis est, absterg. adstring. Epar ac Lienem aperit, alvum laxat, tinea latas enecat.

Fructus nigri immaturi (mora immatura) refrig. & sicc. 3. valide astring. *Vsus* praecip. in omnibus fluxibus. E. g. diarrhoea, dysenteria, fluxu menstruo, ex-puisione sanguinis. Extrinsicis in faucium ac oris inflammationibus, ulceribusque.

Mora matura, refrig. & sicc. parum (aliis humect.) solvunt alvum (initio partus) stim sedant, appetitum excitant.

N. Nutrimenti sunt pauci & putrescibilis.

Folia vel sola, vel cum cortice collaodontalgiam sedant (gargar.)

PRÆPAR.

1. ∇ stillar. Ex moris immaturis. N. Raro prostat.

2. *Rob. Diamoron simpl.* Ex succ. & mel. $\frac{1}{2}$. *Vide Disp.*

3. *Diamoron compos.* Fit ut simpl. addendo myrrh. croc. omphiac. *Vid. Dispens.*

4. *Diamoron Nicolai.* Ex succo moror. Celsi ss s. mororum rubi ss j. mellis ss j. sapæ ss iij. *V. D.*

N. Hoc usitatissimum est.

5. *Diamoron Cordi.* Ex succo moror. Rubi, Rubi Idzi, Celsi, fragor. & melle. *V. D.*

N. Mororum succi ex immaturis moris exprimendi sunt.

CCXIX. Moschata, Macis.

Nux moschata & muscata, Lon. Lob. Fragof. Cord. Tab. Acoft. Nux Aromaticam, moschocaryon, moschocarydion, Nux myristica seu unguentaria, Matth. Cast. N. myristica, Clus. exor. Nucista, Nux moschata fructu rotundo, C. B. 1. Germ. Muscatnus.

N. Clusius duplices statuit, minores, (fœminas) & maiores seu oblongas, (maiores.)

Crescit in Insula Banda Indiæ Occidentalis.

Duplici cortice vestita est: altero exteriori & crassissimo, per maturitatem dehiscente, ut in iuglandibus; altero tenuiore, nucleum proximè instar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubescentis, postmodum flavescens, & hæc officinarum Macis est. Germ. Muscabühel.

N. 1. Macer veterum est ligni cuiusdam cortex lignosus, crassus, rubescens, ex Barbaria afferri solitus, gustu valde amarus & astringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.

N. 2. Est & genus Maceris Insul. Oriental. quod forsitan idem cum veterum. Vid. Chr. Acoft. c. 12.

OFFICIN. NAT.

Nux ac Macis.

Eligenda Nux recens, gravis, pinguis, & quæ acu puncta succum oleosum emittit.

Macis probatur odore suavi, sapore subacti, colore flavo.

Vires. Nux calf. & sic. subst. est stomachica, cephalica, uterina, discutit flatūs, colitionem iuvat, halitum fetidum oris emendat, satum recreat, liporhymia ac palpitationi cordis succurrit, Lienem minuit, alvi fluores compefcit, vomitum sistit.

Maci eadem vires adscribuntur, quia tamen partium tenuiorum existit, ideo & in operando efficacior, & magis penetrans habetur.

PRÆPAR.

1. Condit. Nucist. Condiuntur nucistæ virides, integræ ut juglandes, conditæque, ad nos transportantur.

2. Condiuntur sine involucris.

N. Possunt & apud nos condiri: vide lices. N. Nucistæ quoad fieri potest recētissimas, macera in lixivio forti, dies (9. 10.) ut mollescant: dein abraide extremam cuticulam, lavâque donec lixivio penitus exuta sint: hinc sicca, ac cum saccharo syrupifato condito.

2. Confectio Macis.

N. Confiuntur ut Nucistæ, sed rarissime.

3. ∇ Nucista. Parari potest ut Cinnamon. Vide lib. 2.

4. Oleum Nucista still. extillat unâ cum ∇.

Dosis gr. ij. iiij.

5. Ol. Nucista expressum. Exprimuntur ex nucibus recentibus contusis, & in sartagine fervefactis l. communi.

Vires. Prodest in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibendum.) Extrinsecus conciliat blandè so-

mmum (temporibus illium) tormina in-
fantum sedat (umbilico inunctum.)

N. Ex oleo expresso paratur corpus
balsamorum.

6. \ominus Nucista. Ex remanentia inci-
nerata elixiviat.

7. Ol. Macis stillat. Eodem paratur
modo.

Dosis gr. ij. iiij.

8. Ol. Macis expressum. Exprimatur
itidem, ut dixi.

9. Extract. μ . Ol. Nucist. express.
q. v. extrahe secundum artem, dige-
rendo cum ∇ rectif. atillimo: de-
canta, filtra & abstrahere ad consisten-
tiam olei.

Vires. Præter utilitates alias, Balsa-
mo nucista conficiendo inservit.

N. Album corpus post extractionem
residuum, aliquoties ∇ calidâ abluatur,
serveturque præ corpore Balsamorum
quod præstat tamen si extractio cum ∇
fato peracta fuerit.

10. Balsamus Macis. Fit ex oleo
expresso, additis guttulis aliquot de-
stillati olei.

11. Balsamus Nucista. Fit similiter.

CCXX. Muscus.

Βρωσ, Arab. Vinea, Germ. Moos.

{ Arboreus. De quo hic.
{ Terrestris. De hoc sequenti

Muscus { loco.
{ Saxatilis. Vide Lichen.
{ Marinus. Vide Corallina.

Muscus qui arboribus accrescit,
figuræ ratione potissimum triplicis
est sortis, 1. capillaceus, i. e. habens

formam capillorum, adnasciturque
caudici, (C. B. 1. seu usitatus officina-
rum.) 2. Fœniculaceus i. e. fœniculi
folia æmulans. (C. B. 3. seu muscus
arboreus cum orbiculis, Tab.) Mus-
cus ramosus floridus, & non flori-
dus. Adnascitur ramis. 3. Crusta-
ceus, habens formam crustarum, (C.
B. 7. seu muscus pulmonarius, Tab.
pulmonaria.) Vide pulmonariam
arboream.

Ex his hujus loci sunt priores, quo-
rum usualior primus, adeoque usnea
officinar. dictus. Hic tum tenuior
est, tum crassior: aliâ brevior aut
prolixior: omnes candescentes pau-
ci rutilantes, quandoque nigri. Pri-
mæ nobilitatis sunt muscus laticeus,
piceus, pineus & abietinus. Hinc
populneus, sed candidus, (nigricans
enim improbatur) utilissimus om-
nium est quernus.

Videatur Muscus arboreus, Trag.
Math. Dod. Cast. Muscus, Cord. in D.
M. arborum, Lon. Tab. M. quernus,
Lob. Ger. Muscus arboreus: Vinea of-
ficinar. C. B. 1. inter species musci
arborei.

Colligendus est initio veris.

Vires. Muscus omnis astring. Vfus
pracip. in lèto, vomitu, diarrhæa, dy-
senteria, abortu præcavendo. Extrinse-
cus in la. itate gingivar. in sanguinis flu-
xu compescendo

N. 1. Quia signaturam capillor. ha-
bet, idè & capillis muscum aicatum esse
volunt.

N. 2. Huius loci est muscus Cranio
adna

adnatus, quem peculiari vi commendant in vulnrum hamorrhagiâ & consolidatione, adeoque unus Unguentum magneticum ingreditur. Præstantissimum iidem medicamentum exhibet in dysenteris, & simil. Surrogari autem eidem potest muscus aliis ossibus adnascens.

CCXXI. Muscus terrestris.

Musci terrestris variae itidem dantur species, è quibus in Officinas solum venit, quæ repens vocatur, C. B. 10. seu muscus terrestris clavatus; muscus terrestr. *Trag. Matthioli. Dod. Cast.* Lycopodium, pes Lupi, *Tab. Pes Leoninus, Lob. Ger.* Cui tamen affinis est muscus terrestris ramosus, C. B. 2. muscus terrestris, *Tab. German. B:erlapp, S. Iohannis Gürtel, Gürtelkrant, Neunheil, Tenffelklatv, Lævenfus.*

Crescit in sylvis desertis. Floret Junio.

Ufus. *Refrig. & sicc. Usus præcip. in calculo atterendo ac expellendo (laudatur summoperè stas ejus citrinus) in fluxu alvi. Extrinsecus in laxitate dentium, consolidatione & siccatione vulnrum (farina excussa, inpersa.)*

Muscus saxatilis, vide Lichen.

CCXXII. Myrtillus.

Myrtillus, *Matth. Lon. Cast.* Myrtill. vulgaris baccis nigris, *Clus. hist. vitis Idæa, Tab. vitis Idæa nigra, Cam.* Myrtillus Germanica, vaccinia nigra, C. B. 1. seu vitis Idæa foliis ob-

longis crenatis, fructu nigricante. German. *Heidelbeer.*

OFFICIN. NAT.

Bacca. (Vaccinia seu Myrtilli Germanici.)

Vires. *Refrig. 2. sicc. & subastring. sedant sitim. Usus vari sunt, adhiberi tamen possunt in febris, vomitu ac diarrhœa. Alij exiccant, inque dysenteria utiliter propinant.*

CCXXIII. Myrtus.

Myrtus n. Myrtus, Myrtus & mur-tus. Germ. Myrtenbaum.

E variis myrtorum generibus usualior est Myrtus, *Tab. M. minor, Lob. & Tarentina, Clus. hist. M. Tarentina, Matth. Cast. Cam. M. minor vul-garis, C. B. 9.*

Huic substitui poterit Myrtus foliis minimis & mucronatis, C. B. 8. M. prior, *Dod. angustifolia 9. Lob. M. domestica fructu albo, Clus. hist.*

Crescit in regionibus calidis, Italia ac Gallia Narbonensi, juxta ripas maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca, (Myrtilli Officinarum) myrta.

Vires. *Veraque refrigerant tempera-tè sicc. validè astringuntque. Usus in-ternus rarior est, nihilominus tamen ad-hibentur in fluxu alvi, ac expuitione san-guinis. Extrinsecus usus utriusque cre-brior.*

Folia emendant fœtorem sub axillis

ac inguinibus (pulvis aspersus) sudorem corporis immodicum sistunt (frictione) membris catarrhosis opitulantur, alvi fluxui succurrunt, defensivum exhibent in herpetibus, putredinem oris sanant, hamorrhagiam navium sistunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)

Baccæ mitigant oculorum inflammationes, juvant luxatos articulos ac ossa fracta, subveniunt procidentia uteri ac ani, capitis tinea, furfuraceaque excrementa abigunt.

PRÆPAR.

1. Syr. myrtillor. seu myrtinum. V.D.
2. Ol. myrtillor. Ex baccis in ol. communi infusis.
3. Ol. myrtinum. Ex fol. myrti, & ol. communi.

N.

CCXXIV. Napus.

§ sativa usualis.

Beritas sylvestris.

Vid. Napus, Brunfels. Matth. Dod. Cord. in D. Cast. Cam. Lon. Rapum sativum alterum, & Napus veterum, Trag. Napus Bunias sativus, Fuchs. Bunias seu napus, Lob. Napus sativa, C. B. 1. Germ. Steckrüben.

N. Recensentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, seminéque Rapa emulentur, quanquam folio & radice Raphanos magis referant. Est autem genus plantar. sativar. rotissimum, quod colunt non modo ob radicem usum esculentum, sed & ob seminis oleum expressum, quo tum ferula impingunt, tum lampades instaurant.

Floret à vere in ætatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. sicc. absterg. aper. digerit, atten. & incidit, venenis potenter resistit, (unde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, idèoque in febris malignis & petechialibus crebri usus est, (in emulsionibus.) Confert & in Ictero, urina remorata, &c.

Dosis ʒj.

PRÆPAR.

Oleum expressum ad omnia utile ad quæ semen. Usitatum est plebeijs, ad compescenda tormina ventris infantibus exhibere.

Nardus, vide Spica.

CCXXV. Nasturtium Aquaticum.

Kapsaquin, Nasturtium aquaticum (& 2.) Trag. Lon. Dod. Cressò, Laver odoratum, Cord. Sifymbrium cardamine, Fuchs. Sifymb. aquaticum primum, Tab. Sifymb. alterum, Cord. in D. Sion Cratevæ, sifymbr. 2. Diosc. Sion Cratevæ Erucæfolium, Lob. Sium majus, Ger. Sifymbrium aquaticum, Matth. Cast. Nasturtium aquaticum supinum, C. B. 1. German. Brunnenkress.

Crescit in rivulis vel paludibus: Floret Julio & Augusto. Viret perpetuò, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFI

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba, cum floribus.

Vires. *Calfac. & succ. 2. (exsiccatum 3.) atten. aper. Usus præcip. in calculo ac sabulo, obstructione Lienis ac Epatis mensis inque; specificè in Scorbuto commendatur.*

N. Præstat recens adhibuisse quàm exsiccatum.

PRÆPAR.

1. Succum inspissatum.

N. Cum aceto naribus illitum, arcet immoderatas vigilias.

2. ∇ stillat. Ex planta integra collecta Augusto.

3. Spiritus. Ex herba contusa, addito tantillo fermenti, fermentata.

CCXXVI. Nasturtium hortense.

$\left. \begin{array}{l} \text{Κάδευαν} \\ \text{est} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{latifolium.} \\ \text{Crispum vulgatum. Vsi-} \\ \text{tatum.} \end{array}$

Nasturtium, *Brunfels. Matth. Caf. Tab. Nasturtium hortense, Trag. Fuch. Lob. Dod. Ger. Nasturtium hortense vulgatum, C. B. 2. Gartenkress.*

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Semen & herba sicca cal. & succ. 4. (Herba viridis mitior est) utramque attenuat, aperit, abstergit. Usus præc. est in tumido Liene, mensibus obstructis, febrilique mortuo expellendo, $\frac{1}{2}$ rem mucilaginem Pulmonum incidit; corbuto

confert. Vulgò itidè ad expellendos morbillos inseruit semen. Extrinsecus usu venit in apoplegmatis, eribinis, phœnigmis: furfures ac scabiem sædam capitis aliarumque partium sanat. (tritum aut fruxum, cumque porci axungia illitum.)

N. Nasturtium pratense (quem florem cuculi appellant, alij Iberim, Lepidismve minus), ut & Nasturtium montanum seu Alpinum, necnon & Nasturtium hybernium (eruca lutea vel barbarea dicta) officinis incognita sunt.

Nenuphar, vide Nymphaea.

CCXXVII. Nepeta.

Mentha felina, *Tab. Ger. Cattaria, Dod. Lob. menta non odorifera, Brunfels. Nepeta vulgaris, Trag. Nepeta fruticosa, Cord. in D. herba gattaria, Matth. Cast. Calaminthæ 1. genus, Fuch. Nepeta Germanica, Cam. Calamintha montana, Lon. menta Cattaria vulgaris & major, C. B. 1. Germ. Katzenkraut. Katzennept.*

Crescit ut plurimum in hortis, tum quoque juxta vias: Floret Junio, Julio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Calf. & succ. 3. partium est tenuium, attenuat, aper. Usus præcip. in morbis uterinis (scil. obstruct.) florilitate, factu pellendo, tum quoque in $\frac{1}{2}$ pulmonum incidendo, &c. Extrinsecus in balneis pro utero.*

N. Ob gravem odorem raro intrinsecus exhibetur.

CCXXVIII. Lignum Nephriticum.

Est ligni genus crassum & enode, aquam infusione caruleam reddens. Germ. dici potest *Griesholtz.*

Videatur Lignum nephriticum, seu Lignum ad Renum affectiones & urinæ incommoda, *Monard.* Lignum ex novo mundo pyro simile, *Fragos.* Lignum peregrinum aquam caruleam reddens, *C. B. 4.* Inter genera *Fraxini.*

Affertur ex nova Hispania.

Vires. *Calif. & sic. gr. 1.* Usus eius receptus est ad Renum vitia, vrinæque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obstructionibus.

PREPAR.

Infusio, quæ in ∇ fontan. facta, nonnullis porus est sat expetitus, tum ratione saporis, quem ferè nullum exhibet, tum quoque coloris carulei, adeoque amicabile. Potest illà dilui vinum.

N. Adulteratur alio ligno simili, qui ∇ in croceo colore inficit. *Monard.*

CCXXIX. Nicotiana.

Tabacum, Tobacū, Tabacca, Tubac, Petum. Herba sanctæ crucis, Sana sancta. Tornabona, Germ. *Indianisch Beinwelle, Indianisch VVundkraut, heilig VVundkraut, Toback.*

N. Ante annos aliquot ex America primum adferri cepit, unde postmodum in hortis nostris colitur, & copiose ab *Havanensibus*, qui officinas nostratas suo Ta-

baco sufficienter instrunt: Huic tamen Indicum præferendum censemus, ex India Occ. insula *Virginica Florida*, seu patria genuina, ad nos allatum.

est } latifolia, seu foemina, }
 } Major, C. B. 1. }
 } angustifolia, mas, C. B. 2. }
 } Minor, C. B. 3. }
 } Minima, C. B. 4. }

1. Videatur *Nicotiana*, *Lon.* Major, *Tab.* Tabacum (ab eius nominis Insula) *Monard.* *Fragos.* Tabac. latifol. *Cam.* *Petū.* *Clus.* ad *Monard.* *Hyofcyamus Peruvianus*, *Dod.* *Cam.* *Epit.* Sana sancta *Indorum*, *Lob.* *Ger.*

2. Tabacum, seu herba sancta minor, *Lob.* *Tab.* *Angustifol.* *Cam.* *Petum angustifol.* *Clus.* ad *Monard.* *Hyofcyamus Peruvianus alter*, *Dod.*

3. *Petum* 4. *Clus.* ad *Monard.* *Hyofcyam. niger*, vel 3. *Matth.* *Cast.* *Hyofcyam. luteus*, *Dod.* *Lon.* *Cam.* *Ger.* *Hyofc. Peruvianus*, *Tab.*

4. Tabacum minimum, *Cam.* *Tabac.* seu Sana sancta minima, *Lob.* *Petum* 3. *Clus.* ad *Monard.*

N. *Nicotiana* dicitur à *Nicotio Regi Gallia Legato*, qui herbam eam *Vlyssiona Zeeiãdria* accepit è *Florida allaiã*, postmodumque *Gallis* innotescere fecit.

Gaudet solo pingui ac lato, arèa planà, opacà, aqua mirè delectatur, frigoris impatientissima est. Seritur felicissime tempore verno, in principio April. Crescente. Colligitur herba C in Q . 15. gr. 18. 19. 20. C de crescente. Semen M rio, & J est dicatum

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba, & Semen.
 Vires. Herba recens calf. & sicc. 2. siccata 3. (aliis calf. 1. sicc. 2. aliis refriger.) abstergit, incidit, resolvit, aliquantulum astringit, resistit putredini. Sternutatoria est, apoplegmatizans, anodyna, vulneraria, vomitoria, &c. Usus præcipue externi ad catarrhos cerebri exiccandos, somnum inducendum, lassitudinem ex labore discutiendam, uteri strangulatum compescendum: a peste præservat, (in suffitu) scdat dentium dolores, discutit tumorem uvulae (in gargar.) medetur lichenibus, phthoricali, porrigni, achoribus ac favo, mundificat ac consolidat vulnera ac ulcera inveterata, sanat ambusta quoquomodo adhibita (baineatione scilicet solâ impositione foliorum recentium nostrata Nicotiana, &c.) Nec tamè prorsus usum quoque subterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur, (satis violento) quâ ratione curat febres similesque morbos, sed cautione hic opus est.

N. 1. Non adeò proficuum Tabaci usus est in venibus ac biliosis.

N. 2. Novi qui mictionem nocturnam vespertino Tabaci suffitu præcavebat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.

2. Symplicium de Nicotiana.

Vires. Et aquam & Symplicium cum successu exhibent in asthmate, pulmonum ac

ro; quin & in febris.

3. Ol. peti stillat.

4. Ol. per infusionem.

5. Sal. Ex Cinere.
 6. Unguentum de Nicotiana. Vide Disp. August.

N. Parvi itidem potest ex solis foliis recenter contusi, seu si maris ex succo ac pinguedine.

7. Balsamum. Vide lib. 2.

N. Sunt qui folia minutissimè incisa (zerhackt) in vitro optime clauso dies (40.) reperi, (e. g. fimi vel acervi formicarium) exponunt, atque hac ratione Balsamum acquirunt. VVittich.

Peculiarem Tabacologiam conscripuit Ioannes Neander, Medicus olim Bremanus, & inde Alstedius in sua encyclopæd. Satis itidem prolixus in descriptione Tabaci est Nicol. Monard. in simpl. medic. hist. c. 14.

CCXXX. Nigella.

Μελανθιον. Gith melaspermum, Cuminum nigrum Germ. schwarzer Coriander, schwarz arizer Kümmich. Rænischer Coriander Nardenkzant.

Arvensis cornuta, Germ. Raden, Tab. 5. C. B. 1.

Est	Horten. sativ	flore ceterul.	maiore	minore	simplici. pleno

Cretica.
 Ex his Nigella arvensis Officinas subit, & ex his præcipue flore candido minore simplici, C. B. 5. Melanthium

112 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

thium fativum, *Matth. Dod. Cast. Tab.*
 Melanth. 1. *Fuchs. icon.* Mel. seu Ni-
 gella Romana odora, *Lob.* Melan-
 thium, *Ger. Mel. Damascenum, am.*
 Huic tamen & reliquæ surrogari non
 nequeunt.

Non nisi studiosè culta nobis cre-
 scit, gaudetque solo pingui. Floret
 Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen solum.

Vires. *Cals. & succ. in princ. gr. 3. at-
 ten. aper. V. sus. precip. in mucilage pul-
 monum resolvenda & expectoranda, la-
 tte augendo, urina ac mensibus cœndis,
 morsibus venenatis corrigendis. Specificè
 in febribus quartanis ac quotidianis. Ex-
 trinsecus crebri usus est in cephalalgia
 sedanda, catarrhis exiccandis (sternu-
 zando, suffiando,) in cucuphis, Epithemat.
 &c. applicatum.*

PRÆPAR.

1. Semen preparatum. Maceratum
 in \ddagger atque exiccatur.
2. ∇ stillat. Ex semine.
3. $\circ\circ$ stillat. Ex semine.

CCXXXI. Nummularia.

Centummorbia, Hirudinaria,
 Serpentaria. *Germ. Egelkraut, Schlän-
 genkraut, Klein Natterkraut, Pfennig-
 kraut.*

Est $\left\{ \begin{array}{l} \text{Major lutea. Hac usualis.} \\ \text{Minor purpureo flore. Hac in-} \\ \text{C.B. } \quad \quad \quad \text{cognita.} \end{array} \right.$

Dicitur Serpentaria 3. & centum-
 morbia, *Brunf. Nummularia, Trag.
 Matt. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam.*

*Tab. Ger. Hirudinaria minor, Tab.
 Nummularia major lutea, C. B. 1.*

Crescit in campestribus ac locis
 herbosis, humidisque. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Refrig. succ. substring. vulne-
 varia est. V. sus. precip. in Pulmonum ex-
 ulceratione, venis ruptis, tussi sicca infan-
 tum: in fluxu cuiuscunque generis, diar-
 rhœa, dysenteria, hæmoptoisi. Commen-
 datur in Scorbuto, herniisque omnis ge-
 neris.*

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba collecta cum
 floribus mensè Majo.

CCXXXII. Nymphaea.

*Nymphaea, Arab. Nenuphar, aut nen-
 nufar. Germ. Seebium, Harizwurcz,
 Wassersilgen.*

Est $\left\{ \begin{array}{l} \text{Alba, floribus albis } \left\{ \begin{array}{l} \text{major.} \\ \text{minor.} \\ \text{minima.} \end{array} \right. \\ \text{Lutea, floribus luteis } \left\{ \begin{array}{l} \text{major.} \\ \text{minor.} \end{array} \right. \end{array} \right.$

Ex his præfertur quidem alba, cœ-
 que major, quæ intelligenda quoties
 Nymphaeæ simpliciter mentio fit.
 Veruntamen nec negligenda est lu-
 tea.

Alba dicitur Nenuphar album,
*Brunf. Nymphaea alba, Brunf. Matth.
 Dod. Lon. Lob. Tab. Ger. Clus. hist. Nym-
 phæa Candida, Trag. Fuchs. Nym-
 phæa maj. alba, Cast. C. B. 1.*

lutea usitatior est, quæ inscribitur
 Nenuphar luteum, *Brunf. Nymphaea
 lutea,*

lutea, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Leb. Cast. Tab. Ger. major, Clus. hist. Nymphaea lutea maior, C. B. I.*
 Crescit in lacubus. Floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen, Flores.
 Vires. Radix & semen refriger. & sicc. gr. 3. astring. Flores & folia refriger. & humect. Singula sunt vsus precip. ad fluxum alvi, ad pollutionem nocturnam, seminis acrimoniam, sanguinis astum & temeritatem. Extrinsecus crebro adhibentur folia & flores ad febriles astus & vigiliis sopiendas (in lorionibus pedum, in impositione foliorum, scil. lumbis, temporibus, plantis pedum.)

PRÆPAR.

1. ∇ stillar. Ex floribus albis.
2. ∇ stillar. Ex floribus luteis.
3. Syrupus Nymphaea simpl. Ex infusione florum.
4. Syrupus de Nymphaea compos. sive de Nenuphare. Vide Disp.
5. Conserva. Ex floribus albis.
6. Ol. Ex infusione florum.
7. Unguentum de Nymphaea. Vide l. 2.

O.

CCXXXIII. Olea.

Ἐλαια, Olea, Germ. } Sativa.
 Olivenbaum, Oelbaum } Sylvestris, oleaster.
 Prior insignitur olea, *Brunf. Trag. Cord. hist. Lon. Dod. Lob. Cam. Bellon. Olea sativa, Matth. Cord. in D. Cast. Tab. Ger. Olea sativa, C. B. I.*
 Posterior, Olea sylv. *Matth. Tab.*

Ger. Olea sylv. seu Oleaster, Lob. Cast. Oleaster, Lon. Clus. hist. C. B. 2.
 Crescit utraque in regionibus calidis, Italia, Hispania &c. Gaudet locis siccis argillofis. Floret Iunio. Fructus decerpuntur mense Novembri & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (sed conditi.)
 Vires, Folia refriger. & exiccant, astring. vsus externus est precip. in fluxu alvi, mensum, in herpetibus, & sim. Fructus immaturi siccant & astring. inprimis sylvestres.
 N. Exhibet in idem (tum olea, tum oleaster) lachrymam resinofam, resina Elemi non ab similem, sed hac minus in usu est.

PRÆPAR.

1. Condit. olivæ. Condiuntur muriâ antequam planè maturuerint, per Hispan. & Galliam Narbonensem: interdum etiam maturæ & nigrae.
 Vires. Comesta initio partus excitant appetitum, movent alvum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.
 N. Rancida subvertunt ventriculum.
2. Oleum. (simpliciter ita dictum.)
 Exprimitur ex olivis maturis, diciturque oleum (simpliciter,) oleum commune olivarum, Germ. Baumöl.
 Vires. Calfac. & humectat moderate. (N. virtus calidius est recenti) emollit, digerit, vulnerarium est, alvum laxat (cum cerevisia calida assumptum ℥j.) ariditatem pectoris corrigit, tormina Ventris mitigat, urinarios meatus

axat. Extrinsecus creberrimi usus est in clysteribus, tumoribus calidis, &c.

N. 1. Cum ∇ tepida assumptum movet vomitum.

N. 2. In patria mea VVestphalia usitatissimum est vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum cerevisia calida, quo adeo largè utuntur, ut quoque sudor oleum redoleat.

4. Oleum omphacenum. Exprimitur ex olivis immaturis.

Vires. Refrigerat, siccatur, astringit, adeoque multis compositionibus inservit.

CCXXXIV. Ononis.

A ravis, Dioscor. $\text{O}^{\text{vov}}\text{S}$, Theophr Gerin. *Havvhechel*.

Est	} Spinosa	} purpur. (flor.) Hæc usualior.
} non spinosa	} lutea	major.
		minor.
		luteo variegata.

Videatur Resta bovis, Trag. Lon.

Anonis seu Ononis. *Matth. Tab Anonis Fuchs. Dod. Cast. Ononis, Cord. in D. Lob. Anonis, Ger. Anonis spinosa flore purpureo, C. B. 1.*

Crescit in Campestribus, dumetis, arvis, iuxta vias. Floret Iunio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, ac porissimum huius *Cor-*

Vires. *Cal. & sic. in princ. 3. absterg. atten. discut. V sus precip. in dysiresti, li-*

thiast, ictero, obstructione Epatis, in carnositate ramice absumendo. *Hæmorrhoidibus cæcis, mariscisve discutiendis (infusum aliquandiu bibitum.) Extrinsecus in putredine oris ac dolore dentium (gar-garis.)*

N. Antequam spinas protrudat, conditur cum sale pro cibario.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex integra planta cum radicibus novellis eruta.

CCXXXV. Origanum.

Origanum, *Brunf. Orig. vulgare, Trag. Matth. Lon. Origanum sylvest. Dod. Cord. in D. Fuchs. Tab. Cam. Agri-origanum seu Onitis maior, Lob. Origanum Anglicum, Ger. Origanum sylv. Cunila Bubula Plinij, C. B. 1. German. Dosten, VVølgenuth.*

Crescit in locis Campestribus opacis. Floret Iunio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, seu Summitates.

Vires. *Cal. & sic. 3. aper. absterg. astring. V sus precip. in obstructione Pulmonum, Epatis ac Vteri. & hinc in tussi, crementis per sudorem expellit (ante balneum assumptum.) Extrinsecus usu venit crebriori, coque in balneis uterinis, cephalicis, totius corporis (contra scabiem.*

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex integra planta cum floribus.
2. Oleum stillat Rarò prostat.
3. \ominus ex cinere. Rarò itidem paratur.

P.

CCXXXVI. Palma.

ϩοιυζ, Palma, *Trag. Matth. Dod. Alpin. Cord. in D. Lob. Cast. Cam.* Palma major, *Tab.* Dactylicum palma elate, *Math.* Palma elate, *Cord. in D. Dod.* Caryotæ, Carotides, fructus palmae dactyli, *Cast.* Palmarum fructus sive dactyli, *Lob. Dod.* Palma major, *C. B. 1.* Germ. *Dattelbaum, oder Dattelnbaum.*

Crescit in Iudæa, Syria, Ægypto, Africa, & sim. locis calidis.

N. Palmas feminas non sine asperne pulveris, vel florum è palmis maribus parere asserit *Alpinus.*

OFFICIN. NAT.

Fructus (officinis.) Dactyli, Palmulæ, Germ. *Datteln.*

Eligendi magni, flavi, parum rugosi, molles, pleni, Carnosi carne subdurâ ad nucleum candicante, ad corticem rubescente, & qui concussimînus sonant, sapore vinoso. Detiores sunt graciles, flaccidi, duri, & excarnes.

Vires. Dactylorum maturorum pulpa cast. substring. (immaturi astringunt fortiter,) asperitatem faucium leniunt, fœtum in utero roborant, fluxus ventris sistunt, vitii renum ac vesicæ succurrunt. Extrinsecus conveniunt in cataplasmatis astringentibus, & siml.

N. Concocti sunt difficiles, capiti dolorem inferunt, (imprimis exiccari) crassum ac melancholicum humorem generant.

PRÆPAR.

1. Species seu Ele-
ctuarium Diaphœni-
con. Fernelij. } Horum basis est
2. Diaphœnicum } Turbith, ac dia-
in solido, i.e. Tabel- } grid. Vid. D. &
læ El, diaphœnic. } Turbith. Infra
de purgant.

CCXXXVII Papaver sa-
tivum.

Mixor, Papaver (simpliciter.) A-
rab. Thaxthax, Germ. *Magsamen, Oel-
magen Oelsamen, Mœn.*

{ Album, quod tuis intra corpus adhi-
betur.

{ Nigrum, quod non aequè tutum est.

Videatur prius; papaver, *Brunf. f. f.*
Lon. papaver sativum, *Math. Tab.*

papaver album, *Trag. Dod.* papaver
album sativum, *Lob. Cast. Ger.* papaver

fatium semine candido, *Fuchf.* pa-
paver hortense semine albo, *C. B. 1.*

Nigrum usitatius inscribitur Papa-
ver nigrum, *Brunf. Cast.* Pap. sativum

2. vulgo nigrum, *Cord. in D.* pap. sat.
semine atro, *Fuchf.* papav. hortense

nigro semine, *sylv.* Dioscoridi, ni-
grum *Plinio, C. B. 2.*

Colitur in hortis. Floret mediâ æ-
state.

OFFICIN. NAT.

Flores, Semen albi & nigri. Capita-
cum & sine semine.

Vires. Refrig. & hum. 3. (alijs 4.) Vires
præcip. in somno conciliando, in affectibus

pectoris ac pulmonum, & imprimis in tus-
si, raucedine phthisi. Hinc & in fluxu al-
vi. Extrinsecus in dolore leniendo, so-

Pppp. 2.

inno introducendo (capiti pedibusve adhibendum.)

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.* Ex foliis.

N. De Opio ac Meconio, quæ succi sunt papaverum exoticorum. Vide sis infra.

2. *Extractum.* Ex floribus siccis cum ∇ papav.

N. *Quercetanus in Pharm. Rest. c. 25.* parat hoc modo. μ . capit. papav. q. v. (cum flores expandere incipit, præstatque papaver quod flores fert rubicundos,) contunde ac digere in \mathbb{M} cum Hydromelite vinoso, vel Vino Canarie dies (12. 15.) ut liquor intensissime rubescat. Exprime fortiter, ut omnis virtus gummosa & resinosa eliciatur. Abstrahere l. Δ (\mathbb{V}) ad remanentiam gummosa & resinosa substantia, quam adhuc calentem si volles effunde in frigidam, & subito coagulabitur. Et hoc, ait, est verum probatumque opium, ac nullo modo sophisticum (intellige Germanicum,) quod loco opij exotici adhiberi potest, de quo classe sequenti.

3. *Aqua.* Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. *Syrup. simpl.* Ex decoct. capit. papav. utr. c. sem. an. & penidio. Vide Dispens.

5. *Compos.* Fit cum aliis pectoralibus. Vide Disp.

6. *Electuar.* 1. *Diacodium simpl.* Ex Decoct. capit. papav. albi, & melle, (vel saccharo, vel sapa cum Glycyrrhiza.)

7. 2. *Diacodium Montani,*

seu Syrupus de Siliquis. Ex decoct. capit. papav. alb. siliquis. Rad. Althæ. & Glycyrrhiza, cum saccharo cando & penidio.

8. 3. *Diacodium Afluarij.*

Hoc ex astringentibus.

9. 4. *Diacodium in solido, i.*

e. *Rotulæ ex Emulsione & saccharo.* Vide Disp.

10. *Loboch.* Vid. Disp.

11. *Oleum.* Ex semine exprimitur.

CCXXXVIII. Papaver Erraticum.

$\mathbb{M}\mu\kappa\omega\nu$ ποιάς, ποιάς, Papaver fluidum, Papaver rubrum, Germ. *Klapperrose*, *Karnrose*, *Feldmaesamen*, *Grindmagen*.

Est majus. Hoc officinarum est. minus. Inusitatum.

Dicitur papaver Erraticum, *Math. Cord. in D. Lon. Dod. Cast. Tab.* Papaver Erraticum primum, *Fuchs.* papaver Rhœas, *Lob. Ger.* papaver Rhœas sive flore caduco puniceo, *Lob. icon.* papaver Erraticum majus, *C. B. 10.* inter spec. papaveris.

Crescit in arvis iuxta vias ac inter segetes. Floret Majo, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Refrigerat valide, somnum conciliat, dolorem sedat. V. sus præcip. in febribus, pleuresi (cui specificè prodest,) angina, aliisque morbis (in primis pectoris)

ris) refrigeratione opus habentibus. Extrinsecus sunt, qui herba Hepati imposta, hæmorrhagiam narium sistere conantur, quam vim & radici adscribunt.

N. Galenus semen multo frigidius esse ait, quam sem. papaveris sativi, unde & internum eius usum interdicit.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex floribus.
2. Syrup. Ex infusione florum triplici.
3. Conserv. Ex floribus.
4. Extractum. Cum propria aqua acuata Spir. Paris. Quercet. Ph. Rest. cap. 26.
5. Acetum. Ex floribus.

CCXXXIX. Parietaria.

Ægypt. Parietaria, Vrceolaris, vittraria, herba muralis, Tag vnd Nacht, S. Peterskraut, Glasikraut.

Maior vulgaris. Hæc officinar.

Minor. Tragi.
Dicitur Parietaria, Brunf. Cord. hist. Dod. Tab. Ger. Parietaria vulgaris & maior. Trag. Helxine, Matth. Fuchf. Lon. Cast. Cam. Helxine altera, Cord. in D. Perdicium, Lob. Pariet. Officinatum & Dioscoridis, C. B. I.

Crescit iuxta sepes, muros ac parietes. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & humelt. parum, emollit, maturat, exterg. subastring. Vsu eius internus licet rarus sit, tamen pro-

dest in pectoris mucilagine, & hinc in tussi: in renibus extergendis, & hinc in stranguria & calculo. Extrinsecus crebrior eius est usus, isque in tumoribus, erysipelate, ambustis, vulneribus, & ut plurimum adhibetur in clysteribus, & cataplasm.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex integra herba mense Iulio collecta.

CCXL. Herba Paris.

Herba patis, Matth. Dod. Cast. Ger. Patris herba, Lon. Cam. Aconitum pardalianches, Fuchf. Aconitum sive pardalianches monococcon, Cord. in D. Solanum tetraphyllum, Lob. Solanum quadrifolium bacciferum seu io. C. B. Aconitum saluiferum, Tab. Vva versa, Vva vulpina, Ger. Einbeer, VVolf-beer.

Crescit in sylvis opacis. Floret Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Bacca, raro Folia.

Vires. Bacca ac folia refrig. & sicc. Vsu baccarum internus est alexipharmacus in peste, venenatis morbis, venenisque assumptis. (E. g. Arsenico.) Extrinsecus foliorum usus est in bubonibus pestilentialibus, aliisque calidis tumoribus, in paronychia, in inveteratis ulceribus.

PRÆPAR.

Pulvis Saxonicus. V. Disp. Aug. Pppp 3

CCXLI. *Pastinaca domestica.*

Pastinaca est tum $\left\{ \begin{array}{l} \text{Latifolia [Elaphoboscum]} \\ \text{Tenuifol.} \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{l} \text{Sylvestris } \} \text{minis} \\ \text{Sativa } \} \text{susnatis.} \\ \text{Sativa seu domestica. Hujus loci.} \\ \text{Sylvestris. Hac loci sequentis.} \end{array} \right.$

Estque Past. $\left\{ \begin{array}{l} \text{lutea. Carota lutea, Germ. Gelbe Mohren, gelbe Pastenack, gelbe R\u00fcben.} \\ \text{alba. Carota alba, Germ. Wei\u00dfe Pastenack, wei\u00dfe R\u00fcben.} \\ \text{rubra. Carota (simpliciter,) Germ. rote R\u00fcben.} \end{array} \right.$

Videatur Pastinaca sativa, 1. & 1. *Fuchf.* 1. (& Elaphoboscum,) *Tab.* *Lon.* Sativa Diosc. *Lob. Cord. in D. tenuifolia* (& latifol.) sativa, *Dod. Ger.* Pastin. 3. *Daucus staphylinus altilis* & hortenſis, vulgo Carotta, *Cam. horr.* Carota ex albo flavescens, (& pastinaca domest.) *Cast. nostra lutea. Cam.* Staphylinus 1. & 2. *Trag.* Staphyl. fativus & *Daucus domesticus, Galeno.* Sifer alterum, *Matth. Tab.* Pastin. tenuifolia sativa radice luteâ vel albâ, *C. B.* 5.

De rubrâ vid. Pastinaca sativa, 2. *Fuchf.* sat. rubens, *Dod. Tab.* atrorubens, *Lob.* Carota, *Matth.* radice rubra, *Cast.* vulgaris, *Lob.* Staphyl. 3. *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò Herba. (Radices culinarie sunt.)

Vires. Semen & herba calf. 3. sicc. 3. *Vsus* precip. in vulneribus, singultu, pleuresi, torminibus ventris, calculo ac mensibus pellendis. specificum habetur ad uteri suffocationem.

Dosis seminis ʒj.

N. Rarò plura hac in officinas infertur.

CCXLII. *Pastinaca sylvestris.*

Pastinaca tenuifolia sylv. Dioscoridis, vel *Daucus officinarum, C. B.* 1. *Daucus agrestis, Galen.* *Dauc. vulgaris, Clus. hist.* Pastinaca erratica, *Plinio, Fuchf. Cord. in D. Tab.* Staphylinus sylv. *Trag.* Pastin. sylv. *Matth. Lon.* genuina Dioscor. *Lob.* Pastinaca 4. *Cam. Germ. Vogelsnest.*

Crescit passim locis campestribus, siccis & arenosis. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò Radix & Herba.

Vires. Eisdem pradita est virtutibus quibus *Daucus Creticus*, cujus quoque loco, in compositionibus adhiberi commodè potest. Semen calfacit & sicc. 3. radix paulò imbecillius, herba adhuc minus; atten. aperit. *Vsus* precipui in ruffi, pleuresi, stranguria: reserat Epar, Lienē, uretera: ciet menses & molas, sedat matricis suffocationes, stimulat Venerem. Extrinsecus convenit radix pessaris, exiccat herba catarrhos (in lotionibus capi

capitis) parturientium partum promovet,
(in suffitu.)

PRÆPAR.

1. Confect. sem. sed rarò.
2. ∇ stillat. Ex tota herba cum floribus ac radicibus Iulio collecta.
3. Ol. stillat. Ex semine.

CCXLIII. *Perfoliata.*

Perfoliata vulgarissima, seu arvensis, C. B. 1. *perfoliata*, Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cora. in D. Lon. Tab. major, Trag. *perfoliatum* vulgare flor. luteo, folio umbilicato, Lob. *perfoliata* vulgaris, Ger. Germ. *Durchwachs*, *Bruchwurz*.

Crescit in locis sabulosis, Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Calf. & sicca* (amari saporis) vulneraria est. Vfus præcipui in vulneribus recentibus, Enterocelis (inprimis umbilici) tumidis artubus, strumis, sive intrinsecus sive extrinsecus adhibere volupe sit.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex integra herba florente.

CCXLIV. *Malus Persica.*

Persicus, Brunf. *persica*, Fuchs. Cam. *persica malus*, Lob. Tab. Ger. *malus persica*, Dod. *persica arbor* & eius 1. genus, Trag. *persica molli carne* & vulgaris, viridis & alba, C. B. 1. *persicus alba* & popularis, Lon. *persica viridia* & alba, Matth. Cast. German. *Pfersichbaum*.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus, sed rarò, quippe hi facile putrescunt.

Vires Fructus (*malus persica*, Arab. *Sanch.*) refriger. & humect. 2. nutrimenti sunt pauci, facileque putrescunt. Verum initio partus laxant alvum. Exsiccata constipant, laudanturque in fluxu alvi, &c.

Flores, Folia & Nuclei *calfac.* & sic. absterg. Vfus præcip. (florum) in lumbricis infantum, in alvi laxatione, mesenterij obstructione, seri purgatione, & sim. (Nucleonũ) in diureticis ac lithontripicis in obstructione Epatis, ardore Stomachi. Extrinsecus adhibentur crebro in Emulsionibus dolori capitis dicatis, &c.

PRÆPAR.

1. Condit. fructus, subtrahitur sc. exterior cuticula, hinc condiuntur, l. 2. N. Aptiora ad condituram consentur minora quam præcocia.

2. ∇. Ex floribus.

N. Alvum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit,

3. ∇ diuretica. Vide l. 2. c. 38, ∇ diuretica ex nucleis.

4. Syrup. de floribus persicor. Fit ex iteratis infusionibus, ut syr. ex infusione violarum.

Vires. Bilem ac serosos humores educit, mesenterium reserat, vermes enecat

Dosis ad ℥ij.

5. Conserva florum Persicor. Fit ex pressione.

Vires. Sedat aurium & hemorrhoidum dolores ac tumores, colicos irritat (assumptum.)

CCXLV.

CCXLV. *Persicaria*.

- Persicaria* est
C. B. { 1. mitis maculosa & non mac.
2. urens, hydropper. *Hoc officinale.*
3. angustifolia.
4. minor, pulicaria pumila.

Dicitur *ἰσπορίσις*, Hydropper, *Fuchf. Dod. Matth. Cord. in D. Cam. Cast. Ger. persicaria* 1. *Trag. Tab. Mas. Lon. mascula, Brunf. Pers. urens, Lob. aliis pulicaria. Germ. Fläckkraut, Wasserpfeffer, Muckenkraut.*

Crescit locis udis ac palustribus. Floret Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis Folia.

Vires. *Calfac. & succ. Usus* precipui extrinsecus in vulneribus, tumoribus induratis, ulceribus inveteratis (in cataplasm.)

N. 1. *Persicaria mitis* habetur frigida, sed officinis inusitata est, ut & species reliqua.

N. 2. *Paracelsus* in *Hydropiperis* descriptione admodum prolixus est.

N. 3. Sunt qui hac herbâ, ad transplantationem morborum, praesertim incantatione introductorum utuntur.

CCXLVI. *Petasites*.

Pteracitis, Germ. *Pestilentzwurcz, Negenkrass.*

{ Maior, mas flore luteo. *Hac usualis est.*

{ Minor, faemina, flore albo.

Dicitur *Petasites*, *Trag. Fuchf. Dod.*

Cord. Lob. Lon. Tab. Ger. mas, Cam. major, Matth. Cast. major & vulgaris, C. B. 1.

Crescit in locis humidis. Floret initio veris.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ gummosa est.

Vires. *Calf. & succ. 2. part. est tenui, amari saporis: atten. aper. sudorifica est ac alexipharmaca in peste, in lipothymia uterina, morbis pectoris, à mucilagine Ærea oriundis. E.g. tussi, asthmate. Extrinsecus commendatur ad bubones & ulcera maligna.*

N. *Substitui potest costo*, quippe viribus eidem æquipollere compertum est.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex Radicibus, vel ex tota h.
2. Oleum stillat.
3. Extractum.

CCXLVII. *Petroselinum*.

Apium hortense, seu *petroselinum* vulgare, C. B. 1. *Petrosel. Trag. Brunf. Cord. vulgare seu sativ. Lob. hortense, Matth. Lob. Dod. Cast. Ger. sativum, Tab. Apium selinum Diosc. Petroselinum, persilium, oreoselinum, Fuchf. Arab. Karphi, Ger. Peterlin, Petersilg, Garten Eppich.*

N. *Petroselinum verum seu veterum est petros. Macedonicum* (quod sequitur.)

Gaudet solo humido, colitur in hortis. Floret Iunio, Iulio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) *Semen*, (colligitur August.) & *Folia*.

Vires.

Vires. Calf. & sicc. in princip. 2. atten. aper. exterg. diuretica sunt, Epatica, &c. Vfus precip. in obstruclione Pulmonum, Epatis, Lienis, Renum ac Vesicae. & hinc in tussi, Ictero, Cachexia, calculo, sabulo, mensibus obstruclis, asthmate, &c. Extrinsecus resolvunt humores calidos, (in primis oculorum sugillationes) impediunt capillorum casum, (cum Abrotan.) imminuunt lac, (mammas imposita) adeoque mulierculis nostratibus usui sunt in ablactatione infantum.

N. Forest. l. 16. 6. commendat ad tussim. puerorum. R. Succ. Petr. ℥℥. Lact. muliebr. ℥j. Cumin. ℥j. M. da tepidè.

PREPAR.

▽ stillat. Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. Petroselinum Montanum.

Ῥροσελίον, Dod. Lob. Clus. in D. f. 1. Tab. Apium montanum, Cast. folio ampliore, C. B. 6. Elaphoselinum, polychreston, Cord. Germ. Bergpeterlein, Bergeppich, Hirschpeterlein, orvilde Petersilien.

Crescit in locis montanis, sabulosis, ut & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. est alexipharmacum, sudoriferum, diureticum, discutiens. Vfus precip. in calculo Renum & vesicae, in peste (sudorem eliciendo) in morbis & flatibus, in stranguria.

CCXLIX. Petroselinum Macedonicum.

Πηροσελίον Macedonicum, Matth. Lob. Cast. Dod. Tab. alias Apium saxatile, Germ. Peterlein, Steineppich, Steinpeterlein.

Colitur apud nos in hortis. Gaudet solo sabuloso ac saxoso.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro Radix.

Vires. Calfac. sicc. (3.) absterg. atten. aper. alexipharmacum est, unde & Theriaca compositionem ingreditur. Vfus precip. in uina ac mensibus ciendis; in reliquis, cum viribus petroselinorum speciebus adscriptis convenit.

CCL. Peucedanum.

Πευκεδάριον, peucedanum, Trag. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab. 1. Cam. Matth. Cast. peucedanum majus, C. B. 1. & 2. aliis Fœniculū porcinum, Germ. Haarstrang, Sauerfenchel, Schwebelwurz, Himmelgall.

Crescit in montibus opacis. Colitur & in hortis: Floret Julio.

N. 1. C. B. duplex facit Peucedanum, alterum Italicum, alterum Germanicum: Verum enimvero promiscuè in usum accersiri poterunt.

N. 2. Radicem Peucedani officinis usuaem, non esse legitimam. Vid. ap. Matth. & Castor.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Vere, Autumnove.

N. Radix impragnata est succo resi-

112 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

noſo, qui tamen in uſum medicina non-
dum venit, licet aliàs magnificat.

Vires. Calſ. & ſicc. 3. aper. atten. ex-
pectorat, mucilaginem tartaream bilém-
que educit. Vſus præcip. in affectibus pe-
toris, tuſſi, inſtationibus (ſo die lung in
den Hals ſteiget,) & ſim. in obſtruct. E-
patis, Lienis, Renum, ciet urinam, calcu-
lum atterit & expellit. Extrinſecus in
Hemicrania, aliisque generibus cepha-
lalgia à catarrhis ortum ducentibus, in
tumoribus reuidentibus, ulceribus invete-
ratis mundificandis: promouet capillo-
rum prouentum, &c.

PRÆPAR.

1. Sal. } quæ raro pro-
 2. Oleum ſtillat. } ſtant officinalia.
- Phu, vide Valeriana.

CCLI. Pimpinella, Bipe-
nella.

Τραγοπέλιον, Bibinella, Bimpinel-
la, Germ. Bibernell, Bibinell, Steinpeter-
lein, Bockpeterlein.

Bibi- } maior } promiſcue
nella } ſaxifraga } minor } uſuales.
 } ſanguiforba, Italica. Vide ſuo
 } loco.

Major eſt Pimpinella ſaxifraga
major candida, C. B. 1. Pimpinella,
Cord. Lon. Trag. Fuchſ. Lob. Caſt pimp.
ſaxifraga, Matth. Cam. Pimp. Saxifra-
ga maior, Dod. Tragofelinum majus,
Tab.

N. 1. Huius radici adnaſcitur quibus-
dam in locis granum rubeum, quo utun-

tur Tinctores ad colorem Carmeſinum,
unde ſunt qui pro cocco habent.

Minor, eſt pimpin. minor, C. B. 4.
minor, Fuchſ. pimp. ſaxifrag. minor,
Cam. Tragofelinum pettazum, Tab,
ſaxifrag. parua, Dod.

N. 2. Hac præſtantiffima eſt, petroſe-
lini Macedonia loco compoſitiones ingre-
di poteſt.

Gaudent ſolo pingui, ſed inculto:
Florent Iulio, Auguſt.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen.

Vires. Calſ. & ſicc. (maior in princ. 3.
minor, compl. gr. 3.) atten. aper. abſterg.
ſudorifica eſt, lithonriptica, vulneraria,
&c. ſaporis acris. Vſus præcip. in præca-
vendis ac curandis venenis ac contagio-
ſis morbis, in referandis obſtructionibus
hepatis, Renum, Pulmonum, menſum. In
arena, calculo ac ſtranguria, in colicis do-
loribus, tuſſi, aſthmate, peripneumonia: in
cruditate ac imbecillitate ventriculi: in
lue venerea: Antidorus item eſt argenti
vivi. Extrinſecus valet in maculis fa-
cici abſtergendis: in odontalgia: auget lac,
maturat bubones, cancroſiſque tumores,
mundificat ac conſolidat vulnera tam
recentia quàm inveterata.

PRÆPAR.

1. Condit. Ex radice.
2. Conſect. Ex Radice, vel ex ſe-
mine.
3. Conſerua. Ex ſemine.
4. ∇ ſtillat. Ex radice ac integra
herba florente, Iunio menſe col-
lectâ.

5. Ole.

5. Oleum stillat. Ex tota planta cum Radice.
N. Sunt qui in vino rubello semen ma-

cerant, rursus exiceant, atque hinc oleum exprimere conantur.
6. Sal. Ex Cinere.

CCLII. Pinaſter ſeu pinus ſylveſtris.

Pinus { Sativa. Vide loco ſequenti.
 { Sylveſt. { montana { 1. Fructifera.
 { { 2. 3. ſteriles. } promiſcuè uſuales.
 { { maritima major, & minor, &c. }

Videatur Pinus ſylv. Brunſ. Trag. Lob. Matth. Caſt. Dod. Tab. &c.

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuceſ, Reſina.

Vites. Cortex & folia reſrig. & ſicc. adſtringunt, adeoque uſus præcip. (externi) in dyſenteria, fluore menſium (in ſuſſendo.)

PRÆPAR.

▽ ſtill. Ex conis viridibus.

Vites. Ruſgas faciei delet, & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (impoſita cum lincolis.)

CCLIII. Pinus & Pineæ.

Pinus, Pinus, Brunſ. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt. Pinus domeſtica, Matthiol. Tab. pinus ſativa Ger. pinus vulgatiffima, Lob. pinus Italica, Cam. pinus ſativa, C. B. 1. Arab. Sonabar. Germ. Fichtenbaum, Harzbaum, Kinholz, Forenholz.

OFFICIN. NAT.

Nuceſ Pineæ, Cortex & Folia.

Vites. Nuceſ Pineæ (ſtrobili, Coni, coccali, & conaria veteribus) caliditate temperata ſunt & humide, maturant, leniunt, agglutinant, reſolvunt, impingunt, adeoque nucleorum Uſus præcipuus eſt

in phthiſi, (quia nutriunt bene) tuſſi, ſtranguria, ac acrimonia urina mitiganda: remorantem excitant Venereſ, ulcera Renum mundificant, &c.

Cortices & Folia viribus conveniunt cum cort. & fol. pini ſylveſt.

PRÆPAR.

1. Oleum. Exprimitur ex nucleis.
2. Confect. nuclei.

CCLIV. Piper.

Πέπερι, Arab. Fulfel, Filfel, Germ. Pfeffer.

{ Rotundum { Album: hoc omnium præſtantiffimum.
 { Nigrum: ſuccedit albo.
 { Orientale minus, Tab. hoc uſuale.
{ Longum. Ma- { Occidentale majus, Tab.
 { cropiper

Album, dicitur piper album, Matth. Lob. Fragof. Cluſ. Caſt. Tab. piper rotundum album, Cord. hiſt. C. B. 2.

Nigrum, Dicitur piper rotundum nigrum, Matth. Caſt. Fragof. Cluſ. Tab. Cord. hiſt. C. B. 1.

Crefcit rotundum in Malavar ac finitimis Inſulis Iava, Sunda, &c.

fructusque est plantæ cujusdam, quæ arboribus instar convolvuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderosum, plenum, acie, non cariosum.

Vires. *Calf. & succ. 3. incid. atten. aper. resol. Usus præcip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (præstat album) in visus imbecillitate (quia flatus discutit.) Extrinsicus in apoplegmatismis, gargarismis, sternuatorius, sedat odontalgiam, columellam tumidam imminuit, nervorum affectus frigidos juvat.*

N. 1. *Usus piperis volatilis valde est. Videntur ergo præparaciones, in quibus volatile evanescit, e.g. Extractorum præparaciones.*

N. 2. *Vulgus piper longum in paroxysmis febrium exhibere solet, id quod non nisi in principio locum habere potest.*

PRÆPAR.

1. *Spec. diatrion piperis. V. D.*
2. *Tragea, seu species fortes. V. l. 2.*
3. *Oleum piperinum stillat. Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatis.*

N. *Piper parçissimè oleum reddit (sc. lbj. dat. ℥j. circiter) adeoque ∇ aestillata aliquoties super remanentiam seu caput mortuum refundenda erit.*

Vires. *Admodum penetrabile est. flatus discutit, paroxysmum tertiana præcavet, si hor. 2. ante paroxysmum exhibeatur, purgato tamen corpore.*

Dosis gr. ij. iij. &c.

4. *Ol. de piperibus. V. D.*

CCLV. Pistacia.

Pistacia, Pistacia, Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Terebinthus Indica Theophrasti, Lob. C. B. 1. Arbor est Indicæ Terebintho similis. Nascitur in Persiâ Arabia, Syria, India. Quin & Iahæ indigena facta est.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Pistacia, phistacia, Sigaxia, Fistic, Germ. Pimper, i. s. cin.*) Sunt nuclei duplici vestiti putamine, primò exteriori coriaceo, hinc lapideo, quod nucleum proximè continet, membranalâ rubellâ circumdatum.

Eligendi nuclei recentes, ponderosi, extrinsecus albi, intrinsecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum patentes.

Vires. *Calf. 2. hum. 1. atten. aper. Usus præcip. in mucilagine pulmon. obstruct. Epatis, roborant stomachum, arcant nauseam ac vomitum, excitant appetitum, bonum suppeditant nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum exprimitur ex nucleis. Pistolochia, vide Fumaria bulbosa.

CCLVI. Plantago.

Ἀρνόγλωσσον. Germ. Vegerich. Species plantag. usualiores sunt tres.

1. *Dicitur plantago latifol. sinuata, C. B. 2. rubra, Trag. B. usf. major & 1. Lon. major, Matth. Euchf. Doan. asf. Tab. Cam. latifolia, Cord. latifol. l. 2. vis. Lob.*

2. *Plan*

2. Plantago latifolia incana, C.B.
3. Plant. major, *Math. Lon. Cam. latifol. minor* Dioscoridis, *Tab. major incana*, *Lob. Plantago media*, *Fuchj. Dod.*

3. Plantago angustifolia major, C.B. 1. plant. minor, *Fuchj. Dod. Lon. media*, *Cast. plantago lanceolata*, *Trag. Tab. plantago longa*, *Math. plant. quinquenervia*, *Lob.*

Crescunt locis herbosis: Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia; Radix.

Vires. Refrigerant & sicc. 2. absterg. in crass. epatica sunt ac vulneraria. *Vsu* precip. in fluxionibus cujuscuque generis. Eg. ulci, expulsiōne sanguinolentā, gonorrhœa, mictione involuntaria, in mensium profluvio, in febribus, & sim. Extrinsecus in mundificandis consolidandisque vulneribus ac viceribus inveteratis.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus. Extractus ex foliis.
2. ∇ stillat. Ex herb. integra.
3. Syrupus de succo.

CCLVII. Pœonia.

Παιονία. Arab. Feonia, German. Peonien, Benigrosen, *Pfingstrosen*, *Gichtrosen*, *Königsblum.*

Mas, C.B. 1. *Hac præpoller.*
 { flor. simpl. C.B. 2. &c.
 { Fœmina } flor. pleno. C.B. 12. &c.
 Mas dicitur: Pœonia nobilior vel

2. *Trag. pœonia mas*, *Math. Cord. in*

D. Lob. Dod. Tab. Ger. pœonia folio nigricante splendido, C.B. 1. Fœmina nūcupatur pœonia, *Trag. Lon pœon. fœmina*, *Brunf. Fuchj. Cord in D. Lob. Cam. Pœonia fœmina altera*, *Dod. pœonia vulgaris fœmina*; *Clus. hist. pœonia communis vel fœmina*, C.B. 2.

N. Discernuntur invicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas est folius nigricantibus splendidis, juglandis folia emulantibus, radice digitali crassa, alba. seu mas non una radice nixus est, sed plures habet. Fœmina variat colore foliorum. Est folio utriusque & glabro, calice hirsuto, flore vel simplici vel pleno, foliis helleborum amulatur, radicibus ceu balani longiores circiter octo aut sex adhaerent. Mas plures habet, &c.

Coluntur in hortulis. Florent Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen seu grana, Flores.

Radix effodienda est vere, ☾ decrescente (3. ☽ ante novilunium) Alij effodiunt ☉ existente in ♋ dieque ac horā solaribus, ☾ decrescente. Flores colligendi sunt Majo. Semen Augusto.

N. Pœonia flore multiplici raro semen producit.

Vires. *Calf. & sicc. 2. saporis subdulcis ac subacris*, seu amari; subastringit. *Vsu* precip. in affectibus Cephalicis, Epilepsia, incubo, &c. Uterinis, mensibus obstructis, lochiis purgandis, dolorēq; post partum mitigando. Epatis obstructis

Elione. Extrinsecus suspenduntur grana ac radix de collo pro arcenda Epilepsia.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus, additæque, si placet, radice.
2. Syr. Ex infusione florum.
3. *Extract.* Ex floribus exiccatis.
4. *Conserv.* Ex floribus.
5. ⊖. Ex incinerata integra planta.
6. *Fecula.* Ex radice, l. a.
7. *Oleum stillat.* Ex granis elicitur cum ▽ fermentat. l. comm.

CCLVIII. Polygonum.

{ Majus, varij generis est, è quibus usuale latifolium, C. B. I.
 Πολύγωνον { Minus, variorum itidem generum, quæ cuncta minus usualia sunt.

Dicitur centumnodia, Lob. Brunf. polyg. mas, Matth. Fuchf. Dod. Cord. Cast. Trag. vulgare, Cam. majus, Lon. Tab. German. *Weggras, Wegdwitz, Denngras, Blutkraut.*

Crescit locis incultis, aridis ac juxta vias. Floret integrâ ferè ætate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. Refrig. 2. (al. in princ. 3.) sicc. astring. vulneraria est. *Vsus præcip. in sistendis fluxibus quibuscunque, diarrhœa, dysenter. Fluxu uter. vomitu. Et hemorrhagia narium. Extrinsec. prodest vulneribus, ulceribus, inflammationibus oculorum, mamma tumori- bus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *Still.* Ex herba collecta in principio Augusti.

CCLIX. Polygonatum.

{ Latifolium, varij generis, è quibus usuale vulgare, C. B. I.
 est { Angustifolium, varij generis, quæ minus usualia.

Dicitur Sigillum Salomonis, latifolium, Trag. polygonatum, Matth. Cast. vulgare, Cam. latifolium, Fuchf. Dod. Lob. Tab. majus, Lon. German. *Ueisswuriz.*

Crescit in sylvis & collibus. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix: raro Folia, raro Bacca.

Vires. Temperamenti est mixti, sub- astr. exterg. saporis est subamari ac sub- acris. *Vsus internus est in fluore albo mul- lier. Bacca pituitam mucilaginosam per vomitum ac secessum educunt. (Dof. n. 14, 15.) Idem dicitur & de radice (3j.) ac de foliis. Extrinsecus faciei maculas abstergit, cutim dealbat, resolvit sugilla- tiones ac tumores venientes, lotionem fu- gat lenticulos capitis, scabiemque infan- tum exiccat, cicatrices maculasque mor- billor. emendat, &c.*

PRÆPAR.

▽. Ex radice cum foliis ac flori- bus.

CCLX. Pomus.

Μηλέα, Malus, Germ. *Apffelbaum.*
 Poma

Poma sunt { Domestica { acida.
 { dulcia.
 { Sylvestria. { subacida.

Vires. Acida sunt natura frigidioris ac astringentis. Verum cum butyro cocta cibum febricitantibus præbent commo-
dum.

Dulcia. Sunt natura calidioris ac laxantis.

Subacida seu vinosa, natura sunt mixta, conveniuntque Ventriculo & Cordi.

Sylvestria. Astringunt.

Extrinsicus (dulcia sub cinere cocta) sedant dolorem oculorum, pleuritidis (cum myrrha imposta.)

PRÆPAR.

1. Succus fermentatus, seu vinum pomorum, pomaceum.

N. Vulgatissimum est in Normania Gallia provincia, adeo ut non modo potius loco habeant, sed & ex eodem vita destillent, & aceta conficiant, quæ vel cum Spiritu ac aceris ex vino, certare videntur.

2. Syrupus de pomis simpl. Ex succis pomor. dulcium ac vinosorum.

Vires. Succurrit affectibus cordis, syncope, palpitat. ac aliis ab atra bile ortis. Ventriculo gratus est, sedat sitim, febribus auxiliatur.

3. Syrup. de Pomis Regis Sabor. V. D. & infra de Sena.

4. Extract. seu succus inspissatus pomorum dulcium fragrant.

5. Extract. è radice arboris fructus acidus ferentis, sit l. a. cum ▽

ex pomis propriis distillata.

Vires. Summum est medicamen, contra omnia ventris profluvia, dysenteriam, lienteriam, diarrhoeam, fluxum epaticum. Quercet. P. R. c. 26.

CCLXI. Populus.

Est { alba latifolia, Germ. weisse Pappelbaum, Aspen.
 { nigra, Germ. schwarze Pappelbaum. Hac usualis.

Alba dicitur, Pop. alba, Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Populi albæ alia species, Trag. C. B. 1.

Nigra dicitur: Populus nigra, Trag. Lon. populus nigra, Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. C. B. 3.

Cortex. Pop. albæ, sed raro. Oculi. Pop. nigra.

Vires. Vtraque natura est mixta, (sed humido sicca) ceterum ad frigiditatem inclinantis, abstergeique. Cortex pop. alba præcipue adhibetur in dolore sciatico intus & extra, in stranguria, in ambustis. Oculi seu gemma (σπιρρα) pop. nigr. adhiberi solent à sexu muliebri ad capillos ornandos & promovendos: profunt itidem ad dolores sedandos.

N. 1. Est & Gummi pop. nigra, quod calfac. 2. sed minus id usuale.

N. 2. Succus in foraminibus populi fluens, Verrucas ac impetigines curare creditur.

PRÆPAR.

1. Oleum populinum. Ex oculis pop. nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Disp.

N. Alij

128 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

N. Alij addunt quoque vinum, & co-
quunt ad huius consumptionem.

2. Unguentum populeon. V. D.

Vires. Refrigerat, somnum conciliat.

CCLXII. Porrum.

Πράσινον, } capitatum, Ger.
Dome- } Aesbläuch.
sticum } scetile, Germ.
Germ. } Schnittlauch.
Lauch. } Vsuale sylvestre.

Dicitur Porrum, Brunf. Cord. in D.
Dod. Cast. Tab. porrum commune,
Matth. vulgare, Lob. porrum capita-
tum, Fuchf. por. capitatum vulgare,
Cam. porrum commune capitatum,
C. B. I.

N. Capitatum & scetile non differunt
genere, sed solum cultura. Scetile enim di-
citur, quod detondetur ad culinares usus:
capitatum, quod sine detensione linquitur,
& autumno transplantatur, ut capitatum
fiat.

Gaudet solo pingui. Seritur Mar-
tio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix, Herba, Semen.

Vires. Porrum calfacit insigniter, sic-
catque, attenuat, aperit, incidit, resolvit. Vsu
prac. in serpentum moribus & uestioni-
bus, mucilagine pulmonum. Extrinsecus
in aurium tinnitu ac suppurationibus, in
venis hamorrhoidum tumulis ac dolenti-
bus, &c. Semen urinam ciet.

N. Frequens eius usus, somnos turbu-
lentos inducit, visuique officit.

CCLXIII. Portulaca.

Α'νδράχυν, Arab. Backaleancha,
Porcellana, Germ. Wurzel, Bortzel,
Gensel.

{ Latifolia sativa. Hac praefertur.
{ Angustifolia sylvestris.

Inscribitur Portulaca, Lon. Cord.
hortensis, Trag. Fuchf. Dod. domestica,
Matth. Lob. Cast. Tab. Ger. maior, Cam.
Portulaca latifolia seu sativa, C. B. I.
Floret Iunio: Crescit locis arenos-
is & sabulosis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. Refrig. 1, succ. 2. adstring. pauci
nutrimenti est, lumbricos fugat & ex-
pellit. Vsu pracip. in mitigando fervore
bilis, & hinc in febris puerilis ac ma-
lignis, ardore urinae, ut & in scorbuto:
apprimè succurrit febricitantium aestui,
(folia recentia applicata secori, Reni-
bus, &c.)

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.

2. ∇ stillat. Ex herba.

3. Symplicium simpl. Ex succo.

4. Compos. Vide Disp.

N. Solet & condiri ad modum quo

Cappares conduntur.

5. Conserva, ex foliis.

CCLXIV. Primula veris.

φλοῖς. Herba Paralysis, Cast.
Brunf. vulgaris, Trag. primula veris,
Matth. Tab. maior, fl. luteis odoratis,
Dod. primula pratensis, Lob. verba-
sculum odoratum, Fuchf. Arthriti-
cum, Gesn. simplex luteo flore, Cam.
verbasculum pratense odoratum.
C. B. I.

C. B. I. Germ. Schlüsselblumen, Him-
melschüssel, S. Petersschlüssel, weiß
Betonien.

Crescit in campestribus ac sylvis:
Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac Folia.

Vires. Calfac. leniter, siccatur fortius,
saporis est subacris ac subamari: suba-
string. Anodyna est. V. sus. precip. in affect.
capitis, Apoplexia, Paralyfi. In articulo-
rum doloribus. Extrinsecus in Arbriti-
de, ac tumoribus qui Ictus venenatorum
animalium subsequuntur.

N. Acetum floribus illius impregna-
tum, ac loco errhini in nares attractum,
odontalgiam mirabiliter sedat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra herba (caule fo-
liis ac floribus.)

2. Conserva. Ex floribus.]

CCLXV. Prunella.

Brunella, Dod. Brunf. Lob. Brunel-
la vulgaris & 6. Frag. consolidida mi-
nor, Matth. minima, Cam. Prunella,
Fuchf. Cam. Tab. Ger. symphytum pe-
træum, Lob. icôn. Cord. in D. German.
Brunellen, Gottheil, S. Anthonikraut.

Nomen ducit ab Angina, quam
Brunellam alij vocant.

Crescit in campestribus ac locis
herbosis. Floret Iunio, & hinc ferè, in-
tegrè æstate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Calf. & sicc. (subamara est)
abstergit, consolidat, vulneraria est. V. sus

precip. in vulneribus, imprimis Pulmo-
num; in sanguine coagulato. Extrinsecus
in vulneribus, & creberrimè in angina,
aliisque affectibus oris ac faucium (gar-
garisf.)

N. Auctor est Crollius, radicem ari-
dam denti dolenti affricatam, ut sangui-
nem susceperit, magneticâ vi dolor em so-
pire, si salici indatur perforata, foramen-
que mox tubulo ex salice obtinetur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Augusto
collecta.

2. Conserva. ex florib.

CCLXVI. Prunus.

Prunus { Domestica sativa, huius loci.
Sylvestris, vide Acacia.

OFFICIN. NAT.

Κοκκύμυλλα, Pruna, Germ. Pflau-
men, (fructus pruni.)

Varij sunt generis, colore, sapore,
figurâ & magnitudine differentia.
Sunt enim dulcia, subacida, acida.
Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea,
(cerea, Germ. Spilling) alba: sunt oblô-
ga, rotunda: sunt denique majora,
minora, &c. In officinis autem usita-
tiora sunt pruna Damascena (Germ.
Zwetschen,) cuius vicem subeunt
pruna Vngarica tum quoque nostrata
dulciora in clibano exiccata. Præ-
terea sunt & Pruneola, (pruna de Bri-
gnioles, è loco natali in Galliis,) quæ
enucleata & exiccata afferuntur, C. B.

15. pruna ex flavo rufescentia, mix-
ti saporis, gratissima. Germ. Pflau-
men, Prunellen.

Palma datur Damascenis, quæ ex Syria Venetias sicca afferuntur, nucleoque sunt longo, & plano potius quam rotundo. Secundo loco sunt, quæ ex Pannonia (unde Vngarica, dicta sunt aliis etiam Damascena, *Cord. in D.*) & Transylvania adferuntur, at *Dod.* Moravica magis ad alvum leniendam probantur. His 3. subjungitur poterunt & nostratia, sed viribus ea minora sunt Pruneola in suo genere reliquis antecellunt.

N. Est & gummi prunor. ad calculum atterendum utile, sed vari usus.

Vires. Pruna naturâ refriger. & humect. Recentia cruda, emolliunt alvum quidem, verum facile putrescunt, & proin minus commodè (inprimis post cibum) estantur, maximè si immoderatio usus sit. Pruna Damascena esui aptiora sunt, laxant, acrimoniam humorum obtundunt, linguam (macerata in frigida, ac ore retenta) humectant, sitim mitigant. Pruneola (seu prunella dicta) refrigerant magis quam reliqua, humectantque, sed citra alvi commotionem, adeoque esui aptiora censentur, gratumque refrigerium in febribus exhibent.

PRÆPAR.

I. Condita pruna (cerea) cum mell.

p. ij. & Vini p. j.

2. Pulpa prunor. Ex magnis acidis & vinosis fit, coctis scil. perque setaceum trajectis & cum saccharo $\frac{1}{3}$ circiter inspissatis.

3. Electuarium Diaprunis simpl. Eodem modo paratur, ex pulpa & sacch. $\frac{1}{2}$.

4. Diaprunum compositum lenitivum Diadamasconon. Vide Dispensat.

5. Diaprunum non laxativum. V. D. Notib.

CCLXVII. Ptarmica.

Ptarmica, *Matth. i. Fuchs. Lon. Cast. Lob.* folio Taraxaconis, *Lob.* Pratenfis, *Cam. Ger.* Draco sylvestris, s. ptarmica, *Dod.* Tanacetum album seu acutum, *Trag.* (& millefolium 3.) *Tab.* Pyrethrum, *Brunf. icôn.* aliis Pseudopyrethrum. Dracunculus pratensis serrato folio, C. B. 2.

Crescit in pratis, ut & arvis etiam incultis, aliisque locis saxosis. Floret Majo, Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. Calfac. & succ. sternutatoria

sunt (ob acrimoniam) sed rarioris usus.

CCLXVIII. Pulegium.

{ fœmina. Hoc usitatus.

{ Latifolium { mas. Hoc subjungitur.

Γλήχων, βλήχων, Pulegium { Angustifolium Cervinum, cui subjungitur Creticum & Massilioticum, quæ minus usualia.

Insignitur pulegium, *Brunf. Trag. Matt. Fuchs. Cord. Dod. Lon. Cast. Cam.* Pulegium Regium, *Lob.* Pulegium latifolium, C. B. 1. Germ. *Poley. Flob. Kraut,*

krant, (quia fumus ejus pullices fugare creditur.)

Crescit locis cultis & incultis, humidis ac campestribus. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rubedinem inclinantibus.

Vires. *Calf. succ. 3.* (saporis subacris & subamari) partium tenuium, atren. incid. aper. resolv. *Vsus præcip. in mensibus sciendis, fluore albo, sætu ejiciendo: confert Epaticis ac pulmoniacis: nauseam ac tormina ventris discutit, calculum ac urinam pellit. Ictero ac Hydropi medetur. Extrinsecus prodest capiti, somnum arcet, vertiginem discutit, doloribus arthriticis convenit, dentes abstergit, pruritum cutis curat, &c.*

PRÆPAR.

1. *Conserv.* è summit.
2. *∇ stillat.* Ex herba.
3. *∇ bis destillata*, Ex herba.
4. *Ol. stillatitium.*

Pulmonaria arborea.

Muscus pulmonarius, *Lob. C. B. 7.*
pulmonaria, *Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Tab. prima, Cast. Germ. Lungenkraut.*

Adnascitur arboribus præsertim, v. g. Quercui & aliis: tum & petris; sed hic candidior est. Vide Lichen Petrus.

Vires. *Refrig. & succ. moderatè (aliis calefacit.) Vsus præcip. in affectibus pulmonum, scil. erosione, tussi, asthmate, in profluviis alvi, ac Veteri. Extrinsecus in vulnerum sanguine compescendo. Vide & Lichenem, cum quo ut figurâ, ita & viribus serè convenit.*

CCLXIX. *Pulmonaria.*

Pulmonaria { *Latifolia.*
Germ. *Lun-* {
genkraut. { *Angustifolia* {

vulgaris, Germ. *Schmalblatte rich Lungenkraut.*
Plinij, Germ. *Schmalblatte, rich Hirschmangolt.*

Crescunt in dumetis opacis ac umbrosis. Florent Aprili.

Eligitur præ cæteris latifolia. Hæc insignitur symphytum maculosum, seu Pulmonaria latifolia, *C. B. 1.* Pulmonaria Altera, *Matth. Cast. maculosa, Lob. Cam. Tab.*

N. Foliis variat, qua aliquando albis punctis notantur, aliquando carent: Floribus est communiter caruleo-rubentibus, variis albis. Sunt qui in marem & feminam distinguunt.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires *Refr. & succ. consolidant, conglutinant (al. calf.) Vsus præcipuus in affectibus pulmonum phthisi, expuitione sanguinis. Extrinsecus in vulneribus.*

CCLXX. *Pyrethrum.*

Πύρεθρον, Pyrethrum flore bellidis, *C. B. 1.* pyrethrum, *Branf. Trag. Fuchf. Dod. 2. Matth. Cam. Tab. majus, Lon. verum, Cast. officin. Lcb. Germ.*

Bertram, Zahnwurzel, Speichelwurzel, Geisewurzel.

Crescit in Italia, aliisque locis calidis ac Orientalibus, ut & in Helvetia: apud nos non nisi in hortis colitur.

N. Pyrethrum Germanicum seu pseudopyrethrum. V. Ptarmica.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. Calf. & sicc. ultra 3. atten. incid. sudorem validè movet. V. sus precip. sed rari in viscoso phlegmate corporis ac precipuè pulmonum, quod attenuat atque per expulsiōnem ac urinam expellit: ad Venere[m] stimulat, quartanam curat. Extrinsecus in Odontalgia frigida, in Batrachio apoplegmatisans insigne est: juvat & in Hemicrania: Paralysin ac stupida membra sanat, rigores febris præcaveat (inunctum dorso ac plantis pedum.)

CCLXXI. Pyrola.

Pyrola rotundifolia major, C. B. 1. Pyrola, Matth. Brunf. Dod. Lob. Cast. Tab. Limonium, Fuchs. sylvestre, Trag. Limonium, & Pyrola, Lon. German. VVintergrün, VValdmangolt.

Crescit in sylvis humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & sicc. astringit. consolidant, vulneraria sunt. V. su interno & externo celeberrima.

CCLXXII. Pyrus.

*ΑπιϞ, *πρωϞ, Germ. Birnbaum.

i. Pyra { Domestica. } 2. { Dulcia.
Sylvestria. } { Acida.
Acerba.

Vires. Refrig. astring. & cetera sunt. Cocta verò melioris nota censentur, & ut schola Salernitana habet:

Cruda gravant Stomachum, relevat pyra cocta gravatum.

Differre tamen viribus, prout sapore differunt, non difficile est colligere: dulcia laxant, acida & acerba adit. i. gunt, & c.

N. Arefacta cocta & comesta commendantur in fluxu alvi.

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, i. pyraceum vinum, German. Birnwein, quod rusticis nostratibus loco vini inservit, paraturque ad modum quo Vinum.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum rusticis nostratibus vulgarissimum.

3. Conditia pyra mulcatellina cum decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. Quercus.

Δρῦς, Quercus, C. B. 4. Quercus, Matth. Fuchs. Dod. Trag. Lon. Tab. vulgaris, Lob. Cord. Germ. Eichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumque Capula, Cortex, Viscum, Fungus.

Vires. Folia, Glandes, Cortex, Capula: glandium refrigerant, sicc. astring. V. sus in fluxu alvi, uteri, seminis. Extrinsecus in Odontalgia, profusivo uteri, & c. Viscum,

Viscum, (quod præ reliquis visci ge-
neribus probatur,) calfac. moderatè, sed est. Usus præcip. in affectibus à catarrhis
paulatim emolli. discut. Usus præcip. ac oriundis, paralyti, phibisi, arthritide, in
sp.ificè in Epilepsia. Extrinsicus matu-
ra: bercula, parotides, ceterosque ab-
scessus (cum Resina ac cera mixtum.)
Fungus quercinus, hemorrhagiam
narium ac sanguinem vulnere, non mi-
nus ac betulinus cohibere dicitur.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex foliis quercuum no-
vellar. Majo collectis.
2. Gluten, i. e. Extractum visco-
sum è visco (Germ. Vogelheim) quod
ingreditur nonnulla Emplastra.

CCLXXIV. Quinque-
folium.

Πεντάφυλλον, Quinquefolium ma-
jus repens flore luteo, C. B. 1. penta-
phyllon minus, Brunf. vulgare, Trag.
Dioscor. Tab. luteum majus, Dod. 1.
& 2. Lon. repens, Cam. Quinquefo-
lium, Matth. Lob. Germ. Fünffin-
gerkraut, Fünffblatt.

Crescit passim locis arenosis, cam-
pestribus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus.
Radix colligenda vere.

Vires. Temperatum est caliditate &

- Raphanus { Raphanus major orbicularis, vel raph. rotundus domesticus.
Hujus loci.
Raphanus Niger. Idem hic cum priori.
Raphanus minor oblongus. Est esculentus, & minus officinalis.
Raphanus Rusticanus seu martinus. Vide in sequenti.
Raphanus Aquaticus. Non est in usu.

REFF 3

uteri humiditate corrigendâ, in sangui-
nis expuitione ac tussi, in Ictero, in ob-
structione Epatis & Lienis: obtundit a-
crimoniam bilis aduſta, sistit fluxus al-
vi, hamorrhoidum, hamorrhagiam nari-
um. Prodest in calculo ac erosione Re-
num, in Hernia, in febris. Extrinsicus
prodest in oculis inflammatis (succus
instillatus) in oris putredine, laxitate
dentium abstergit ulcera etiam maligna.

N. 1. In febris tertianis exhibent
folia trina, in quartana quaterna, &c.

N. 2. Sunt qui radicem pugno detenta
ad hamorrhagiam narium sedanda
commendant.

PRÆPAR.

∇. stillat. Fit ex herba collecta
Majo.

R.

CCLXXV. Raphanus.

Ῥαφανίς, ραφανίς, Arab. Fugell.
Raphanus magnus, Lob. Rhaph. lati-
vus, Fuchs. Cast. Rhaph. rotundus,
Lon. Tab. orbiculatus, Tab. & Ger.
Radicula sativa, Dod. Rhaphanus
major orbicularis vel rotundus, C. B.

1. German. Rettich.

N. Est & *Raphanus sylvestris*. Vide *Armoracia*.

Crescit in hortis, gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Semen Radix, sed raro, quia culinaria potissimum est.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. aper. absterg. atten. *Vsus* *pracip.* in calculo atterendo ac expellendo, urina ac mensibus ciendis, in obstructionibus Epatis ac Lienis: attenuat mucilaginem viscosam in ventriculo, confertque ad distributionem chyli, chymique. *Extrinsicus* apponitur plantis pedum in febribus, sicuti & Cervici in capitis dolore februm malignarum comite.

N. In usu interno notandum, quod nauream & ructus ciere soleat.

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex radicibus.

CCLXXVI. *Raphanus marinus*
seu *Rusticanus*.

Raphanus Rusticanus, C. B. 5. *sylvestris* Dioscor. *Fuchf.* *Armoracia* aut *Raphan. major*, *Brunf.* *Raphan. major*, *Trab.* *marinus*, *Tab.* *vulgaris* & *rusticanus*, *Matth.* *Radicula magna*, *Dod.* *rustican.* *Lob.* *Cam.* *German.* *Mserrettich.*

Gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix. Ffodienda *Mattio*.

Vires. Calf. & sicc. ad gr. 3. incidit, atten. eademque cum priori qualitates habet, sed fortiores: ciere vomitum, (si succus vel infusio in aceto cum melle re-

vide assumatur, & aqua superbibatur), specificè scorbuticis prodest. Calculum pellit, mensis ciere. *Extrinsicus* prodest in febribus (tertiana & quartana) succus cum ol. piperino dorso inunctus, pulsibusve cum ⊖ impositus, &c.

PRÆPAR.

▽ *stillat.* è radicibus.

CCLXXVII. *Rapum* & *Rapa*.

Ρογγύλη, Germ. *Rüben*. Arab. *Seliom*, Selgem, Selgrem. *Rapum* Dioscor.

longum, fœmina.

Est rotundum, mas.

Sylvestre, quod minus usitatum.

N. Nomen *Rapi* omnibus usuale est.

Vires. Calf. 2. sicc. 1. *Seminis* *Vsus* *pracip.* in antidotis, Venereci ciere, morbillos expellit. Dosis ʒß. *Radix* magis culinaria est, sed ventriculo flatulenta. *Succus* & decoctum, leniunt acrimoniam bilis ac asperitatem bronchiorum asperaque arteria, &c. *Extrinsicus* imponitur pernici (coëta) adhibeturque in gargaris. Vide & *Napum*.

CCLXXVIII. *Rhodia Radix*.

Ροδία ρίζα, *Radix Rosea*, *Trag.* *Matth.* *Dod.* *Cord.* *Cam.* *Fuchf.* *Lon.* & *Tab.* *German.* *Rosenwuriz.*

Crescit sponte in Alpis, solo gaudet umbroso.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. *Natura* censetur temperata (*Fuchf.* *calf.* & *sicc.* 2.) *cephalica* est. *Vsus* *prac.* in dolore capitis (cum ▽ *ros.* confusa.)

CCLXXIX.

CCLXXIX. *Rhodium Lignum.*

Aspalathus, Germ. *Rodiser Holz.*

Aspalathorum 4. quidem moder-
nis innotuerunt genera. 1. Cortice
cinereo, ligno purpureo, seu Diosco-
ridis. 2. Asp. colore buxi. 3. Aspalat.
albicans torulo citreo. 4. Aspal. ru-
bens. Verum Officinis nostratibus
non nisi secundum & tertium sup-
petunt. Prius est Aspalathi 1. genus,
Lob. Posterius dicitur Rhodium Li-
gnum, quibusdam Agallochum, o-
leaque Æthiopica, *Cord. in D.* Agal-
lochum forte, i.e. xyloaloe solida,
quibusdam Lignum Rhodium, Rho-
disium & aspalathum, aliis olea-
strum lignum, *Cord. hist.* Aspalathus
toseus seu 3. *Lob.*

Vires. *Dioscoridi & Galeno calfac.*
& sicca & astringit: unde commendabile
ad ulcera oris, ad normas genitalium &
sordida ulcera, ad alvi fluxus. Verum
enimvero an hac nostrati conveniant,
cuius licet experiri. Vix enim modernis
practicis in usu est, &c.

CCLXXX. *Rhaponticum*
vulgare.

Rhaponticum, }
seu Centaurium }
majus, }
folio in laciniis plu- }
res diviso, C.B.1. }
folio non disse- }
cto, C.B.2. }
Alpinum luteum, }
C.B.3. }

Ex his usualius est primum, quod
insignitur Rhapontica, quæ hodie

centauria major, *Trag. Cord.* Centau-
rium majus, *Lon. Lob. magnum, Mat-
thiol. Dod. Cast. Cent. majus,* seu Rha-
ponticum pharmaceuticum, *Cord. in*
D. Cam. Tab. Germ. gross tausent gülden
Kraut, Rhapontic.

Crescit in Alpibus, & vallibus pin-
guibus apricis, Apuliz, Sabaudiz.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Natura est temperata sicca.*
astring. vulneraria est, saporis subdulcis
ac subacris. Usus in fluxibus alvi, Dy-
senteria: ciet menses, profluviūque è
contra sistit: prodest in hernia, sanguine
coagulato, expuitione sanguinis, in febr-
ibus stomachicis: Epar aperit ac roborat,
summopere laudatur à nonnullis in ob-
structione venar. Mesaraicarum, & in
morbis hinc ortis.

CCLXXXI. *Rhaponticum*
verum.

Rheum, Rha. Dioscoridis, C. B. 3.
Ponticum Rha antiquorum, *Lob.*
Rhapont. verum Officin. Germ. Rha-
pontic.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Asia adve-
hitur.

Eligenda quæ non cariota, rube-
scens, in ore lentorem referens.

Vires. *Calfac. & sicca. 2. seu mixtura*
temperata est, terrestris & ignea, saporis
subacris. Stomachica, splenica ac hepati-
ca. Usus præcipui in doloribus arthriticis,
febris, venenatorum animalium icte-
ribus, &c.

PRÆ

PRÆPAR.

Extract. f. l. c.

Vires. *Summum est Cardiacum.*
*Quercet. Pharm. Rest.*CCLXXXII. *Rhus.*Rhus folio ulmi, C. B. 1. Rhus, *Math. Tab.* Rhus coriaria, *Dod.* Rhus obsonior. *Lob. Cam.* Sumach Arabum, *Lon. Cast.* Rhu, Rhoc, Rhus culinarium. *Germ. Ferberbaum, Schlingbaum.*

Gaudet solo petroso. Floret Iulio. Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig. 3. sicc. 2. astring.* *Vsus præcip. in fluxu alvi, uteri seu mensium: hamorrhoides compescit, bilem obtundit. Extrinsecus resistit putrefactioni, ac Gangrana in paronychia.*

N. Gummi dentibus inditum odontalgiam sedat.

PRÆPAR.

Succus Sumach, i. e. Pulpa sine olivis seminibus.

N. *Alij R. Decoct. Rhois ex ramusculis & Tamarind. conquassatis, macerant ac coquunt ad consistentiam.* Tabernamont, in Herbario.CCLXXXIII. *Ribes.*Grossularia multiplici acino seu nõ spinosa, hortensis rubra seu ribes officinar. C. B. 5. Ribes hortense, *Trag.* vulgaris domestica, *Math. Cast.* Ribes, *Fuchs. Lon. Tab.* Vva Vrsi, Ribesum fructu rubro, *Dod.* Ribes Arabum, *Lob. Germ. Iohannis Beerlein.*Rubra. *Hujus bacca officinales.*

Nigra.

Alba. *Et huius bacca in officinas inferuntur, gratiorésque sunt gustu ipsi rubris.*

Coluntur in hortis, maturescunt circiter Festum S. Iohannis.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. partium tenuium: subastring. ventriculo conveniunt. Vsus præc. in profluviis alvi, dysent. choleram sedant, in febris biliosis profunt, putredini resistunt, sitim restringunt.*N. *Alba, ut minus acida, ita minus frigida censenda sunt.*

PRÆPAR.

1. *Condita bacca, cum decocto proprio, & sacch.*2. *Rob. de Ribib. simpl.* Est succus inspissatus ad mellis consistentiam.3. *Rob. de Ribib. compos.* Est syrupus ex succo & saccharo $\frac{1}{4}$.CCLXXXIV. *Rosa.*Domestica, *psdor. Germ. Rosen.*Sylvestris, *κνυόρροδο, κνυόρροδο*Vide *Cynobatos.*

Rosarum varia sunt genera, coloribus ac foliorum multiplicitate differentia. Sic est Rosa (Milesia) rubra, rubra pallidior, saturatius rubens, purpurea (hæc, colorem carnis referens Zeberina dicitur.) Versicolor, alba, moscata seu Damascena, spinis carens, subviridis, &c. In Officinis autem tria præcipue genera usualia sunt: Rosa scil. rubra, (quæ præstantissima) pallida, (quæ rubris succedunt)

dunt) & albæ, quæ infimæ fortis. Omnibus tamen omnem laudem præripiunt Rosæ moscatæ, s. Damascenæ.

Florent Majo & Iunio. Coluntur ubivis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri ac pallidi asservantur exiccati,) Anthera.

Vires. Rosa ut variant generibus: ita & qualitibus. Sunt enim qui non sine causa rosas partim calidas & acres, partim frigidas volunt, calorémque residere in superficie, à frigore scil. eò expulsam, qui in marcescentibus evanescat, in genere tamen omnes refriger. 1. ac astring. spiritus vitales animalésque recreant, ac roborant. Pallidæ seu incarnatæ laxant. Rubræ ac albæ astringunt (alba levius, rubra fortius.) Vsu præcip. in fluxionibus, febribus, siti, appetitu prostrato, & c. Extrinsecus in vomitu, cephalalgia, vigiliis, dolore aurium, gingivar. sedis, rekti intestini (cum Vino cocta & imposta:) in ulceribus & inflammationibus oris, faucium, oculorum.

Flosculi lutei capillamentis in medio florum adhærescentes, (Anthera offic.) exiccati, immiscentur denisfriciis ad gingivarum astringentem, fluxionumque exiccationem.

PRÆPAR.

1. Acetum, è flor. rubris.
2. ∇ stillat. è florib. pallidis (præferuntur ad oculor. morbos.)
3. è florib. rubris.
4. albis.

5. Balsamus. Ex ol. stillat. & cera depurata.

6. Conserva, 1. ros. rub. recens.

7. 2. antiqua.

8. 3. Ros. rub. Ota.

N. Præstat ex tempore Ota hanc conservam conficere, affusione scil. guttularum aliquot, quippe quæ ad tempus asservatur, & amittit colorem, & saporem mutat.

9. 4. Conserv. ros. pallid.

10. Elect. Rosatum Mesu. V. D.

11. de succ. Rosar. solidum. } Aug.

12. liquidum. }

13. Morselli, i. e. saccharum rosar. Ex ∇. stillat. & sacch. an.

N. Morsuli de spec. è succo rosar. sunt idem quod Elect. solidius.

14. 2. Rotula manuum Christi, Officinis dictæ.

15. Ol. stillat. ascend. cum spiritu.

16. infusum 1. vulgare.

17. 2. omphacin.

18. 3. Compos. August.

19. Pilula Rosata, i. e. de aloë rosata.

20. Spec. Elect. de succ. rosar. Aug.

21. Aromatic. ros. Aug.

22. Diarrhod. Abb. Aug.

23. Rosar. novell. Aug.

24. Spiritus, è rosis rubris fermentatis.

25. Syrupi, 1. rosatus simplex, (Ex infus. 3. ros. rub.)

26. 2. rosat. solutivus Muscharum, (è Damascen.) Aug.

27. 3. Laxativ. compos. semelleboratu. Aug.

28. 4. sine elleboro. Aug.

29. 5. de rosis siccis.

Ssss

30. *Rosatium regium, seu Iulep Rosatum.*
 31. *Mel Rosatum Mesua.*
 32. *simplex.*
 33. *Citratum.*
 34. *Laxativum: ferè idem est cum Syr. simplici.*
 35. *Tinctura. Fit ex ros. rub. sicc. ʒij. infusus in ∇ rosar. (vel fontanæ) tepesact. lbiiij. additis spir. ☉ vel ☿ is ʒij. factâ digestionē F. Expressio, & si opus sit filtratio.*
 36. *Trochisc. Diarrhod. Aug.*
 37. *Unguentum rosatum.*

CCLXXXV. Ros solis.

Rorella, Salvara, Germ. *Sonnen-dauv*, *Sonhauv*.

Est folio rotundo.

Ex his usualis quidem, veruntamen non nisi rarissime major, qui inscribitur Ros solis, *Dod. Lon. Cast.* Rorida sive Ros solis major, *Lob.* Rorella minor, *Tab.*

Crescit locis apricis, campestribus & palustribus, inter muscum albicantem & subrubentem. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando ☉ in ♋ (medio ♋is) ☾ crescente, die sereno ac calido: asservaturque sine lotionē. Item succus foliis instar sudoris adhærescens.

Vires. *Dodonæus facit calid. & sicc.*
 4. *vide internum ejus usum vetat: verum enim verò, sunt qui è contra magni*

faciunt, maximopereque commendant ad phibisim, a (quia calidissimo etiam tempore sudat) ad pestem, ad vulnera (in potu, &c.) ad Epilepsiam arcendam & præcavendam. Extrinsecus promoverè dicitur partum in puerperio, (abdomini imposta) odontalgiam sedare, (in ore desenta) affectum mitigare maniacum, (collo appensa) curare quartanam, (pulsibus 6. horis applicata, ac dein hor. 6. aqua imposta: vicissim pulsibus applicata, idque multoties, 10. 12ies.) a Forest. l. 16. 58.

N. Novi qui infusionem Rorella in aqua vita factam, pro cordiali usitato habet.

Succus dicitur humiditas, quæ instar sudoris diebus quoque calidissimis, imò in majori copia, quam aliis herbæ adhæret, atque concuendo in patellam suppositam colligitur.

Vires. *Confortat Cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à causa calida sedat, pestem præcavet ac curat. Extrinsecus adhibetur in affectibus oculorum, dolore scil. inflammatione, &c.*

PRÆPAR.

∇ *stillat.* ex tota herba.

CCLXXXVI. Rosmarinus.

Λιβανotis σεσωμαλινή, Rosmarinus, *Brunf. Trag. Fragos. Lon.* Rosmarinum coronarium, *Martb. Lob.* Rosmarinus coronarius, *Cam.* Rosm. coronaria, *Dod.* Hortensis angustiore folio, *C. B. 1.* Libanotis coronaria, *Cord. in D. Germ.* Rosmarin.

Crescit

Crescit in locis apricis. Floret Maj. o. Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia Flores (Specialiter Anthos offic.) Semen.

Vires. Calf. & sicc. 2. lenta incidunt, saporis sunt mixti, acris, amari: subastring. cephalica sunt & precipuis, ut & uterina. Vfus pracip. in affectibus Capitis ac Nervorum, Apoplexia, Epilepsia, Paralyfi, Vertigine, Caro, &c. Vifum acuiunt, fatorem anhelitus emendant. Epatis, Lienis ac Veteri obftrudiones refolvunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, corque confortant. Extrinfecus profunt, in catarrhis (uffitu) & exinde natis affectibus. In utero corroborando, &c.

N. Flores affervari poffunt per biennium.

PRÆPARAT.

1. ▽. E planta integra.
2. Ol. stillat. Vnà cum ▽ extill.
3. Balsamus. Fit ex oleo l. c.
4. Conferva. Ex floribus Anthos.
5. Species Diamthos.

CCLXXXVII. Rubia.

Ἐρυθρόδανον, Rubia tinctor. fativa, C. B. 1. Rubia, Cord. in D. Dod. Lob. Cluf. Rub. fativa, Brunf. Matth. Fuchf. Lon. Cast. Germ. Robte, Ferberwæbte, Ferberwurcz.

Adfertur ad nos ex Silesia, ubi copiosè feri colique solet. Gaudet solo pingui: Floret seménque fert æstate.

OFFICIN. NAT.

Radix sola, collecta Majo ac Iunio

Vires. Calf. 2. sicc. 3. (al. refrig.) aperit, disc. resol. subastr. Vulneria est. Vfus prac. in obftrudt. Epat. Lienis & in pyms ueri. Proin in Ictero, Hydrope, Urina obftrudta, sanguine coagulato. Extrinfecus in obftrudtione mensium (in pefsis,) &c.

N. Adhibetur & à Tinctoribus ad coloris rubri preparationem.

CCLXXXVIII. Rubus.

Rubus officinalis est { vulgaris. Huius loci. Idæus. Loci sequentis.

Insignitur: Rubus vulgaris seu rubus fructu nigro, C. B. 1. βάρβαρος, Græcor. Sentis Latin. Rubus, Dioscor. & Plinio. Rubus, Brunf. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Rubus grandis & secundus, Trag. R. arvensis, Tab. Germ. Brombeer, Bromen.

Crescit inter dumeta. Florescit initio ætatis, maturefcit in fine eiusdem.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (Mora rubi, mora bati, bati, βάρβαρος.) Radix, sed rarè.

Vires. Folia ac fructus immaturus refrig. sicc. astring. potenter. Fructus vero maturus caliditate est temperatus ac subastringens. Vfus pracip. in quibuscunque profuvis, vomitu, fluxu alvi, uteri, narium. Extrinfecus in aphthis, aliisque oris affectibus abstergendis; in vulneribus astringendis; capillos nigrat, scabiem curat.

Radix lithonriptica censetur, sed raris usus est.

PRÆPAR.

1. *Rob. Diamoron simpl.* Ex succo fructuum immaturor.
2. *Diamoron. compos. V. Disp.*
3. *Diamoron Nicolai usitatum.* Vid. Disp.

CCLXXXIX. *Rubus Idæus.*

Rubus Idæus { spinosus. *Hic usualis.*
 { lævis.
 { fructu albo.

Inscribitur rubus Idæus spinosus, C. B. 3. βάρ & Ἰδαία, rubus Idæus, Trag. *Math. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab.* Rubus Idæus exilibus spinis, *Cord. in D.* Rub. Id. vulgaris, *Clus. German. Hindbeer.*

Crescit itidem inter dumeta. Floret initio æstatis, maturescit Augusto, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. *Easdem vires obtinent quas præcedentia mora, cordiales. tamen præiis peculiariter censentur.*

PRÆPAR.

1. ∇ ex baccis.
2. *Syrup.* Ex succo fructus & saccharo.
3. *Acetum.* Ex fructibus infusis.

CCXC. *Ruscus.*

Ὠρυζοσίον, *Ruscus, Trag. Math. Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab. Ruscū, Dod. Myrthacantha, Lob. (icōn.)* aliis *Bruscus & Bruscum.* German. *Mansdorn.*

Crescit copiosè in Italia, ut & qui-

busdam locis Germaniæ. Locis gaudet asperis. Primo vere turiones promit, autumnio semen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & sicc. temperatè, saporis est austeri & subamari, incid. atten. aperit. Vsus præcip. in obstructione Epatis, Urina, (stranguria,) Mensum, &c.*

N. Recensetur inter 5. radices aperientes.

CCXCI. *Ruta.*

Ρήγανον, *Ruta hortensis, Germ. Rauten, V Weinraut.*

Ruta est C. B.	{	Hortensis	{	1. latifolia.	{	huius loci.
				2. tenuifolia.		
			3. maior.	{	infusata.	
			4. minor.			
		Sylvestris	5. flore magno albo.			

Ornat Officinas hortensis utraque, è quibus vulgatiores quidem est latifolia, eaque major castique coloris: præstantiores verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inscribitur *Ruta, Brunf. Math. Cast. Domestica, Trag. Hortensis, Fuchs. Lob. Cam. lativa, Cord. in D. graveolens hortensis, Dod. latifolia, Tab. Ruta hortensis latifolia, C. B. 1.*

N. *Hac diligenti culturâ arborescere solet, cuius exemplum nobis præbuit hujus Civitatis civis è primariis, Phil. Lentwein.*

Angustifolia insignitur *Ruta hortensis,*

tenfis altera, C. B. 2. Ruta hort. minor, *Trag.*, Ruta sativa tenuifolia, *Cord. in D.*, Ruta tenuifol. *Tab.*
Gaudet solo arido ac calido: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba, ac *Summitates* cum seminibus.

Vires. *Calif. & sec.* 3. incid. *arten. diger. discut. est alexipharmaca, cephalica ac nervina. V. sus precip. in variis morbis, peste aliisque affectibus malignis praeservandis ac curandis, veneno arcendo, visu acuendo, lasciviâ reprimenda, pleuritide curandâ, imbecillitate ventriculi corrigendâ, colicâ discutiendâ, &c. Extrinsecus in ictibus serpentum, carbunculis, in febrium paroxysmis arcendis (in unct. dors.) Cephalalgia ex crapula, hemiplegia, in febribus malignis (pro Epithemate pulsuum cum \ominus & \oplus) in dolore capitis febrium ardentium & malignarum (similiter pedum plantis adhibita.)*

N. Nihil usus internus officit gravidis.

PREPAR.

1. ∇ still. Ex planta cum cauliculis Majo collectis.
2. Oleum stillat. Cum ∇ .
3. Oleum infusum. Ex infusa herba in oleo communi.
4. Sal. Ex herba incinerata.
5. Acetum. Ex infusione.
6. Balsamus. Ex ol. stillat.

CCXCII. Ruta muraria.

Ruta muraria, C. B. Dod. Ger. Capillus ♀ is, *Brumf. Trag.* Adiantum

candid. *Cord. in D. & hist.* Ad. album, *Lon. Cam. Tab.* Ad. nigrum, *Casalp. Gesn.* Saxifraga seu Empetron, *Fuchs.* Paronychia, *Matth. Cast.* S alvia vitæ, *Lob. Germ.* Maurrauten, *Steinrauten,* Venushaar.

Nascitur in parietibus ac muris juxta aquas, locis videl. irriguis & non apricis. Vivax est toto anno, ætate tamen amplius viret, flore & semine caret.

OFFICIN. NAT.

Folia, seu herba cum caule.

Vires. *Calid. & frigida. temperata est, siccata, digerit, discutit, & eam & viscosam mucilaginem in pulmonibus, &c. incidit. V. sus precip. in tussi, asthmate, pleuresi, ictero, obstruct. splenis. Valet ad Renum & vesica dolores, urinam clementer cit, calculosque expellit. Peculiariter prestare eam perhibet Matth. ad Enterocelas puerorum (S 40. pulvis exhibitus, & sim.)*

Extrinsecus capillos crescere facit, furfures ulceraque manantia capitis abstergit, strumas & abscessus digerit.

N. 2. Vbi Adiantum verum & Trichomanes desunt, aut vetusta sunt, hac uti licet. Hac sumenda quoque ubi Medici recentiores Adiantum prescribunt à capillo ♀ diversum, C. B.

N. 2. Matthiolus hanc Paronychiam Dioscoridis esse disputat contra Dodonæum, qui id negat.

CCXCIII. Sabina.

Beadus, Savina, *Germ.* Sevenbaum, *Siebenbaum.*

Sabina } Tamarisci. *Hæc usualis.*
folio } Cupressi. 1. & 2.

Dicitur Sabina, *Brumf. Trag. Fuchf. Dod. Lob. vulgaris, Cam. Sabin. Myrtifolio, Cord. in D. Savina, Lon. Savina mas, Tab. Sabina folio Tamarisci Dioscorid. C. B. 1.*

Colitur in hortis: Viret perpetuò

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & succ. 3. partium renuium, incid. atten. discut. Vfus præcip. in mensibus foiviter ciendis, foiv eiicendo, urina pellenda, asthmate medendo. Extrinsecus in affectibus uterinis, ulceribus serpentibus arcendis, scabie præcipuè capitis infantum exiccanda ac curanda, (cum cremore lactis,) in maculis faciei abstergendis.*

PRÆPAR.

∇. Ex foliis.

CCXCIV. Salix.

Tria Germ. VVeiden, VVeidenbaum.
Salix multorum est generum, quæ sine discrimine in usum medicum accersî poterunt.

Crescunt in locis udis: Florêt Maio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Lili & Cortex.

Vires. Folia *refrig. & succ. subastring. citra morsum. Vfus præcip. in libidine arcenda. (Decoctum porum.) Extrinsecus in lotionibus pedu pro vigiliis ac astu febricitantiu arcendo, in hamorrhagia vulerum navium, & sim. adstringenda. In aere refrigerando (strata in pavimento.)*

Iuli sistunt hamorrhagiam quamcunque (impositi.)

Cortex similem facultatem habet. Insuper verrucas & clavos pedum corticum cinere (cum imposito) extrahitradit *Dioscor.*

PRÆPAR.

∇ stillat. è foliis.

CCXCV. Salvia.

*Ελαισσακος, Arab. Æliffacos, Germ. Salbey.

Est } Major, Germ. *Breitsalbey.*
} Minor acuta, nobilis. Germ. *Spiizsalbey, Creutzsalbey, Edelsalbey.* } *sunt usuales, sed minor præstantior est.*
} Sylvestris. *Hæc officinis ignota, aliàs convenit viribus cum Hornino.*

Maior inscribitur, Salvia latifolia, *Trag. Lon. Clus. Cam. Salvia major, Matth. Fuchf. Dod. Cast. Tab. Salvia, Cord. in D. maior scabrior Dioscor. Lob. C. B. 1.*

Hæc variat in foliis & floribus: foliis est viridibus, iisque crispis & non

crispis, purpurascens, versicoloribus: sic vel totis, vel partim albidis: floribus communiter cæruleis, rariùs candidis.

Minor vocatur, Salvia minor aurita & non aurita, *C. B. 3. Salvia nobilis, Brumf. angustifolia & minor, Trag.*

Trag. Sal. minor, Matth. Fuchf. Cord. in D. Lob. Tab. pinnata, Pena. Salvia acuta, Lon. angustifol. Cluj. Salv. tenuifolia auricular. Cam.

Variat foliis auritis vel pinnatis, & non auritis: foliis aliquando Lavendulæ concoloribus, sed latioribus & gravioris odoris: rariùs luteolis: flore cæruleo, rariùs albo.

Gaudet solo fecundato argillâ, &c. Floret Julio ac Augusto. Transplantatur Martio, cùmque ruta intermixta, quâ Serpentes & Bufones saluæ viciniam amantes arceantur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vites. Culf. 1. sicc. 2. subastring. absterg. Vsu præcip. est diureticus: menses ob crassitatem remotos ciet, nimios emendat. Prodest in paralyti, vertigine, tremore, catarrhis. Extrinsicus aphthas oris abstergit (in gargaris.) &c.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex herba cum floribus.
2. Oleum stillat.
3. Sal. Ex herba incinerata.
4. Conserva. Ex floribus.

CCXCVI. Sambucus.

Ἰακύνθῳ, Sabucus, Germ. Holderbaum, Hollunder.

{ Vulgaris. Hujus loci.
{ Humilis. Vide Ebulus.

Insignitur, Sambucus fructu in umbella nigro, C. B. 1. Sambucus, Brunf. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Lob. Tab. Sambucus vulgaris, Trag. Do-

mestica, Cast. Sambucus campestris, seu vulgaris, Cam.

Gaudet locis opacis, sepibus, pomariis & asperis vallibus, Floret Maio, Junio, Julio. Baccæ maturescunt Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Bacca, Liber, Spongia, Turiones.

Vites. Sambucus integra calfacit & siccatur, resolvit, hydropicos juvat.

Flores discutunt, insuper emolliunt, resolvunt, sudoriferi ac anodynus sunt. Vsu præcip. intrinsicus in Erysipelate præcavendo & abigendo. Extrinsicus in colico dolore, in Erysipelate, combustis, &c. (impositi.)

Baccæ sudorifera itidem sunt, ac alexipharmaca.

Liber (cortex interior) educit serosos humores. Extrinsicus easdem vires habet, quas flores.

N. Eligendi cortices radicis.

Turiones adhibentur in acetariis, alvumque leniunt: idem facit & pulvis.

Spongia (Auricula Iudæ) oculorum affectibus medetur (macerata in ∇ appropriata, & imposita.)

N. Sambucum, visci instar, in salice nascentem, pro peculiari commendant antiepileptico.

PRÆPAR.

I. EFLOBRIBVS.

1. ∇ stillat. Ex flor. l. a.
2. Spiritu. Fit rectificatione ∇ stillat. vel ex floribus in dolio querno fermentatis.

3. *Vinum.* ꝛ. flor. in umbra exiccatur, ſbj. circiter, infundantur multæ menſuris 8.

4. *Oleum infuſum.* In ol. cydon.

5. *Oleum ſillat.* Cum ∇ extillat, ſed raro proſtat.

N. *Poteſt idem elici hoc modo.* ꝛ. Flor. q. v. macera cum *Vino Malvatico* vel *Hiſpanico*, vitro bene ocluſo, calore ſolis per tempus (ſeptim. 6.) hinc exprime fortiter, ac moderatè calfacto: ſic ſupernabit oleum, Blochvitz.

II. EBACCIS.

1. *Rob. Sambuci.* Eſt pulpa baccar. maturarum.

2. *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus ꝛ. baccas umbrâ exiccatas) beneficio ∇ (qui acidulus redditus ſit cum liquore acido aut ∅i, aut ∆ is.)

N. *Dicitur Tinctura, antequam ∇ fuerit ſeparatus. Extractum, ſi idem ∇ abſtractus ſit.*

Vires. *Suffocationi uterina ſuccurrit.* Doſ. tinctura, cochlear ſ. Extracti ∅j.

3. *Spiritus.* Fit è ſucco ex baccis maturis expreſſo; vel ex baccis ipſis ſaltem contuſis & fermentatis, l. a.

N. *Sunt qui baccis exiccatis, craſſè que contuſis farina hordeac. $\frac{1}{2}$. addunt, affuſâ que ∇ fervente digerunt.*

4. *Oleum.* Ex arillis baccar. poſt ſucci tranſcolationem in filtro relictis; videlicet hæ bene clotæ & in aère exiccatae, *Vino albo* irrigantur, ac fortiter exprimuntur.

Vires. *Eſt vomitivum egregium.*

Doſis ʒj. vel ʒjſ. in *cereviſia tepida* &c.

N. *Non eſt officinale.*

His ꝛ. addi poteſt *Tragæa granorum* Aites, Quercetani: ꝛ. Succum baccar. maturar. expreſſar. q. v. adde farinam ſecalinam, fac paſtam, & exinde panes exiguos, in furno ad duritiem biſcocti coquendos. Hos pulveriſa, pulverem cum eodem ſucco ireum impaſta, atque ut priùs in furno coque; idque terriò repetatur. Tandem pulveriſa, ac ſerva.

Vires. *Specificum eſt arcanum. adverſus dyſenteriam.*

Doſis ʒj. cum Nucifſta ʒj.

N. *Anatomiam Sambuci conſcripſit Martinus Blochvitzius, M.D. in qua & præparaciones & uſus ſambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.*

CCXCVII. Sanguiforba.

Pimpinella ſanguiforba, Sorbaria. German. *WVelsch Bibenell.*

Major.

Minor. { *Hirſuta, Hac ſola Officinæ cognita.*
Lævis.

Dicitur Pimpinella ſanguiforba minor hirſuta, C. B. 7. Pimpinella, Lob. Italica, Trag. Lon. minor Pimp. ſanguiforb. Dod. minor, Matth. Caſt. Cam. Sanguiforb. minor, Fuchſ. Cord. hiſt. Tab.

Colitur nobis in hortis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. Radix.

Vires.

Vires. Refrig. moderatè, sicc. astring. Vulneraria ac pulmonica est, saporis grati. Vfus precip. in catarrh. affectibus pulmonum, phibit, ex erosione, in morbis malignis, in profluviis uteri, alvi, hamorrhoidum: præcavet abortum. Extrinsicus in hamorrhagia quacunque utiliter adhibetur.

PRÆPAR.

1. ∇ stillar. Ex integra planta cum radice ac floribus collecta Junio.
2. Symplicium. Ex succo & saccharo.
3. Conserva ex floribus.

CCXCVIII. Sanicula.

Sannicula officinar. C. B. Sanicula, Trag. Brunf. Cam. Tab. Dod. Lon.

CCXCIX. Lignum Santalum.

Σάνταλον, Germ. Sandel. } Album. Matth. Lon. Cord. hist. Cast. Garz. Tab.
 Rubrum. Matth. Lon. Cast. Garz. Tab.
 Citrinum. Cord. hist. Lon. Flavum, Tab. Pallidum, Matth. Garz.

Ligna sunt exotica ex Indiis ad nos transportata.

Præstantissimum est citrinum, succedit album, infimas tenet rubrum. planè inodorum. Eligendum autem citrinum suaviter fragrans, magnam habens medullam, grave, nodosum. Hujus in defectu recipi potest album.

Vires. Refrig. 3. (al. 2.) sicc. 2. aperiant, Epatica sunt, ac cardiac. Vfus precip. in lipothymia, palpitatione cordis, obstructione Epatis, &c. Extrinsicus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithemat. &c.)

N. Santalum rubrum magis refrigerat ac astringit quàm reliqua.

Diapensia, Brunf. Matth. Cast. Sanmas, Fuchs. Sanic. & diapensia, Lob. Ger. German. Sannickel, Sanckel.

Crescit in montibus ac vallibus: solo gaudet pingui ac opaco: colligitur Junio mense cum floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia, ratò Radix.

Vires. Calf. & sicc. astring. saporis est amari, vulnerariaque una ex precipuis, utilis in consolidandis ulceribus, fistulis, rupturis, erosionibusque, tam internè quàm externè adbibita.

PRÆPAR.

∇ Ex herba florente.

PRÆPAR.

1. Extractum Gummosum. Fit ut aliorum lignorum extracta cum ∇. N. Quercetanus parat cum ∇ aliqua Epatica, E.g. Agrimonia.
2. Spec. Diatrionsantal. V. Disp.
3. Unguentum santalinum. V. D.
4. Cerotum seu emplastrum santalinum. Vide Disp.

CCC. Santonicum.

absinthium } Iudaicum.
 santonicum, } Alexandrinum Hu-
 Germanicè } jus semen officinale
 VVurmkrout } solum.
 est C. B. } Ægyptiacum.
 Gallicum.

Insignitur semen sanctum seu Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariae, *Lob. Cast.* Absynthium Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinae, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & Santonicum.) Santonicum, & Semen sanctum, *Lon.* German. *Zidvven-somen*, *VVurmsamen.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Aegypti.

N. Sunt qui & ex absynthio (santon.) Aegyptio, semen Zina colligi volūt. Hoc videatur apud *Matth. Dod. Lob. Tab.*

Vires. *Calfac.* & sic. saporis amari est. *Vsus* in lumbricis cujuscunque generis enecandis, fugandis & expellendis.

PRÆPAR.

1. Semen santonicum preparatum, i. e. in $\text{X} \text{C} \text{P}$ (45.) maceratum atque exiccatum.

2. Confectio seminis Cina, Germ. *überzogen VVurmsamen.*

CCCI. Saponaria.

$\Sigma\tau\pi\acute{\omicron}\delta\iota\omicron\upsilon$, *Diosc. Fuchs. Lon.* Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agrestis, *Trag.* Saponaria major levis, *C. B. 1.* German. *Seiffenkraut*, *Speichelwurtz.*

Crescit passim juxta rivulos & vias: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia sed rarò, & Radix.

Vires. *Calf.* & sic. strenuè attenuat, aperit, sudorifera est. *Vsus* in asthmate, utero, mensibus sciendis, lue Venereâ. Ex-

trinsecus pharmica est: tumores ac præcipuè panos discutit.

CCCII. Sarsa parilla.

Salsa parilla, similax aspera Peruviana, *C. B. 4. Tab. Ger.* Zarzaparilla *Matth. Mon. Garz.* Zarzaparilla Peruviana, *Dod.* Zarza seu sarsaparilla, *Cast.* sarsa parilla, *Lon. Trag. Lob.*

Nomen accipit à similitudine quam cum similace aspera (Hisp. Zarza parilla) habet.

Triplex est ea, (Nicol. Monardo monente) adfertur scil. 1. Ex Hispania nova, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Provincia Honduras, quæ cinerea nigrior & crassior, priorique melior est. 3. Ex Provincia Quitto, locis Urbis Guajaquil vicinis (unde Zarzaparill. Guajacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & crassior adhuc est cæteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignosa, prælonga, fibrosa, uniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri, recens, (non cariola,) gravis, flexilis, nec frangibilis.

Vires. *Calfacit*, moderatè sic. parrium est tenuium, sudoriferâque. *Vsus* præcip. in lue venerea, quam specificè curat, in Catarrhis, atque inde natis affectibus. E.g. Arthritide, &c.

CCCIII. Sassafras.

Arbor est prægrandis, nascens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fulvo

fulvo nigricante, aliquantulum acri sapore, sed aromatico, odore feeniculum redolente.

Dicitur pavame, seu fassafra, Mon. Fraz.

OFFICIN. NAT.

Lignum & Cortex, qui præfertur ligno, maxime si ex radice fit, quippe radix reliquis partibus prævalet, ad eoque & eius cortex.

Vires. Cortex calf. & sic. ad gr. 3. Lignum calf. & sic. 2. atten. aperit, discut. sudores movet. Vfus præcip. in omni morbor. genere, præsertim obstructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in sterilitate emendanda, & venerea lue curanda.

N. Inſtar Panacea in Catarrhis habetur.

PRÆPAR.

1. Extrakt. Fic l. a. Vid. l. 2.
2. Ol. stillat. Vide l. 2.

CCCIV. Satureia.

Θύμια, Δύμια, Germ. Saturey, Sengenkraut.

Satureia
est C. B.	{	1. Hortensis, seu cunila fativa. Hac usualis.
		2. Montana.
		3. Spicata.
		4. Cretica.
		5. Thymi folio.

Insignitur Hyssopus agrestis, Brunf. Satureia, Trag. Lon. Dod. Lob. Tab. Cam. Sat. altera, Matth. fativa, Fuchf. Cord. sylvestris, 2. Cast.

Colitur in hortis. Floret integræ ferè ætate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Saporis ac odoris est acris ac calidi, unde & calida ac sicca censetur gr. iij. atten. aperit, discut. Vfus in affectibus ventriculi: cruditate, anorexia, &c. Pectoris: asthmate. Uteri: mensibus obstructis: visum acuit. Extrinsecus discutit tumores, dolorisque aurium sedat.

N. Pulices necare dicitur strata in Cubili.

PRÆPAR.

1. V. Ex herba florente.
2. Oleum stillat. cum V a.

CCCV. Satyrium seu Orchis.

Satyrium seu Orchis, Germ. Knabenkraut, Stendelwurcz.

N. Dioscor. distinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quæ radicem bulbosam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius verò utraque confundit.

Genera Orchidum seu Satyriorum passim quàm plurima nascuntur, quæ etsi promiscuè in usum accersiri queant: attamen eligunt Officinæ præ reliquis cynosorchim.

Crescunt in Campestribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix, cuius bulga distentior eligenda, rejecta flaccidiore.

Vires, Calf. & hum. saporis dulcis. Vfus præcip. (ex signatura lasciva) ad virilem fortitudinem restaurandam.

Sic & uterum confortare creditur, & ad conceptionem disponere.

PRÆPAR.

1. *Condita Radix.* ꝛ. Orbiculum distentiolem, purga bene. ac coque: hinc exicca, ac confice saccharo.

2. *Electuar.* *Diasatyriion.* V. D.

3. *Extractum seu sanguis:* Fit ex radice conuassatâ, & cum pane atque vino digestâ. Vide l. 2. & *Quercet.* in Ph. R. c. 16.

CCCVI. *Saxifraga.*

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag.* *Dod.* *Fuchf.* (*icon.*) *Cam.* *Tab.* *saxifraga* *Brunf.* maior, *Fuchf.* *saxifraga* alba *chelidonides,* *Lob.* *saxifr.* alba *tuberosâ* radice, *Clus. hist.* German. *Steinbrech.*

Crescit in locis asperis ac sabulosis: Floret Maio.

N. Sunt & alia *saxifragarum* genera, verum *Officinis* vel alio nomine venerunt, vel inusitata sunt. Sic est *saxifraga lutea.* 1. *Melilotus rubra.* 2. *Filipendula saxifraga Pimpin.lla.* Vide suo *Loco.*

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac.* & *sicc.* *evidentissimè* (3.) *diuretica* est, *aperit.* *Vsus* *precip.* in *sabulo* ac *calculo* *Renum* ac *Vesicae* *aterrando,* & *expellendo,* tum & in *mucilagine* *eorundem* *attenuandâ:* in *menstruis* *obstruendis.* *Extrinsicè* in *balneis* *diureticis.*

PRÆPAR.

∇. Ex planta integra, Majo collecta.

CCCVII. *Scabiosa.*

Pratenfis & *arvensis,* *variarum* *specierum:* ex quibus *usitata* est. *C. B. 1.* *Scabiosa* *Montana.* *Variarum* *specierum.* *C. B. est*

Capitulo *globoso.* *Variarum* *specierum.*

Stellata *Variar.* *spec.*

Dicitur *scabiosa* *pratenfis* *hirsuta,* *C. B. Scabiosa,* *Lon.* *vulgaris,* *Fuchf.* *maior,* *Cast.* *arvensis,* *Tab.* (cui & maior flore *cæruleo* *purpureo*) *Scabiosa* 1. *genus,* *Trag.* *scab.* *segetum,* *Ger.* *German.* *Scabiosen,* *Apostemkrant,* *Grindkrant.*

Crescit in arvis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix (*colligenda* *verè.*) *Folia,* *Flores.*

Vires. *Calf.* & *sicc.* *usque* *ad* 2. *absterg.* *atten.* *discut.* *sudorifera,* *alexipharmaca,* ac *pulmonica* est. *Vsus* *precip.* in *apostematibus* (*unde* & *nomen* *habet*) *pleur.* *si,* *angina,* *cussi,* *asthmate,* *peste,* *si-* *stulosis* *seu* *manantibus* *ulceribus* (*mamm-* *marum,* *crurum,* & c.) *Extrinsicè* in *scabie,* *pruritu,* *impetigine,* ac *precipue* in *achor.* *vus* ac *tinea* *capitis* (*Ger.* *Erb-* *grind.*) in *furibus* ac *tendibus* *capitis,* in *suggillatis,* *maculis* *faciei,* *dolore* *hæ-* *morrhoidum* (in *suffitu* *vapovoso.*)

N. *Radix* *scabiosa* *majoris* *flore* *pur-* *pureo,* *specificè* *curare* *dicitur* *L. vene-* *ream.*

ream, ad eò, ut salsa parilla vel parum vel nihil cedere censeatur.

PRÆPAR.

1. ∇ *Stillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex succo & saccharo.
3. *Conserua.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinetata.

CCCVIII. *Schaenanthum.*

Σχοινίδιον, Σχοινανθόν, *Lon* Iuncus odoratus, *Math.* *lob.* *Cast.* *Squinanthum officin* foenum *Camelorum.* *Stramen Camel.* *Germ.* *Camelshewv,* *Camelstrob.*

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi seu furculi, (*stramen*) *Flores,* *Radix.*

Vires. *Calfac.* *subastr.* *tenuium est partium,* *discutit.* *Vsus* *pracip.* *in* *obstru-* *ctis* *mensibus,* *Epatæ,* *Lienis,* *in* *Ventricu-* *li* *inflatione,* *vomitu* *ac* *singultu;* *in* *urina* *difficultate,* *Renum,* *Vesicæ* *ac* *Vteri* *dolo-* *re.* *Extrinsicus* *corrigit* *foetorem* *oris,* *ro-* *borat* *caput* (*lotione*) *discutit* *uulæ* *tu-* *morem,* *roborat* *ventriculum,* *etc.*

CCCIX. *Scolopendrium*
verum.

Ἀσπλίνιον, ἀσπλένιον *Arab.* *Scolopendrium,* *Ceterach* *Officinis.* *Scolopendrium,* *Cord. vera,* *Trag.* *Lon.* *A-* *splenium,* *&* *nion.* *Math.* *lob.* *Cast.* *Cam.* *Dod.* *Cord.* *in* *D.* *German.* *Miltz-* *kraut.*

{ *Scolopendria vera.* *Hic* *describitur.*
{ *Vulgatis.* *Loci* *sequentis.*

Crescit in rupium fissuris, locisque asperis, sine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia *collecta* *Septembri.*

Vires. *Calfac.* *&* *sicc.* *saporis* *acerbi,* *abster.* *spleneticum* *est.* *Vsus* *pracip.* *in* *duritie* *Lienis,* *Îctero,* *febri* *quartana:* *urinam* *movet,* *calculum* *comminuit,* *menses* *ciet,* *semen* *imminuere* *creditur,* (*illuni* *nocte* *effossum.*)

N. *Dioscorides* *folia* *in* \dagger *feruescunt* *ac* *per* *dies* *40.* *potæ,* *Lienem* *absumere* *scribit.*

PRÆPAR.

Syrupus *de* *Scolopendria.* *Ex* *meris* *splenicis* *fit.* *V. D.*

CCCX. *Scolopendria vul-*
garis.

φωλλίτις. *Lingua* *cervina* *officin.* *C. B.* *Scolopendrium,* *Brunf.* *scolop.* *vulgare,* *Math.* *Dod.* *Cord.* *lob.* *Hæ-* *mionitis,* *Fuchf.* *phyllicis* *seu* *lingua* *cervina,* *Tab.* *Germ.* *Hirschzung.*

N. *Scolopendria vulgaris,* *vel* *lingua* *cervina* *dici* *potest,* *ad* *differentiam* *Ceterach.*

Crescit in sylvis, locisque umbrosis ac opacis, in puteis. Viret per totum ferè annum.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig.* *ac.* *sicc.* *substring.* *at-* *ten.* *Splenica* *uitem* *ac* *Epatica* *sunt.* *Vsus* *pracip.* *in* *Liene* *tumido,* *fluxu* *alvi,* *expuitione* *sanguinis.* *Extrinsicus* *mun-* *dificant* *vulnera* *ac* *ulcera.*

P R Æ P A R.

∇. Ex foliis.

CCCXI. Scordium.

Σκόρδιον, Scordium, C. B. 1. Trag.
 Matth. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab.
 minus, Ger. German. Wasserbathenig,
 Lacken Knoblauch.

{ Majus, quod usitatus est.
 { Minus.

Crescunt in locis humidis. Flo-
 rent Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Calf. & sicc. 2. absterg. atten.
 incid. putredini resistit, alexipharmacum
 ac sudoriferum est. Usus precip. in peste,
 pestilentialibusque morbis, febribus ma-

lignis (tam praeservando quam curando)
 in obstruct. Epatis ac Lienis, in Pulmoni-
 bus purulentis ac mucilag. refertis.
 Extrinsecus mundificat vulnera ac ulce-
 ra: Lenit dolores podagricos.

P R Æ P A R.

1. ∇ stillat.
2. Succus inspissatus.
3. Syr. de scordio simp. Ex succo & saccharo.
4. Compos. Hier. Mercurialis. Vide Disp.
5. Conserv. ex fol.
6. Elect. Diascordium Fracastorij. Vide Disp.
7. Sal. Ex cinere.

CCCXII. Scorzonera.

Scorzonera { Latifolia { 1. Hispanica. Hac usualis.
 { 2. Germanica, 2. Tab. Boëmica, Matth. Lob.
 { 3. Foliis nervosis, Germanica angustifol. Tab.
 { 4. Humilis nervosa, Pannonica. Tab.
 Angustifolia.

Dicitur Scorzonera, Dod. Lon. Lob.
 Cam. Hispanica, Matth. Cast. Tab. (cui
 & Germanica 1.) Sc. latifolia fi-
 nuata, C. B. 1. aliàs Viperaria, Germ.
 Schlangennord.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. hum. 1. alexipharmaca
 est. Usus precip. in moribus serpentum,
 peste, melancholia, epilepsia, vertigines &c.
 Quin commendatur maximopere ad ute-
 ri suffocationem.

P R Æ P A R.

I. ∇. è radice.

2. Extractum.
3. Condita Radix.

CCCXIII. Scrophularia.

Scrophularia, Matth. Dod. Cast.
 major, Brunf. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger.
 nodosa foetida, C. B. 1. Ocymastrum,
 Trag. Galeopsis, Fuchf. Aliis Ficaria,
 Ferratia, millemorbia, Castrangula,
 Germ. Braunwurtz, gross Feigwurtz-
 zenkraut, Knodenkraut, Saewwurtz.
 Crescit in locis umbrosis, iuxta sepes
 ac in cœmiteriis. Floret Junio ac Julio.
 N. Est & femina dicta, qua non nisi
 in.

in locis palustribus nascitur, sed priori bonitate cedit.

OFFICIN. NAT.

Radix nodosa.

Vires. Calf. & sicc. digerit, incidit, saporis amari. Usus precip. in strumis seu scrophulis, ficis ani (unde & nomen accepit) in cancriosis ac similibus serpentibus ulceribus, malignaque scabie. Extrinsecus in tumoribus renitentibus, malignisque molliendis: E. g. scrophulis, & simil.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex herba cum radice.

CCCXIV. Scylla.

Squilla, Brunf. Scilla, Trag. Matth. Euchf. Cord. hist. Lon. Cam. major, Pancratium, Dod. Tab. rubentibus tunicis, Lob. Arab. Haspel. German. Meerzovibel.

Crescit copiosè in Apulia, Sicilia, Portugallia.

OFFICIN. NAT.

Radix bulbosa, quæ eligatur recens, succi plena, collecta Julio.

Vires. Calfac. sicc. 2. saporis acris & amari, atten. incida. absterg. disc. putredini resistit, diuretica est. Usus precip. in obstructione Epatis, Lienis, meatûs biliaris, mensium, urina: in mucilagine pulmonum, tussi, &c. Extrinsecus in achoribus capitis (infus. in ol.) in perione.

N. Veneficia ac incantationes arcere dicitur.

PRÆPAR.

1. Preparata radix. Involvitur maffa panis, atque cum eadem in Cliba-

no coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Disp.

N. Preparatio instituitur ad obtundendam acrimoniam.

2. Syr. Oxymel. scylliticum simpl. Ex scyllitico & melle.

3. Oxymel compositum. Vide D.

4. Loch. de scylla. Loch. ad asthma. Ex succo ac melle.

5. Acetum scylliticum. Ex infusione radice in aère exiccata (♃ p 40.)

6. Fecula. R. Seyllæ Cor, incide minutim vel conquassa, digeréque per aliquod temporis spatium in MB. Hinc transcola & inspissa. Querc. Ph. R. cap. 24.

7. Extractum. Vide Quercet. Ph. Rest. c. 24. ubi & Saccharum seu conservam Scyllæ parare docet.

CCCXV. Sebesten.

Sebesten, Trag. Prunus Sebesten, Matth. Sebestena, Myxæ, Myxaria. Tab. Alpin.

OFFICIN. NAT.

Μυζάστια, μύζα, myxæ, myxaria, Sebesten, Germ. Brustbeerlein. Sûnt fructus arboris pruno similis, assimilati parvis prunis, referentes nucleum cortice triquetto lapideo inclusum.

Asportatur ex Syria ac Ægypto.

Vires. Sebesten inter caliditatem ac frigiditatem temperata sunt, humectant, emolliunt, acrimoniam humorum obtundunt. Usus precip. in catarrhis acris, urinâ acris, febribus biliosis, alvi obstructione: summatim, ut figurâ ita & viribus pruna Damascena amulantur.

PRÆPAR.

Electuar. de Sebesten. V.D.

Vires. Purgat leniter, obrunditque acrimoniam humorum.

Dosis ab ℥ss. ad ℥ij.

CCCXVI. Secale.

Farrago, Rogga, Siligo, Briza. German. Roggen, Korn (nostratib.)

Est { Hybernum vel majus, C.B. 2.
Vernum vel minus, C.B. 3.

1. Dicitur, Rogga sive secale, Dod. Siligo, Brunf. Lon. Veterum, & Secale, Trag. Secale (Secla) Math. Fuchf. Lob. Tab. Ger. Secale & Farrago Plinii, Cast. Olyra, Cord. in D. Tropa cerealis Portæ, C. B.

2. Appellatur, Rogga seu Secale æstivum, Dod. Siligo æstiva. Trag.

N. Veterum siliginem à secali nostro esse differentem, videbis apud Tabern. l. 1. f. 7. c. 1.

Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

1. Farina. 2. Furfures.

Vires. Secale calefacit moderate, minus tamen quam triticum, magis verò præ hordeo. Vsu ejus potissimus culinarius est, adhibetur tamen non raro farina extrinsecus ad tumores & dolores discutiendos, adeoque imponitur Erysipelati, podagricis doloribus, & sim.

Furfures abstergunt, emolliunt, discutunt, (calidi impositi in sacco.)

PRÆPAR.

1. Panis. Adhibetur in doloribus capitis, & aliarum partium, (impositus) in ventriculi imbecillitate, in

cordis palpitatione, in fœtu roborando (tostus, & Vino, aliòve liquore convenienti imbutus, vel in micis redactus, & cum aliis impositus) in tumoribus maturandis, (masticatus cum butyro & impositus) in dentifriciis (crusta tosta & trita.)

2. ∇ still. è pane. Fit è micis panis vi MB.

N. Commendatur in Diarrhœa & Dysenteria.

3. ∇ Siliginis officinarum. Fit è gramine, MB.

4. Emplast. de Crusta panis. Vid. Disp.

CCCXVII. Sedum.

(majus arborescens,
Majus { insitatum.
vulgare, hoc usuale.
Sedum { Minus Hæmatoides, &c.
Officinis incognitum.
Minimum. Vide vermicularis.

Insignitur sempervivum majus, Brunf. Math. Ger. Lob. Sedum majus, Fuchf. Cord. in D. Tab. Sempervivum 1. Lon. semperv. majus 2. seu Iovis barba, Dod. Aizoon majus, Cam. Sedum majus vulgare, Clusf. German. Hauswurz, Donnerbart, Maupfeffer.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. 3. astring. incrassat. Vsu præcip. intrinsecus in febribus biliosis, sedat scil. stim. compescit ardorem. Extrinsecus in Angina, &c.

N. Vult.

N. Vulgare est plebi nostrati, expressum succum cum saccharo in febris morbisque calidis propinare.

PRÆPAR.

1. V. Ex foliis stillat.

2. Succus ex foliis expressus.

N. Adhiberi solet recens in febris malignis & biliosis.

CCCXVIII. Senecio.

Senecium, *ἡσπυέρον*, herba pappi. Germ. *Kreutzweurtz*, *Grindkraut*.

1. Senecio minor }
vulgaris. } *indifferēter*
C.B. 2. Senecio minor } *usuales.*
montana

1. Appellatur Senecio, *Matth. Fuchf. Cord. in D. Lon. Lob. minor, Cast. vulgaris & 1. Trag. Tab. Erigerum minus, Dod. Verbena femina, Brunf.*

2. Senecio 2. *Tab. Erigerum, Ger. majus, Dod.*

Nascitur passim in hortis, in agris secus vias, &c. majus sylvosus gaudet & arenosis. Vere florere incipit, floresque per totam ætatem producit, aliàs hyberno quoque tempore viret.

OFFICIN. NAT.

Folia cum florib. & caule.

Vires. *Mixtas vires habet, refriger. ac simul modicè discut. consolidat. V. sus precip. in cholera, Ictero, intemperie calida Epatis, lumbricis, vomitu & expuitione sanguinis. Ischiatico dolore, fluore muliebri: Extrinsecus in mammis inflammatis, scabie (capitis) struma, dolore ventriculi, Urina remorata, arthritide, vulneribus.*

PRÆPAR.

V. still. Senecionis fit è fol. flor. ac caule, totà ætate.

CCCXIX. Serpillum.

Ἐρπυλλῶ, *Dioscor. Scerpillum*, *Brunf. Trag. Fuchf. Lon. Lob. vulgare. Dod. Ger. Serpyllum sylvest. Matth. Cord. in D. sylvestre alterum, Cast. Serpillum minus fl. albo & fl. purpur. Tab. serp. vulgare repens, Clus. bist. serp. vulgare minus, C. B. 6. German. Quendel, Künlein, Hünerkœl, vuild Poley.*

N. Sunt species plures, sed hac officinis usitator.

Crescit locis sabulosis, apricis. Flores Majo mense protrudit, integrâque ætate fovet.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & sic. princ. 3. saporis acris, atten. aperit. Cephalica est, Verina ac stomachica. V. sus precip. in mensibus ac vrina cienda (balneo) in expuitione sanguinis, spasmo, &c. Extrinsecus arcet vigilias, cephalalgias, vertiginem. Ciet menses (balneo.)*

PRÆPAR.

V stillat. Ex planta cum floribus Junio collecta.

Serpentarium Lignum, vide Colubrinum Lignum.

CCCXX. Sesamum.

Σισαμῶν Veterum, C. B. Sesamum, *Alpin. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab. verum, Cord. in D. Cam. Germ. Leindotter, Flachsdotter.*

Vuuu

N. Est & Sesamum, Myagrum di-
Etum, ac officinis inusitatum.

OFFICIN. NAT.

quod articuli ex Alexan-
dria, Creta & Sicilia.

Vires. Calfac. modicè humect. emol-
lit, paregoricum, viscosum, pingue, ad-
que & Emplasticum est: nervorum du-
ritiam illitu discutit, coli doloribus me-
detur.

PRÆPAR.

Ol. Expressum: Hoc eligatur can-
didum, syncerum: adulteratur enim
oleo Nucum & Papaveris, qui dolus
tamen odore & sapore facile digno-
scitur.

N. Olim solum ex Alexandria Æ-
gypti Venetias, atque inde ad nos compor-
tabatur. Hodie & apud nos ex sesamo pa-
ratur.

Vires. Moderatè calf. itidem emollit,
maturat, pulmonicum est. Vfus præcip.
in tussi ac asperitate pulmonum (linctum)
in pleuritide: impinguat, semen genitale
auget. Extrinsecus in duritie nervorum,
aurium doloribus, in ulceribus serpenti-
bus ac malignis.

N. Quia nauseam excitare assolet, ra-
rò internum usum subit.

CCCXXI. Sefeli Officinarum.

Λιγυστικόν, Diosc. λιγυστικόν, Gal.
Ligusticum quod sefeli officinar. C.
B. 1. Siler montanum, Trag. Lob. Dod.
Clus. hist. Ligusticum, Matth. Cast. ve-
rum, Tab. Sefeli Massilioticum, Cord.
in D. Sefeli Italicum, Cast.

Crescit copiosè in Liguria Italiæ.

OFFICIN. NAT.

Semen.
Vires. Calfac. sic. menses & uinas
ciet, flatûs discutit.

CCCXXII. Sefeli Massi-
lioticum.

Σέσλι, σεσελις, Hippoc. σέλι, σίλι,
Sifelios indeclinabiliter, Germ. Se-
sel, Sefelkraut, Musilischer Sefel, Rosi-
kümnel, Zirmet, Siler montan.

Est { ferulæ folio } promiscuè usua-
{ fœniculi folio } lia.

1. Dicitur Sefeli Massiliense,
Math. Lon. Cast. Tab. nuperorum, Lob.
Sef. Mafs. ferulæ aut Dauçi Cretici
facie, Lob. Siler montanum, Ger.
C. B. 8.

2. Sefeli Massil. fœniculi folio,
quod Diosc. censetur, C. B. 9. Lob. Sef.
Massil. Dod. Diosc. Clus. hist. nonnullor-
um, Cam. Fœniculum petræum, Tab.

Crescit sponte in Gallia ac Italia,
apud nos nonnisi in hortis colitur;
solo gaudet fabuloso.

OFFICIN. NAT.

Radix atque Semen, quod verum
in modernis officinis prostar; secus
ac antea, ubi semen brançæ ursinæ,
monente Tabernæmontano, eius lo-
co venum iuit.

Vires. Calf. & sic. ad gr. usque 3. in-
cid. aperit. discut. Vfus præcip. in morbis
capitis, Epilepsia (cui tota sua substantia
resistit.) in imbecillitate visus, spasmo,
&c. in Pulmonum ac pectoris affectibus,
tussi

tussi, catarrhis; in Epatis obstructione, Hydropo, ventriculi cruditate ac inflatione; in calculo Renum ac Vesica; in mensibus obstructis. Specifica antidotus est cicuta. Extrinsecus in spasmo, contracturis; in lacte mammarum coagulato, in uteri impuritate, ac obstructione.

CCCXXIII. Sefeli Creticum.

Τοφύλιον, Dioscor. Sefeli Creticum minus, C. B. 4. Cam. Sefeli Creticum, Lob. Dod. Cast. Tab. Ger. Pimpinella Romana, vulgo Arab. Atturtilon, German. Cretischer Sefeli, Candischer Sefel.

Crescit sponte in Provincia Gallicæ; apud nos nonnisi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. & sicc. 2. est nephriticum, uterinum, pulmonicum. Vsu præcip. in stranguria, & urina remorata: dolores discut. menses ciet, catarrhorum expectorationem promovet.

CCCXXIV. Sideritis.

Σιδνήριτις. Sideritis 1. Fusch. Cord. in D. vulgaris, Cam. in Matth. 2. Clus. hist. 4. Lon. Sid. Heraclea, Cord. hist. Tab. Sideritis seu ferruminatrix, Lob. Sid. vulgaris hirsuta erecta, C. B. 4. Arab. Tetrahit. Sidrichis. German. Gliedkraut.

N. Matthiolus Marrubiastrum pro Sideritide Dioscoridis habet, cui contrariatur Tabern.

Crescit locis apricis montanis sabulosis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba, sed raro.

Vires. Absterg. astring. vulneraria est intus & extra adhiberi apta. Vsu præcip. in herniis.

N. Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.

CCCXXV. Siliqua.

Κεράρια. Siliqua edulis, C. B. 1. Siliqua, Matth. Cord. in D. Lon. Cast. Cam. Ceratonia, Dod. Cerata vel Siliqua, Lob. Tab. Ger. Clus. hist. Sil. dulcis, Carub & Carnub vocata, Alpin. Germ. Iohannisbrodt.

Crescunt in Regno Neapolitano, tum in Insula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fructus (scil. siliquæ) cujus succus melligineus in usum solum venit.

Vires. Siccat & astringit. Vsu præcip. in ardore stomachi, tussi, & aliis concoctu est difficilis.

CCCXXVI. Sinapi.

Σινάπι, ῥήπι. Arab. Cardel. Germ. Senff.

Sinapi C. B. {	Hortense	rapi folio: Hujus
		semen purpureum & usuale potissimum.
		apii folio: Hujus
		semen rubescens, & minus usuale.

Sylvestre, &c.

1. Dicitur Sinapi, Cast. Matth. Sinapi hortense, Cord. in D. Lon. sativum prius, Dod. Sin. sat. Eruca aut rapi folio, Lob. Tab. seu album, Cam. C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. & sicc. 4. incidit, atten. attrah. rubificat. *Vsus* precip. in appetitu excitando, chylificatione promovenda: in affectibus hypochondriacis, ac quartana ex mucilagine tartarea; item in quotidiana (ante paroxysmum Dos. ʒ. exhibita) in calculo: caput purgat. Extrinsicus in sinapismis, in arcendo caro, (navibus inditum, vel in sinapismo adhibitum) tumores maturos aperit, sternutationem movet.

P R Æ P A R.

Oleum. Ex semine expressum.

Vires. Nervorum affectibus frigidis confert.

CCCXXXVI. Sifarum.

Σισαρον, Sifar, Sifer, Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam. sativum, Fuchf. sifarum, Trag. (& Rapunculus hortensis,) Dod. Lob. Tab. Ger. Sifarum Germanorum, C. B. 1. Germ. Gierlein, Gerlin, Klingel Rüblein, Zuckervurtz. Colitur in hortis: solo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. 2. saporis subamari, subastring. ventriculo convenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontripica est, bene nutrit, facile concoquitur, specifica antidotus censetur & vivi.

N. Est vsus potius culinaris quam officinalis.

CCCXXVII. Solanum.

Στρούχον. Solatrum, Germ. Nachtschatten, Sauerkraut.

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera sunt, alia pomifera. Verum Officinis, quod utilitius Solani titulo, est solanum officinarum, C. B. 1. Solatrum, Brunf. vulgare, Trag. Solanum, Lon. hortense, Matth. Fuchf. Dod. Lob. Cam. Ger. fativum, Tab. Solanum nigrum, Cord. in D.

Crescit juxta sepes ac vias: Floret aestate integrâ.

OFFICIN. NAT.

Herba, bacca.

Vires. Refrig. 2. reliquis temperata sunt, adstring. repellunt. *Vsus* precip. externè in Erysipel. in dolore capitis, in astu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicata) in parotidibus.

P R Æ P A R.

∇ stillat. Ex herba cum floribus.

N. Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.

CCCXXVIII. Sorbus.

Όν, έν, Sorbus. Germ. Sperberbaum.

Sorbus Sativa. Hac officinalis.

C. B. Sylvestris.

Insignitur sorbus, Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. Ger. Sorb. Domestica, Matth. Lob. Cast. Sorbum ovatum, Fuchf. Sorbus legitima, Clus. bist. esculenta, Cam.

Crescit in hortis: maturos fert fructus autumnò.

OFFI

OFFICIN. NAT.

Fructus, (Sorbum, Germ. Speyerling, ööv.)

Vires. Refrig. & sicc. adstring. Vsus precip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. Extrinsecus adstringit vulnera (fructus pulverisatus.)

N. Sorba colliguntur potissimum immatura, exiccanturque tumin aëre, tum in Clibano: siccata pulverisantur pro usu Medico, pauci enim sunt nutrimenti.

PRÆPAR.

Condit. Fructus cum melle.

CCCXXIX. Spica.

{ Spica mas.

{ Spica fœmina. Lavandula.

Non discrepant nisi magnitudine, quæ tam flor. quàm foliorum in Spica major est, in Lavandula minor: odor itidem Spicæ gravior est, Lavandulæ gratior, ideoque promiscuè usurpati possunt.

Mas insignitur Lavandula latifolia, C. B. 1. Spica nardus Germanica, Trag. Nardus Italica, Matth. Lob. Germanica, Lon. Lavandula, Dod. major, Cord. Pseudonardus, Matth. Cast. mas, Fuchf. at in icôn. fœmina, Lavandula latioribus foliis 1. Cam. 2. longiore folio, Clus. Germ. Lavendel.

Fœmina dicitur Lavandula angustifolia, C. B. 1. Lavandula, Trag. Matth. vulgaris, Cord. in D. minor, Cord. hist. Pseudonardus fœmina, Matth. Fuchf. (at in icôn. mas.) Lavandula, Lob. Spica nardi, Gam. brevior folio & Spicâ, Clus. Germ. Spicard.

Colitur utraque in hortis, nobisque vulgatio est Spica fœmina: Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores utriusque.

Vires. Calf. & sicc. 3. (pravalet tamen Spica) saporis subacris ac subamari, partium tenuium, cephalica est ac nervina. Vsus precip. in catarrhis, paralyti, spasmo, vertigine, lethargo, tremore artuum. In urina, mensibus ac foetu pelendo, (unde & parturientibus exhiberi solet) in torminibus ventris flatulentis. Extrinsecus in lixivis, capitis ac artuum, in Masticatoriis (pro catarrho exiccando ac revellendo ad palatum, ne ad pulmones desinat.)

N. Odore suo fugat pediculos.

PRÆPAR.

1. Conserv. flor. Lavandulæ.

2. Confect. Flores.

3. ∇ stillat. Ex floribus irrigatis scil. vel vino vel aquâ.

4. Ol. spica stillat. cum ∇ ascendit.

N. Asportatur ad nos sat copiosè ex Provincia Gallia regione, ubi copiosè crescit. Vteri motus ac dolores compefcit umbilico illitum.

CCCXXX. Spica Celtica.

Nardum Celticum, Matth. Cord. hist. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Nardum Celticum Dioscor. C. B. 4. Nardus Alpina seu Celtica, Clus. aliis, Romana, Galatica, Saliunca. Germ. Celtischer Narden.

Crescit in Liguria: in Carinthia, Styria, in Alpibus Tyrolis, &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula cum adnatis, colligenda Julio & Augusto.

Eligenda recens, jucundi odoris, radiculis numerosis, cohærens, non fragilis, & plena.

Vires. Calf. & sic. viriūque eorundem est cum spica Indica, sed imbecilliorum; majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo corroborando, flatibus discutiendis. Extrinsecus additur malagmatis, unguentisque calfacientibus.

CCCXXXI. Spica Indica.

Nardus, Cord. in D. Lob. Nardus Indica, Matth. Cord. hist. Lon. Cast. Ger. Nardus seu Spica Indica, Spica nardi officin. C. B. 1. Arab. Stumel. Germ. *Indianisch Spicanarden.*

Radix est *Officinalis*, ex India Alexandriam, atque inde Venetias, & in Germaniam transportata. Dicitur autem spica, quod spicæ similitudinem habeat.

N. Est & Nardus spuria Narbonensis, ut & Nardus montana, Valeriana non absimilis; Verum Officinis nostratibus peregrina.

Eligenda recens, levis, longam comam habens, spicam verò brevem, colore flava, aliquantulum redolens Cyperum, sapore amaro ac linguam siccante, quæ diu in suâ odoris gratiâ permanet.

N. *Madesacta* dolore vendi solet, quæ fraudi deprehenditur, quod spica sit can-

didâ, squalidâ, nulloque pulvere obsita, filisve lana instar crinita.

Vires. Calf. 1. sic. 2. atten. astring. nephritica & stomachica est. V. sus precip. in urina ac mensibus ciendis, in ventriculi rosione, inflatione, in Ictero, &c. Extrinsecus in lixiviiis Cephalicis, balneis uterinis, &c.

PRÆPAR.

1. Oleum Nardinum simplex. Fit ex coctione in ol. communi, Vino ac Aqua.

2. Oleum Nardinum compos. Fit ut simplex, additis nonnullis atomatibus.

CCCXXXII. Spinachia.

Spinachia, (Spinacia,) Brunfels. Fuchs. Dod. Tab. Lon. Cast. Matth. Lob. Ger. mas, Cam. vulgaris, Trag. Lapathum hortense, seu Spinachia femine spinoso, C. B. 2. German. *Birnensch, Spinat.*

Colitur in hortis: Floret ut plurimum Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia seu Herba. Potissimum culinaria est.

Vires. Refrig. & hum. 1. utilis cibus in omnibus morbis, laxat alvum, lenit asperitatem pulmonum. Extrinsecus refrigerat ventriculum ac Epar (imposita.)

N. Continuus usus melancholicum generat sanguinem.

CCCXXXIII. Staphisagria.

Staphisagria, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Cam. Herba pedicularis, Cord. in D. Arab. Alberas, Germ. *Leuskrantz*

Leuskyraut, Speichelkraut, Bismütz, Maiss ond Rautenpfeffer.

Crescit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Istria.

NI *C. citrina* *sp. quaedam*, verum minus illa usitata est.

OFFICIN. NAT.

Seemen triquetrum ac asperum.

Vires. Internus usus purgatorius est, sed rarus. Extrinsicus eius usus est apoplegmatifans in masticatoriis, gargaris, odontalgicis (cum **I**) ac abstergentibus, in ulceribus ac papulis, &c. Adhibetur & in phthiriasi.

CCCXXXIV. Stæchas.

Στοιχάς, Stæchas, Trag. Mat. Lob. Lon. Cast. (Stichas,) Fuchsf. Dod. St. Arabica, Cord. in hist. Cam. St. brevioribus ligulis, Clusf. hist. St. purpurea, C. B. 1. Arab. Astochodas, Germ. Rœmischer, VVelscher, frembder Kümmel oder Thymian, Stæchaskraut.

Crescit copiose in Insulis Gallia, quæ Stæchades dicuntur, optima tamen censetur Arabica, (unde ad compositiones recipere monent Arabiam.) Huic succedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores, seu potius spicæ compressæ, inter florum ac seminum proventum collectæ.

Eligendæ spicæ recentiores odoratæ, & subamaræ, si haberi possunt Arabica.

Vires. Calf. 2. & sicc. 2. absterg. at ten. aperit. Usus præcip. in affectibus capitis & nervorum, scilicet in vertigine, Apo-

plexiâ, Paralyti, Letargo: In morbis pectoris idem præstat quod Hyssopus: insuper urinam & menses ciet, venenis resistit, affectibus hypochondriacis succurrit, in *St. citrina* de *capitis*, *suffitu*, &c.

PRÆPAR.

1. Syr. de Stæchade simplex. V. D.
2. Syr. de Stæchad. compos. V. D.
3. Syr. de Stæchad. Fernely. V. D.

CCCXXXV. Stæchas Citrina.

Ἐλίχρυσον, Elichrysum seu Stæchas citrina angustifolia, C. B. 4. Stæch. citrina, Martb. Gesn. Dod. Cast. Tab. Amaranthus luteus, Fuchsf. Lon. Coma aurea, Lob. aliis Tinearia (quod tineas abigat,) Germ. Rheinblumen, Mottenkraut.

Crescit locis aridis & sabulosis, & convallibus: frequens iuxta Rhenum. Floret Ianio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Calf. & sicc. incid. aperiant, diuretici ac vulnerary sum. Usus præcip. in obstructione Urinae, Epatis, Lienis, mensium: coagulatum sanguinem resolvunt, catarrhos exiccant, menses nimis fluentes siccando sistunt, lumbricos fugant: commendantur & imprimis ad exiccandas defluxiones acres Pulmonum, &c. Extrinsicus faciunt ad emolliendam veteri duritiem, (in balneo) lentes abigunt, (in lixivio capitis) defluxiones siccant & discutunt (suffitu) &c.

N.

N. Sunt qui amuleti loco de collo suspendunt, lumbricosque ventris eo fugari volunt. D.D. Arnold. VVeichard. in Thesaur. pharmaceutico.

CCCXXXVI. Succisa.

Succisa, Matth. Fuchf. Dod. Cast. glabra, C. B. I. Iacea nigra, Brunf. Morfus Diaboli, Trag. Lob. Lon. Tab. Germ. Abbis, Teuffels Abbis.

Crescit passim in campestribus, pratis, ac iuxta arva: Floret Julio, Augusto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Flores: nonnunquam & Folia.

Vires. Calf. & sic. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria est, ut Scabiosa, cum qua & reliquis facultatibus convenit. Inprimis celebratur in Epilepsia, Peste, Vteri dolore, sanguine coagulato, abscessibus occultis, lue venerea, eiusque ulceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinsecus in angina, tumoribus tonsillar. diuturnioribus, qui ad suppurationem agrè perveniunt (gargaris.) in suffillationibus, bubonibus, &c.)

PRÆPARAT.

∇ stillat. Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Julij.

CCCXXXVII. Symphytum.

Symphy- tum	}	Officin. Huius loci.	}	Minus usualia.
		Maius tuberosâ radice.		
		Minus tuberosâ radice.		
		Minus borragi- nis specie.		

Maculosum, vide Pulmonaria.

Petræum, minus usuale.

Insignitur consolida maior, Brunf. majus, Matt. Cora. vis. Jun. Cuj. 2 av. magnum, Fuchf. Dod. alterum, Cord. in D. Symphytum Alum & Alus, Lobel. Consolida vulgò, Solidago, German. VVallwurttz, Schvartzwurttz, Schmeerwurttz, Beinwell.

Crescit in pratis, & hortis, gaudet loco humido: floret Majo & Iunio, florésque fert purpureos vel albos: illud matrem vocant, hoc feminam, quæ hoc tractu vulgator crescit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires. Caliditate temperatum est, sic. 2. vulnerarium est è præcipuis celeberrimum, mucilaginosum, incrassans, acrimoniâque humorum obtundens, imò & incidens, adeoque partium mixtarum. Vsu præcip. in fluxionibus quibuscunque inprimis alvi, in Erosione Pulmonum ac phthisi, in herniis, ruptis venis, fractis ossibus, &c. Extrinsecus vulnere sanguinem sistit, fracturas ossium ac vulnera consolidat.

PRÆPAR.

1. ∇ Ex herba cum radice.
2. Conserv. Ex floribus.
3. Condita Radix. V. Renodæum.
4. Syrup. de Symphyto. V. Disp.
5. Extract. Symphyti. ꝑ. mucilaginem radice coctæ inspissatam. Extrahe cum, ∇, ac abstrahe

6. *Extractum sanguineum. Sanguis.*
℞. Rad. recent. lymph. maj. & min.
 conquassa in formam pultis. Hinc
 adde panis $\frac{1}{4}$. (scil. fecalini vel triti-
 cei.) M. ac irriga cum VINO genero-
 so, inde Phiolæ vitreæ oclusæ cerâ
 Hispanicâ, digere aliquandiu in fi-
 mo, vel **B**. Hinc exprime, digere, fe-
 cèsque subsidentes separa. reliquum
 inspissa. Vide Quercet Ph. R. c. 26.

Vires. *Præstat ad hernias & ulcera*
omnia.

Dosis ℞j. ad dies plusculos.

7. *Oleum stillat.* Ex radice siccâ per
 Retortam elicitur.

N. *Oleum hoc ut perpaucum elicitur,*
ita viribus pretiosum est in herniis cu-
randis, intus & extrâ adhibendum.

T.

CCCXXXVIII. *Tamariscus.*

Tamariscus } 1. Germanica. *Hæc u-*
sualis.
 C. B. est } 2. Gallica.
 } 3. Ægyptia.

Dicitur Tamariscus, *Brunf. Lon.*
foemina, Cord. hist. Myrica, Trag. Clus.
sylvestris seu Tamaryx, Matth. Cast.
Dod. Tab. Tamaryx sylvest. foemina,
Fuchs. Tam. humilis, Cord. in D. Myr.
sylv. altera, Clus. hist. Myr. altera in
Germania, Cam. Tam. fruticosa fo-
lio crassiore, C. B. al. Murica. Arab.
Tarsa, Germ. Tamariscenholtz.

Frutex est arborescens, similis Sa-
 binæ, in tantam excrescens magnitu-
 dinem, ut doliola inde fiant mensur.
 1. capientia, quæ hic vulgaris sunt.

Nascitur iuxta Rhenum & Danu-

bium, tum quoque secus paludes, so-
 lo gaudet saxoso.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex, (qui maxi-
 mē usualis est, inprimis radici detra-
 ctus.)

Vires. *Cortex calfac. & sicc. 2. (li-*
gnum ad frigiditat. inclinat) atten. a. er.
absterg. subastring. diureticus est ac sple-
nicus. Usus præcip. in obstructione ac tu-
more Lienis (quem absumere scribit
Diosc.) in morbis ab atra bile ac sero ori-
undis, ut scabie, pruritu, in Ictero nigro,
profluvio albo mulierum, &c. Extrinse-
cus inprimis in tinea capitis, & obstr.
mentum (infectu.).

PRÆPAR.

1. *Extract.* è corticibus siccâ cum
 Ψ vel ∇ . v. g. flor. genistæ, scolo-
 pendtiæ, & sim. Quercet. Ph. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno. l. a.

CCCXXXIX. *Tanacetum.*

Tanace- } 1. vulgare lute-
 tum C. B. } 2. foliis crispis.
 } 3. minus, album.
 } 4. Alpinum.
 Inodorum } minore.
 flore } majore.

Dicitur Tanacetum, *Matricariæ*
 2. *Species, & parthenium, Brunf. Ta-*
nacetum vulgare, Trag. Tanacetum,
Matth. Lon. Dod. Artemisia tenuifo-
lia, Fuchs. Ambrosia quibusdam, Cord.
in D. Tanacetum millefolij foliis,
Lon. Athanasia seu Tanacetum, Cast.

XXXX

Artemisia Diof. Tab. Græcè Ἀρτεμισία λεπλόφυλλος, Athanasia, Tanasia.
Germ. Reinsarn, VVurmkrant.

Nascitur locis arenosis incultis :
Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, Semen.

Vires. Calfac. & sic. incid. discut. vulnerarium, uterinum & nephriticum est. Vfus præcip. in lumbricis, torminibus ventris, calculo, impuritatēque Renum ac Vesicae, mensibus obstructis, statib. hydropis, &c. Extrinsecus iisdem in affectibus adhiberi potest lavando, cataplassando, &c.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex tota planta florente.

2. Oleum stillat. quod rarò prostat

CCCXL. Taraxacum.

Dens Leonis, Brunf. Matth. Dod. Lob. (& corona, caput Monachi,) Tab. Ger. Hieracium majus, Trag. parvum, Cord. in D. Hedypnois major, Fusch. Taraxacon minus, Lon. Dens Leonis latiori folio, C. B. I. German. Paffenblat, Münchskopff.

Habetur & major, & media, quæ vulgarior est, folio acutiore, aliquando obruso.

Crescit in herbosis locis : Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. Refrig. & sic. 2. saporis amari, absterg. aperit, Epaticum est, cum Endivia conveniens, quæ tamen potentius

operatur. Vfus præcip. in febr. putrid. in veteratis. &c. Extrinsecus maculas abigit oculorum (lac ex disrupto caule, ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac ulcera abstergit, &c.

N. Radix amuleticè curare dicitur affectus oculorum, peculiari tamen modo, ut volunt collecta. Nimirum, sunt qui inforsum per fossam subtus factam evellunt. Sunt qui quoque modo fossam in novem secant frustra, novemque diebus de collo suspendunt. Alij integram radicem adhibent. Idem Amuletum & tertianam sugare dicitur.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex planta cum radice foliis ac floribus collecta, initio Maji.

CCCXLI. Thlaspi.

Germ. Bavrensenff. Genera varia sunt, eaque promiscuè usualia. Præferuntur tamen arvensia.

Nomen Thlaspi Botanicis ferè omnibus vulgare est.

Nascitur in locis incultis saxosis, apricis, parietibus ac tectis. Floret Majo, maturefcit Iunio.

OFFICIN. NAT.

Semen & Herba.

Vires. Calf. & sic. 4. abstergit. Vfus præcip. in internis abscessibus rumpendis, mensibus ciendis, Ischiaticis affectibus curandis. Extrinsecus abstergit ulcera quascunque manantia, insuperque parmicum est, sed minus vulgare.

N. Gravidis quia fetum necat, infensum censetur.

CCCXLII.

CCCXLII. *Teucrium.*

Teucrium, Fuchf. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Teucrium, 1. Tab. & C. B. 2. Matth. chamædrys 2. seu assurgens, Dod. Teucrium vulgare fruticans, seu 1. Clus. hist. Teucr. latifolium, Ger. Germ. groß Bathengel.

Crescit locis herbosis asperis, aridis, apricis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel etiam herba antequam flores eruperint, collecta.

Vires Calf. & sicc. 2. saporis amari, viribus omnino conveniens cum chamædri.

CCCXLIII. *Thymus.*

Thymus { 1. Vulgaris, folio tenuiore. Hæc usualis. C. B. 2. Vulgaris, folio latiore. 3. Capitatus. 4. Inodorus.

Ditur Thymus, Brunfels. Trag. Matth. Fuchf. Cord. hist. Lon. Thymus durior, Cam. nostras, Cord. in D. Serpillum hortense, Dod. aliàs Thymum. Arab. Hafce. German. Rømischer, VVelscher Quendel, Thymian.

Crescit nostratibus in hortis: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia, & Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. saporis subacris, atten. incidit, discutit. Vfus præcip. in affeclibus Tartareis. 1. Pulmonum, ut asthmate, tussi. 2. Artuum, ut podagra; omnia viscera reserat, appetitum exci-

tat. Extrinsecus in tumoribus frigidis, suffusionibus, inflationibus ventris, doloribus arthriticis.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex herba cum floribus.
2. Spiritus.
3. Oleum stillat.

CCCXLIV. *Thymiama.*

Thymiama (Officinis corruptè Thymiana, vel Thuris cortex, vel Thus Iudæorum, quod Iudæi in suffumigiis frequenter eo utantur) corticosum quid est ex India allatum. Videatur Styrax rubra, Bellon. Nascaphtum, Cord. hist. Storax rubra Officinarum, C. B. 3.

Vires. Constrictionibus vulvæ ex suffitu prodest. Odoris jucundis gratiâ etiam suffimentis immiscetur. Vide Thuris cortex. Class. 2.

N. Sunt & qui Ammoniacum electum, Thymiama appellant.

CCCXLV. *Tilia.*

Tilia, Ger. { Mas. & sterilis. Hæc nobis inusitata. Lindenbañ. { Fœmina, flores ac semen profertens. Hæc usualis.

Dicitur Tilia fœmina, Brunfels. Matth. Fuchf. Lob. Tab. Tilia, Lon. Dod. sativa, Trag. Phyllirea, Cast. Tilia fœmina fol. majori, C. B. 3.

N. Est & folio minori Tilia sylvestris, Trago, qua priori per omnia similis, nisi quod sit minor & nigrior.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex, Semen, Lignum. Vires. Flores calf. & sicc. partium

tenuium, discut. cephalici sunt. *Ufus* precip. in Epilepsia, Apoplexia, Vertigine. Folia ac Cortex siccant, repellunt, urinam ac menses cient. Extrinsicus ambustis subveniunt (mucilago scil. extr. Eta ac inuncta.) Semen fluxionibus quibuscunque medetur, etiam hamorrhagia narium, (naribus scil. inditum.) Lignum in titiones **I** aspersione redactum, sanguinem coagulatum fortiter resolvit. Extrinsicus adhibentur folia in aphibus ac tumoribus pedum discutendis: corticis mucilago in ambustis, ac vulneribus magni est solaminis.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex floribus.

2. Conserv. Ex floribus.

CCCXLVI. Tormentilla.

Tormentilla { 1. Sylvestris. *Hæc usua-*
C. B. { liis.
{ 2. Alpina { (major.
{ folio feti-
{ ceo.

Appellatur Tormentilla, *Brunf. Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Tab.* (cui consolidida rubra,) *Ger. Heptaphyllum, Fuchs. German. Tormentill, Hertzvurtz, Feyvurtz, Blauvurtz, robt Guntzel, robt Heilvurtz, Rubrvurtz.*

N. Sunt qui *χρυσόγονον* Dioscor. esse velint.

Crescit passim in herbosis ac arenosis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Siccatur 3. sine insigni calidita-

te, astringit: vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca est. *Ufus* precip. in peste, morbisque ceteris malignis, imprimis si cum fluxu alvi conjuncti sint, in catarribus exsiccandis, in lue venerea, in veneno hausto, in vulneribus. Summatim non est vegetabile quod in fluxionibus quibuscunque (alvi, uteri) usitatum sit quam hac tormentilla radix. Extrinsicus isdem adhibetur in affectibus, in vomitu, vulneribus, & sim.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex herba tota cum floribus collectis Majo.

CCCXLVII. Trichomanes.

Τριχόμενες, seu Polytrichum officinarum, C. B. Trich. *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. hist. Lob. Cast. Cam.* Trichom. mas, *Tab. Ger.* Adiantum rubrum, *Lon.* Polytrichum vulgo, *Cesalp.* aliàs capillaris Filicula. *Germ. Vidertod.*

N. C. B. *Ex Tabern.* diversa genera refert; verùm promiscuè singula in usum accersi possunt.

Provenit locis humidis juxta aquas, in vetustis parietibus ac muris. Virescit perpetuò, sterilèque est.

OFFICIN. NAT.

Flores, seu herba integra.

Vires. *Adianto* (capillo *Qis*, ut & *Ruta muraria*) facultatibus omnibus respondet, ideoque eò recurrendum. Peculiariter tamen monet *Tabern.* quod ∇ stillat. imprimis proficua sit iis, quibus *Iecur* putrescere incipit.

CCCXLVIII.

CCCXLVIII. *Trifolium.*

Trifolii quàm plurima passim occurrunt genera, nimirum plantæ quæcunque foliis ternis germinantes hoc sibi nomen jure nativo vendicant. Ex omnibus tamen non nisi species paucas Officinis inservire comperimus: hæ sunt

- Trifol. { Acetosum. Vide Acetosella.
- { Aureum. Vide Epatica nobilis.
- { Odoratum. Vide Lotus & melilosus.

CCCXLIX. *Triticum.*

Triticum nobis usitatus est duplex, hybernium & æstivum. 1. dicitur hybernium aristis carens, C. B. 1. *Math.* Triticum, *Brurf.* Cord. h. *Dod.* Tab. Trit. 1. genus, *Trag.* *Fuchs.* Lon. Siligo spicâ muticâ, *Lob.* Trit. spicâ muticâ, *Ger.* *Pugsds.* Robus, *Arab.* Henta, Henca, Hantha, German. *VVeitze*, *VVinterweitze*.

2. Appellatur Triticum æstivum, trimestre, *Setanium*, *Galeno.* Germ. *Sommerweitze*.

Est & Triticum terrestre, *Cord.* aliàs *Zea amilea*, vel *Zoopyrum amyleum*, C. B. 3. Trit. 2. *Trag.* Trit. amyleum, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Semen, ejusque *Farina*, & *Furfures*.
Vires. Moderatè calfac. emollit, maturat, discutit. Internus ejus usus cibarius est, multum enim ac bonum nutrimentum suppeditat, incrassat & obstruit. Ex-

trinsecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus ac fluxionibus, (cataplasmati forma imposita) in Erysipelate podagricisque doloribus leniendis (sicca farina imposita.)

Furfures abstergunt squammulas capitis, leniunt dolores, (in cataplas. vel sacculis.)

Triticum trimestre inservit amylo conficiendo.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex pane in *Mß.*

Vires. Siftit fluxus alvi in infantibus, &c.

2. *Oleum Tritici.* Parari potest destillando per descensum, ex tritico contuso.

N. Alii extendunt triticum confusum super laminam ignitam, vel torrent in sartagine, ac exprimunt.

CCCL. *Tussilago.*

{ *Vulgaris.* Hæc usualis.

- Tussilago { rotundifolia
- { glabra.
- { Alpina { rotundifolia canescens.
- { folio oblongo.

Dicitur *βήχιον*, *Diosc.* *Cord. hist.* *Vingula Caballina*, *Brurf.* *Trag.* *Tussilago*, (*Bechium*), *Math.* *Fuchs.* *Cord.* in *D.* *Lon.* *Dod.* *Lob.* *C. St.* vulgaris, *Cam.* aliis *Farfara*, *Farfarella*. German. *Huffartich*, *Branlartich*, *Rosshub.*

Nascitur in amœnis ac riguis locis, crepidinésque fluminum amat: Floret Martio.

N. Dicitur & filius ante patrem, quia Februario & Martio foliis nondum egressis, repente floret, floréque fugacissimos ultra biduum ferè cum caule non persistentes profert.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia virentia temperatis proxima sunt, (al. refr.) siccata verò modicè acris & calida evadunt. Planta est thoracica. Vsu præcip. internè in tussi (unde & nomen habet) orthopnoea, vomitibusque pectoris, quibus singulis & fumus ejus ore hiantè astræus mederi creditur. Extrinsecus profunt ulceribus calidis & inflammationibus (folia recentia imposita.)

PRÆPAR.

1. Syrup. de farfara, è succo foliorum.
2. Conserva, è flor.
3. ∇ stillat. è foliis.

V.

CCCLI. Valeriana.

Valeriana (Hortensis.

usuales	{	Sylvestris	{	Major.
sunt				Minor.

Hortensis insignitur, Phu magnum, Fuchf. Matth. Lon. majus, Matth. Cord. bist. verum, Cord. in D. Ponticum, Tab. Valeriana vera, nardus aggregata, Trag. Valer. major, Lob. Cam. Valer. hortensis, Dod. Ger. C. B. 1. (cui & Phu folio olusatris Dioscoridis) Carpesium, Cast. Teidina Paracelso, Germ. gross Baldrian, gross Garten Baldrian. Sylvestris major, C. B. 4. Dicitur

Phu similitudine Elaphobosci Dioscoridi. Valeriana, Brunf. vulgaris, Trag. Cord. in D. Sylvestris, Lob. Dod. Cam. Clusf. bist. major, Tab. Phu parvum, Matth. Cast. Phu Dioscoridis, Brunf. vulgare, Fuchf. Tab. Phu Germanicum, Fuchf. German. gross wild Baldrian.

Minor appellatur Valeriana palustris (sylvestris) minor, C. B. Valeriana exigua, vel 4. Trag. Valer. minor sylvestr. Lob. minima, Dod. sylvestr. seu palustris minor, Cam. Phu minus, Lon. Tab. minimum, Matth. Cast. Cam. (Epit.) Germ. klein Baldrian.

Phu verum colitur nobis in hortis: in Ponto & Creta sponte provenit, nasciturque in pratis, aliisque locis humidis: Minus, in campestribus udis: Florent Majo, Junio, ac Julio.

Optima censetur hortensis, cui succedit minor, ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipuè, tum & Herba Phu veri.

Vires. Calf. & sic. 2. atten. aperiunt: alexipharmaca, sudorifera ac diuretica sunt. Vsu præcip. in imbecillitate visus, peste, asthmate, pleuritide, obstruct. Epactis, Lienis, Veterum, Hernia, Ictero, & sim. Extrinsecus confortant visum, maculas oculorum abstergunt, cephalalgiam sedant, menses cient, sudorem promovent (in balneis) exiccant catarrhos, (suffitu) bubonum ac anthracum malignitatem corrigunt, globulos sagittarum infixas extrahunt, ulcera inveterata mundificant.

N.

N. Sunt qui radicem pro amuleto febris quotidiana habent, eamque de collo suspendunt.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta (radice caule ac foliis) in fine Maji.
2. *Extrac.* Itidem ex integra planta, vel radice solâ paratur.

CCCLII. *Verbascum.*

φλόου, Candelaria, Candela regis, Lanaria, Germ. *VVullkraut, Kertzenkraut, Brennkraut, Himmelbrand, Vnbaldenkertzen, Kœnigskertzen.*

Verbascum	C. B.	Albū	mas	latifolium luteum. C. B. 1.
				angustifolium pallidum, 2.
		fœmina	flore luteo magno, 3.	
			flore albo, 4.	
Nigrum	lychnitis flore albo parvo.			
	fol. papav. corniculati.			
				flore ex luteo purpurascete.
				Salvi folium. Hoc singulare & rarum, speciebus 4.

Ex his usualiora sunt: Verbasc. N. *Radix hæmorrhoidum fluxum & mas latifolium luteum, cuius vicarium est, Verbasc. fœmina flore luteo. dolorem sistere dicitur (dieb. 9. vel 10. continuè assumpta.)*

Prius insignitur Verbascum, *Math. Cord. in D. Verbascum mas, Lob. Cast. Tab. Verbasc. candidum mas, Lon. Verbasc. latius, Dod. Taplus barbatus, Ger. Extrinsecus sunt flores præcipua astimationis, in sopiendis doloribus quibuscunque, & imprimis in affeclibus ac tumo-ribus ani (hæmorrhoidibus:) in capillis luteo colore tingendis.*

Posterius, Verbascum seu candelaria regia, *Trag. Verbasc. nigrum, Fuchs. Lon. Verbasc. maximum album fœmina flore subpallido. Lob. Verbasc. luteum, Tab. Verbasc. lychnite minus, Ger.*

Crescunt in locis arenosis: Florent Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Radix sed raro.

Vites. *Calf. moderatè ac sic. emoll. discut. dolores lenit. Vfus præcip. in morbis pectoris, tussi, ex punctione sanguinolentâ, torminibus ventris.*

PRÆPARAT.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.
2. *Oleum.* Ex infusione iteratâ flor. in ol. oliv.

N. *Matthiolus oleum parat ex floribus solis, quibus vitrum repletum benèque obturatum exponit Soli, quâ ratione flores aliquatenus liquefcunt.*

CCCLIII. *Verbena.*

Peristereum, Verbenaca, Verbena. Arab. Beneran, Albea, &c. Germ. Eisenkraut, Eisenrich, Eisenbart, Dau- benkraut.

Verbe-

- Verbena } 1. Communis. *Hæc usualis.*
 2. Tenuifolia, Verbenaca
 supina, *Tab.*
 3. Fœmina. *V. Erysimon.*

Dicitur Verbena, *Lon. recta, Traj. mascula, Brunf. communis & sacra recta, Lob. Verbenaca, Matth. Cast. supina (& fœmina), Fuchf. Cord. in D. recta, Dod. Tab. fœmina, Cam. vulgaris, Clus. hist. al. Columbaris, Verbenaca communis cæruleo flore, C. B. 1.*

Crescit passim iuxta muros & vias: Floret Iulio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba, seu Folia.

Vires. Calfac. & sic. saporis amari, astring. Cephalica ac vulneraria est. Usus præcip. in dolore aliisque affectibus capitis (a frigidis humoribus (in affectibus oculorum, pectoris, in tussi inveteratâ, in obstruct. Epatis ac Lienis, lictero, torminibus ventris, dysenteria, in primis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera sanat, partum faciliat. Extrinsecus, in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia, in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in rancedine (collo circumplasmata) in tumore glandularum, in faucibus (gargaris) in dolore Lienis (cum axung. porci) ac podagrigo mitigando, in vulneribus astringendis, ac putridis abstergendis, in proidentia ani, in mariscis, &c.

N. 1. Sunt qui febrim tertianam ac quartanam peculiari modo eâ curant.

Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque sursum decerptum propinant: in quartana quartum.

N. 2. Amuleticè strumam verbenâ curari, sunt qui statuunt. Modum Marcellus Empiricus edocet: Radicem transversim in partes duas iubet dividere, inferiorem suspendere de collo, superiorem in fumo. Sic arescente parte superiore, etiâ strumam arescere ait. N. Quòd si utraque pars postmodum in fluentem conijciatur, malum recrudescere idem asserit.

N. 3. In dolore capitis sedando, quantum valeat si de collo suspendatur, vide licet apud Forest. lib. 9. observ. 52.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba cum floribus æstate collectis.

2. Est & Unguentum de Verbena, a liâs Unguentum Iovis dictum. Vide Augult.

CCCLIV. Vermicularis.

Sedum minimum, Tab. 3. Fuchf. Sedum minus 3. & Vermicularis, Trag. Lob. 3. Matth. Cast. Sempervivum minimum, Illecebra f. Sempervivum 3. Dod. Lon. αειζωον 3. Diosc. αειζ. acre, Cord. hist. Portulaca 3. Brunfels. Vermicularis sive Illecebra, Ger. Germa. Mauvrspeffer, Klei Hansvurwitz.

Crescit in muris locisque arenosis. Floret maximè æstate integrâ.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. Calf. & sic. validè, saporis acerr.

acerr. bilem per vomitum insigniter educit. Vnde usus pracip. in febribus. Extrinsicus in laxitate dentium (quorum signaturam refert) ac putredine gingivarum scorbutica (gargarism.) rubificat, Vesicatoria est, strumas discutit.

CCCLV. Veronica.

Germ. Ehrenpreis, Grundtheil.

Mas { 1. erecta.
2. supina & vulgarissima. Hac usualis.
Veronica { Spicata { latifolia.
C. B. { angustifolia.
{ minor.
{ Fœmina seu pratensis serpyllifolia.

Insignitur Teucrium. Trag. Veronica, Tab. Veronica mas, Fuchs. Lon. Veronica mas serpens, Dod. Veronice vera & maior, Lon. (cui & major, septentrionalium,) Cam. Ger. Veronica vulgaris supina, Clus. hist. Crescit in Dumeris: Floret Iunio, floribusque est subcæruleis, rariùs candidis.

Eligenda, quæ circa quercuum radices nascitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Calfac. & secc. saporis amari & astringentis, incidit, vulneraria insignis ac sudorifera est. Usus pracip. in erosione ac obstructione Lienis, hinc & imprimis in colica, in scabie, pruritu, peste, vulneribus, &c. Extrinsicus famosissima est in vulneribus abstergendis,

astringendis, in duritie Lienis, in colica (clysmat.)

1. Conserv. ex summit.
2. ∇ stillar. Ex herba cum incipit florere.
3. Syr. Ex succo & saccharo.
4. Sal. Ex cinere.

CCCLVI. Victoralis.

{ Mas longa. Hac usualis.
{ Fœmina: est species gladioli, C. B. 3. Appellatur, Allium montanum latifolium maculatum C. B. 9. (inter allia.) Allium Alpinum, Tab. (cui & Victoralis mas.) Allium anguinum, Matth. Cam. Porta, Serpentinum, Cast. Ophioscorodon, Lob. Victoralis longa, Clus. (cui & major.) Germ. Siegvvurtz.

Crescit in Alpibus: Floret cum aliis speciebus allij.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. Calf. & secc. perinde ac allium agreste, cui & in facultatibus aliis per omnia similis existit.

N. Plebi nostrati, Iudaisque amuletum est familiarissimum, quo à spectris aëreque infecto se tutos fore persuasi sunt.

CCCLVII. Vinca.

Κλημάτις δακρυοειδής, Germ. Singrün, Ingrün.

Clematis Da- { 1. Minor. Hac usualis.
phnoides, { 2. Major.
C B. { 3. Flore pleno.

Nominatur Vinca pervinca, Brunf. Lob. Tab. pervinca, Trag. clematis.

Y y y

Matth. Cord. in D. Clem. Daphnoi-
des, Dod. Fuchf. l. ob. Cam. Tab. Cluscb. sis atque arenosis : Floret Iulio ac Augusto.

Solo gaudet foecundo : Floret Aprilis, Majo, viret semper. Flores caerulei sunt, quandoque candidi, rarius rubentes, vel subpurpurascetes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vites. Refrig. sicca. & astringit (Doneo calfacit 1. sic. amplius.) Vulneraria insignis est. Usus praecip. in fluxionibus alvi, dysenteria, haemorrhoidibus, Expuitione sanguinis, vulneribus, seroso liquore manantibus. Extrinsicus in profluvio mensium, namque, in laxitate & dolore dentium : lac extinctum revocat.

N. Adhibetur quoque ad profligandos morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.)

PRÆPAR.

▽ *Stillat.* Ex Radice, foliis ac floribus principio veris collectis.

CCCLVIII. Vincetoxicum.

Ἀσκληπίας, Dioscor. Hirundinaria, Germ. Schvvalbenvvurz.

1. albo flore, & Gerard.

Hac usualis.

Asclepias { 2. nigro flore } minus u-
C. B. { 3. Cretica } suales.
4. Virginea

Insignitur Hirundinaria, Brunfels. *Trag. Lon. Vincetoxicum, Matth. Dod. Cast. Asclepias, Fuchf. Cord. hist. Lob. Tab. Cam.*

Crescit in sylvis, locisque petro-

OFFICIN. NAT.

Radix, raro Semen.

Vires. Ca. facit atque sicca. moderate, atten. alexipharmaca ac sudorifera est insignis. Usus praecipui in peste, aliisque venenosis affectibus, in obstructionibus mensium, in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydropse. Semen commendatur ad calculum. Extrinsicus usus tam florum quam radicum ac seminis est in ulceribus sordidis ac malignis purificandis, ad itus insector. venenator. in ulceribus mammarum, &c.

Dosis rad. ʒj.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. Extract. cum S. V.

CCCLIX. Viola purpurea.

Ex variis violarum classibus, quæ apud Botanicos occurrunt, tres Officinis potissimum considerandæ veniunt. Viola purpurea Martia, de qua hic. Viola lutea, de qua in Cheiriac Viola tricolor, de qua in Iacea.

E violis purpureis Martiis inferuntur in Officinas odorata, neglectis inodotis.

Insignitur Viola, Lon. Viola sativa, Brunf. Viola Martia odorata nigra seu purpurea, Trag. Viola purpurea, Fuchf. Matth. Cast. Viola nigra, Dod. Cord. in D. Ger. Clus. hist. Viola Martia purpurea, Tab. Viola præcox, Lob. Viola

Viola Martia purpurea flore simplici odoro, C. B. 1. aliis violaria, Germ. *Violenkraut*, *Veilkraut*, *braune Viol*, *Meriz*, *Violen*.

Eligatur odora.

Solo gaudet umbroso ac aspero, juxta vias, sepes & muros, &c. Floret circiter finem Martii, ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, semen.

Vires. *Violaria* (præcipue flos) refriger. 1. hum. 2. (flores exiccati refrigerant imbecillius siccantque) emollit, laxat, cordialis est ac pectoralis, expectorationem promovet. *Vsus* præcipui ac creberrimi in bile præcipue atrâ mitigandâ, in fervore febrium compescendo, dolorêque capitis inde nato, in tussi, asperitate gutturis, catarrhis acribus, pleuritide, &c.

N. 1. Flores alvum leniter subducunt. Extrinsecus adhibetur herba crebro in lotionibus, cataplasmatibus, clysteribus, & sin. Seminis usus rarus est, isque in obstructione Renum, ubi emulsi potissimum inservit: de qua nota, quod plerumque vomitum ac scessum moveat.

N. Flores locum sibi vendicant inter flores illos cordiales famosos.

PRÆPAR.

1. *Syrupus violar. solutus*. Ex multip. infusione florum recentium in ∇ .

Vires. Ex viribus supra enumeratis, maxime lenit alvum.

Dosis $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$, ad $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

2. *Syrupus ex succo violar.* (*Syrupus violar. simpliciter dictus*.)

3. *Syrupus violarum compositus* *Me-sua*. Ex decoct. flor. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. sem Cydon. Malvæ, jujub. sebest. an. N. xx. in ∇ cucurb. lb. vj.

4. *Syrupus violatus regius*, i.e. Iulep. violar. ex ∇ . flor. & sacchar.

5. *Conserv.* Ex floribus, selectis à parte herbaceâ (alabastris.)

6. *Acetum*. Ex infusione florum.

7. *Oleum*. Ex floribus infusus in oleo omphacino.

8. ∇ stillat. Ex floribus.

9. E' tota herba.

10. *Tinctura*. \mathfrak{x} . flores, macera in propria ∇ , leviter exprime & cola.

N. *Addi hic potest spir. Θ i*, ut in *Tinctura Rosar.* aut *Glückradt*: verum vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nil derogat.

N. 2. Eleganter quoque violarum *Tinctura* conficitur, si flores phlegmate Θ i. (N. *Pluries*, 8. vel 9. super Θ cobobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.

11. *Extractum*. Ex succo lentissimo igne inspissato.

\mathfrak{x} . Flor. violar. lb. lb. inde cucurbitæ etiam sine conquassatione, affusâque; ∇ \mathfrak{x} lbj. pone in \mathfrak{M} tepidum, ut coloretur: exprime ac procede ut moris: nimirum expressum succum novis floribus affunde, macera, exprime, inspissa.

Dosis $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. Salva.

N. 1. *Gemmas integras non rejectis alabastris (foliis exterioribus) adhibere licet.* 2. *Etsi color ultra semestre spatium*

non durat, nihil tamen inde viribus de-
cedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem
conficere volueris, ad eundem illum mo-
dum id prestare poteris, praterquam
quod major aque copia requiratur.

12. Trochisci. Vide Disp.

CCCLX. Vitis.

Ἰνὸς, Vitis Vini-
fera. Arab. Harin. Germ. Weinstock,
Weinreb.

Loca amat aprica: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit Suc-
cus (lachryma) ex amputatis palmiti-
bus extillans, sic & Vinum, Omphaci-
um, Tartarus, Uva, Acini uvarum, Uva
passa, Vinacea, quippe hæc omnia abs-
que operatione officinali suppetunt.

Vires. Folia (pampini) capreolique
refrigerant, astringunt valide. Usus pra-
cip. in dysenteria, vomitu, pica, expulsi-
one sanguinis, aliisque hamorrhagiis si-
stendis, (succus expressus assumitur.)
Extrinsecus refrigerant ac leniunt ca-
pitis dolores ac astum, conciliant som-
num in lotionibus pedum, ut & ipsi ca-
piti adbibita.)

Succus ex amputatis palmitibus ex-
tillans. (Aqua Vitis, Lachryma Vitis.)
Intrinsecus vim habere creditur atte-
rendi & expellendi calculum: oculorum
caliginis moderatur ac rubedini, (oculis in-
stillata) impetigines sanat, si locus affe-
ctus nitro antea fricatus, ea lavetur.

N. De Vino, Omphacio, Aceto, ac
Tartaro, vide suis locis infra.

Uva immaturæ, (Agrestæ.) Refri-

gerant & siccant, astringunt. Proin pote-
rit esse usus earum in febris ardentibus:
excitant scilicet appetitum, fluxum
ventris sedant, ac sanguinem indigestum
procreant. Vido etiam omphacium.

Uva maturæ calfac. & hum. 1. ve-
center deglutita generant inflationes &
cruditates ventriculi, diarrhæam, &
sim. magis tamen id faciunt abescentes,
minus rufescentes. Exiccata uva ventri-
culo commodiores sunt, appetitumque ex-
citant, alvum laxant.

Uva passa, sunt uva maturæ vi ca-
loris exiccata, sive calore Solis exic-
catio illa peracta sit, unde passula
dulciores resultant: sive calore cli-
bani, unde dulco-acidæ. Prostant uva-
rum passularum potissimum genera-
tria. Passulæ scilicet maximæ, seu Da-
mascenæ, Zibebæ dictæ. 2. Passulæ
majores, German. Roslein, è quibus
sunt, quas uvas Massilioticas vocant
Germ. blaue Rosinen. 3. Passulæ mi-
nores seu Corinthiæ.

Vires. Omnes calida sunt seu tem-
perata, leniunt, alvum laxant, acri-
moniam hebetant, ventriculo, pulmoni-
bus ac Epato gratae sunt, tussim mi-
tigant. Zibebæ dictæ exemptis acinis,
(gigartii) in ∇ fontan. vel stillat.
convenienti infusa, potum aegrotis ex-
hibent sat gratum, sicutque convenien-
tem. Acini vim habent astrictoriam,
conveniuntque in vomitu, alvi que fluxu,
sive intrinsecus sive extrinsecus
adhibeantur (torrentur scilicet ac teruntur.)

Vinacea, i. e. siliqua cum acinis in ex-
pressionem musti residua, magnarum virium
perbi

perhibentur, in arthriticis doloribus se-
dandis, si membrum affectum Vinaceis
per se calefcentibus imponatur.

PREPAR.

1. Cinis sar mentor.
- Vires. Adhibetur ad cauteria, & fur-
furas capitis extergendos.
2. Loch passulatum. Vid. l. 2.
3. Mel passulatum. Vid. l. 2.
4. Condit. passule laxativa. V. Aug.

CCCLXI. Virga aurea.

1. V. A. major, seu Doria.
2. V. A. latifolia serrata.
Hujus loci.
3. V. A. angustifolia ser-
rata. *Hec & Sarraceni-
ca dicitur.*
4. V. A. angustifol. minus
serrata. *Hec Serrata
surrogari apta est.*

Virga au-
rea C. B.
est.

Secunda dicitur Virga aurea, Cam.
Epi. Ger. V. A. serratis foliis, Tab. V.
A. altera serrato folio, Lob. V. A. mar-
gine crenato, Dod. V. A. minor laci-
niatis foliis, Cam. German. gulden
VVundkraut, ein ander Heydnisch
VVundkraut.

Quarta dicitur V. A. Matth. Dod.
Lon. Cast. Villanovani, Lob. V. A. fo-
liis non serratis, Cam. Epi. V. A. ma-
jor angustifolia, Cam. Symphytum
petraeum 3. Tab.

Crescit angustifolia ut plurimum
in sylvis: latifolia in collibus agro-
rumque marginibus & vinctis: Floret
Iulio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia & Flores.

Vires. Vtraque calf. & sicc. 2. astrin-
git, vulneraria est celeberrima, intrinse-
cus & extrinsecus adhibita, necnon &
libontripica diureticaque non e postre-
mis. Confert itidem diarrhoea & dysen-
teria, sanguinis expulsiōni medetur, mu-
cilaginem Renum & Ureterum efficien-
ter abstergit, putredinem gingivarum,
dentiumque vacillationem curat.

PREPAR.

∇. stillat. Ex herba cum flor. Iu-
lio & Aug. collecta.

CCCLXII. Virga aurea, aliàs
consolida Sarracenicæ.

Solidago Sarracenicæ, Trag. Fuchs.
Dod. Lon. Lob. Consolida aurea, Tab.
Herba Doria, Ger. icon. Virga aurea
angustifolia serrata, C. B. 3. Germ.
Heidnisch VVundkraut.

Crescit in locis montanis, sed ma-
gis udis & depressis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Astringit, amara est, siccatque
evidentissime, vulneraria est insignis usu
interno & externo adhiberi apta, me-
detur & fistulis, ulcera maligna mundi-
ficat ac sanat.

Viscum, vide in Quercu.

CCCLXIII. Vlmæria.

Barba Caprina i. Lon. Barbi ca-
pra, Lqb. Barbula Caprina i. Trag. Me-
desiusum, Cord. hist. Regina prati,
Dod. Ger. Vlmæria, Clus. Tab. Barba ca-

præ floribus compactis, C. B. 2. Germ. Geisblatt.

Crescit locis udis juxta flumina, & sim. Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, & nonnunquam radix.

Vires. Refrig. siccitat. astringit, sudorifera & alexipharmaca est, proin conuenit in fluxibus omnis generis, in diarrhæa; dysenteria, fluxu menstruo, necnon in exspuione sanguinis, resistit pesti. Extrinsecus sunt qui radicem recentem contusam vulneribus imponunt, tum ad sistendum sanguinem, tum ad consolidanda vulnera.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex foliis cum floribus.
2. Extract. Quod admodum Quercetano probatur in peste. Ph. Resl. cap. 26.

CCCLXIV. Vrtica.

Ἀκαλύφνη, Vrtica, C. B. { Vrens } { Maxima
 Minor
 Romana } Hæusuales.
 Fatua est Cannabis syluestris.
 Mortua, vide infra.

Maxima dicitur Vrtica major, Brunf. Fuchf. Lon. Tab. Vrtica vulgaris Vrens, 1. Trag. Vrtic. 2. Matth. Cast. Vrtica, Cord. in D. Vrt. urens, Ger. Vrt. urens altera, Dod. Vrt. sylvest. asperior, Lob. Vrt. communis seu major & foemina, Lob. Vrtica urens maxima, C. B. 1. German. grofse heisse Brennessel.

Minor insignitur Vrtica minor, Brunf. Fuchf. Cord. hist. Lon. Tab. Ger. Vrtic. 3. Trag. Matth. Cast. Vrtica urens minima, Dod. Vrtica minor acrior, Lob. Vrt. urens minor, C. B. 3. Germ. heiter Nessel.

Romana dicitur: Vrtica legitima, Clus. hist. Vrt. Rom. Trag. Fuchf. Matth. Romana vel mascula, Lob. Cam. Tab. Ger. Vrt. 1. Matth. Cast. Vrtica urens. 1. Dod. German. Ræmische VVelsche Nessel.

1. & 2. Crescunt passim locis arenosis juxta sepes, secus muros, &c. Prior potissimum sylvas amat. 3. colitur in hortis. Omnes vigent æstate.

OFFICIN. NAT.

Vrticæ maximæ Radix, Semen, (Julio & Augusto colligendum,) Folia. Minor: Herba. Romanæ, Semen.

Vires. Vrtica omnis calf. moderatè & sicc. 2. partium tenuium est, aperit, incidit, absterg. emoll. diuretica est, & lithonriptica, peculiaritèrque cicuta aduersatur, ut & Hyoscyamo. Radix (urtica maxima) commendatur maximopere ad Icterus, Herba usus in gangrana (decocta & propinata.) Eadem in oleris sumpta solvit album, abstergit Renes, calculos expellit, expectoratione morbillorumque eruptionem promouet. Semen (Romane) Vsus crebri est in Pulmonum affectibus, asthmate, tussi cõrumaci, pleuritiide, peripneumonia. Extrinsecus reprimis urtica uuam inflammataam (in gargaris.) sedat hamorrhagiam narium irtica.

urtica minor scilicet comnisa, vel etiam succus eius expressus naribus inditus) gangrenam mundificat.

N. 1. Noverunt & Chirugi urventis urtica fricata sanguinem allicere, adeoque atrophiam subvenire.

N. 2. Prurigini ab urtica introducta medetur oleum olivarum.

CCCLXV. Urtica mortua seu Galiopsis.

Varia genera & urticae mortuae passim observantur, colore, odore, figura, & sim. differentia. Datur foetida & non foetida: maculata & non maculata: flore purpureo, albo, luteo. Primas autem praeter ceteris dant foetidae ac praecipue maculatae, quam genuinam suspicantur Galiopsis in Dioscoridis, ex lacteo scilicet ductu, qui folia media in longum interfecat. Huic surrogari tamen non nequit & foetida non maculata.

Maculata insignitur Lamium alba linea notatum. C. B. 5. Urtica lactea, Matth. Galiopsis Dioscoridis, Cam. Milzadella vulgo seu Lienaria (quod lieni conveniat.)

Non maculata est, quae inscribitur Lamium purpureum foetidum folio subrotundo seu Galeopsis Dioscoridis, C. B. 1. Urtica lactea mas, Brunf. Lamium, Trag. (vel urtica 8 9. 10. Fuchf. Galeopsis, Cord. hist. Lon. 2. Tab. purpurea, Cass. Urtica iners altera, Dod. non mordax, Lob.

Crescunt iuxta sepes, parietes, vias, in rudicibus, &c. magna ex par-

te tota aestate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vites. Calsac. & siccat. Praecipue commendatur Galeopsis fl. purpureo ad dysenteriam (decañum propinatum.) Flores albi ad fluorem album specificè celebrantur. Extrinsecus medetur urtica pano, &c.

PRÆPAR.

Conserva. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. Zedoaria.

Zedoaria	{ 1. longa	} Ha promiscuè usuales.
Germ.	{ 2. rotunda	
Zitruer,	{ 3. tuberosa	} inusitata.
C. B.	{ nigricans	
	{ 4. Geiduar	

1. Insignitur Zedoaria, Lon. Matt. Lob. Zed. radice longa. Clus. in Coroll. Zedoaria, & veterum Arnabi 2. species radice longa, Cord. hist. C. B. Zadura, Zaduar, Zudar, &c. Fuchf. in comp. medic.

2. Dicitur Zerumbet Serapionis, Lob. Zurumbethum, Cord. hist. Zerumbeth & Zedoaria rotunda, Fuchf. comp.

N. 1. Datas has Zedoarias non differre inter se, nisi solâ formâ, adeoque eiusdem radice partes esse, videre licet apud Lobelium in advers. & observ.

N. 2. Tabernamontanus & Matthioli Zedoariam Avicenna nihil aliud esse, quam Antoram modernorum, probare nituntur

nitur. Dodonaeus Zedoariam officinarum pro Zerumbeth Avicenna & Serapionis, habet.

Advehitur è Sinarum regione, & ab extremis Indiae finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderosa, non cariota.

Vires. Calfac. & sicca. 2. incid. flatu discutit, amarissimi est saporis ac alexipharmaca. Vsus princip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum moribus opitulatur, lienteriam sistit, vomitiones reprimit, menses ciet, suffocationi uteri efficaciter succurrit, alvi tinea quasunque enecat, antidotois permiscetur.

PRÆPAR.

1. Condit. Zedoaria. Conditur ut Zinziber.
2. Confect. Zedoaria. Fit l. comm.
3. Extract. Fit cum V.
- N. Substitui poterit decoctum inspissatum.
4. Olexm stillat. Cum ∇ ascendit.
5. ∇ stillat.
6. Balsamus. Ex oleo & corpore olei nucistæ.

CCCLXVII. Zinziber, Zingiber.

Zingiber, Lob. Monard. Zingiber & eius siliqua, Math. Zinziber, Lon. Gingiber, Gariz. ab H. Arab. Zingi-

bel seu Lengibel, German. Imber, Ingber.

N. Reperiuntur apud Aromasarios radices alba & rubentes: ha rubrica, illa sæpè creta infecta, quò à teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxia, præferuntur.

Advehitur copiosum ex Calecut Indiae Emporio, atque ex Troglodytica Arabia.

Vires. Calfac. potenter, sed non primo statim occurrit, adeoque parvum est crassiorum, earumque non terrestrium sed aquearum, & consequenter humectantium, aperit, incidit, attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliisque visceribus, appetitum prostratum excitat, putredini ac malignitati humorum resistit.

PRÆPAR.

1. Zingiber in India seu China conditum. Convehitur ad nos ex India, conditum scil. recenter saccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è siliquis exprimunt.
2. Conditum nostrate. Fit lege commun. Vide l. 2.
3. Confectio Zingiberis. Macera radices aliquandiu in ∇ vel lixivio, postea scinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.
4. Zingiber laxativum. V. Aug.
5. Spec. Diazingiber. Vide Disp.
6. ∇ stillat. Fit lege commun. Vid. l. 2.

CLASSIS II.

De Alterantibus secundariis, quæ sunt Succis, Olea, Lachryma,
Resina, Gummi Resina, Gummata.

CCCLXVIII. Acetum.

Acetum est liquor aciditate ter-
restri ac fixiori (Glicam vocant)
imprægnata.

Delectus: Acetorum maxima di-
versitas est, variantque naturâ, viti-
bus ac præstantiâ, pro varietate re-
rum ex quibus confecta ea sunt. Sunt
enim aceta ex Vino, Cerevisia, ex suc-
cis fructuum, (pomaceis, pyraceis) ex
melle, &c.

Vsitatiora autem sunt vinacea,
quæ recipienda quoties aceti simpli-
citer fit mentio.

Hæc iridem variantia occurrunt.
(Etenim ut vinum differt præstantiâ,
ita & aceta exinde confecta.) Eligan-
tur igitur quæ ex meliori ac genero-
siore vino, utpote omnium vegeta-
bilibus principe, & maximè omnium
vitriolato, confecta sunt.

N. Ad menstrua metallis solvendis
destinata, eligenda sunt imprimis aceta
hydromelitem vinosorum, utpote qua
cum manna caelesti (melle) naturam ani-
malem præter vegetabilem ex floribus
induerunt, atque ita alia menstrua sol-
vendi potentiâ superant. Et hæc sunt
aceta illa Philosophis usitata, unde & phi-
losophica dici solent, de quibus amplius in
menstruorum descriptione l. 2. c. 57. Vide
etiam Quercet. in Tetrad.

N. De reliquis aceti cerevisiarum,
suc. pomaceorum aut pyraceorum im-
maturorum, viliorūve vinorum, note-
tur quòd rerum metallicarum solutioni-
bus minùs sufficiant.

Vires. Substantia Acetum est mixta,
frigida ac calida (superat tamen frigidita-
tem caliditatem) in reliquis siccatur: par-
tium est tenuium, atten. penetr. astring. pu-
tredini resistit, sudorem ciet.

N. Acetum accedit proximè ad natu-
ram Gi, primasque tenet præ cæteris cor-
rectivis, quorum operâ gummi calfacien-
tia succive venenati corriguntur: Per se
quoque singulare est remedium adversus
ictus serpentum, etiam venenatissimo-
rum, quales sunt aspidæ. Quercet. in
Pharm. rest. c. 24.

PRÆPAR.

I. ACETA DESTILLATA.

1. Acetum destillatum commune.

℞. † fortissimum, destilletur ex
cucurbita vitrea in B. M. vel cineri-
bus lenis. calore: primò ascendit
phlegma inspidum (fermè quarta
pars liquoris) quod phlegma ubi ex-
tillaverit, (acido odore & sapore id
deprehenderis) muta recipiens, col-
ligéque ☒ (spir. †) seorsim, conti-
nuando destillationem, donec spiri-
tus omnes ascenderint.

N. 1. Si ad extracta usûsque medicos

Zzzz.

☒ destinetur, cauto opus est ne nimium urgendo συμπύρεσμα concilietur: sin vero ad metallicos labores; urgendum erit donec rubri spiritus attollantur, nihilque amplius spirituum exeat: id felicius fiet in arena.

N. 2. Alij rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento ☉ calore abstrahunt. Sen. Instit.

Vires. Phlegmatis usus esse potest in Extraktionibus quibusdam. E.g. viridis aris pro consiciendo ☉ ☽ ☿, & aliarum Tincturarum.

2. Acetum ex fecibus.

℞. feces ☿ (Germ. die Mutter vom VVeinessig,) destilla per vesicam cum refrigeratorio, ac prodibit ☒ igneum.

Vires. Solvit metalla, &c. Kessler. 4. c. 65.

3. Acetum Radicatum seu alkalisatum.

℞. Fecum, ex ☒i destillatione relictarum ℥iij. vel ℥iiij. calcina ad siccitatem, dein affunde ☒ idque iterum abstrahere in arena, toties cohobando, donec omnis ☉ cum ☒ ascenderit. Sennert. Instit.

Aliter. ℞. ☉ ☿i volatilis (vide infra) p. j. ☒ p. iij. confunde & destilla per arenam in Retorta, dando in fine ignem satis fortem. Destillatum destilla iterum supra ☉ fixum, cohobis toties repetitis, donec omne cum ☒ ascenderit. Beguin. l. 2. c. 5.

℞. ☿i mens. i. affunde supra ☒ calcin. ℥. ℥. ☉ ℥iiij. destilla, cohobaque aliquoties, tandemque supra re-

centem ☒ calcin. & ☉ funde, destillationemque reitera. Vide Kessler. 4. cap. 78.

4. Acetum mellitum.

℞. Mell. ℥iiij. ☿ ad emin. 4. digitor. destilla ex arena. Exit aqua acerbata, quam rectifica.

Vires. Solvit Corallia, Margaritas, & reliquos lapides pretiosos.

5. Acetum Terebinthinatum.

Fit ex aceto & Terebinthina per ☉ simul destillatis hinc oleo & spiritu ab ☐ separatis. Hartmann.

II. CRYSTALLI EX ACETO.

℞. ☿ ad mellis consistentiam inspissatum, reponere ad crystallandum s. artem. Crystallos purificando (E. g. in phlegmate ☿ abstracto,) & crystallando. Libavius.

CCCLXIX. Gummi Ammoniacum.

* Ἀμμωνιακόν, ἀμμωνιακόν, vel ἀμμωνιακόν Dioscoridi, Hammoniacum, Ammoniacum, Thymiana, Gutta ammoniaca, Cord. hist. Ferula lacryma, Galeno. Ammoniaci lacryma, Matth. vulgò Armoniacum. Arab. Alathut, Raxach. Aassach, &c. Germ. Gummi Armoniac.

Gummi est stillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alij Metopion. Dicitur autem Hammoniacum, ab Hammonis oraculo, iuxta cuius delubrum colligitur.

Eligen-

Eligendum est sincerum, instar Thuris in grumos condensatum, odore Castoreum utcumque æmulans, sapore amarum, digitis tractatum mollescens, bene coloratum (exteriorius flavum, interiorius candidum.) Et hoc *Ἰραύσμα*, (thrauston Plinio, i. e. fragmentum) appellatur: sicut id quod terræ calculorumve particeps est, *φύραμα*, (Phyma Plinio, i. e. mixtura) dicitur.

Vires. *Calfac.* 2. *sicc.* 1. emollit, attenuat, resolvit, digerit, maturat, attrahit validè, ut quoque spinas cæni infixas eliciat, alvum movet, splenicum est. *Vsus* præcipuus est in doloribus arthriticis, in resolvenda mucilagine \square ea viscosa, ac contumaci Pulmonum, Mesenterii, & hinc in obstructionibus contumacibus Lienis, Epatis, Vteri, in calculo. *Extrinfecus* in scirrhis, panis, tophisque juncturarum, in scrophulis, aliisque tumoribus durioribus resolvendis, &c.

Dosis à ℥j. ad ℥j.

PRÆPAR.

1. *G. Ammon. depuratum*, ℞. Gummi, q. v. solve, cola ac exprime, hinc inspissa.

N. Solvitur in quocunque liquore aqueo, \square . Vino, succo, &c. Vstitatis tamen per \square depuratur.

2. *Ol. stillat.* Fit per \times vesicam vel Retortam. Vide supra.

Vires. Omnibus confert affectibus, quibus Gummi Ammoniacum.

3. *Pilula de Ammoniaco.* Vide l. 2.

4. *Extractum Resinosum, seu Resina.*

Vt l. 2. docuimus.

N. Convenit viribus cum ipso G. Ammoniaco.

5. *Extractum viscosum.* Fit vt l. 2. docuimus.

Vires. Lenit asperitatem aspera arteria, incrassat acres ac tenues catarrhos, unde & utiliter linctibus commiscetur.

CCCLXX. Gummi, seu Resina Animæ.

G. Animæ { 1. fulvescens & pellucidum.
2. nigricans, & taurino glutini vel colophonix simile.
3. pallidum & retortidum.

1. Anime est Resina pellucida ex albo citrinescens, in nova Hispaniola seu America ex arboribus quibusdam proceris incisis extillans, Thuri similima, quo tamen majora grana refert. Et hæc nobis usualis est.

N. Veteribus incognita statuitur. Amatus tamen pro cancamo veterum habet, cui consentit Garzias.

Eligenda est albida seu flavescens, granulata, oleosa, si frangatur Citrina, fragrantissima ac gratissimi saporis, carboni imposta facile liquefcens.

2. Myrrhæ quodammodo assimilatur.

Hanc esse Minæam Galeni vel
Z z z z 2

Ammineam Dioscoridis & Serapionis idem vult Amatus, adeoque Animum Lusitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Est ea species, quam ex India Orientali afferunt, granis minoribus granulata. Hæc ut colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor est.

Vires. *Calfac.* 2. *hum.* 1. *atten. resol.* *astring. discutit.* cephalica est. *Vsus* precipuus est externus in capitis ac nervorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhois, fluxulentis, in affectibus articulorum, paralyti, contracturâ, luxationibus, contusionibus, &c.

N. Solvitur ut alia Resina in oleo tum quoque in ∇ rectificatissimo.

PRÆPAR.

Ol. still. Fit ut ex aliis Resinis, per Retortam ex arena. *Vide l. 2.*

N. Colligi possunt sigillatim oleum tenuius ac crassius. Sala in Hydrolog.

CCCLXXI. Gummi Arabicum.

Gummi simpliciter, Gummi Thebaicum, Gum. Babylon. Gum. Saracen. Gum. Acanthin ex arbuscula quadam manat, quam Dioscorides Acaciam vocat. Estque Gummi naturæ prorsus aqueæ.

Eligendum vitri modo pellucidum, syncerum, in vermiculorum speciem contractum, candidum vel ad flavedinem inclinans. Reprobandum sordidum, resinofum, adulteratum, Adulteratur enim admixtione

gummi cerafor. prunor. & sim. vel etiam resinarum quarundam, id quod cognoscitur solutione in ∇ , quâ syncerum liquidissimè ac limpidissimè solvitur, adulteratum non item.

Vires. *Calf. & hum.* 1. *inspissat.* poros cutis obstruit, acrimoniam medicamentorum obtundit, asperitati aspera arteria ac tussi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodissimè adhibetur.

PRÆPAR.

1. Pulvis.

N. *Vt bene pulveretur,* calsiant mortarium ac pila.

2. *Depuratum.* Solvitur in ∇ , colatur ac inspissatur.

CCCLXXII. Asa foetida.

Ἄσπης μνδίδος, Συγιάδος, (clim *κρυφαυδός,*) Laser Medicum, foetidum, Arab. Altit. vulgo Alla foetida. Germ. *Teuffelsdreck,* Succus est five Lachryma Laseris five Sylphii in Media, Lybia ac Syria crescentis, (non Laserpitii Dioscoridis cujus succus modernis incognitus est.) Et ex illius radice ac caulibus incisus colligitur.

Eligenda est sincera, alii odorem ferè æmulans, viscida: reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinae, furfuris, sagapeni.

Vires. *Calf.* 3. *incidit,* &c. *Vsus* internus precipuus, in suffocatione uteri peripneumonia ac vulneribus, alias raro adhibetur. Extrinsicus in tumido Lienis, *Vteri*

Vteri suffocationis, panaritio (cum allio
ovi alb. suscepro.)

Dosis à ℥B. ad ℥j.

N. 1. Solvitur super prunis coquendo
in ∇, aceto aut vino.

N. 2. si quis Epilepsia obnoxius sen-
serit suffitum ex Asa fetida ac cornu ca-
prino paroxysmo actutum corripitur.

PRÆPAR.

1. *Pilula de Asa fetida* ꝛ. Asa fœ-
tid q. v. humecta, vel solve cum X
ac redige in massam.

2. *Pilula fetida*. Vide Disp.

B.

CCCLXXIII. *Balsamum
verum.*

Balsamum Syriacum, Ægyptia-
cum, Balsamelzum, Opobalsamum,
Bals. de Mecha; est liquor Balsameus,
flavus instar Terebinthinæ, odo-
ris fragrantissimi, saporis subamari &
acris, sudans ex balsami tum frutici-
bus, quoad corticem vulneratis, tum
ex ramusculis amputatis.

N. 1. Si guttula aqua tepida immitra-
tur, per totam superficiem sese extendit
ac rursum aqua refrigerata sese contra-
hit, lacti instillatum id ipsum coagulat, in
vestem laneam effusum non linquit ma-
culam, secus ac alia.

N. 2. Tanta estimationis est, ut Prin-
ceps Arabia Felicis, cui etiam Mecha
paret, singulis annis inter alia munera
tres quatuorve ejus libras Turcarum im-
peratorii honorarii loco transmittat. Cayri
istidem profecto unam. Quin & Duci-

bus peregrinis idem ceu maximum hono-
rarium presentat.

Vires. Inter olea quevis & balsama
omnium est laudatissimum, præstantissi-
mum, ac toto orbe maximè celebratum,
utpote quod vires habeat abigendis mor-
bis tam internis quam externis. nulli me-
dicamento secundas. Confert febricitanti-
bus, asthmaticis, jecoris obstructiones sol-
vit, menses movet, stomachi dolores se-
dat, phthisicos juvat, appetitum excitat.
Vide prolixius Balsamum de Tolu, &
Clusium in Monard. ut & Perrum Bel-
lionium in Observationibus suis. Alpinum
de plantis Ægypti, ut & in Dialogo de
Balsamo peculiariter conscripto.

CCCLXXIV. *Balsamum de
Tolu, seu Tolutanum.*

Balsamum de Tolu est liquor Bal-
sameus, coloris rubei ad aureum ten-
dentis, mediæ inter liquidum & den-
sum consistentiæ, valde glutinosus,
& ubicunque reponatur firmiter in-
hærens, saporis dulcis & grati, non
nauseabundi (secus ac reliqua balsa-
ma) odoris excellentissimi Limonio-
rumque fragrantiam, vel Iasmini
quodammodo referentis, præsertim
si paucillum in volâ manus fuerit
fricatum.

Advehitur ex Continents qua-
dam Provinciâ, inter Cathaginem
& nomen Dei sitâ, Tolu ab Indis ap-
pellatâ: ubi colligitur ex arboribus
Pino pumile similibus, iisque tam
domesticis, tum sylvestribus quæ vul-

nerato cortice præstantissimum hunc liquorem fundunt.

Vires. Antecellere videtur facultatibus ei, quod è nova Hispania adducitur (Peruviani nomine) efficacique est ad omnia, ad qua Balsamum illud Egyptianum. Calfac. & sic. atten. resolvit, vulnerarium est, pectus expurgat, &c. *Vsus præcip. in asthmate, phthisi, in ventriculi cruditate & dolore. Extrinsecus doloribus à causa frigida quibuscunque, & inprimis capitis, arthriticis & nephritico: in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralyfi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydrope (illitum cum Unguent. aperitivo,) in Lienis imbecillitate, in tumoribus quibuscunque, ac œdematibus, in contractura: parotides insuper seu scrophulus cacas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus consolidandis, defendendis, præsertim si ossa quo-*

que sint contracta, (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articularum, sectionibus nervorum, puncturis, contusionibus, &c.

Dosis gr. ij. iij. &c. Nicol. Mon. N. Balsamum hoc illud esse arbitror, quod nostratibus Balsamum de Honduras dicitur.

CCCLXXV. Balsamum. Indicum.

Balsamum Indicum novum, *Matthiol.* Balsami genus novum, *Fragos.* Bals. Peruvianum, *Germ. Indianisch Balsam.* Est liquor fragrans arboris cujusdam Indicæ, Balsami dictæ (Indis xylo) coloris ex tum albo tum nigro rubentis, odoris suavissimi, saporis acriusculi & aliquantulum amari. Affertur ex America seu nova Hispania Indiæ Occidentalis. *Monard.*

Limpidum subalbidum: Ex cortice arboris fauciato stillans: opobalsamum vocant, nostratibus officinis dicitur Balsam. Indicum vetum. *Germ. Der weisse Indianische Balsam.*
Est } Crassius. Ex segmentis trunci ramisque cum ∇ coctis supernatans: dicunt Xylobalsamum: nostratibus appellatur Balsamum Indicum, seu Balsamum Indicum vulgare, nigrum.

Prius præstat limpidius; posterius *structis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obstructo, utero squalido, atque inde ad concipiendum inepto, suffocatione ex utero, &c. Extrinsecus lenis dolores ex humoribus frigidis ortos, discutit humores aqueos, roborat caput ac nervosas partes, contractionesque sanat, ventriculi flatûs discutit, cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolo-*

Vires. Calf. & sic. 2. discut. emol. substring. Vsus præcip. in asthmate, phthisi, nephritico dolore, mensibus ob-

rem mitigat, urinam remorata[m] promovet, arthriticis doloribus summè confert: in Chirurgia, proficuum est vulneribus recentibus (tum consolidando, tum noxia discutendo:) inveteratisque, necnon & nervorum: prodest contusionibus: febricitantibus confert. spinam ante paroxysmum inungendo, atque cum Vino guttulas aliquot exhibendo, idque iteratis vicibus.

Dosis gr. 4. 5. 6.

N. Tanta censetur efficacia, ut sint qui Opobalsamo seu Balsamo Syriaco substituere non vereantur. Nicol. Monard.

PRÆPARAT.

Spiritus ac ol. still. Fit per arenam ex Retorta I. Δ. Sic extillat post rotidam ∇ oleum clarum instar sacchari candi coagulabile (Spiritus.) 2. post flavescere incipit igne fortiori, (oleum:) 3. in retorta manet materia instar colophonie.

CCCLXXVI. Bdellium.

Βδέλλιον, Bolchon, Malathram, Maldacon seu Madelcon, Lachryma est arboris cuiusdam spinosæ nascentis in Arabia, India, Media. Videatur Matth. Cord. hist. Casalp. Frag.

Probat[ur] gustu amarum, translucentum cum frangitur, pingue cum fricatur, odoratum, subamarum, facile mollescens, sincerum (Parthicum nominant.) Reprobatur sordidum, nigrum, in offas convolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

N. Sunt qui Anime legitimum Bdellium esse puent.

Vires. Calf. & succ. (N. aliis calfac. 3. succ. 2. aliis calf. 2. hum. 1.) digerit, discutit, sudorem movet. Usus præcip. intern. in tussi ac pulmonum apostemate, calculo atterendo, urina cienda, mensibus immodicè fluentibus, ut & in fluore uterino sistendo, sætu expellendo. Extrinsecus discutit hernias, mollit durities ac nervorum nodos, adeoque creberrimi usus est in Emplastris sticticis.

N. Conusum solvitur affuso vino, aut aqua calida.

PRÆPAR.

Pilula de Bdellio. Ex Bdellio & Myrobalanis.

N. Sistunt fluxum hæmorrhoidum ac mensium.

CCCLXXVII. Benzoin.

Benivi, Garz. Benivinum, Belzoinum, Benzoinum, Matth. vulgè Asa dulcis, Cord. hist. Germ. wvotriebend. Asand. Resina est cittinescens vel flava, ceu variis ex frustulis diversorum coloru[m] in massam redacta, bene odorata, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex arboribus certis, magnitudinis proceræ, quoad corticem sauciatis.

Amygdaloides, quod maculas candidas refert instar amygdalar. delibratar. colligitur in Sion & Samatia.

N. Hanc Myrrham Troglodyticam Dioscoridis, Amatus censet.

Nigrum odorem suavissimum spirans.

rans, Exudat ex novellis arboribus, Dicitur Benivi de Bonias, q. de floribus.

Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. Commiscri solent, ut unâ commodius vendatur.

Optimum censetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris amulum, suavissimè spirans, nec heterogeneis inquinatum.

Vires. Calf. & sicc. 2. incid. atten. pulmonicum est. V. sus precip. intrinsecus in affectibus pulmonum, catarrhosis, tussi, asthma. Extrinsecus in cerebro per sternutationem expurgando, in odontalgia, (masticando) in tuberculis ac rubore faciei abstergendo: ob suavem insuper halitum creberrimè suffumigiis commiscetur.

N. 1. Si suffitus ex solo Benzoino paratur, tussis excitatur.

N. 2. Solvitur in oleaginosiss ac spiritu vini rectificatissimo, ut & in ovi albumine aëri humido ad liquefendum exposito.

PRÆPAR.

1. Magisterium. ℞. Benzoin. solve in ∇ rectificatissimo. (NB. nisi ∇ fuerit omnis phlegmatis expers, nihil effeceris) solutioni affunde ∇ , & precipitabitur lactescens Benzoin: lava ∇ rosar. ac exicca.

N. 1. Vnius horæ spatio solutio hæc absolvi potest, calore MB (saltem adhibito).

N. 2. Poteris itidem ∇ abstrahere sine affusione ∇ .

N. 3. Magisterium hoc non est nisi de-

puratum Benzoin.

N. 4. Solutio quam Tincturam nonnulli vocant, manus abstergit candidasque reddit.

2. Flores. ℞. Benzoin trit. q. v. inde ollæ vitæatæ, desuper ponendo pyramidum ex charta duplici formatam, admovè que paulatim ignem lenem carbonum vel cinetum: sic sublimabuntur flores chartæque adhærescent, quos sæpius exime, ne rursus decidant.

Dosis à gr. iij. ad ʒss .

N. Sunt qui flores in ∇ rectificatiss. solvunt, solutionemque pro Tinctura venditant.

3. Liquor. Fit in albumine ovi cocti, ut supra. Obstergit maculas, stigmatæque è lue venereâ contracta.

4. Oleum. ℞. Benzoin pulv. ʒij . spir. Vini ʒiij . (vel iiij . digere ʒ (4. 5. 6.) dein adde sabulum purum vel scoriatum ʒiij . destilla per Retortam ex arena vel cinere, igne gradativo: hinc separa oleum à Spiritu. *Panth. hygiast Deodat.*

N. Spir. Vini leniter abstracto, ascendet materia gummea, candida, solida, quam vocant *Mamam Benzoin*. Hæc albificat cuprum.

Alij.

℞. Benzoi pulv. ʒij . affundunt ʒ ros. in olla benè clausa, committuntque igni ut fluant (odore id cognoscas) Hinc affundunt novum ʒ flueretque sinunt continuò agitando; tandem inspissari paulatim permittunt, immiscendo pro libitu flores Rorimar.

mar. Lavend. Ros. Spic. Ind. ut & fant. citr. in sine superfundunt ∇ rectific. ac destillant ex arena vel cinere. *Med. destill.*

Alius modus optimus.

\mathcal{R} . Benzoin pulv. q. v. misce cum fabulo, ac imple Retortam ad medietatem : destilla gradatim ex arena, & nancisceris liquorem ac oleum crasum instar butyri. \mathcal{R} . huius (à liquore separati) p. j. ∇ pluv. p. xij. destilla in cinere per \mathbb{X} , & extillabit oleum clarum & flavum, ad fundum subinde secedens. Postquam pars media ∇ extillarit, extingatur Δ , effundaturque materia in cucurbita relicta, in leberem æneum, calfiatque optimè super Δ , affuso subinde ∇ æ calidæ quadruplo : hinc filtratur per pannum, reponaturque filtratura ad crystallifandum. Crystallos collectas exicca lento Δ calore.

N. 1. *Oleum illud rectificari poterit semel ac iterum ex \mathbb{X} cum ∇ \mathbb{M} sato, & evadet odore saporeque gratius.*

N. 2. *ibj. Benz. præbet ol. (\mathbb{Z} ib.) crystall. seu florum (\mathbb{Z} 1.)*

Modum hunc cum aliis non paucis acceptum refero viro solertissimo, Iohan. Casp. Sparre, Pharmacopœo huius Reip. Seniori, Affini meo, colendo.

N. *Sunt qui Benivinum solvunt in ol. nucl. cerasor. expr. solutionique admiscent ambram, muscum & Zibettam, & exprimunt ad perfumandas, ut aiunt, chirosthecas.*

C.

CCCLXXVIII. *Camphora.*

Kâphura, Camphora sive Caphura, *Matb. Cast. Arab.* Capur & Cafur. Lachryma est resinosa proceræ cuiusdam ac peregrinæ arboris, (non bituminis genus.) Germ. *Kampffer.*

Differentia dua. 1. Caphura de Burneo, (Insulæ Oriental.) quæ rarò adfertur, & omnium nobilissima. 2. Ex Sina in Europam adfertur, in panes orbiculares coacta, *Gart. Acof. Fragof.* (cui hæc Chinæ dicitur Chinchis, à China unde advehi solet.) Sic alia rudis est ignem non experta : alia elaborata, quæ solis aut ignis calore cocta atque purgata, album colorem contraxit, *Matb.*

Seligenda est alba, pellucida instar Crystalli, sincera (non maculata) odora, digitis friabilis, quæ accensa vix extinguiibilis.

Distinguitur à supposititiâ, quòd hæc calido pani triticeo (uti ex clibano extrahitur) dissecto imposita torreatur ; vera autem liquefcatur.

N. *In tritura, mortarium ac pistillum oleo aliquo e. g. amygdal. &c. est inungendum.*

Vires. Resistit putredini ac venenis, unde frequens eius usus in peste malignisque morbis, febribus, &c. Veneris quoque stimulum arcere, conceptumque impedire creditum est ; verum si experientia ac observatio. Scaligeriana fidem meretur citra veritatem, (nisi usu continuato id experiri quis velit.) suffocationi uterina.

A. a. a. a.

subvenit (scil. ∇ meliss. in quâ Camphora extincta fuerit propinata.) *V*sus externus crebrior est, isque potissimum in Epithematis, s. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus ut commisceatur, solvi solet in ∇ vel conteri cum nucleis s. semine aliquo oleaginoso, e. g. pincis, sem. citrull. & sim.

De qualitatibus primis diversitas haud levis. Majores ad gradum usque 3. frigidam statuunt. Recentiores è contra calidam: utrique non sine ratione. His inservit 1. inflammabilitas, utpote qua aëreis non aqueis ac terrestribus propria. 2. Odor aromaticus ac sapor acris. 3. facilis evanescentia, quâ vel sponte aërem ceu chaos suum repetit. Illis vis venerem ac libidinem compefcendi, inflammationesque extinguendi. Verùm triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, posito quòd venerem arceat, non tamen propterea necessario frigiditatem concludi posse, argumento sunt Ruta, Vitex, & sim. Nec firmior ratio posterior, utpote ab operatione qua per accidens fit, desumpta. Quippe inflammatio aut mitigatio eo in casu non à qualitate frigida introducitur, sed à subtili penetrativa, exhalationibus calidis exitum referante, atque per sudorem insensilemque transpirationem discutiente.

P R A E P A R.

1. Oleum Camphora. ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillaceæ, vel boli armen. M. ij. (alij ℞. Camph. part. j. Argill. p. iij.) Misce diligenter, & ex Massa

mixta forma globulos, quos in sole vel umbra exiccatos, destilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea, (in excipulum, quod contineat, si libet, aliquid aquæ pluv. destillatæ.) Sic prodit primum quiddam album, mox aqua perspicua, tandem igne fortiori, oleum fragrantissimum. Ol. hoc cum ∇ bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. Eodem modo destillari potest cum terra communi.

N. 2. Album illud sublimatum liquefcet in Alembico, & destuet in Excipulum.

N. 3. Non opus est formare globulos, sufficit enim materias solum miscuisse.

Vites. Vires ex superiorib. collige. Optimum insuper remedium est in gangrenis. Hoc oleum affusum super Talcum subtiliss. pulverisat. (melius calcinatum) biananâ in \mathbb{M} maceratione albescit, virginibusque ad nitorem faciei egregiè inservit. Senn. in Instit. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. Ol. Camph. Paulò aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Pulverisata misce, & destilla ex Retorta vitrea loricata, l. Δ . arenae, & prodibit Camphora instar butyri. Huius ℞. part. 1. \mathbb{M} optimè calcinati p. ij. ∇ ad eminent. digit. 3. Dest per \mathbb{M} , donec Camphora incipiat ascendere: quo dato ligno, subtrahe Δ m, & effunde ∇ qui extillavit, in vittam angusti officij, affundèque ∇ fontanæ quantitatem, sic lactescet ∇ , ut umque Camphoræ supernatabit, quod separa. Materix in Cucurbita relictæ

relicta affunde denuò ∇ , & destilla, separaque ut antea, idque toties reiterando, donec nihil Camphoræ ulterius ascendere conspiciatur, sic habes oleum Camphoræ, quantitate quidem paucum ($\frac{1}{3}$.) viribus verò efficacissimum.

N. ∇ rectificari poterit ad usus alios. Ex communicatione Ioh. Casp. Spar. Pharmac. hujus Reip. primarii.

Aliter.

Solve Camphoram in sp. Θ -i Antepileptico Hartmanni, (vel etiam in ∇ .) & Camphora elevabitur in formâ $\circ\circ$ ad superficiem. Hoc seorsim collige, atque cum terra sigillata, & pauco \dagger forma globulos. Destilla per Θ m, & prodibit \circ seu $\circ\circ$ valde fugax. *Hartm. in pract.*

Aliter.

\mathcal{R} . Camphor. el. \mathcal{Z} ij. Θ \mathcal{Z} ij. Sal. \mathcal{F} , \mathcal{Z} ij. terantur subtiliss. cum lacte in formam pultis. Hanc macera in \mathcal{S} \mathcal{Z} dein affunde vini Malvat, \mathcal{Z} ij. destilla per \mathcal{X} humilem recipienti firmiter annexum, idque l. Δ , prodibit aquosa & oleosa substantia, quam utramque rectificare poteris.

2. *Liquor.*

\mathcal{R} . Camphoræ q. v. inde vrnali, ac impone desuper aliud urinale inversum, juncturis bene clausis, sublima ex cinere, toties urinaria illa invertendo, donec Camphora in $\circ\circ$ abeat, *Kesler. 4. c. 66.*

N. Sunt qui in ∇ camphoram dissolutam pro oleo vendunt, cujus equidem usum internum nemini suadeo. Extrinsecus autem adhiberi solet in dolore dentium. Hoc $\circ\circ$ tempore rursus in camphoram coalescet. *Med. destill.*

Nonnulli in peste hoc deprædicant.

\mathcal{R} . Camph. el. \mathcal{Z} ij. Sal. absint. \mathcal{Z} ij. Ol. amygdal. \mathcal{Z} ij. M. diligenter, & macera per diem unum ac alterum, vate cl. Hinc destilla per Θ m, iterum Sal. absinth. \mathcal{Z} ij. admisce, $\circ\circ$ rursus affunde per \mathcal{S} \mathcal{Z} digere, atque hinc denuò per Θ m destilla.

Dosis gut. iiij. v. vj.

Alii.

\mathcal{R} . Camph. p. i. Spir. Terebinth. p. ij. \mathcal{S} antque bis cohobando.

3. *Essentia Camphora alexiteria.*

\mathcal{R} . Camphoræ q. f. solve, cum $\circ\circ$ amygd. dulc. scil. digerendo; colaturam cum ∇ aliquamdiu circulatam destilla denuò, ut abstrahatur ∇ ; residuo adde tincturam croci, ad aureum colorem usque inducendum.

Vires. Mirabilis est ad præcavendam & curandam pestem: item in suffocatione Marricis & Febris.

Dosis gut. i. ac altera. Tentzel.

N. 1. Spiritus ille abstractus haud minoricum successu in usum accersiri poterit.

N. 2. *Quercetanus elicit ex camphora essentiam cum ∇ vite tartarizata. Pharm. Rest. c. 26.*

Aaaaa 2

CCCLXXIX. *Cancamum.*

Κάγκαμον, Dioscoridi est Arabice arboris lacryma, Myrrhæ quodammodo similis, virosi gustus: ad suffimenta usurpant.

Quoad viros, eidem spleneticæ, emmenagoga, & opthalmica habetur.

N. De hoc Dioscoridis Cancamo diverse hoc tempore Opiniones. Laccam dicunt alii, alii Resinam Anima faciunt, alii Benevinum, nonnulli prorsus incognitum putant. Videatur Matth. Garz. Clusius in Garz. Amatus in D. & simil.

CCCLXXX. *Caranna.*

Caragna, Carana est Resina duriuscula, tenax, sine multa agglutinatione, Tacamahacæ similis, nisi quod sit paulò odoratior, splendidior, liquidior & densior. Affertur ex Carthagine, Indiæ Occidentalis seu novæ Hispaniæ Provincia, ubi ex vulneratâ arbore elicitor, atque illinc foliis latis ac nervosis, instar arundinaceorum foliorum involuta, ad nos pervenit.

Vires. Calfac. & succ. 3. viribusque pollet iisdem, quibus Tacamahaca, quâ tamen operando citior & efficacior est, præcipue in tumoribus omnisque generis doloribus, maxime juncturarum, tumores inveteratos dissolvit, defluxiones frigidæ aut mixtæ sistit, nervorû ac cerebri dolores sedat, vulnera recentia præsertim nervorum & juncturarum sola sanat, defluxiones in oculos & alias par-

tes reprimis, (pond aures vel temporibus imposita,) Monard.

Solvitur in Oleo.

Preparatur inde Emplastr. antipodagricum insigne.

℞. Carannæ ʒj. cetræ flav. ʒβ. cum Ol. verbasic. F. Emplastr.

CCCLXXXI. *Colophonia.*

Colophonia Officinarum, C. B. Pix græca. Matth. Cord. est substantia naturæ oleaginosa, flavescens, arida ac friabilis, residua ex resinis abietina strobilinaque coctione dum purgabantur, inspissatis, ac frigore induratis.

Eligenda est pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accensa amulatur.

N. 1. Dicitur Colophonia, quod ex Colophone olim advehebatur.

N. 2. Friabili illi flavæque substantia in Resinarum singularum destillatione residua, Colophonia nomen imponunt. Alii Resinam friatam appellant.

Vires. Siquidem Colophonia portio est Resinarum, & Resinarum vires retinet, sed minus penetrabiles, calfacit itaque & siccatur, mollior, glutinat, ususque ejus, quia pinguibus solvitur, commodissimus est in Emplastris.

CCCLXXXII. *Resina.**Copal.*

Pancopal. Copal. Resina est duriuscula, admodum candida, vel ex albo flavescens, pellucida, bene odorata, in massam redacta. Asportatur

ex India Occidentali, sive nova Hispania, ubi ex vulnerata arbore guttatum stillat. *Monard. Clus. in Mon. Fragos. Casalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit, resolvit. Usus præcipue in affectibus cephalicis.*

PRÆPAR.

Oleum tenuius & crassius. Eodem modo elici potest utrumque, quo ex Resina Animæ.

N. Caput ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem afferri, olei de Copal yra appellatione, quod an ex Resina descripta sit, in dubio relinquit Clusius in Monard. Commendari id ait ad vulnera recentia curanda, nostratibus ignotum est.

CCCLXXXIII. Elemi.

Gummi Elemi, Elemnii, Helenii, Resina est, sive lachryma pellucida albicans, cum flavis particulis intermixta, in massam redacta, suavem accensa halans suffitum. Asportatur ex Æthiopia, ubi stillat ex arbore quam oleam nonnulli volunt (quod negat Matth.) alii Cedrum.

N. Dioscoridi flavum est ac scammonio utrunque simile, mordaxque: nostrate non item, quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico simile, colore nigricans.

Vires. *Carf. temperatè, emollit, digerit, resolvit, maturat, dolorem sedat, capitis ac nervorum affectibus, eorundemque vulneribus, ac imprimis calvaria*

vulnerata specificè confert, contusionibus articulorum prodest, menses ac urinam ciet.

Solvitur in oleo aginoso, ut reliqua resina.

PRÆPAR.

1. Oleum stillat. Elemi. Fit ex Retorta per A vel vesicam, ut ol. Animæ. *Vide supra.*

Vires. *Specificum præ aliis (ut & ipsa Resina) censetur in affectibus neuroticis, paralyti, contractura.*

F.

CCCLXXXIV. Fuligo.

Fuligo est pars rerum combustibilium levior, à partibus crassioribus sub specie fumi elevata, inque substantiam crassam nigricantem, vi frigoris compacta. German. *Roff.*

Delectus. Fuligo eligatur splendens instar succini nigri, quæque fumarum parietibus proximè adhæreat (quod fornaci propior eò melior) imò nec abs re foret, delectum quoque institueret, ratione materiæ combustæ, quæ quantò Medicæ intentioni convenientior, tantò quòque fuligo præstantior censenda est.

Vires. *Actis est, extergit, varique usus per se, nec adhiberi eam memini, nisi quòd intelligam, in suffocatione matricis à mulierculis plebeis cum successu esse propinatam. Quin & cum aliis mixta carpis imponitur ad arcendam febrim.*

PRÆPAR.

1. Spiritus, 2. Oleum, & 3. Sal.
re. Fulig. el. q. v. imple ad collum usque Retortam vitream lutatam, &

Aaaaa 3

destilla, ignis aperti gradibus successivè adhibitis, in Receptacul. capacis. ut prodeant cum phlegmate spiritus albicantes, ac oleum flavum, ultimòque rubeum. Spiritum cum oleo aliquandiu digere, postea affunde medietatem Ψ , & destilla sæpius: prodit cum Ψ Spir. fuliginis & simul ol. rectificatis. Caput mortuum incinera, & extrahe sal more solito cum \dagger .

Vires. Spiritus ac Oleum confortativa sicut insignia, mirabiliter agonisantes exhibita refocillant.

Dosis Spiritus gr. vj. ad \mathcal{B} .

Olei gr. ij. iij. in Vino, vel alio vehiculo convenienti.

Vires Salis. Præstantissimum curativum est in cancro exulcerato, si in cella solum cancrofis ulceribus semel ac iterum inungatur, venenositas instar vaporis volubiliter extrahitur. Tandem oleum (crassius) leni aspergine sapius illitum, crustam instar cuticulae suprainducit, qua sponte, spatio 5. vel 6. dierum decidens, ulcus consolidatum esse indicat. Hartm. in Pract.

G.

CCCLXXXV. Galbanum.

$\Gamma\alpha\lambda\beta\alpha\nu\sigma$, $\chi\alpha\lambda\beta\alpha\nu\sigma$, Galbanum, (Matth. Cord. hist. Cas.) est gummi seu succus ferulæ Syriacæ, (quam Metopium vocant, quo nomine alii gummi idem venit,) intensè flavum vel albidum, inflammabile, odore Opopanacem referens, colore Tacamahacam.

Optimum censetur cartilagineum (alii granularum volunt, sed rarissimè ob mollescentem naturam in granis invenitur) flavum, syncerum, pingue, non lignosum, quod in se retineat nonnihil ex suis seminibus & ipsis ferulæ sarmentis, gravis & ingrati odoris, nec nimis humidum, nec nimis aridum, cum accenditur flammam nutriens.

Vires. Calfac. sicc. 2. completè, emolli, resolvit, extrahit.

Vsus præcipuè intrinsecus in mensibus ac partu pellendis, in tussi inveterata ac Asthmate: Adversatur toxicis.

Extrinsicus prodest in partu ac mensibus, suffocatione uteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus.

PREPAR.

1. Galbanum depuratum: solve in liquore, exprime ac inspissa.

N. 1. Solvitur, ut alia gummata ferulacea, in quolibet liquore aqueo, \dagger succo, vino.

N. 2. Galenus suspendit in limbo super Ψ , atque purum extillare facit.

N. 3. Dioscorides dimittit in ∇ m ferventem, impuritatesque supernatantes rejicit.

2. Oleum stillat. fit. l. a per Θ m ex Ψ , addito sabulo, vel silicibus contritis.

N. Sunt qui Galbanum cum \dagger in formam mellis miscent, atque destillant. At exit primò liquor, dein Oleum, adeòque opus protrahitur citra necessitatem.

Vires. Maximarum est virium in passio

passione hysterica, intrinsecus exhibitum vel extrinsecus umbilico illitum. Maturat bubones, & anthracas.

3. Galbanetum, i. e. Balsamum Galbanetum, seu spiritus Terebinth. Galbanetus.

℞. Galban. trit. lb. β. Spirit. Terebinth. lb. i. Digere ℞ aliquot, dein destilla ex cucurbita humili, vel D.

Vires. Summarum virium censetur in contractura ex colica, extrinsecus illitum.

N. Est & aliud Galbanetum Theophrasti dictum.

℞. Galb. lb. β. Gum. Hederæ ℥iij. trita seorsim, misce ac destilla per ℞ in .i., ℞ato adde Terebinth. lb. i. Ol. laur. ac spic. an. ℥j. destilla denud.

Vires. Cephalicum est ac neuroticum insigne, contracturas ac morbos similes curans. Med. destill. part. i.

4. Cerotum de Galbano, s. Ceratum Matricale, vide August.

Gummi Hedera.

Vide Hedera, class. i.

H.

CCCLXXXVI. Hypocistis.

Hypocistis, germen seu plantula est, e radice cisti fruticosi dum florescit, seu viscum ex quercu, profiliens: Dicitur & Limodorum, aliis Roberthron. Ex hac itaque plantula, cum floribus succulenta sit, exprimitur succus, qui in Sole exiccatus Glycyrrhizæ succo non absimilis eva-

dit, atque ad nos, sed raro, asportatur. Diciturque Hypocistis, vel succus Hypocistidis. Videatur Matth. Dod. Cord. in D. Len. Cast. Clus hist. Lob. Tab. Ger.

Vires. Refrig. (3.) secat, potentissime astringit, condensat. Vsus præcip. in quibuscumque fluxionibus sistendis, Diarrh. Lienter. Dysent. profluvio uteri, vomitu, &c. Vti & in excretionem sanguinis ex lapsu casuque oriâ. Extrinsecus roborat viscera humidiora, ventriculum, epas, &c.

N. Quia rara est, eius loco succus Acacia recipi potest, quippe qui analogas vires habeat quamvis imbecilliores.

PRÆPAR.

Hypoc. depurata.

℞. Solve in ∇, aut succo appropriato, cola & inspissa.

L.

CCCLXXXVII. Lacca.

De Lacca diversæ Opiniones. 1. Fit Lacca cuiusdam mentio apud Arabes, quam Cancamum Dioscoridis esse volunt, inodorum, planè nobis incognitum. 2. Lacca est vulgaris, seu officinarum: quam Garzias ab Horto fieri scribit ex succo arboris cuiusdam proceræ, familiaris in Pegu, Bengala seu Balagvate & Martaba, Malavar, Provinciis scil. Indiæ Or. Nimirum à formicis alatis succum exugit, inque Laccam, (non secus ac mel ab apibus) redigi, ramisque arborum induci, unde postmodum cum

cum ramis ad nos transportatur. Alij sponte exudare volunt, atque circa ramos conerescere. Est autem resina sicca, Myrrha rubra similis, mastica salivam rubro colore tingens, accensa vel tusa, suaveolens. Dicitur Lacca Sumetri, à loco natali scil. Insula Sumetra; sicut ea quæ in glebis sine sutculis affertur, Lacca Comberti vocatur.

N. Est & genus lacca factitia terrestris, pictoribus familiare, quibus ad conficiendos inde colores inservit. Laccam vocant globulatam seu rotulatam, quippe globorum plerumque datur formulis, coloris minij, &c. Duplicis id generis est, alterumque vulgarem Laccam infecto-riam appellant: alterum Florentinam, qua carior & coloris saturatius rubri.

Vires. Calfac. (aliis temperatè, aliis 2.) atten. aperit, sanguinem purificat, sudorem ciet, diuretica est. Vfus præcip. in obstruct. Lienis, Vesicae fellis, Epatis ac pulmonum; & hinc in hydrope, Ictero, Asthmate, apostemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis atque pestilent. contagio, in ciendis mensibus, &c.

PRÆPAR.

1. Lacca lota seu preparata. Tota lacca lavetur in Decocto Aristoloch. & Schœnanthos, quoad clarescat: hinc collige quod resederit.
2. Trochisci de Lacca. V. D.

CCCLXXXVIII. Lada-
num.

Labdanum, Laudanum est liquor ex Cisti (Ledon appellati) foliis exudans, seu est massa non absimilis massæ pilularum, (in pilulas vel solâ manu formabilis) friabilis, colore opaca cinerea, inflammabilis, accensaque gratum vaporem halans, in suffitibus usitatissima.

Cibus illa familiaris est in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur *Ant. 809*, Ledum, *Matth. epist. Cast. Tab. Lada & Ladon, Cord. in D. & hist.* Laudanum, *Lon.* Cistus Ledon latifolium, *Lob.* Ledum latiore folio Italicum, *Cam.* Cistus Ledum Matthioli, *Ger.* Cistus ladanifera, *C. B. 1.*

De origine Ladani scribit Dioscorides, quod hirci, frondes Cisti depascantes, succum illum barbâ colligant, unde postea pectine decerpatur.

Laudatur odoratum, subviride, leve, facillè mollescens, pingue, resinofum, arenularum aliarumque sordium expers, quale in Cypro gignitur, quod plerumque ceu ex gyris coagmentatum, asportatur. Arabicum vilius habetur, afferturque in massa uniformi.

Vires. Calf. sic. emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, orificia venarum reserat, inspissat. Vfus præcip. in capite humido ac catarrhoso, in dysenteria, &c. Extrinsecus eius usus est in Emplastris emollientibus, anodynis, tussim sedantibus, in Alopecia (coque in vino & lava) in odontalgia, in cardialgia, dolorèque ventriculi. (cum modico Baell. faciunt pilulas dandas N. 1. & 2. horâ 1. ante pastum.)

stum. Crato.) in suffocatione uteri (introrsum addibitum) ysciatrices curat.

PRÆPAR.

1. Oleum stillat. Vide Medull. de stillat. lib. 1.

2. Pilula de Ladano. V. l. 2.

N. 1. Sala purificare docet, in ∇ id solvendo atque colaturam inspissando. Verum mehercle minus commode. Etsi enim coctione nonnihil in aqua solvatur, id tamen nonnisi portiuncula minima est; relinquitur pars major intacta, qua non minus quam illa comoda est.

N. 2. Etsi inflammabile ladanum sit, non tamen pinguibus solvi potest.

CCCLXXXIX. Liquidambra.

Liquidambar, Liquidambra, (q. liquida ambra, ob odoris suavitatem,) Resina est oleaginosa suavissimi ac fortissimi odoris, effluens ex arbore quadam procera ac venusta, Oocol sive Ocosolt Indis dicta. Estque partim sicciior, partim liquidior, Liquidior pars vel seorsim collecta, vel expressione, à sicciore separata, sigillatim venditur, dicta eodem nomine Liquidambar, seu oleum liquidambar, oleumve de Ambra. Videatur Menard. Casalp. Lugdunensis, Hist. Mexic.

N. 1. Effluxio hac incisione corticis promovetur.

N. 2. Arbor Oocol familiaris est in India Occidentali, seu nova Hispania unde paucos ante annos in Europam ferri cepit.

Vires. Calf. 2. (oleum 3.) hum. 1. re-

solvit, obstructions expedit, emollit, maturat. Usus præcip. in utero obstructo ac indurato, tumoribus duriis, &c. in suffitibus, & sim.

N. Adhibetur mechanicè in perfumandis (ut aiunt) coriis ac chivothecis.

PRÆPAR.

1. Oleum, (ut dictum) vel seorsim collectum, vel expressione à sicciore parte Resinæ separatum.

2. Coctione ex ramis elicatum. Coquunt enim Indi ramulos in ∇ , supernatantemque pinguedinem nomine olei colligunt. Et hoc esse oleum illud Officinarum nostratum, color arguit, rubro-purpureus, quippe nativa albicantiora esse solent.

N. Resina nostratibus in usu non est.

CCCXC. Lycium.

Λύκιον. Lycium Dioscoridi est succus extractus (coctione scil. & inspissatione) ex ramis ac caudice arboris ejusdem nominis. Hanc describit titulo Lycij, Matth. Tab. Ger. L. Alpini, Lugd. Pyxiacanthæ, Dod. Lon. Verum cum modernis incognitum sit, factum est ut diversæ inde subortæ sint opiniones. Lob. substituit suum ex Lycio Narbonensi extractum. Garz. suum Cate dictum: habet & suum proprium Rauwolfius in Itinerario. Officina suum Lycium communiter ex Periclymeni baccis gravissimo errore conficiunt: alij ex Ligustri fructu: alij ex prænis Sylvestribus. Præstaret tamen, monente id:

B b b b

etiam *C. B. in Maub.* succedaneum
ex Oxyacantha, aut Rhamno, aut
Rhois succo compilare.

M.

CCCXCI. *Mastiche.*

Mastiche est Gummi-Resina ex
albo citrina, pellucida, granulata, be-
ne odorata, ex lentisco arbore exu-
dans.

N. *De Lentisco.* Vide class. 1.

Delectus.

Optima cœsetur quæ in Insula
Chio provenit, odorata, candida, in-
star ceræ albæ, splendens, adulta, re-
torrida, friabilis, sincera, stridens.
Reprobatur nigra bituminis similis,
viridis, livida, impura. Adulteratur
Thure & Resinâ pini, sed odore fraus
statim deprehenditur.

N. *Quanto vetustior, tantò intensius
citrina est.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. subastr. emollit,
ventriculum roborat. V. sus. precip. in vomitu,
nausea ac fluxu alvi compescendo. Obtundit ac
corrigit purgantium acrimoniam reprimat
exhalationes ventriculi, quæ caput aliàs ferire
solent, (grana aliquot post pastum deglutita,) roborat
caput nervosumque genus expurioni sanguinis ac
tussi medetur, emendat oris halitum, pituitam è
cerebro elicit (mastificando.) extrinsecus V. sus. eius creberrimus est
in dentifriciis, emplastris ac cataplasmatibus stomachicis.*

N. *Coquitur ʒb. in ∇ lb. ij. vel iij. datùrque pro potu ordinario in Diar-
rhœa.*

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat. s. flavum.* 2. *Oleum
rubrum seu Balsamum.*

ʒ. Mastich. q. v. salis parum, (ʒ) silic. contusana, destilla per Om , primò extillat liquor albus cum oo . flavo, tandem Δ e fortiori, oo rubrum rectificat per Om parvam: flavum oo serva seorsim, rubrum deinde & Balsamum nigricantem itidem seorsim.

Aliter.

ʒ. Mastich. lb. ij. Boli pulv. M. ij. V q. s. impasta, digeréque O (14.) dein destilla per Om Δ e nudo, & prodibit oo leve, supernatans: tum quoque grave, & ad fundum secedens: utrumque rectificat cum bolo ac sale.

2. *Oleum per deliqu.*

Fit in albumine ovi, cocti, aëti humido exposito.

3. *Oleum Mastichinum.*

Fit coctione mastich. in Ol. Rosat. omphac. *Vide Disp.*

4. *Spiritus. Mastichis.*

Est liquor albus, (qui in O atione olei prodit,) rectificatus.

5. *V. Mastichatus.*

ʒ. Mastich. cl. lb. 1. V rectific. lb. s. digere O (14.) postea affunde V anat. & destilla in MB , primò prodit O dein V , quæ nullius usus, Om in MB rectificat & serva.

N. *Quod remansit Vari potest per
 Om , ut profundat oo .*

Vires. *Maximè prodest in ventricu-
li im-*

li imbecillitate ac cruditate, in colico dolore, &c.

6. Aqua Mastichina F. F.

℞. Mastich. lb. β. Caryophyl. ℥β. Macis ℥j. vini albi generosi. lb. iij. destilla per \mathbb{X} .

7. Pilula Mastichina. Vide Disp.

CCCXCII. Myrrha.

Σύμυρα, Dioscor. Bola Indis, Myrrha, Matthiol. Cord. in D. Garz. Frag. Caf. Lob. Est resina gummea (concretus gummi resinosis succus, cujusdam arboris exoticæ, quæ cortice vulnerato, Myrrham profundit, partim in substratas tegetes destillantem, partim circa caudicem concretescentem. Plurima affertur ex Arabia, tum etiam ex Regione Alexim, quæ Æthiopia est.

Delectus.

Laudatur friabilis, levis, undique concolor, minutis glebis, amara, acris, odorata, & quæ contracta, venas unguium modo candidas & leves ostendit. Omnibus autem antefertur, quæ à loco unde convehitur, Troglodytica nuncupatur, colore pallefcens, seu subviridis splendens ac mordax. Inutilis est ponderosa & coloris picei. s. nigra, (hæc myrrha anijminea Amati.)

N. *Stacton* nihil aliud esse quam myrrham liquidam, testatur Dioscorides. Ejus autem colligenda diversos deprehendimus modos. 1. Sponte ex arbore non vulnerata exudat. 2. Exprimitur ex

myrrha, ut oleum Liquidambar ex Resina ejusdem nominis.

Vires. Myrrha calf. & sicc. 2. (ali. 3.) aperit, subastr. atten. Mutuat, discutit, putredini resistit. Vsu præcip. in uteri obstructione, fætu expellendo, in pulmonum & intestinorum mucilagine, ac inde natâ raucedine, & tussi & angina, pleuritide, colica, lumbricis: compefcis diarrhæam ac dysenteriam, febrium rigorem, præcipuè quartanæ arcet. Extrinsicus prodest in igne sacro, gangrana, tum moribus, vulneribus inveteratis ac recentibus, in primis capitis, unde in Emplastris sticticis, ut vocant, usus ejus creberrimus esse solet. M. Nicata ac subinde deglutita halitus foetorem emendat, coramque curat, &c.

Dosis à ℥β. ad ℥ij.

PREPAR.

I. Myrrha Depurata.

Depuratur more solito: Myrrhæ subtilis. tritæ affunde expressum succum, decoctum vel infusum (intentioni tuæ appropriatum, vel vinum ad eminent. digit. 2. digere in \mathbb{N} B, ut solvatur, dein calidè exprime, & inspissa lentè. Vide Querc. Pharm. Rest. c. 15.

2. Myrrhe Extracta.

Extrahitur cum \mathbb{V} rectificatis, s. a. abstrahitur \mathbb{V} , inspissaturque extractum ulterius in vitro, vel vitreato vase ad consistentiam olei.

3. Oleum Myrrhe.

Destilla per \mathbb{O} m ex \mathbb{X} .

N. 1. Sunt qui myrrham cum ferrâ

Bbbbb 2.

tura abietina macerant, ac postmodum per vesicam oleum eliciunt. Verum id ali-
quâ ex parte abietinum est.

N. 2. Alii liquori myrrha ∇ affun-
dunt, digerunt, ac per XX S ant. Med.
destill.

N. 3. Alii digerunt myrrham pulve-
risat. cum I atque hinc S ant.

4. Liquor Myrrha.

Impone myrrham pulverif. albu-
mini ovi cocti adhuc calido, ac repo-
ne in cellam ad liquefcendum, vel
mixtam cum eodem albumine repo-
ne supra tabulam vitream, ut lique-
fcatur, & destillet in vitrum supposi-
tum.

Vires. Abstergit maculas cutis, sti-
gmataque ex tunc venereâ contracta.

O.

CCCXCIII. Omphacium.

Agresta, Germ. Agrest, Gall. du
Verjus. Est succus ex uvis immaturis
expressus colatus, inque doliis repofi-
tus, & vase clauso asservatus.

N. 1. Præstat uvas adhibere diei ali-
quot (4. 5.) Soli expositas.

N. 2. Tempore Dioscoridis inspissaba-
tur calore Solis ad consistentiam Kob.

N. 3. Oleum acidulum ex olivis im-
maturis expressum, ob saporis affinita-
tem itidem Oleum Omphacinum appel-
latur. Siles, de quo vide supra Olea,
class 1.

Vires. Insevit tam Esculensis, quam
Medicamentis. Refrig. 2. sicc. 1. sub-
stantia est crassioris, saporis acido-acetvi.

Vsus præcipui ad hypochondria ardentia,
stomachi ardorem, (orificio impositum)
imò calidis morbis omnibus feliciore ju-
vamento est quàm acetum, quod præter
refrigerandi vim, etiam caliditate acri
poller, secus ac omphacium.

PRÆPAR.

Syrupus de Agresta, vide Disp.

CCCXCIV. Opium.

Sunt, qui Opii ac Meconii nomi-
na confundentes, pro uno eodemque
utrumque habent, sed malè.

Opium enim lachyma est, quæ stil-
lavit ex capitibus papaveris dum ma-
turefcant, leviter incis.

Meconium è contra succus est ex
iisdem expressus. Videatur Matthiol.
Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hist.

Opium est:	triplex <	1. Album, affertur (ex Cairo, fortè est Thebaicum.
		2. Nigrum & durum, ex Aden.
		3. Flavescens magis & mol- lius, ex Cambaja & De- can.

Colligitur Plinio & Avicennæ ex
pap. nigro; at Turcæ ex albo (docen-
te Bellonio, l. 3. obs. c. 15.) leviter in-
ciso eliciunt, quotidianoque usu ad
ʒʒ. vel ʒj. nomine Maslac assunt,
ad conciliandam scil. animositatem.
Verùm quia hoc opio caremus (fla-
vescens enim id est leoninorum pi-
lorum modo, ait Bellonius) de opio
agemus nobis usitato, quod vel adul-
teratum, vel meconium potius quàm
opium.

Præstantissimum habetur nobis usitatum opium Cambaisanum, quod ponderosum, densum, inflammabile & ardens (non atrâ tamen flammâ) odore soporiferum (instar papaveris), ac graveolens, sapore amarum & acre, colere ad aloë accedens, cum frangitur, splendore quodam nitens, facile solutu: Adulteratum si diluatur, liquorem croceo colore tingit.

N. 1. Dignoscitur ab adulterato, quod hoc si diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admistum.

N. 2. Opium seu Meconium nostrate, secundum Quercetanus, ex papav. nostrati Extractum. Vide supra in papav.

Vires. Opii. Vim possidet spiritus commotos, inquietos, seditiososque compescendi, facultatisque animali peculiari quadam proprietate torporem inducendi. Unde somnus, sensibilitatis imminutio, &c. media sanè maximi solaminis, in vigiliis, doloribusque intensis. Verum enim verò nec etiam suis incommodis opium caret, nimirum, præterquam quod excretionem urina & sæcum supprimat, etiam malignitatem exercere aptum est. Hac videlicet livorem artuum frigidusque sudores, respirationem parvam, ac difficilem, mentis alienationem, &c. inducit. Scribonius.

N. De caliditate & frigiditate maxime controversatur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducens amarorem, inflammabilitatem, acedine, vi exulcerandi, &c. Alii cum majoribus frigidum id demonstrant,

virtuti scil. insistentes narcotica, quam obtinet. Disputatio, mebercle, citra necessitatem. Etenim statuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde? nec enim in copiâ adhibetur tantâ, ut metuenda inde inferre possit incommoda. Veruntamen calidum potius dicendum esse quàm frigidum, potiores evincunt rationes: nec obstat vis narcotica, utpote que non à frigiditate, sed occultâ qualitate procedit. Similem enim vaporem observare licet in nonnullis correptis peste, febribusve malignis & ardentibus. In quibus sanè quicumque narcotin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret.

PRÆPAR.

Extractum Opii Quercetani.

℞. Opii tenacis (nonemarcidi,) q. v. scinde in bracteolas tenues & exiguas, ac in patina vitreata moderato calore (arenæ) exicca, (cavendo fumum) donec in pulverem digitis comminui possit, & fetorem amittat. Sic ꝑ fecidum discussum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opium hoc ꝑ suo narcotico exutum, extrahe l. a. Tincturam cum ✕ fortissimo; (vel succo Limoniorum) abstrahe dein menstruum in ℞ ad melliginem seu extracti formam. Harum. in Croll.

N. Feces que post Tincturam extractam remanent, inservire possunt anodynis externis inde concinnandis, e. g. in Podagra, &c.

Aliud Quercetani Extractum Opii & Hyofcyami, Quod placet appellare, Extractum Opii succati.

℞. Succu seu Extracti Hyofcyami ℥x. (vide Hyofcyam.) opii præp. i. e. ad ignem exiccati, ut dictum, ℥v. vel vj. Digetantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum succi, quantum sufficit: quod residuum erit ab attractione, seorsim separabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatum est, extrahe Tincturam cum succo Limoniorum s. a. donec animadvertaris succum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuò, ut crassiores feces subsideant, quas secerne.

N. Laudanum opiatum majus Quercetani ingreditur.

Extractum Opii Angeli de Sala.

℞. Opii in frustula concisi. ℔. ß. humectetur aceto ros. ℥ij vel ℥iij. atque exponatur igni in sartagine ferrea, continuò agitando ut lique scat, vaporque opii æreus ac noxius unà cum ♯ in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulverisari queat.

N. Ignis cautè administrandus, ne evaporata contrahat.

Hinc ℞. opium illud pulverisatum, ♯ ros. ℔iij. stent in calore arenae (saltem aliquot horis) ut solvatur, dein cola per colum linteum, eum expressione ac coagula. Hinc

solve denuò in Q. E. Sambuci rectificatissima: clarifica cum album. ovi, ac inspissa ad consistentiam pilulis aptam.

N. Sal H ros. operationem opii (cum quo jungitur) non modò mitiorem reddit, sed & vim ejus diaphoreticam confortat, ut vel sudor haud sine levamine subsequatur.

Extractum Opii Crollianum.

℞. Opii (purgati priùs in liquore hyssopi vel aqua B ata,) q. v. extrahe s. a. cum V decanta & abstrahe.

N. Crolliana hæc extractio non sine ratione reprehensionem incurrit, quia 1. A illud, in quo vis narcotica latet, humana natura intmica, per V tenuius, subtilius, adroque ferocius redditum, Laudani compositionem deteriorem facit. 2. Spiritus vini suã naturã nihil præter A extrahit, sale intacto, quod potissimum tamen requirimus. Præstat itaque cum aceto extrahere, quàm cum V . Hartm. in Croll. Brend.

Laudanum opiatum.

Laudanum opiatum, nihil aliud est quàm extractum Opii admixtione alexipharmacorum, cordialiumve, & sim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quasi laudatum medicamentum, ob insignes operationes, quas vel in gravissimis morbis præstat, quales sunt 1. dolores sedare. 2. somnum inducere. 3. omnes fluxiones sistere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos Spiritus in Phrenitide, Arthritide, Epilepsia,

lepsia, & sim. compescere. Varia pot-
ro laudani huius descriptiones cir-
cumferuntur, quarum tamen præci-
pua sunt.

1. Laudanum Opiatum.

℞. Extr. Opij (Quercet. vel Salæ)
liquidi adhuc instar mellis, ℥j. Magi-
ster. vel sal. corallor. perlar. an. ℥ss. Ex-
tract. croci (cum ∇ facti) ℥ij. M. o-
mnia diligenter & serua. In fine ad-
di possunt aliquot guttulæ ol. caryo-
phyllorum.

N. Alij spir. Θ admiscant.

Hoc Laudanum est penè inculpa-
bile, & securè sine omni alicujus pe-
regrina affectionis metu potest ad-
ministrari.

Dosis à gr. ij. ad iij. Hartm. in Croll.

2. Laudanum Opiatum Querc.

℞. Extr. seu Essent. Opij, ℥ij.

Extr. Croc. (cum aqu. Limon.
fact.) ℥j.

His confusis adde.

Pulv. Hyacinthor.

Corallor. an. ℥iss.

Terræ sigill. ver. ℥j.

Bezoard. ver. (s. Extracti Be-
zoardici. Vide l. 2, c. 57.

Vnicornu.

Ambr. gryf. an. ℥ij.

M. exactè, continuè agitando ad Δ
lentum, donec ex materia frige facta
pilula formati possint.

Vires. Insignes ac suspiciendos perci-
pies huius anodynæ effectus, quod se spe-
tata nunquam frustrabit. Nec confert
contra molestiam & cerebri ullam pertur-

bationem, adversus omni: generis dolo-
res, à quacunque causa subortos, contra
omnes hæmorrhagias, in quacunque cor-
poris parte fuerint, contra omnes deflu-
xiones & fluores ventris, dysentericos,
hepaticos, lientericos, & sim. & ad indu-
cendam gratam tranquillitatem in febrili-
bus ardentibus, in quibus ipsi rationis
sensus laeditur, & in phrenesin æger ple-
runque delabitur.

Dosis pilula vna magnitudine gra-
ni piperis. Querc. in Pharm. Rest. c. 25.

3. Aliud, Laudanum Opiatum Quercet-
tani, quod libet appellare,

Laudanum Opiatum majus Querc.

℞. Extract. Bezoard. Quercet. (non-
dum inspissat.) dosi ut l. 2, c. 57.

Extr. Croci ex croc. ℥iij. cum ∇
Sat. ex succo limon. vel po-
mor. redolent. acuatâ cum Θ u

Θ , vel $\frac{\circ}{\circ}$ $\frac{\circ}{\circ}$ $\frac{\circ}{\circ}$.

Extr. Myrrhæ ac mumiæ, (ut se-
quitur.)

Extr. Opij succati (quale & quan-
tum suprâ paratum,) sc. ℥vj.

Misce & lento Δ e redigantur ad
consistentiam mellis.

Dein adde:

Succin. Citrin. præparat. (i. e.
super quod ∇ opt. aliquoties
(4.) deflagrât,) ℥iij.

Sal. Perlarum,

Corallorum, an. ℥ij.

Terræ sigill. opt. ℥iss.

Pulv. Bezoard. ver.

Oss. de C. C.

Vnicorn. ver. an. ℥j.

Ambr.

Ambr. gryf. ℥ss.

Misc. opt. in fine addendo

o Anif.

Fœnic. an. g. xij. vel xv.
serva pro usu.

Dosis, est magnitudo piperis.

*Extractum Myrrha ac Mu-
mia fit:*

℞. Vtriusque an. ℥ss. dissolve in hy-
dromelite vinoso ad Δm, traji-
cèque calidè per chartam, quia
viscosa.

4. *Aliud Laudanum Opiatum, Anody-
num specificum Paracelsi.*

℞. Opij Thebaic. ℥j.

Succ. aurant. acid.

Cydon. an. ℥vj. (alij addunt
& ▽ spermat. Ranar.
tantundem.)

Cinamom.

Caryophyll.

Croci Or. an. ℥ss.

F. digestio leni calore Solis vel for-
nacis per ☒m. dein exprimantur &
imponantur iterum:

Moschi ℥ss.

Ambra ℥iiij.

Magist. Coral.

Perlar. an. ℥ss.

Misce, digerèque iterum per ☒m:
postea adde,

Quint. Essent. auri, ℥ss.

Misce exactè.

N. Hartmannus omissa Q. E. auri re-
manentiam incinerare, atque Sal inde
extractum priori mixtura admiscere
iubet.

Vires. Anodynum specificum est Pa-
racelsi ad auferendum quoscunque dolo-
res internos & externos. Hartm. in Croll.
Sala in Opiolog.

3. *Aliud.*

Nepenthes auream Angeli Sala.

℞. Extr. Opij (Sala) ℥ss.

Croci (ut in Laudan. opiat.
major.) ℥ij.

Lap. Bezoar. seu Tinctur. auri,
℥ij.

Resin. ligni aloès,

Ambr. gryf. opt. an. ℥j.

Misce, & incorporentur simul in va-
se vitreo, eoque bene clauso serven-
tur. Sala in Opiologia.

6. *Laudanum Opiatum Crollij.*

℞. Opij Thebaic. ℥iiij. purgetur in ▽
hyssop. dein extrahatur cum ▽.

℞. Succ. Hyoscyam. debito tempore
collecti, & in ☉ inspissat. ℥ss.

F. Extractio. cum. ▽.

℞. Spec. Diambra.

Diamosch. an. ℥ij. ss.

F. Extract.

Hiscè Extractis per ☒ses 2. digestis
admisce,

Mumia transmar. ℥ss.

Sal. Perlar.

Corall. an. ℥iiij.

Liquor. succin. per alcohol vini
extract.

Oss. de Corde Cervi,

Lap. Bezoard.

Vnicor. animal. vel mineral. an. ℥j.

Moschi,

Ambra, an. ℥j.

Et in defectu genuini auri potabilis nullis corrosivis inquinati, addantur in fine,

- o Anisi,
- Carui,
- Arantior.
- Citrior.
- Nucist.
- Caryophyll.
- Cinamom.
- Succin. an. gr. xij.
- F. Massa pilularis.

N. 1. Radices & Cortices Hyoscyami iunioris recentes, (abjecto interno truncolignoso,) colligantur, & existantibus vel in V, vel in Δ, ante plenilunium. Alij colligunt, si fieri possit, in ipsa hora, quando C in dictis signis renovatur. Expressus succus depuratus inspissatur ad consist. mellis, dein extrahitur cum V, inspissaturque l. Δ.

N. 2. Succus Hyoscyami & Opium (antequam reliquis misceantur,) prius rejiciant sua Hæc & venena noxia, (quæ spuma instar superficiem petunt.)

N. 3. Pro mulieribus propter suffocationem matricis omitantur Moschi & Ambra, vel corrigantur adjectione granorum aliquot Castorei, ad dosin unam.

N. 4. Ex remanentiâ incineratâ Sal extractum mixtura misceatur.

N. 5. Extractions illa digerantur per menses 2. dein abstrahatur V, addanturque pulveres.

N. 6. Oleis, quia difficulter extracto miscentur, prius invicem mixta, aliquot gutta V affundi solent, & diligenter commisceri, ita facile compositioni miscentur..

N. 7. Compositio lenissimo calore per mensem fermentari poterit.

Dosis à gr. ij. ad iiij.

Laudanum Opiatum Clar.
Semerti.

℞. Opij purific. ℥ij. F. Extr. cum V.
℞. Spec. Diamb. ℥ij. F. Extr. itidem cum V.

Hinc affundatur Extracto Opij, (ad syr. consistent. inspissato,) Tincturæ Diambæ pars dimidia, & succ. extr. rec. purific. ℥vj. stent in digestione 10. sæpius agitentur, ubi V maxima pars exhalaverit.

Adde

Extr. Castor.
Solut. Corall.
Perlar. an. ʒss.
Essent. Croci ʒj.
Affund. Tincturæ Diambæ reliquum, lentoque Δ. V exhalet.

Sub finem adde:

- o Citri,
- Cinamom.
- Caryophyll. an. g. iij.
- F. Massa instar Extracti.

Dimidia parti adde...

Moschi,
Ambræ, an. gr. vj.
Reliquum reservetur pro fœminis.

N. Plures insuper Laudanorum descriptiones passim reperiuntur, ut in Alchymia Libavij, l. 2. c. 12 in Opiolog. Clar. Dn. D. V Vinckleri, & sim. quò curiosum Lectorem remittimus..

Ccccc.

CCCXCV. Opopanax.

Ὀποπάναξ, Dioscor. Opopanax.
Gummeus est succus ex panacis Heraclei fauciatâ radice effluens ac concrefcens,

Dicitur Opopanax & Opopanacum, Cord. hist. Caf. Planta autem insignitur, πόνανος Ἡρακλείου, Dioscor. Panaces Heracleum, Martb. Cast. Panax Heracleum, Lob. Dod. Ger. Pan. Herculeum, Caf. primum, Tab. Panax Sphondylii folio. C. B. 3.

Vires. Calf. 3. fec. 2. emollie. digerit, flava discutit, purgat pituitam, crassam & lentam, a partibus remotis, cerebro, nervis, sensoriis, iuncturis, I horace, (de quo Class. 4.) uvula. debapsa opitulatur, (suffitu in os immisso.)

N. Signa bonitatis, odor extus flavus, intus albus, aut subflavus, sapor valde amarus odor gravis, consistens pinguis, facile in aqua solubilis, levis, tener, fricibilis, galbani instar lactescens, dum resolvetur ad lacteum liquorem propius accedens. Improbatur Opopanax niger ac mollis.

CCCXCVI. Pissasphaltos.

Πισσασφαλτός } Nativum, Germ. Erd-
Πισσασφαλτόν } vachs. Factitium.

Nativum describitur à Dioscoride, quod nascatur in Apollonia Epitrotar. Item, quod ex Cerauniis montibus devolvatur, & impetu fluminis raptum, rursus actu in litus expua-

tur, ibique concrefcatur. Hac ratione nihil aliud esse videtur quàm πισσασφαλτός, de qua l. 3.

Factitium, est compositum quid, seu mixtura ex pice ac bitumine (unde & nomen accepit,) videturque id esse quod nostrates πισσασφαλτόν vocitant, seu bitumen Iudaicum.

N. Sunt qui Pissasphaltum munitiam Arabum dicunt, de quo lib. 5. in homine.

Vires Calf. 3. sic. 2. dolori capitis alii que eius morbis a frigiditate obortis medetur.

CCCXCVII. Pix.

Πίσα, Pix, Germ. Pech. Est par Resinosa ex accensis tedis, i. e. arboribus resinosis per senectutem nimia pinguedine q. strangularis, colliquata.

Modus fiendi rusticis committitur, qui in nonnullis locis ubi arbores resinosa abundant, inde victum luerantur: fitque ad modum quo destillatio per descensum fieri solet. Rogus scil. tedarum resinosarum. contegitur undique termitibus, & terrâ, nequâ exhalatio fieri queat: hinc subduunt ignem per foramen relictum, quo fit ut resinosa pars colliquata in canales affabrè subditos effluat, initio liquidior, hinc crassior, ultimò crassissima. Affertur autem copiose ex Finlandia, ubi rogos eiusmodi plures non citra oblectationem vice unâ & eadem conspexi, abietem enim ac Pinum copiose illa alie.

Dicitur

Dicitur Pix liquida, piffelzon, Dioscor.

N. *Arbores resinosa sunt in primis Pinus, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.*

Pix illa ubi denud coctione purgatur, seu si magis dephlegmatur, crassescit magis ac magis, diciturque Pix sicca, Palimpissa, Pix navalis (quod navibus picandis adhibeatur, non quod à navibus maritimis derasa sit, quippe hæc appellatur Zopissa.)

Vires. *Veresinam sapit, ta & resinarum Vires obinet, idque eò magis quò liquidior pix fuerit, sicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida est calfacientis, discutientis, mollientis, digereutis, anodyna, &c.*

PREPAR.

Ol. stillat. Fit. l. c per Ret. per se, vel addito sabulo.

Vires. *Maximè prodest ad vulnera capitis. Poter.*

R.

CCCXCVIII. Resina Terebinthi, s. Terebinthina Cypria.

Terebinthina in officinis Resina est liquidiuscula, referens balsamum sive oleum crassiusculum, colore ex albo flavescens, sapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Estque duplicis generis: Resina scil. Terebinthi, & Resina Laricis. Resina Terebinthi, *in primis resina Cypria, Resina Te-*

rebinthina (Avicennæ gluten Alborin) est ea quam Officinæ Terebinthina Cypriam, Venetam; Paracelsus Lorcher appellant. Terebinthina Resina, *Matth. Ter. vera, C. B. I.*

Optima censetur clara, pellucida, alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis, acris & odorata. Praefertur item quæ ex Chio Insula affertur, post hanc Lybica, tum Pontica, tandem Cypria, Syriaca, Iudaica, Arabica. Terebinthus arbor est mediocri magnitudinis, in plurimis regionibus sponte familiaris, v. g. in Hispania, Syria, Sicilia, &c.

N. *Terebinthina veram Officinis esse ignotam autumat Clusius, officinalemque esse resinam abiognam è novellis abietibus collectam. Videlicet class. 1. in abiete.*

Vires. *Facultates Terebinthina ex lib. 2. sub titulo de Resinis huc referre licet. Excellit enim Terebinthina præ reliquis Resinis, unde & facultatibus aliis præpollet. Confert intrinsecus præcipuè in tussi, aliisque pulmonum affectibus (cum melle.) in urina ac alvo cœnda: convenit Epati, Lien, Renibus, Vesica, expectorationi purulenta ac phibisi incipienti succurrit, calentum pellit arthriticos affectus juvat, iterum à saburra liberat. Extrinsecus usitatior est terebinthina laricea, qua hujus vicaria in defectu esse potest, viribus iisdem pollens, sed imbecillioribus.*

N. 1. *Lavari solet in aqua appropriata, & hinc exhiberi.*

N. 2. *Exhiberi potest 1. per se, placentulis quas oblatas vocant, involuta. 2.*

In aqueo liquore, adjecto tantillo Vitelli ovi, sic lacteum scilicet exhibet liquorem. 3. Inspissata aliquantulum & in pilulas redacta. Verum ob evanescentiam spiritus præstant modi priores: vel si placet, formentur modo sequenti.

Pilula de Terebinthina cum Rhab.

℞. Terebinth. Cypr. ʒj. coq. in ∇ chamæpit. dum albefcat: hinc adde Rhab. opt. pulv. ʒvj.

℞. arthet. ʒj.

Succin. alb. an. ʒij.

Glycyrrhiz. ʒj.

M. & F. Massa.

Vires. Faciunt ad removendam materiam calculi.

Dos. ʒb. ad ʒj. & c. Cl. Greg. Horst. part. 1. lib. observ.

N. Crato eandem habet, sed paulo sechtus, conf. 143.

CCCXCIX. Resina Laricis, s. Terebinthina vulgaris.

Resina Laricis est, quam Terebinthinam vulgarem, seu Terebinthinam simpliciter ita dictam, vocant. Hæc quantum Terebinthinæ priori similior, tantò quoque præstantior æstimatur, adeoque optima, quæ purissima, odoratissima, aliquantum translucida, & quæ ab intincto digito contumaciter & æqualiter diffluit.

Vires. Calfac. emollit, abstergit. Vsu præcipuum intrinsecus in pulmonibus expurgandis, in gonorrhœa sistenda (cum ∇ plantag. ac succino,) urinam ac al-

vum ciet. Extrinsecus Chirurgis usitatissima est, serèque in Emplastris omnibus adhibetur; movet enim pus, maturat, scabiei cutis medetur.

PRÆPAR.

Ex Terebinthina sola vulgari fieri solent, ad quem modum tamen & reliqua tractari poterunt.

Suntque 1. Spiritus Te-

rebinthina.

2. Oleum Tere-

binthina.

3. Balsamus

Terebinthina.)

N. Oleum ac balsamus raro seorsim,

crebrò conjunctim extant.

4. Colophonia.

Vires. Spiritus calfacit, siccatur, attenuat, urinam ciet, tartaream mucilaginem resolvit. Hinc confert in tussi, aliisque Pulmonum affectibus tartareis, in Lienis & uteri obstructione, in calculo Renum & Vesicæ, in stranguria, gonorrhœa virulenta, ulceribus penis ex lue ♀.

Dosis à gr. ij. ad vj. & ultra.

N. Urine odorem Violaceum conciliat.

Balsamus calfacit, attenuat, mundificat, consolidat. Hinc adhibetur feliciter membrum frigore rigidis, tumoribus scirrhosis, vulneribus inveteratis ac putridis, gangrænæ, fistulis pedum à frigore oriundis (pernionibus) quas efficaciter curate creditur.

N. Conrad. Kunrath commendat summè spiritum Terebinth. mellitum, cujus guttulas 4. 5. 6. in liquore convenienti quoti

quotidie exhibet, ad calculum Renum & Vesicæ atterendum. Parat ex mellis puri part. ij. & Terebinth. p. j. mixtis exactè & per Ret. destillatis.

S.

CCCC. Saccharum.

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι καλάμι-
νον, αλεῖ Ἰνδικόν, Sacchar, Saccha-
rum, Zuccharum, Zacchat, Zacccha-
rum, Succharum, mel Harundina-
ceum, mel Cannæ. Arabib. Zazar,
Sudur, Sutter. German. Zucker. Vid.
Matthiol.

Succus est plantæ cujusdam arun-
dinacæ, non solum in India, sed in
multis Asiæ & Africae locis, quin imò
& in Europæ quibusdam Regioni-
bus vernacula.

Exhibet autem Saccharum, par-
tim incisione Trunci, unde Saccha-
rum instar Lachrymæ extillat, par-
tim elixatione potissimum medullæ
ac radicis, donec s. saccharum in fun-
do instar salis concreverit.

Planta illa saccharifera inscribi-
tur Arundo saccharifeta, C. B. 2. scil.
inter arundines Indicas. Arundo sac-
charata, Dalech. in D. A. saccharina
Indica, Lob. Ar. & Calamus Saccha-
rinus, Lob.

N. Sunt qui saccharum Veteribus in-
cognitum fuisse statuunt, at minis verè:
Mentionē enim sacchari faciunt sub no-
mine mellis in cannis concreti, mellis a-
rundinacei, Gal. 8. Meth. & 7. simpl.

Dioscor. l. 1. c. 75. Hinc Paulus Agri-
cola, l. 7. c. 3. Salem Inaicum vocare
videtur, quod interdum superveniente So-
lis calore induretur, & concretum Salis
effigiem referat. His 3. adstipulatur
Plinius l. 14. c. 18. Sic & Avicenna Fen.
1. Can. 4. tetr. 2. c. 23. salem scil. ap-
pellat, qui ex India advectus, colore sal,
dulcedine mel representet.

Denominationes sacchari sumun-
tur tum à locis, unde plerunque a-
sportatur, tum ab elaboratione, quâ
depuratur, Officinisque communi-
catur.

A loco natali dicitur 1. Sac-
charum Madariense, vel Mederien-
se, à Medera Insula. 2. Saccha-
rum Canariense, Canarium, à Ca-
nariis Insulis. 3. S. Thomasinum,
seu Thomæum, ab Insula S. Tho-
mæ. 4. Sacchar. Malthanum. Meli-
sium, sive Melitheum, Cibale, à
Maltha, seu Melitha Insula. Sic di-
citur & 5. Valentinum, à loco refi-
nationis, quâ Valentia Hispaniæ ce-
lebris est.

N. Madera, Canaria S. Thome
Insula, sunt Insula in Atlantico mari
sitæ, Africaque vicinæ.

Ratione elaborationis, saccha-
rum, vel est non finum, vel refina-
tum, seu finum, vel Candisatum, vul-
gò saccharum Candi. Non finum
quod solâ coctione in ∇ depuratum
est. Adfertur ad nos partim in Pyra-
midales metas fusum, partim in for-
mam pulveris ac grumorum crassio-
rum redactum. Non finum in pulve-
re, Materialistis Cassonada vel Casto-

ada vocari solet; forsan, à Cistis, quibus inclusum ad nos advehitur, Cista enim Germanis inferioribus *Kast* appellatur. Aliis saccharum miscellaneum, quod ex diversis saccharis commisceatur. Estque hoc saccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, unde & minus candidum; quippe quod magis depuratur, eò magis albescit. Hinc diversi coloris exhibetur, album, gryseum, pallido citrinum, citrinum, purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, est pulveratum illud saccharum, ulteriori coctione in ∇ excoctum, despumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales usitatas effusum, quâ ratione à sordibus feculentis per foraminula formularum illarum destillantibus sequestratur.

Refinatum seu finum est, quod lixivio (& calce vivâ cum ∇ facto) solutum, excoctum, despumatum, & postmodum inspissatum, inque formulas effusum est, inferiori parte perforatas, ut feculentus glutinosus succus defluat.

Saccharum candisatum, vulgo saccharum candi, scil. candum, saccharum candium, saccharum crystallinum, saccharum lucidum, Germ. *Zucker Candit*. Est saccharum depuratum, candisando in crystallinam formam s. a. redactum, ad modum quo salia crystallifari diximus. Estque album vel rubrum: album fit ex

Canariensi; rubrum ex Tomasio.

Dalecius 1. Ex loco natali optimum habetur Mederiente, hinc Canariense, tertium locum sibi Melisium vendicat, ultimum Tomasium. 2. Ex colore, purius aestimatur album, hinc gryseum, & denique rubrum.

N. De Saccharo refinato utrum non refinato præstat, dubium movetur. *Negativam* habet *Tabernemontanus*, *Herbar.* l. 1. c. 41. *Affirmativam* tuctur *Angelus Sala* in *sua Saccharologia*, l. 1. c. 4. *Verum mallem ex Scapo rem decidere, quo refinatum, quia aliquantulum acrius est, præstat in attenuatione, incisicne, absterfione; non refinatum in lenitione, lavigatione, adeoque in pulmonum vitis, &c.*

PRÆPAR.

1. *Saccharum Penidium*. Hoc fit. \mathfrak{z} . Saccharum q. v. dissolve & clarifica per alb. ovi. Hinc cola ac inspissa lentè, donec bullæ magnæ apparuerint. Hinc retrahè ab Δ , ut bullæ resideant, effundèque in tabulam oleo amygd. illitam, atque ubi nonnihil induruerit, de unco suspende, manibus celeribus (amylo conspersis) distrahe in formam debitam ac reponè.

2. *Saccharum Rosatum*. Fit ex sacchar. in succ. ros. solut.

3. *Saccharum Violatum*. Fit eodem modo.

4. *Aqua seu spiritus acidulus*. \mathfrak{z} . Sacchari (lbii.) destilla ex cucurbita vitrea.

treæ fat altâ & amplâ (quippe facilè in altum attollitur,) Δ arenæ per gradus (NB. vel Retortam adhibere poteris,) sic extillat aqua acidula, cum oleo supernatante : Rectifica

¶ si placet, oleúmque à spiritu separa.

Vires. Spiritum hunc in dissolutione lapidum, aliorúmque crustaceorum adhibere licet, & est instar spiritus Guajaci.

5. Oleum. Ex prioribus patet.

6. Sal. Ex relicto capite mortuo, ulterius incinerato elixiviat.

7. Liqueor seu Syrupus. ℞. sacchar. cand. q. v. affunde V ad eminent. digit. j. accendatur, efflagretque ad consistentiam syrupi.

Vires. Prodest in tussi, aliisque affectibus pulmonum, incisioni, ac levigatione opus habentibus.

N. Liqueor hic apud vulgum usitatusissimus est, magnæque estimationis.

CCCCI. Sagapenum.

Σαγαπέννον, Diosc. Sagapenum, Sacoponium, Offic. Serapinum, Matth. Cord. hist. Cas. Germ. Sirapinsaffr. Est lachryma seu Gummi arboris cuiusdam ferulaceæ, eiusdem cum succo nominis, ex qua sauciata educitur.

Nascitur in Media Regione, unde Alexandriam, ac hinc Venetias, atque in alia Europæa loca transportatur.

Optimum censetur syncorum, translucidum, foris colore fulvo vel ruffo, intus albedo, gustu acre, odore

gravi, porrumque æmulans.

Vires. Calf. 3. succ. 2. attenuat, aperit, substantia est tenuis: tantâ extrahendi vi polere dicitur, ut quoque spicula ex carne eliciat: purgat lentos & crassos, imò & serosos humores, ex ventriculo, intestinis, utero, renibus, cerebro, nervis, juncturis, pectore. Hinc prodest in hydropo, tussi inveterata, asthmate, cephalalgia, spasmo, epilepsia, paralyti, tremore artuum, in obstructione & tumore splenis, febribus intermitt. dolore colico, menses ciet, (sed foetum enecat) urinam movet. Extrinsecus convenit in pleuresi, aliisque tumoribus ac doloribus, mitigatione ac resolutione opus habentibus. Fumus excitat Epilepticos, bordeola Ciliarium sanat.

Dosis à ʒb. ad ʒj.

N. i. Ventriculo ac Epati quia non adeò familiare est, corrigitur tertia parte Mastiches, Cinamom. Zingiber. &c.

PREPAR.

1. Sagapenum depuratum. Fit ut depuratum ammoniacum.
2. Pilula de Sagapeno. Vide Dispen. August. & Cordi.
3. de Sagapeno Camilli. Vide-sis apud Quercet.
4. farsida. Vide Disp. Aug. &c.
5. Oleum stillat. Fieri poterit ut ol. Gum. Amoniac. per XX in Sandaracha, vide Juniperus.

CCCCII. Sanguis Draconis.

Αίμα δράκόντιον, Dioscor. Sanguis Draco

Draconis est Lachryma arboris cu-
jusdam, instar sanguinis exiccati,
concreta. Solvitur quidem in ∇ ,
quam lacteam quasi reddit, sed sine
mixtione, quippe refrigeratâ ∇ , sub-
sident iterum, parietibusque vasis ad-
hærescit. Videatur Cord. hist. Math.
Clus. Acofta. C. B. 7. (inter gummi,
Germ. Drachenblut.)

Advehitur ex novi Orbis Insula,
cui nomen Portus Sanctus, ubi par-
tim sponte, partim vulnere caudici
illato, profluit: arboris illius fructus
cerasis similes sunt, detractâque pel-
le dracunculum exactissimè repræ-
sentant, unde & nomen lachrymæ
h. succo huic impositum est.

N. Sunt qui Dioscoridis, cinnabarim
esse velint.

Vires. Refrigerat, (aliis caliditate &
frigiditate temperatus est, exiccat stre-
nuè, astringit, repellit. Vfus eius est pra-
cipuus intrinsecus in exiccandis catar-
ribus, (impositus capiti) in hamorrhagia
sistenda, vulneribus glutinandis, denti-
bus laxis stabilendis.

N. Umbilico impositus quoque dysen-
teria prodesse dicitur.

P R Æ P A R.

Nulla inde prostant, depurari ta-
men potest si in aquâ decoquatur, à
fecibus decantetur, & denuò inspif-
setur.

CCCCIII. Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα, est lacryma gummea
in granulis, mannæ seu pollini Thu-
tis similis, colore subrufa, (vel flava)

sapore amara, dulcedinèmq; (Gly-
cyrrhizæ æmulam,) post se relin-
quente. Profluit ex arbore quadam
exoticâ, spinosa ac nodosa, eiusdem
cum lachryma nominis, quæ tum
sponte, tum sauciata lachrymam il-
lam profundit. Videatur Math. Cord.
in D. & hist. Cas.

Eligenda recens, coloris ad pallo-
rem vergentis, (vetusta enim rube-
scit,) saporis amari, substantiæ po-
rosæ, viscosæ, glutinosæ, & quasi spu-
mosæ, facillisque in ∇ solutionis, &c.

Vires. Calfac. 2. sicc. 1. astringit, con-
solidat, glutinat, coquit, maturat. Vfus
præcipui in vulneribus extergendis, con-
solidandis, cicatrice obducendis, unde &
nomen adepta est, &c. Mirificè prodest
& in oculorum fluxionibus, albugine, nu-
beculis, (maceratur in lacte asinino, vel
humano & (s) postea cum ∇ Rosar.
mixta, ciliis imponitur, addito, si libet,
tantillo sacchari,) in hamorrhagia na-
rium, (anacollematis immiscetur.)

N. Sunt qui propinant purgandi gra-
tiâ, crassosque & viscosos humores, ex
partibus dissitis, e. gr. ab articularibus, aut
pulmonibus illâ retrahi scriptitant.

Dosis ʒj. Corrigenda est, ut saga-
penum.

P R Æ P A R.

Pilula de Sarcocolla compof. Vide Di-
spenf. August.

CCCCIV. Succolata.

Succolata est massa in placentas
fat crassas formata, rubra saturatè,
friabilis, sine odore, non abfimilis
sanguini.

fanguini Draconis, præterquam quòd fit coloris lucidioris.

Dicitur Chucalate, Chocolate.

Lugd. Ind. Occid. part. 9. l. 4. c. 22.
Cacavate, *Benzon. part. 5. l. 2. c. 16. & 17. Ind. Occ. Clus. exot. l. 2. c. 28.*

Fructus ex quibus Chocolate conficitur, dicitur Cacao, *Clus. Tab. Amygdalis similis fructus Guatimalentis, s. Avellana Mexiocana, C. B. 6. Iacoo, Bertio, Mercatori in Hispaniola.*

Fructus hic arboreus siliquis inclusus, amygdalarum speciem refert, colore fuscus. Adfertur copiosus ex Guatimala, adhibeturque loco monetæ, pauperibusque loco eleemosynæ datur. Parant ex hoc tum potum Indis vulgarem, tum massam hanc chocolaten dictam, & porus hoc nomine venit (quæ fit ex dictis granis contusis & cum aromatibus mixtis.

N. Primus honor debetur ei quæ in America paratur; posterior, quæ in Hispania ex granis adveclis conficitur, vetustate paulatim vilescit.

Vires. Conferre dicitur ventriculo frigido, pectori, adeoque tussi purulentaque inprimis sreatui, vertigini. Quin & commendatur summè ad roborandum vitæ Balsamum, veneremque provitandam.

Vsus est ut manè cum saccharo in vino vel cerevisia calida diluta absorbeat.

Dosis ʒij. ad ʒʒ. & ultra.

N. Fructus hujus participem me fecit *Iob. Petrus Materialista hujus Reip. celeberrimus.*

CCCCV. *Styrax seu Storax calamita.*

Στύραξ, Styrax, duplicis generis in Officinis prostat, siccus ac liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à cannarum calamis sic dicta, in quibus olim ex Pamphilia apportabatur,) est arboris cujusdam gummeus, resinofusque succus concretus, aridus, odoris suavissimi. Videatur *Matth. Cord. hist.*

Crescit arbor illa Storaciflua, in Syria, Silicia, Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus rufescens, vel flavus, odore perseveranti, qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. Improbatur furfurosus, niger, cano situ obductus, inodorus.

Vires. Calfacit, exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus inprimis est & nervinus: medetur tussi, catarrhis, raucedini, gravedini, vulva præclusa duritiæve laboranti, extra & intra datus convenit: immiscetur cardiacis & lenificantibus, alvum leniter mollit, si cum Terebinthina in forma catapotii assumatur.

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat.* Fit si Styrax cum Rosarum digeratur, postmodum in *H*ere ex *XX* *S*etur. primùm *Δ*eleni, dein, quando *∞* stillare incipit, fortiori.

Vires. *I*isdem confert, quibus Styrax. *D d d d.*

sed majori efficaciâ: gutta auribus instillata sibilum discutit.

2. Oleum coctum. Vide Aug.

N. Occurrunt descriptiones medicamentorum, in quibus & Storax calamita, & rubea distinctim præscribuntur, uti sunt Diacastoreum Nicolai, Trochisci Alienta moscata. In his igitur quid per Styracem calamitam à rubea distinctam intellectum velit Nicolaus, diversa sunt opiniones: Sunt qui Thymiana per Styracem rubeam innui volunt, ut Fuchs. in compos. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alii Styracem optimam, qua in grana confluit, ut Augustani & Cordus. Alii Styracem veritate rubeam interpretantur. Verum enim verò cum in præscriptionibus optima quæque eligenda sint, adeoque & Styrax in granis recipiendus, ubi calamita styracis sit mentio, per rubram aliud quid intelligere utique oportet.

CCCCVI. Styrax liquidus.

Est Liquor pinguis, instar Balsami crassus, grave olens.

N. De Styrace liquido, magna inter Authores dissensio. Aliis videlicet nihil aliud est, quam stacte, i. e. myrrha colamen. [a] Alii factitium quid ex styrace calamita in oleo ac vino soluta, admistaque resina laricea, excocta, [b] qua decoctio ubi refluxerit styrax liquidus ad fundum secedere dicitur, ad superficiem mittens oleosam substantiam liquidiorum, (alii expressu idem moliumur.) Serapioni styrax liquidus, est oleum ex nucleis arboris stora cistue expressum; at cortex, fructus, ex quo oleum expres-

sum est, styrax sicca eidem dicitur. Avicenna styrax humidum sit per decoctionem corticis, estque colore nigro. Fex remanens eidem styrax sicca dicitur. lib. 6. c. 32. Dioscorides oleum styracinum appellat, quod ait componi in Syria ex Styrace. De hoc ait quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat, aggravetque, & soporem adferat. Quæ facultates in styrace liquido deprehenduntur.

a] Matth. in Dioscor. lib. 1. c. 62. Bauhin. Pinac. lib. 12. sect. 6.

b] Fuchs. de comp. med. 1. c. 11.

T.

CCCCVII. Tacamahaca.

Resina est, ex iis quæ ex nova Hispania non ita pridem transferri ceperunt. Colligitur ex vulneratâ arbore instar populi procerâ, admodum odoratâ, cujus fructus ruber est, Pæoniæ semen æmulans. Resina autem colore accedit ad Galbanum, unguibus est albis, uti ammoniacum, odorem ac saporem gravem refert, cutique tenaciter adhærescit. Vid. Frag. Monard. & Indiæ Occid. part. 9. l. 4. c. 29.

Vires. Calfac. in princip. 3. succ. 2. valida ad strictionis particeps, digerit, resolvit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatus discutit: ucerina imprimis est, nervina ac cephalica. Usus præcipue externus est. Prunis injecta naribusque admota, mulieres uteri suffocatione laborantes illico liberat. Umbilico Emplastri modo imposta uterum suo loco retinet (usu familiarissimo.) Ventrículum roborat,

rat, defluxiones quascunque à capite defluentes reprimis (linceo excepta, & post aurem alteram saltem vel utramque applicata, suffitūve attratta.) Temporibus adhibita (corati modo) defluxiones in oculos, aut alias faciei partes revellit, dolorem dentium sedat, (dentibus etiam corruptis indita: abdomini Emplastrum instar imposita uteri fluxum cohibet: magna est efficacia in doloribus articularum, (coxendicis:) juncturarum, ac nervorum vulneribus imposita eadem curat, nimirum statim suppurare facit, & spasmus prohibet. Monardes.

N. 1. Adeo celebris est apud Indos, ut ad qualemcunque dolorem adhibeatur, nec aliud remedium norint, modo non adsint inflammationes admodum calida.

N. 2. Inveteratos cruris dolores Tacamachacā Emplastri loco impositā cutos vidi.

PRÆPAR.

Empl. Stomachicum. Vide lib. 2.

CCCCVIII. De Tartaro.

Tartarus in Medicina pathologica est res natura lapidescentis, i. e. in lapidibus coagulati apta, vel jam demum coagulata: potissimum tamen viscosam ac lentam mucilaginem denotat, quæ nondum in duritiem lapidis conversa est. Hinc deducitur quoque ad officinam, denotatque sal terrestre ex vegetabilibus certis vel per se, vel artificio separatum.

N. De Tart. origine non possum quin animi sensa communicem: Rerum

principia primitus indigesta sunt, ac veluti, in chaotica sua dispositione simplicia: hinc subinde cum maturitate in partes secernuntur crassiores & subtiliores. Crassiores ad elementalem vergunt statum, scil. aqueo-terrenum: Subtiliores & potiores exaltantur subinde, seu (uti dicitur,) spiritualisuntur, i. e. in statum spiritus exebuntur. Haec ergo ubi ad statum ducta fuerint summum, quem natura intendit, exhibent spiritualem partem; sin minus eadem sint digesta, vel cum tempore retrogressa ad statum crudiorum, exhibent Tartarum, constantem scil. ex partibus potioribus aqua, terra & salis, adeoque Tartarus pollet viribus insignibus spiritus vires amulantibus.

PRÆPAR.

Præparationes sunt, 1. Depuratio. 2. Destillatio. 3. Salfificatio.

I. DEPURATIO.

Depuratio vel fit à sordibus externis, vel parte magis arenosa ac minus solubili: illa lotionem peragitur, hæc solutione ac coagulatione.

Lotio seu ablutio: unde Tart. lotus.

℞. Tart. triti ac cribrati, q. v. affunde ∇ fontanam, calidam, (vel lixivium forte, e. g. ex cineribus clavellat.) agitæque optime; hinc sine residere ac refrigerescere; postea decanta aquam unâ cum impuritatibus, idque repete aliquoties, donec Tartarum sit instar arenæ.

N. Si lixivium adhibueris, edulcorare Tart. oportet.

Solutio & coagulatio: unde

1. Tart. depuratus, Acidum Tart. Cremor & Crystalli Tart.

D d d d d 2.

℞. Tart. optimè loti, q. v. affunde
 ∇a ferventis bonam quantitatem,
 agita spatulâ lignea, & solvetur par-
 ticula Tart. cola per manicam Hip-
 pocrat. dum adhuc calet (aliàs coa-
 gularur rursus quod solatum erat :)
 restitanti Tart. affunde aliam ∇m
 ferventem, agita & cola; idque
 reitera tantisper, donec nil nisi arena
 irresolubilis restiter. ∇s has Tart.
 imprægnatas repone ut refrigescant,
 & videbis Tart. purum, partim su-
 pernatante instar cuticulæ, partim in-
 star crystallorum vel ad fundum resi-
 dere, vel parietibus ac bacillis immis-
 sis adhærere: utrumque (cuticulam
 scil. & crystallos) collige, exicca at-
 que serva.

N. 1. Si nimia ∇a quantitas coagu-
 lationem impediervit, evaporare aliquan-
 tum sine.

N. 2. Sunt qui cuticulam supernatan-
 tem seorsim colligunt (nomine cremoris
 Tart.) & crystallos itidem seorsim
 (titulo crystallorum Tart.) verum cum
 utrumque ejusdem sit natura & effica-
 cia, distinctionem hanc parvi momenti
 antumo.

N. 3. Felicîus adhaerescunt crystalli
 vasi ligneo.

N. 4. Si depuratum hoc Tart. hand
 satis candidum sit, solve iterum in ∇
 fervente, filtra & repone antè, ad coagu-
 landum.

Vires. Vfus hujus Tart. depurati est,
 crassos tartareosque humores, præcipue
 autem in primâ ventris regione stabu-
 lantes incidere ac attenuare: commodè
 itaque adhibetur in obstructione Epatis,

Lienis, Mesenterii, Renum in affectu
 Hypochondriaco, &c. Hinc quoque sibi
 primas vendicat inter Digestiva uni-
 versalia, cujus rei gratiâ & cathartici
 præmitti plerunque solet. Quinimò ad la-
 xandam alvum commodissimum medica-
 mentum est, si saltem grano uno ac alte-
 ro Diagridii, vel Gummi de Gamandra
 acuatur.

Dosis à ʒss. ad ʒj. vel ʒij.

1. Crystall. ☐ chalybeati, Acidum
 ☐ chalybeatum Salæ.

℞. Acidi ☐ ʒiiij. Magister. chalyb.
 i. e. crystall. ♂ per spir. ☉. (Vide
 ♂) ʒij.

Crystallus ♂ solve in aq. fumar.
 ʒij. solutionem incorpora cum aci-
 do Tart. in mortario lapideo. Exicca
 iterum ac pulverisâ: aromatizetur
 aliquot guttis ol. Cinamomi.

Vires. Vtilissimum medicamentum
 est morbis chronicis, ut sunt obstru-
 ctio Lienis, quartana, icterus uter-
 que, cachexia virginum, hypochondria-
 ca passio.

Dosis à ʒj. ad ʒij.

II. DESTILLATIO: unde.

1. Spiritus ac oleum.

℞. Tart. albi crudi loti, (vel quod
 melius, depurati,) q. v. destilla ex
 Retort. vitrea in arena, (vel igne nu-
 do) Δe gradatim adhibito: primò
 extillat phlegma, dein spiritus in for-
 ma nebulæ, & tertio oleum pingue.
 Sepata oleum à spiritu, vel beneficio
 chartæ ac filtrationis, vel tritorii,
 gossypiiive auxilio.

N. Sunt.

N. Sunt quæ spiritum Tart. tornâ vice supra colchotar rectificant.

Rectificatio spiritus Tart. Destilla ex MB tertiâ vel quartâ vice, semper vasa destillationi inservientia optimè lixivio forti eluendo.

Rectificatio ol. Tart. Affunde quantitatem magnam ∇ (vel \times ac destilla per MB: separa oleum ab ∇ ut moris, idque rectifica, ∇ m scil. fragrantem aliquam addendo, ad denuò destillando.

N. Ex residuo capite mortuo extrahi potest sal. Vide suo loco.

Vires. Spiritus vim habet incidendi, attenuandi, resolvendi. Hinc reserat obstructions viscerum, purgatque per sudorem ac urinam, ideòque viliter adhibetur in Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralyti, Scorbuto, lue venerea impetiginibus, scabie, contractura artuum, (ex materia flatulenta & humoralis fluida, non Tart. coagulata & fixa.)

Dosis à $\mathcal{D}\text{j}$. ad $\mathcal{D}\text{j}$.

Oleum intrinsicè adhibitum prodesse creditur adversus dolorem colicum, suffocationem uterinam, &c.

Dosis gr. iij. iiij.

Extrinsicè, admisceri potest unguentis contra scabiem communem, vel luis venereæ, &c. Vide Crollium, Sennert. in Institut. Salam, in Tartarologia.

2. Spiritus Tart. compositus.

R. \square purum, destilla ut moris, prodeatque phlegma, spiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahè \ominus , quod

solutionibus ac coagulationibus purificatum conjunge cum phlegmate, spiritu ac oleo: Hinc digere in MB vase clauso, donec \ominus totus solutus sit. Cum hoc liquore impasta argillam siccam, formæque globulos, & destilla ex Retorta, igne nudo (ut destillatur spiritus \ominus), prodibit cum spiritu & oleo Sal totus spiritualiter, in posterum à spiritu Tart. non separabilis: Oleum fetens separa à spiritu, ut moris.

Vires. Penetrantior & efficacior est priori.

3. Spiritus Tart. \ominus latus, seu spiritus Tart. aperitivus compositus.

R. Spir. Tart. (simplicis) lbj . ∇ \mathfrak{z} iiij. Misce & affunde colchotari: digere in MB (\mathcal{S} ρ 8.) ac destilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodiit funde super caput mortuum nigrum Tart. ex quo nimirum spiritus ille simplex est prolectus. Digere \mathcal{S} . 24. Tincturam decanta, residuum calcina ad albedinem, atque ex eodem extrahè Sal cum Tinctura illa decantata, in calido S. (hor. 24.) relinquendo: ∇ m hanc per filtrum purifica.

Vires. Exhibetur magno cum successu ad contumaces obstructions viscerum, ad fædos colores, febres diurnas, Hydropem.

Dosis à $\mathcal{D}\text{j}$. ad $\mathcal{D}\text{j}$. in aquis appropriatis.

III. SALIFICATIO: unde

1. Sal Tart.

D d d d d ;

Sal Tart. elixiviatum ex Tart. ad albedinem calcinato, (i. e. combusto,) non secus ac ex aliis cineribus Sal extrahi solet.

N. 1. Ex capite mortuo in destillatione spiritus residuo, itidem Sal elixivari potest, ad dictum modum.

N. 2. Communiter calcinatur Tart. in fornace figulina.

2. Ol. Tart. p. d.

Pone Tart. calcinatum in cella ad liquefendum, vel dissolve Tart. calcinatum in ∇ communi, filtra & coagula.

Vires. Optimum est remedium in serpiginiibus, ulceribus, tinea, scabie, &c.

N. Est porro huius olei elegans usus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Ejus enim gutta aliquot cum menstruo mixta, tum extractionem faciunt, tum catharsin ipsam promovent.

3. Magisterium Tart. seu Θ H i
alcoholisatum.

Imprægna Θ Tart. cum Sale volatili Vini, v. g. \mathcal{R} . Salis Tart. purissimi, q. v. affunde ∇ ad eminent. digit. 1. digere ac destilla lenissimo calore, iterumque ∇ affunde, idque repete toties, donec Sal Tart. totam spirituofam Vini substantiam, seu omne sal volatile Vini imberit; quod ubi factum, sublima, habebisque sal vini sublimatione ab omni phlegmate & aquositate separatum. Sennert, in Instit.

4. Magisterium Tart. purgans.

\mathcal{R} . Θ Tart. q. v. imprægna aceto optimo, donec Tart. nihil amplius aciditatis retinere velit, (vide correctionem flor. F ij. Crollianam l. 3.) dein affunde ∇ , cumque abstrahat aliquoties cohobando: tandem repone Tart. ad liquefendum, & habebis oleum rubrum.

Vires. Purgat per inferiora, utile in omnibus morbis deploratis.

Dosis à g. v. ad ℥ lb.

N. Sal illud Tart. \times sufficienter imprægnatum, si in ∇ destill. (e. g. Borraginis) solutum, atque f. a. crystallisatum sit, conveniens medicamentum evadit in morbis Tart.

5. Tinctura seu A r Tart.

\mathcal{R} . Sal Tart. optimè purificatum, calcina ad cæruleitatem: dein affunde ∇ , extrahe rubedinem f. a. decanta, abstrahat ad consistentiam olei. Sic habes Tincturam Tart. quam si placet exaltare, digere aliquamdiu cum ∇ recenti, ad eminent. dig. 1. affuso.

N. Sunt qui ex Tart. cum Θ i, an. calcinato, Tincturam hanc extrahunt, sed pravalet modus prior.

Vires. Urinam largiter ciet, confertque in Melancholia hypochondriaca, Scorbuto, Hydropo, aliisque Mesenterii ac Lienis morbis & obstructionibus.

Dosis gutt. aliquot, 4. 5. 6. 7. 8.

6. F us G ratum.

\mathcal{R} . Ol. Tart. purissimi per deliq. Z iij. affunde guttatim Spir. G ij. vel q. f. donec strepitus cesset, idque in vitro capaci: sic fiet coagulum. Sedatâ ebull

ebullitione evaporare sine humiditate lento calore ad siccitatem.

Vires. Digestivum est præstantissimum, Tart. in corpore humano efficacissimè resolvens. Hinc utilissimè exhibetur in obstructionibus viscerum, venarum mesaraicarum, in omnibus febribus, præcipuè in quartana, in obstructionibus mensium.

Dosis à ℥ss. ad ℥j. in convenienti liquore; convenientissimè autem propter saporis emendationem offertur in Hydromelise.

N. Eodem modo fieri quoque poterunt salia vegetabilium ☉lata. Sic sal (e.g. absinthii) depuratum solve in ☽ absinthii, instilla spiritum ☉li, procedè que, ut cum Tart. ☉lato.

7. Tart. ☉latus crystallisatus.

℞. Crem. Tart. ℥iij. Spir. ☉ ℥ij. digerendo solvantur. Hinc affunde ☽ calid, ut penitus solutio fiat, abstrahè aliquantulum, & reponè ad crystallifandum.

8. Sal Tart. volatilifatum.

℞. ☉ Tart. purificat. q. v. affunde ☽ rectificatis. ☉a ex ☽ per ☽, cohobando aliquoties (3) & adhærescet ☉ Tart. lateribus ☽bici.

N. Si per ☽ ☉a veris, non sublimabitur, sed exhibebit Menstruum coralium solvendis idoneum.

Vires. Insigne est lithontripticum.

Dosis ḡ. v. vj. &c.

9. Liquor Tart. i spleneticus.

℞. Tart. ℥bj. ☉ ℥ss. Misc. exactè,

imponè que lamina ferrea ignita, ut calcinetur: Hinc pulverisa ac affunde aquæ ferventis ℥iij. digere in loco calido ☉ ☽ (6) quotidie agitando, postea coentur. Tandem adde Tart. ℥bj. digerantur ☉ ☽ (8) filtrè que pro usu.

Vires. Insigne est deoppilativum Lienis, aliarumque tartarearum obstructionum, mesenterium maxime infestantium, adeoque utile in hypochondriaca scorbuticâ que affectione ac mensium obstructione.

Dosis cochl. s. ad i. cum aliis appropriatis vehiculis.

Terebinthina.

Vide Resina.

CCCCIX. Thus.

Λίσαν ☉, Dioscor. λίβανόν, Olibanum. Arab. Lovan, Conder. German. VVeyrauch. Resina est duriuscula, pellucida, profluens ex arbore Arabica, Lovan Arabibus dicta. Vide Thus, Math. Cord. hist. Cas. Lovan, & Conder, Garz. C. B. 7. (inter gummi.)

Genera Thuris traduntur duo, masculinum scil. quod propriè Olibanum dicitur, seu Melax, (Arab. Melafon,) & fœmininum.

Masculum ex albo flavescit, suapte naturâ rotundum est, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Fœmininum, resinofum magis est ac molle, citò ardens, flavum.

Præfer-

Præfertur masculum, ut quod ex arboribus montanis colligitur,

Vires. *Calfac.* 2. *sec.* 1. *substringit*
Vsus præcipui intrinsecus ad varios capitis & pectoris affectus, ut ad alvi, uterique profluvia, ad tussim, (deglutitur vesperi frustatim,) vomitum, sanguinis excretionem, diarrhœam, dysenteriam mitigandam. Extrinsicus infervit suffitibus pro capite roborando, catarrhos discutit, cava ulcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera, cephalica imprimis glutinat, perimones (cum siallo adipe aut anserino) sanat, ulcera cacœthæ, tum sedis, tum reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in linimentum:) oculorum rubedini ac lippitudini medetur, (scil. ∇ Rosarum multiplici extinctione Thuris imprægnata, lactisque muliebri post modum commixta, pro colyrio liquido) verrucas incipientes & impetigines abigit, cum pice & aceto impositum.)

Cortex Thuris in Officinis corticosum illud vocatur, quod Thymia-ma supra appellavimus. Cortex hic præfertur crassus, pinguis, odoratus, recens, lævis, minimè scaber. Vide supra.

Manna Thuris sunt micæ, fragmenta (pollen ac farina) Thuris, quæ ex collisione, dum in saccis vehitur, colliguntur.

PRÆPAR.

1. *Liquor.* Fit in albumine ovi cocti, summèque prodest ad maculas abstergendas, cavitatesque cicatri-

cum explanandas.

2. *El. Diabolianum.* Vide Disp.

CCCCX. *Tragacantha.*

Tragacanthum, Tragacantha, corruptè Tragaganthum, vel Dragagantum, Germ. *Tragant.* Est gummi fruticis ejusdem nominis, pellucidum, album, subdulce, læve ac syncerum, in granis plerunque fragmentisve contortis.

N. ∇ calidâ solvitur, mucilaginemque exhibet, aliis Medicamentorum formulis, e. g. trochiscis formandis convenientem.

Dicitur Spina, hirci, Arab. Chitinæ. German. *Bocksdorn.*

Exudat hoc gummi radice incisâ, vel ut alii volunt, sponte suâ.

Præstat pellucens, gracilis, levis, syncera & subdulcis.

Vires. *Refrig.* 2. (aliis temperata est,) hum. 1. (aliis siccat,) lenit, cutis spiracula obstruit, acrimoniam mitigat, incrassat. *Vsus* præcip. ad tussim inveteratam, ad fauces exasperatas, retusas voces, caterasque destillationes, (cum melle inde fit linctus, subditurve lingua ut liquefeat,) contra renum dolorem & vesicae rosiones, (in passo vel brodio,) in dysenteria. Extrinsicus ad dysenteriam (in clysteribus,) ad rubedinem & acres destillationes oculorum (soluta in ∇ rosar. vel lacte,) ad palpebrarum scabritiem.

Dosis ʒj.

N. *Tragacantha* quò vetustior, eò calidior.

PRÆ

PRÆPAR.

Spec. Diatragacamb. calide } Vide Dis-
Diatragacamb. frigide } pens.

CCCCXI. Tubera Cervina.

Fungus Cervinus, Cervi boletus, *Matr. Cam. Lon. Tab. Cord. in D. C. B. 2.*
Germ. Hirschbrunst, Hirschschwamm.
Crescit in sylvis, ut vulgò creditur, ex libidine Cervorum, quippe nunquam formâ genitalis cervini reperitur. Verùm, testibus Lonicero & Cordo, nec iis denegatur locis, ad quæ nec cervi nec Damæ unquam pervenerint. Inhiant autem iis Cervi ob odorem fortem, quo delectantur.

Vites. Rari usus est, nec adhibetur, nisi quòd nonnulli ad libidinis stimulum, lactisque incrementum id commendent, cui Lonicerus contradicit, qui e contra naturam frigidam & humidam statuit, adeoque ad stimulum inepta. Extrinsecus commendatur ad uterinas ascensionem compescendas.

N. His subjungi poterit & Fungus Chirurgorum, videlicet Fungus orbicularis, ovatus, pulverulentus. Crepitus Lupi. Germ. Bubenst, VVolfst, Post. Videatur Lonic. Tab. Cast. Dod. Matthiol. Cam.

Huius vires sunt adstringere, siccare, adeoque pulvis eius ad intertrigines & abrasa non inutiliter adhibetur. Chirurghi frustum imponunt sectæ venæ ad sistendum sanguinem, vulnúsque solidandum.

CCCCXII. De Vino.

Anatomia Vini.

Vinum est succus vitis, fermentatione exaltatus.

Dicitur *Paracelso*, Sanguis Terræ. *Querc.* Omnium vegetabilium Princeps & maximè vitriolatum.

Eligatur generosum, benèque maturum.

PRÆPARATA VINI SUNT

varia, pro diversis scil. partibus variantia.

Nimirum

Vini partes sunt:

1. Essentia subtilissima, incorruptibilis, vulgò ∇ vitæ, ∇ ardens, ∇ , \oplus Cæleste, \oplus Bezoardicum vegetabile, menstruum cæleste, ∇ cœlica, Lullij cœlum, clavis philosophorum, corpus æthereum ex Δ & ∇ constans, Balsamus volatilis liquoris catholici. 2. Magna copia ∇ . insipida corruptibilis. 3. Hanc sequitur \ominus quidam fumidus, qui nihil aliud est, quàm \ominus vini volatile crassius in formâ fumi ascendens. 4. Huic mox subjungitur \odot quoddam verè pingue & unctuosum combustile. 5. Ex \odot extrahitur \ominus quoddam corrosivum. 6. Post extractionem \ominus is relinquitur ∇ limosa inutilis. *Sala in Anatomia Dy .*

Hinc 1. ∇ f. ∇ vite. Q. E.

Vini.

2. Vinum generosum, S etur per vesicam, donec pars optima Q aris, (quod gustu facillè cognoscitur,) de-

Eeeee

stillatum rectificetur aliquoties per B. M. abstrahaturque saltem pars dimidia, tertia, aut quarta, ut nihil humiditatis relinquat combustibilis.

N. 1. Rectificatio feliciter peragitur. 1. Si in rectificatione orificium cucurbitae charta subtili triplici vel quadruplici, vel panno spissiori tegatur, quippe hac ratione penetrat solum pars spirituosior, aquosior in cucurbitam relabente. 2. Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam serpentinamve perficiatur.

N. 2. Nonnulli obstruunt cucurbita vel phiola orificium spongia oleo imbuta, qua ratione solus Δ transit, ∇ in spongia remanente. Senn. Inst. Libav. in Alchym.

N. 3. Eodem modo paratur Θ ∇ ex fecibus vini, ut Θ ex siliquis uvarum ex quibus vinum fuit expressum. Kesl. 1. c. 70.

2. Aliter ∇ subtilis.

\mathfrak{z} . Vini generos. q. v. digere. (14). \mathfrak{z} in fimo, vel alio lenissimo calore, postea per phiolam destilla, destillatumque aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad summam subtilitatem pervenerit.

\mathfrak{z} . Huius \mathfrak{z} lb. ij. misce cum recentis vini lb. vj. destilla iterum per \mathfrak{z} , ac prolice saltem lb. ij. affunde iterum recentis vini lb. vj. ac destilla denuo, ut dictum, idque repetere septies vel pluries, ad lb. ij. colligendas.

N. Hic \mathfrak{z} adeo subtilis ac fugax est, ut guttatim \mathfrak{z} ando ne ∇ m quidem attingere possit, quin in auram evanescat. Tentzel. Glückrath. in Beguin. 1. 3.

c. 2.

Vires. ∇ calidus est & siccus, penetrantissimus, incorruptibilis, resistit putredini, refocillat apoplecticos, comate oppressos, &c. Extrinsecus resolvit tumores frigidos ac scirrhusos, arcet coagulationem sanguinis in contusionibus, cruoremque resolvit ac discutit.

N. Sunt qui ∇ circulatum ac toties destillarum, ut in oleaginosam abeat consistentiam, Circulatum Paracelsi autumant, sed male. Alij ∇ cum proprio sale, intercedentibus tamen digestionibus aliquoties destillant, ut sal tandem cum ∇ per Alembicum transferatur, vocantque Circulatum Majus. Libav. tr. de Igne Natura.

3. Spiritus Vini alcalisatus.

\mathfrak{z} . Vini generosi Hispanici vel Hungarici, q. v. elice spiritum ac phlegma: separa eadem ab invicem: ex fecibus calcinatis cum phlegmate extrahe Θ , idque per crySTALLIFICATIONEM purifica, in spiritu solve Θ , & habes ∇ alcalisatum.

4. Spiritus Vini acuatius Tart. seu Spir. Vini Tartarisatus.

\mathfrak{z} . ∇ lb. ij. Tart. alb. crudi puriss. grossè contusi \mathfrak{z} j. destilla in balneo pleno scobe ligni ferrati, madefacta, lenissimo Δ ut ad quartum ferè pulsum guttula cadat: quando phlegma stillare inceperit, cessa, vel si phlegma quoque prodierit, rectifica.

N. 1. Si subtilior adhuc expectatur, denuo ad huius lbij. addatur Tartari \mathfrak{z} j. destilleturque ut ante. Sennert. in Instit. Tentzel. in Execg.

N. 2.

N. 2. Ad cognoscendum, utrum spiritus prodeant necne, observentur striae, quippe quo spissioribus striis \times bicus refertus fuerit, eo uberior semper spirituum fit evaporatio, & è contra.

N. 3. Oleum, quod lentà hac destillatione peractà, guttis quibusdam innatare videbitur (quamvis vina in hoc valde inter se discrepent) vera vini essentia aestimatur. Tenzel.

5. *Alium* ∇ Tartarificatus, sive ∇ Tartaralcalificatus.

Hic spiritus si super eundem Tartarum per Retortam cum cohobis rectificetur, & in fine (phlegmate intermedio abjecto) fortiori igne urgeatur, spiritus vini Tartarificatus acquiritur. Sennert. Instit.

6. *Spiritus Vini Tartarificatus, seu* ∇ philosophica.

\times . Tartarum in præcedenti spiritus Tartarificati præparatione post cohobia relictum, (vel etiam Tartarum recentem) calcina ad viriditatem (cæruleitatem,) dein affunde spiritum illum Vini Tartarificatum, destilla & tandem propelle igne fortiori. Tenzel.

Vel: Ex \ominus Tartari ad cæruleitatem calcinato extrahe essentiam, digerendo cum Ψ , (∇ habeat aliquid phlegmatis, cujus beneficio sal arripit) destilla gradatim, ad ignem fortissimum subinde progrediendo.

Vires. Spiritus hic longè præstantis-

simus est ad Tincturas & Extracta omnium purgantium in genere elicienda, ad conservandas metallorum & vegetabilium, animaliumque facultates.

In *begarzia* arcanum est ad plurimos affectus, inprimis tartareos, & ubi sal fixum ex deficiente coctionis *συνματῶσι* abundat, ut in Scorbuto, Tartareo Hypochondrio, Arthmate, Cachexia Epatis, aut reliquorum viscerum obstructionibus: conciliat insuper somnum cum essentiâ croci propinatus.

N. 1. Spiritus vini hoc modo ritè præparatus, est Ros Iovis amphibii vegetabilis ad parandum illud Biolychnium Burggravii. Eiusdem beneficio fit & perpetuum mobile, & *χρᾶσι*, criterium. Hartm. in pract. Tenzel. in Exeg. Quia plura de ∇ facultatibus voluerit, consulat Lemnium, Evonymum, Gesnerum, Libavium, Medull. destill.

N. 2. Hic ∇ tartarificatus in spagyricâ cochleâ Hermet. Cl. circulatus, è mero spiritu evadit Balsamus, è fragrante fragrantior, è crystallino carbuncularis, haud secus ac cor sanguinem Epatis, continente pulsum circulo, in auream vitæ, Balsamicam, vividamque spirituum vitalium naturam exaltat.

Vires & Dosis. Hujus essentia gutta 3. vel 4. calidum nativum in Eclampsia evocans. Cum Croci essentiâ somnum conciliant, restaurationemque membrorum conantur.

7. *Spiritus Vini microcosmicus,* i. e. cum sale urinae volatili acutus.

E e e e e 2

℞. Spiritus Vini subtilis. ac spir. urinae ad summam puritatem deducitur (vide in urina) an. mixti ponantur in locum frigidissimum: sic coagulabuntur in salem albiſſimum. Digeratur hic per lentum calorem **V** in Phiola H. Cl. spatio 20. vel 30. **♃** **♄**, & convertetur in liquorem, qui si lubet per **MB** semel ac iterum rectificetur. *Begun. l. 3. c. 2. Hartm. in pract. & in Croll. Senn. in Instit.*

Vires. Menstruum est **⊙** potabilis preparationi inserviens: poterit quoque intrinsecus adhiberi ad referendas obstructions viscerum, ut **⊕** extrinsecus ad dolorem compeſcendum.

8. Spiritus Vini **⊕**latur.

℞. Spiritus vini opt. & spir. **⊕** rectificati, an. **℥**iiij. M. & destilla per **XX** in cinere, primò lento igne, dein fortiori, ut simul alembicum tranſeant: reitera destillationem vice tertiâ: postmodum circula per mensem simul, habebisque spiritum odore & sapore sat gratum.

9. Magisterium Vini s. Lapis vini vegetabilis.

℞. Vini generosi Hispanic. vel Vngaric. q. v. putrescat 40. **♃** **♄** in fimo equino. Hinc destilla in **MB** & prodibit spiritus, ac tandem oleum: hæc separa invicem, spiritumque dephlegma. Oleum denuò in fimo equino **♃** **♄** 40. putrescat ac destilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio phlegmatis extrahatur sal volatilius sine calcinatione. Vtrum-

que conjunctim s. a. purifica. Postea imprægna sal spiritu suo, ac digere: hinc adde & oleum, digereque, donec coloris tandem rubci pulverem nanciscaris.

Vires. Grana (vel gutta aliquot, si major liquidius) integram mensuram aqua, vinosis qualitatibus perfundunt.

10. Menstruum Basili Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractivum.

℞. Spiritus Vini subtilis. q. v. eumque cum spir. **⊕** digere, ac ternâ destillatione per alembicum, uni. Sic dulcescit, acrimoniâque amittit. *Vide spir. **⊕** dulcem.*

Vires. Solvit **⊙** non radicaliter, sed tincturam ejus extrahendo. Vide de **⊙**. Basili. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. Instit.

N. 1. Alii ℞. **V** optimum, eumque cohobant multoties (12.) supra **⊕**, ut essentiam **⊕**is secum evahat. Hinc **V** essentia **⊕**is imprægnato affundunt tantundem spir. **⊕**. rectific. digeruntque.

N. 2. Tenzelius ℞. **V** rectific. q. s. superfundit Sali Tartari philosophico ad emin. 3. digit. digeritque in Phiola longiss. cellis aliquamdiu l. calore: postmodum destillat.

11. Sal Tart. Philosophorum.

℞. Sal ex Cineribus Sarmentorum Extractum. reverberetur **Δ** aperto (hor. circiter 3.) donec albescat Dein solve in **∇**, & separa feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartari philosophorum. *Tenzel. in Exeges. de **⊙** potabili.*

CLASSIS III.

De Purgantibus primariis.

CCCCXIII. Agaricum.

Agaricus s. Agaricum fungus est albicans, trunco laricis adnatus. *U. d. Brunf. Math. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon. Germ. Lerchenschvamm.*

Estque Diosc. Mas, hic reprobatur. & Plin. Fœmina, hac præfertur.

Mas rotundus est, & undique sibi similis, (Plinio) crispior amariorque. Fœmina rectas intus habet pectinum modo venas, & q. divisuras (Plinio.) Fœmina solutior est, initio dulcis, mox in amaritudinem transit.

Eligatur itaque Agaricus albus, levis, valde rarus, velociter friabilis, sapore primùm dulcis, mox amarus & stypticus. Reprobatur lignosus, longus, durus ac gravis.

N. 1. Pars exterior præstat interiori.

N. 2. Multos in annos durabilis est, sine virum jacturâ.

N. 3. Adnascitur itidem Fungus Abieti, Picea sylv. Teda & Larici, sed solum Larignus intra corpus sumitur.

Vires. Puitam educit tenuem, agnosam, serosam & viscosam totius corporis, & imprimis excrementa mesenterii, tum capitis ac pulmonum. Urinam ciet ac mensas, calf. 1. sicc. 2.

N. 1. Quia ventriculo nauseabundus est, corrigitur stomachicis, e. g. Zingib. garyophyll. Spicâ Celticâ, &c.

N. 2. Quia tardè operari solet, addi-

tur stimulus ex sale gemma, crystallis, & similib.

Dosis à ʒj. ad ʒij. In infusione à ʒij. ad ʒv.

PRÆPAR.

1. Extractum Agarici.

℞. Agarici, q. v. Extrahe cum V, &c. *August.*

N. Sala adhibet Agaric. Trochiscatum, extrahitque cum V.

Alii aquam adhibuisse malunt, ac præ aliis aquam Anisi vel Cinamomi, in aqua Agaricum macerant (hor. 24.) exprimunt ac inspissant. Verumenimverò quia Agaricus nonnihil resinosi quoque in se continet, præstat V adhibere.

Dosis à ʒj. ad ʒb. vel ʒij.

2. Agaricus Trochiscatus.

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zingib. additòque tantillo Tragacanth. vel Gummi Arab. F. Trochisci.

3. Trochisci de Agarico.

℞. Agar. lim. ʒiij. V. ʒb. Zingib. ʒiij. cum Oxymell. q. s. F. Trochisc. V. Disp.

4. Pilula de Agarico. V. D.

Dosis à ʒb. ad ʒjss.

5. Pilula Hiera cum Agarico.

V. Disp.

Dosis à ʒj. ad ʒij.

CCCCXIV. Asarum.

ἄσαρον, Dioscovid. Asarum, Brunf.

Trag. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. & hist. Lon. Cast. Tab. Ger. Cam. C. B. 1. Afarum baccaris seu baccatus, Lob. alius, vulgago, Getm. Haselwurtz.

Solo gaudet montano, opaco, viciniâque corylorum. Viret perpetuò, nova folia tamen unâ cum flosculis vere promit.

OFFICIN. NAT.

Radix colligitur vere: & folia.

Vires. Crassam pizuitam, bilémque utramque per vomitum, ac nonnunquam per secessum violenter expurgat. Calf. & sicc. 3. diureticum est, ac emmenagogum insigne, Epar, Lienem, vesicâque fellicis aperit. Hinc utile in arthritide, hydrope, febribus, præcipuè tertianâ & quartanâ, in ictero, &c.

Dosis Rad. à ʒb. ad ʒj. in substantia, à ʒj. ad ʒij. in infuso.

Folia exhibentur, No. 6. 7. 8. 9. infusa, cocta & expressa.

PRÆPAR.

1. Extractum alcalisatum, quod venit nomine coaguli Afari. ʒ. Rad. ac folia Afari extrahe cum V ac filtra. Hinc adde sal ex incineratis fecibus elixiviatum, & ad ignem fusione calcinatum, solutione ac inspissatione purificatum, abstrahéque Vini spiritum ad consistentiam mellis. Vide Sennert. in Instit. Hartman. in Pract.

Dosis ʒj. ad ʒij.

2. Diasarum Fernelij. Vid. lib. 2. cap. 51.

Dosis à ʒj. ad ʒb.

B.

CCCCXIV. Bryonia.

Ἄμπελ & λευκή, Dioscor. Bryonia, Trag. Lon. Tab. Cam. alba, Dod. Ger. Vitis alba, Matth. Fuchf. Cord. in D. Lob. Cast. C. B. 1. Getm. Zannrübe, Schmeewurtz, Stickwurtz, Scheiswurtz.

Est baccis rubris & nigris, utraque usualis: præfertur tamen prior.

Crescit in dumetis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. Purgat validè serosos & pituitosos humores. Splenetica, Vterina & Iecoraria est, utpote quorum obstructions aperit. Calfac. & sicc. 2. Hydropicorum aquas per vomitum ac secessum educit, menses ciet, fetum ejicit, suffocationes uteri arceat, asthmatâ liberat, podagricis convenit (intus & extus.)

Dosis in substantia ad ʒj. in Infuso ad ʒb. vel ultra.

PRÆPAR.

1. Fecula Bryonia. Vide l. 2.

Vires. Vterina est, menses ciet, sed non citra nauseam.

Dosis ad ʒj.

2. Unguentum Agrippa. V. D.

C.

CCCCXV. Carthamus.

Κυρίον, Dioscoridis. κύριον, Plinius. Arab. Karten. Cnicus, Matth. Dod. Lob. Cast. vulgaris, Clus. hist. sativus, Cord. in D. & hist. Lob. Cnicus urbana & fativa, Theophr. & Plinius. Carthamus,

thamus, *Brusf. Trag. Fuchs. Lon.* flore croceo, *Cam.* Cnicus fativus, seu Carthamum officinar. *C. B. 1. aliis,* Crocus sylvestris, Cneus. German. *wild Saffran.*

N. Floribus est croceis, rarius albidis, illorum admistione adulterant Crocum.

Colitur in hortis Italiae, Galliae. Floret Julio, & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Semen pituitam viscosam ac aquas vomitu ac deiectione purgat: confert maxime pectori: *Cals. & sicc. 1. Stomacho adversatur, id eoque corrigitur stomachicis, anis. galang. Zingib. &c.*

Dosis in substantia à ʒj. ad ʒij ʒ. (sed raro ita exhibetur ob viscositatem) in infuso à ʒiij. ad vj. vel ultra.

PRÆPAR.

1. Extract. Diacartham. f. Cnicopharmacum. Vide D. A.

Dosis à ʒb. ad ʒiij.

2. Syrupus de Carthamo. V. D.

Dosis ab ʒj. ad ʒij.

3. Electuar. Diacartham. Dos. ʒj.

4. Species Diacartham. Dos. ʒ.

CCCCXVI. Cassia.

Cassia, (Cafia) fistula, *Arab. & Alpin.* Cassia nigra, *Aetuario. Dod. Cord.* in D. *Cass. Fragos. Tab. Ger. Cass. laxativa, Lon. Cass. solutiva, Bell. Monard. Garz.* Siliqua, aut Cassia purgatrix Arabum, *Lob. Cass. Aegyptia f. purgans, Cam. aliis.* Canna fistula, Siliqua Indica. *Cass. solutiva, seu Aegyptia*

siliqua, *Matth. Cass. fistula Alexandrina, C. B. 1.*

N. Advehi cepit & ex Brasilia, Cassia purgatrix, cuius ʒj. plus purgat quam ʒij. Cassia illius Aegyptiaca.

Cassia Arbor procera est; instar juglandis, ferens siliquas seu cannas longas, rotundas, exteriùs lignosas, intus seminibus ac medullâ prægnantes.

OFFICIN. NAT.

Siliqua, s. Cannæ medullam includentes. Hæ eligendæ ponderosæ, recentes, plenæ, quæque minimè commotis intus seminibus resonent, splendentes, foris etiam ac in pulpâ pingues.

Vires medullæ: *Alvum lenit, clementerque sine torminibus feces educit, caliditate ac frigiditate temperata (Fernel. cal. j.) cetera humidior, unde nec humido ventriculo, nec hypochondriacis ac flatulentis, nisi stomachicis & carminativis (E. g. Cinam. Mastich. sem. anis.) correctâ convenit. Potio eius grata est pleuriticis.*

PRÆPAR.

1. Cassia flos, s. pulpa Cassia. Cassia extracta. Fit traiectione medullæ exemptæ per cribrum.

N. Vapor aquæ cribro subditur, ut medulla in cribro agitata eo faciliùs transeat: debet autem fieri extractio actutum quando usus postulaverit, accescit quippe pulpæ cum tempore.

Dosis. Infantibus ad ʒiʒ. adultis ad ʒiʒ. in clysteribus ad ʒij.

2. Caf-

2. *Cassia extracta*, seu *Cassia extracta communis*, sive pro clysterio. Fit pulpam cum decocto herbar. mollientium & melle ad consistentiam Electuarij coquendo. Vide Disp.

3. *Elect. Diacassia cum Manna*. Electuarium est, & paratum ex pulp. Cass. s. p. vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar. Violar. iij. quæ suscipiuntur decocto prunor. & syrupo violar. V. D.

Dosis ab ℥j. ad ℥ij.

4. *Cassia Extracta sine foliis sena*. Electuarium est ex pulpa Cass. lb. ij. Tamar. ℥j. sacchar. lbij. susceptis decocto express. polypod. sem. cartham. herbar. pectoral. Vid. Disp.

5. *Cassia Extracta cum foliis sena*. Fit ex prioris Electuarij p. xij. pulv. sen. p. j. Vide Disp.

6. *Extractum Cassia*. Vide Quercet. in Diet. & Ph. Rest.

Dosis ad ℥i℥.

CCCCXVIII. Cataputia minor.

Abapris, Dioscor. Lathyrus, Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Cast. Ger. Tab. Lathyrus f. Cataputia minor, 2. Trag. Cataputia minor, Lob. Tab. Lathyrus minor, C. B. 1. Granum regium minus, Mesues. Germ. Springkærner.

Ratione ætatis, latiora vel angustiora folia habet, hinc apud Tab. Lathyrus duplex, latifolia scil. & angustifolia, quæ promiscuè usuales.

N. Recensetur inter genera Tishymal-

orum, ut pote tota candido & lacteo succo surgens.

Colitur in hortis: Floret Iulio, Fert semina Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen (Sgrana) rarissime Folia.

Vires. Purgat cum violentiâ per vomitum ac secessum, humores in primis serosos & biliosos, hinc phlegmaticos. Calf. & sic. 3. Dosis à baccis vj. ad xij. Folia N. iij. vel v. sed est rari usus. Extrinsecus vesicatorium exhibet & psilothrum, præcipuè succus eius lacteus.

CCCCXIX. Colocynthis.

Colocynthis C. B. est

}	rotunda	{ major.
	oblonga.	{ min. hac usualis.
	pyriformis.	
	pomiformis.	

Dicitur Κολοκυνθίς, Dioscor. Colocynthis fructu rotundo minor, C. B. 2. Feemina, Tab. Coloc. fungosa & levis, Cord. hist. aliis cucurbita sylvestris, fructu rotundo minor, vulgò Colocynthis Sicyonia. Arab. Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, Matth. Cord. in Diosc. Lon. Lob. Dod. Cast. Cam. Ger. Vera, Trag. prima, f. mas, Tab. Germ. Coloquimb.

OFFICIN. NAT.

Fructus sen poma, ac præcipuè medulla eius arida: affertur autem ex Egypto.

Vires. Pituitam crassam ac glutinosam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgatur ex cerebro, nervis, iunctu-

in iuncturis, pulmonibus, unde cum commo-
do exhibetur Vertiginosis, Hemicranicis,
Epilepticis, Apoplecticis, Scabie, Lué-
que Venerea afflictiis. Calida est & sicca. 3.
verum ob vehementiam ac amarorem,
& quia ventriculo ac intestinis noxia est,
rarissime in substantia, & non nisi robu-
stis, imò decenter correcta exhibetur.
Corrigentia illa sunt cuminum, tragacantha,
mastiche, bdellium & similia cardia-
ca, hepatica, stomachica.

Dosis in substantia à gr. vij. ad ʒj. in
clysteribus, in petià ad ʒb.

PRÆPAR.

1. Trochisci albandal. V. Disp.
2. Infusum Trochisc. alband. & vi-
ta aurea Rulandi (nonnullis.)
- ʒ. Trochisc. Alhand. ʒi. V Mal-
vat. ʒx. vel ʒxij. Digere aliquandiu,
filtra, & serua ad usum.

Vires. Purgat per aluum absque pe-
riculo omnes humores viscosos, bilem u-
tramque ac serum, si tertio quòque die
mane propinetur.

Dosis à ʒij. ad ʒj. vel ʒib. vel si pla-
cuerit inspissare ad consistentiam extra-
cti, detur à ʒi. ad ʒj.

3. Extract. Colocynth.

ʒ. Colocynth. pulpæ (reiectis se-
minibus) pulverisatæ, extrahe dige-
rendo, vase clauso cum V, aliquot
septimanis (3) quo temporis spatio
totam acrimoniam amitteret,) filtra,
& si dulcius desideras, iterum dige-
te, & dulcescet, Medicamentum e-
vadens optimum, ad pituitam & ali-
os humores crassos à remotioribus

partibus attrahendos, idque sine no-
xa. Corrigitur oleo Mastich. Nucist.
Cinam. V. Veckerus ex Querc.

N. Sala. ʒ. Pulpæ coloc. sine se-
mine q. pl. eamque subinde irroran-
do ∇ plantag. incidit, dein extrahit
cum ∇ plantag. patt. ij. V p. i. fil-
trat, defecat & inspissat ad consi-
stentiam mellis.

Menstruum ex ∇ plantag. & V
commiscet, ne quid ex parte resino-
sa ac viscosa, quibus Colocynthidem,
constare ait, intactum maneat.

Dosis, à gr. iij. ad x. cum corrigenti-
bus.

N. Præstat Extractum hoc cum aliis
purgantibus miscere, ut illis stimulo sit,
quàm solum idem exhibere.

CCCCXIX. Ebulus.

De Ebulo actum est supra, class. 1.
Hic loci ergo solum Ebuli partes
purgationi inservientes, perstringe-
mus. Hæ sunt Cortex, & Acini, l. semi-
nula baccarum.

Vires. Ebuli cortices & seminula vim
habent educendæ ∇ m: Conferunt igitur
in Hydrope, Arthritide, caterisque mor-
bis à sero natis.

Semen Ebuli solutorium acquiri-
tur hoc modo:

ʒ. Baccar. Ebuli quantitatem ma-
gnam, exprime succum, (quem in
Extractum redigere poteris, ad nor-
mam datam l. 2.) acinulosque resti-
tantes à siliquis separa, aliquoties
lavando, semperque quod superna-
tat rejiciendo, donec solos acinulos

F f f f f

eosque puros tractus fueris. Hos sicca, ac serua pro usu.

N. Dosis à ʒj. ad ʒij. vel fiat emulsiō in dosi majori. *Sala.*

N. Ex hoc semine exprimitur quod ueneri inunctum alvum laxare dicitur.

CCCCXX. Elleborus niger.

Vtitur non omnibus Ellebori nigri speciebus, sed (monente *Matthiolo.*) Helleboro nigro, flore roseo, *C. B. 4.* cui tamen (teste *C. Bauhino in Teatro,*) alij substituunt Helleborum nigrum hortensem flore viridi. Alij eius loco cum successu utuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, teste *Bauhino in Matth. Germ. schwarz Nießwurtz.*

Prior insignitur Elleborum nigrum, *Matth.* (cui & Helleb. purpureo flore,) *Cast. Cam.* Helleborus niger, *Lob. 2. Dod. verus, Ger. Veratrum nigrum, Dod. Legitimum, Clus. hist. Styriacum, Tab. C. B. 4.*

Posterior nominatur Helleborus niger, *Brunf. alter, Matth. 3. Dod. nostras, Cord. hist. Helleb. niger adulterinus domesticus, Trag. hortensis, Fuchf. Helleborastrum, Lob. Ger. Veratrum nigrum, Cord. in D. Clus. Pan. & hist. Tab. C. B. 2.*

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon. Pseudo-Elleborum, Matth. Buphthalmi, Dod. Clus. Cam. Helleborine tenuifolia, Cord. hist. Elleborastrum nigrum, Cam. Helleb. niger ferulaceus Theoph. Lob. Elleb. alterum, Cast. Hellebor. Hippocra-*

tis, Tab. C. B. 9.

Prior crescit copiosè in Austria, Floret Ianuario.

OFFICIN. NAT.

Radix, ac præcipuè Cortex.

N. Colligendi tempus referunt \odot in felici aspectu cum \uparrow aut \downarrow existente sub ortum \odot , \odot crescente ac peragrante signum Capricorni, Leonis aut Sagittarij. *Heurnius.*

Vires. Purgat potenter humores melancholicos, utile per consequens medicamentum est, omnibus affectibus inde originem trahentibus, quales, *Mania, Insania, Hypochondriaca passio, Elephantiasis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo, Epilepsia, Apoplexia, Scabies. Sed caute & non nisi robustis ob violentiam quam exercere aptus natus est, cum exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi. Corrigitur mastiche, cinam. anis. fœnicul. & sim.*

Dosis à ʒj. ad ʒij. in infusione dant nonnulli à ʒj. ad ʒʒ.

PREPAR.

1. Preparatio Ellebori officinarum.

Maceretur (reiectâ medullâ ligneam) per ʒ in Vino cydonior. (alij in Maluatico) postea exiccetur.

August. Quæcetano sufficit 24. hor. in \uparrow ros. macerâsse. Ph. Rest. c. 26.

N. Alij radicem ita preparatam ulterius pomo cydonio insigunt, idque pastâ panis obvolutum in clibano coquunt, postmodum radicem exemptam exiccant.

2. Pre-

2. *Preparatio Recentiorum.*

℞. Rad. Elleb. nigr. pulverif. q. v. irrota phlegmate Φ , & ad lenem calorem continuò lignea spatulâ agita, iterumque irrota, & agita, donec fœtor omnis exhalarit, radicésque gratum odorem & colorem nigricantem acquisiverint.

Dosis ℞b. ad ℞j. cum corrigentibus. *Hartmann. in Croll. Sennert. Inffit. Tentzel.*

N. Alii irrigant aliquoties (3.) succo rosar. & in umbra exiccant, dant que ad gran. x. vel xij. imò ad ℞j.

3. *Extractum Ellebori nigri.*

℞. Cortic. rad. & fibrar. q. v. coque in vino albo generoso leni calore, hor. 1. in fine Δ m augendo ut bulliant. Dein exprime & coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis à gr. x. ad xv. vel xx. cum ol. mastich. & sim.

N. Alii loco vini solâ aquâ pluviâ utuntur, ut August. Alii aquâ anisi, de qua oleum separatum, ut Heurnius in Meth. pract. Vide & VVecker. vel Aq. major. aut Meliss. cum ol. Φ per d. Hartman. in pract. Alii ∇ , ut Beg. l. 2. c. 9.

4. *Extractum Ellebori nigri Quercetani.*

℞. Rad. & fibrar. (cum \dagger rosar. preparat.) q. v. extrahe digerendo cum succ. Limonior. part. 1. & succ. pomor. redolent. part. ij. (succ. prius sint bene depurati & clarificati,) exprime. Fecibus affunde novum succ. Rosar. pallidar. clarificatum, ac de-

nud digerendo, extrahe colando & exprimendo. Vtramque Tincturam conjunctam digere in \mathbb{M} , & defeca. Defecatam Tincturam l. Δ coagula ad formam extracti.

Dosis ad ℞j. cum stimulo aliquo vim ellebori vomitoriam obtundente, e. g. Extract. diagrid. & sim. *Querc. in Pharm. Rest. c. 26.*

5. *Aliud Quercet.*

℞. Extr. elleb. nigr. (cum ∇ Anisi factum) affunde ∇ digerendo, extrahe, filtra, coagula. *VVecker. ex Quercet.*

N. Si viridem habueris Elleborum, extractum quoque parare poteris cum ∇ ejus \mathcal{G} ata, ad modum in Esula extracto delineatum.

6. *Extractum Ellebori nigri.*

Sala.

℞. Cort. ellebori nigri, lb. β . ∇ borrag lb. iij. ∇ \mathcal{I} ij. digerendo extrahe vase cl. decanta, ex fecib. combustis extrahe Sal, idque Tincturæ admisce, digere per \mathcal{I} 1. ac coagula.

Dosis ad ℞b. & ℞j.

7. <i>Syrupus Elleboratus:</i> In hoc continentur	<table border="0"> <tr><td>Cort. Elleb.</td><td>3.</td></tr> <tr><td>Rhabarb.</td><td>8.</td></tr> <tr><td>Fol. Senæ.</td><td>16.</td></tr> <tr><td>Polypod.</td><td>16.</td></tr> </table>	Cort. Elleb.	3.	Rhabarb.	8.	Fol. Senæ.	16.	Polypod.	16.	} partes.		
Cort. Elleb.	3.											
Rhabarb.	8.											
Fol. Senæ.	16.											
Polypod.	16.											
8. <i>Oxymel Elleboratum:</i> In quo	<table border="0"> <tr><td>Helleb. alb.</td><td>3.</td></tr> <tr><td>Helleb. nig.</td><td>3.</td></tr> <tr><td>Efulæ</td><td>2.</td></tr> <tr><td>Agaric.</td><td>2.</td></tr> <tr><td>Turbit.</td><td>8.</td></tr> </table>	Helleb. alb.	3.	Helleb. nig.	3.	Efulæ	2.	Agaric.	2.	Turbit.	8.	} partes.
Helleb. alb.	3.											
Helleb. nig.	3.											
Efulæ	2.											
Agaric.	2.											
Turbit.	8.											

CCCCXXI. *Elleborus albus.*

Helleborus albus flore subviridi.
E f f f f 2

C. B. 1. Elleborus alb. Brunfels. Trag. Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam. Clus. hist. Helleborum album, Matth. Lob. Cast. Veratrum album, Cord. in Diosc. mas & foemina, Tab. Germ. vveifs Niefs-vvuriz.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Ob violentiam purgationis, quam per superiora & inferiora exercet, usum purgandi internum soli ferè Elleboro nigro linquit. Ingreditur tamen cenbasis vomitorium Conradinum. Extrinsecis sternutationes movet, scabies, impetigines & serpiginea mundificat & sanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menses proritat (subdita.)

CCCCXXII. Epithymum.

Ἐπίθυμον, Dioscor. Epithymum, Matth. Lob. Cast. Tab. Callutha minor, Dod. C. B. 1. Germ. Tymseid.

OFFICIN. NAT.

Integra Planta.

Vires. Purgat blandè melancholicos & serosos humores, calf. & sicc. 3. Vsu præcip. in scabie, ulcerib. affectib. melancholicis, in hypochondriorum & lienis passionib. & obstructionib.

PRÆPAR.

Syrupus de Epithymo. V. D.

CCCCXIII. Esula.

Esula herba est Linariæ conformis, nisi quòd hæc lacteo succo careat, quo illa gravida est, juxta versum:

Esula lactescit, sine lacte Linaria crescit.

Diversa sunt ejus genera iisdem

qualitatibus prædita. Ex his eligere monent pineam, i. e. quæ foliis pinum æmulatur.

Dicitur Esula vulgaris major, 5. Trag. Esula minor Officinar. Lob. Esula minor, Dod. Tithymalus cupressinus, 2. Tab. Tithymalus foliis pini, fortè Dioscoridis Pityusa, C. B. 1. Germ. VVolfsmilch.

OFFICIN. NAT.

Cortex, præcipuè radice, hinc & folia: quibus addi potest & succus, sed rarissimi usus est.

Vires. Pituitam validissimè, præcipuè per inferiora purgat, unde & Rusticorum Rhabarbarum Esula audit. Est autem acris, ignea & erodens, adeò ut impudencium mendicorum fraudi inserviat, qui ejus succo cutem sibi met exulcerant scabritiei specie.

Corrigitur ejus feritas Bdellio, Tragacantho, mucilagine Pnyllii. Quinimò mitescit præparatione, i. e. triduanà in \dagger acerrimo ros. infusione ac exiccatione. Vide August.

N. Quercetanus contentus est infusione 24. hor. in Pharm. Restit. Alis singulis diebus novum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem macerationem in decocto myrobalanor. cum modico cinamomi vel spica.

PRÆPAR.

1. Extractum Esulae minoris Sala.

2. Cortic. radice (in principio veris, quando prodire incipit, collect.) q. v. coque cum Vino albo generoso in diplomate: Exprime ac inspissa

spissa : Inspissatum liquorem solve iterum, in ∇ plantaginis, macerataque in MB 3. vel 4. decanta, filtra, vel si opus clarifica cum albumine ovi, & coagula.

Dosis à gr. xij. ad xx. vel plura.

2. Aliud Extractum Esula, quod Rulandinum existimatur.

℞. Rad. Esul. min. ut in Officinis videntur, q. v. coque lento Δ cum ∇ simpl. semper despumando, dum spumat: ∇ inde cola & serva, aliamque superfunde, & coque: collectam ∇ leniter coagula ad spissitudinem mellis, postea affunde ∇ ad eminent. digit. j. & vase clauso in loco calido, aliquandiu asserva. Tandem abstraheleniter ∇ . Et relinquetur Extractum.

Vires. Feliciter ∇ intercutem pellit, &c.

Dosis à ʒj . ad ʒj . Hartm. in Croll. Senner. in Insist. Tentzel.

Veckerus describit & Extract. Esulae ex foliis siccis cum ∇ factum, idque per vomitum ac alvum expurgans.

3. Extractum Esulae Quercetani.

Exprime succum ex radice & foliis, fecibus remanentibus affunde serum lactis (vel ∇ m lactis ʒ atam) digere ʒ aliquot, dein exprime. Expressiones utrasque confusas digere in MB , ut defecentur, nec quicquam amplius crassamenti deponant. Liquorem defecatum lento MB calo-

re coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis ad ʒb . in formâ pilular. vel in liquore dissoluta.

4. Aliter ejusdem Quercetani.

℞. Esulae viridis contus. q. v. destilla in B (non tamen comburatur) fecibus affunde destillatam illam ∇ m, digere, ut extrahatur Tinctura. Tincturam decantatam separa ab aquâ suâ in MB : abstractam aquam reafunde fecibus prioribus, ex quibus parâti extractum, idque toties repetendo, donec non amplius tingatur: Vltimò exprime; expressionem prioribus Extractis adde.

N. 1. Si ex fecibus utriusque preparationis (precedentis atque hujus) combustis Sal cum suâ propriâ aquâ extraxeris, idque Extracto proprio addideris, ejus purgandi vim & efficaciam validiorem reddes.

N. 2. Ad hunc modum Extracta preparabis ex Thymelae, Mezereo, & reliquis omnibus Tithymali speciebus, & ex ipso quoque Elleboro nigro, si in loco eo habitaveris, ubi recens colligi potest.

CCCCXXIV. Frangula.

Alnus nigra, baccifera, C. B. 1. frangula, Matth. Dod. Alnus nigra, Lob. Cam. Alnus baccifera, Tab. Arbor foetida, Lon. Trag. Avornus Crescentio, German. Faulbaum.

OFFICIN. NAT.

Cortex interior.

Vires. Purgat humores noxios omnes, tam per vomitum quam per secessum, id-

Fffff 3

que sat violenter. Eapropter corrigi solet Cinam. Zingibere, sem. anis. fœnic. & sim. Extrinsicus coquitur cum butyro, ad scabiem, & similes morbos.

Dosis ad ℥ij.

N. Rusticus familiare exhibet purgans.

CCCCXXV. Gratiola.

Gratiola, Matth. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Limnesium, s. centauroides, Cord. hist. Gratiola centauroides, C. B. alii Gratia Dei. Germ. vild Auvir.

N. Veteribus ignota videtur, quamvis aliqui papaver spumeum Dioscor. alii Eupatorium Mesua, alii Been album esse velint. Centaurida alii faciunt nec male, cum Centaurii minoris species esse videatur, & inter spurias Centaurii minoris appellationes quoque Helleborine extet, qua ob vires cum Gratiolâ eadem esse videtur.

Crescit in campestribus & pratis.

CCCCXXVI. Hermodactylus.

Iris tuberosa. Hermodactylus verus, Matth. & Tab.
 Hermodactylus est } Colchicum } perniciosum. Inusitatum.
 vel } Satyrium } non venenatum. Hoc usuale, & huius loci.
 } Cyclamen } Hac Officinis ignota sunt.

Dicitur Colchicum radice sicca alba, C. B. 2. Colchicum album, Cord. hist. Hermodactylus legitimus, Dod. Hermodactyli non venenati Offic. Lob. Hermodact. Off. Cam. Lon. Hermodact. albus, Serapioni. H. daët. Orientalis, Casalpino.

N. Matthiolus & Tabernamontanus

OFFICIN. NAT. Folia.

Vires. Efficax remedium est in humoribus aquosis, lenis, biliosisque specificè evacuandis, quos vel ex remotissimis partibus trahit, atque tum per secessum, tum per vomitum expurgat. Hic magnus ejus usus esse poterit in Hydropse, Ictero flavo, &c. Et quia amaritudine insuper dotata est insigni, fugat lumbricos, eorumque saburram expurgat.

Corrigitur Cinamom. sem. anis. Glycyrrh. &c.

Dosis foliorum pulverifatorum, ℥j. vel in infuso ad ℥ij.

N. Matth. exhibet folia, No. x.

PRÆPAR.

Extractum seu succus inspissatus Gratiola.

℞. Fol. Gratiolæ (Majo, vel Autumn. collect.) exprime succ. clarifica & inspissa.

Dosis à ℥j. ad ʒb.

Hermodactylum in Officinis usitatum esse volunt, radicem Iridis illius tuberosæ, à quibus dissentiunt Dod. Lob. & alii.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Syria affertur.

Reperitur Hermodactyli Radix alba,

alba, ruffa & nigra, sed eligenda quæ foris & intus verè alba, gravis, compacta, quæ leni contusione in pulverem farinæ triticeæ similem facillè redigitur, sapore fuavi ac dulci.

Vires. *Pituitam crassam, lentam, aliòsque humores viscidos peculiariter à juncturis efficaciter trahit: ob id articulo- rum affectibus, chiragra, podagra, &c. conducit.*

Dosis à ℥ss. ad ℥iβ. in infusione à ℥ij. ad ℥β.

PRÆPAR.

Pilula de Hermodactylo. Vide apud Augustanos.

Dosis à ℥j. ad ℥iiij.

I.

CCCCXXVII. *Ialapa.*

Ialapa radix est, exterius nigri- cans, interiùs rufescens, radici Me- choacæ similis.

N. *Incognita fuit majoribus, & non nisi paucos ante annos ex India ad nos transportari cepit.*

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celop- pa, Ialapium, vel Gelapo, (à Massili- ensibus,) aliis Mechoacanna nigra, quòd Mechoacannæ assimilatur, C. B. Bryonia Mechiocana nigricans, No. 7.

Vires. *Expurgat validè humores no- xios omnes, imprimis autem serosus, idque citra molestiam.*

Dosis à ℥β. ad ℥β. in infusione à ℥iβ. ad ℥ij.

PRÆPAR.

I. *Extractum Ialapa.*

Extrahe cum V, f. a. decanta, & abstrahe ad consistentiam.

Dosis à ℥β. ad ℥j.

2. *Magisterium.*

Extrahe cum V optimo, hinc af- funde aquam, & præcipitatur.

Dosis ad gran. xvij.

CCCCXXVIII. *Mechoacanna.*

Mechoacan, *Mon. Dod. Lon. Frag.*

1. & 2. *Tab. Ger.* Mechoaca Peruvia- na, *Lob. Ger.* Rhabarbarum Indicum, *Cast.* Bryonia Mechoacana alba, C. B. 6. *aliis* Rhabarb. album, Germ. *vveisi Rhabarb.*

OFFICIN. NAT.

Radix ex provincia novæ Hispaniæ, Mechoacá nomine, ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Pri- ma ex Mechoaca Insula affertur; al- tera verò ex continente circa Nica- ragua nata, quæ priore longè præ- stantior est. Eligatur recens, intus al- bicans, extus cortice cinereo vestita, minùs cariola.

Vires. *Pituitosus, aquosus serosusque hu- mores ex toto corpore, ac imprimis ex ca- pite, ac nervoso genere, pectorisque blandè ac sine molestia educit. Vtilissimum ita- que Remedium est in Catarribus, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus artibruidis speciebus, Luc Venerea, & si- mil. Quia tamen calida & sicca est, & in calidis constitutionibus eius usus ne sit continuus.*

Dosis, Infantibus ℥j. præter propter: Adultis à ℥j. ad ℥ij. in infusione ad ℥β.

N. *Conducit maxime infantibus in crudi*

Dosis, Fol. ac Cortic. Mezerei optimè præparatorum & correctorum (sine correctione exulare debent) est gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

- N. 1. *Rejiciantur fibra dum teritur.*
- N. 2. *Ob malignitatem rarissimè in usum venit.*

PRÆPAR.

Pilula de Mezereo. Videfis apud Augustan.

N. Est & Mezereum, Chamelæa tricoccos, C. B. 1. Thymelæa foliis magnis & tenuibus, *Mesua. Cham. latif. vel alba, Serapioni. Chamelæa, Matth. Dod. Cord. in D. Bellon. Lon. Clus. Tricoccos, Lob. Cast. Mezereon Arabum, Lob. Tricoccos, Tab. Chamelæa vera, Cam. Germ. Seidelbast. Verùm officinis nostratibus non addèd vulgare, quamvis sint qui pro Mezereo officinarum habeant.*

CCCCXXX. Myrobalani.

Myrobalani fructus sunt ex numero prunorum exoricorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inventi.

Suntque Myrobalani {
 Chebuli }
 Citrini } omnes sunt
 Bellirici } usuales.
 Indi }
 Emblici }

Myr. *Chebuli* dicuntur *Quebolia* & *Quebuli*, Arab. *Mirobal. Cepula*, *Mes. Clus. Chepula*, *Alnario, Matth. Garz. Lob. Chebuli*, *Cord. hist. Lon. Cast. chebula*, *Tab. Ger. Myrobal. maximi oblongi, anglosi, C. B. 1.*

Citrini dicuntur *Azafar*, Arab. *Myrob. lutei. Alnario. flavæ, Garz. Lob. flavæ, Matth. & lutea, Clus. in Cord. Myrob. citrea, Mes. citrini, Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Ger. flavæ, citrinæ, luteæ, Myrobal. citrin. Bellon. Myrob. tere-tes citrini, C. B. 2.*

Bellirici: *Belleregi, Bellileg, Bellelegu, Arab. Myrob. belliricæ, M. reb. Cord. hist. Clus. in Cord. Garz. Lob. Tab. Ger. Bellirici, Lon. Cast. Myrob. rotundæ belliricæ, C. B. 3.*

Indi: *Asuar, Arab. Myrob. nigra, Alnario. Mes. nigri, Lob. M. Inda, & Damafonia, & nigra, Clus. in corol. Indi- cæ, Lob. Tab. Ger. f. nigra, Garz. Indi, Cord. hist. Cast. Myrob. nigra octan- gulares, C. B. 4.*

Emblici: *Embelgi, Embleg, Ambe- gi, Arab. Myrob. de Seni, Serapioni. Seniticæ, Avicenna. Myr. Empelica, Matth. Empelitica s. Emblica, Clus. in cor. Emblici, Cord. hist. Lon. Cast. Em- blicæ, Lob. Tab. Ger. C. B. 5.*

Eligendi sunt carnosiores, crassio- res, ponderosiores.

Vires. *Myrobalani citrini seu flavi, bili flavæ educcendæ apti nati sunt. Indi f. nigra, bili atra; Chebuli pituita ac pos- tea bili, Emblici ac Bellirici, itidem pituita.*

Dosis à ʒvj. ad ʒiʒ.

OFFICIN. NAT.

1. *Pilula de 5. generibus Myrobal.*
2. *Extractum Myrobalan.*
3. *Genus Myrob. quodcunque volueris exemptis nucleis, tere par-*

Ggggg

potest Diagrid. preparat. Gummi gurr. Elater. &c. &c.

N. Melius est, extractum simpliciter sine corrigentibus conficere, cui si opus sit pro intentione Medici oleum aliquod conveniens. E. g. Macis, anisi, & sim. admisceri potest.

CCCCXXXIV. Ricinus.

Ricinus { Vulgaris. Hujus loci.
Americanus. De hoc infra.

Dicitur Kizi, Diosc. Plin. Ricinus, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Tab. vulgaris, Cam. C. B. 1. Cataputia major, Fragos. Granum regium majus, Mesueo, Gallis Palma Christi, Arab. Alkaroa & Kerva. Germ. Wunderbaum.

Colitur in hortis tum ob raritatem, tum ob talpam, quæ ejus præsentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen seu Nuclei cortice suo triquetro echinato exuti.

Vires. Potenter bilem & pituitam avorsæ naturæ pellit: calf. & sicc. 3.

Dosis. Nuclei, N. xij. plus minus.

N. Rarissimi itidem usus est.

PRÆPAR.

Oleum ex semine expressum, quod dicitur oleum de Kerva. V. D.

N. Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.

CCCCXXXV. Ricinus Americanus.

Est & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri co-

pit, vulgari paulò majus, cujus operimentum seu siliqua, quæ semina continet, tuberculis asperis non est obrita ut in vulgari, sed læve & cinerei coloris: ipsum granum sive semen vulgari simile, nigrum tamen & non maculosum, nucleumque continet solidum.

Nominatur Ricinus Americus, Lob. Tab. Clus. in Monard. Ricinus Americanus, C. B. 2. aliis Curcas. Vulgo Grana tiglia. Vbi tamen notandum Granadillam Monardo grana esse ab his diversa, & granati feminibus similia.

Vires. Valenter supernè ac infernè purgat.

Dosis nucleus unus excorticatus, vel solum dimidium nucleï.

Sambucus, vide supra classè primâ.

S.

CCCCXXXVI. Senna.

Alexandrina, s. foliis acutis.

Senna { Hac præstantissima.
C. B. { Italica, s. foliis obtusis. Hac prioribus substituitur.

Prior inscribitur Senna Alexandrina, Trag. Cam. Orientalis, Bellon.

Lob. Tab. Ger. aliis Ægyptia, Syriaca.

Altera dicitur Senna, Hermolao. Sena, Matth. Fuchs. Dod. Cord. hist.

Lon. Lob. Cast. Italica, Trag. Tab. Ger. Cam, altera media dicta, Bellon. aliis nostras.

N. Veteribus Græcis indicata videtur, primùmque à Serapione descripta.

OFFI

OFFICIN. NAT.

Folia, tum quoque folliculi, sed raro.

N. Folia praescribuntur ut plurimum s. st. i. e. sine spiritibus, à quibus eligendo seligendoque separantur.

Vires. Senna inter purgantia usitatissima est, adustos ac serofos humores, & hinc flavam bilem pituitamque ex Capite, Epate, Liene, continnaeque usu à juncturis sine noxa sat benigne educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituita vitrea, seu mucilaginis acris evenire nonnulli volunt. Verum rectius sentire videntur, qui id crudiori ac magis terrestri sene particula forti expressione prolecta, adscribunt. Quia autem calida ac sicca (1) corrigitur flor. viol. Borrage. Prun. & quò minus ventriculo obesse possit, additur Cinnam. Galang. Zingib. &c.

Exhiberi potest omni aetati, & vel ipsis praegnantibus.

Dosis in subst. à ʒj. ad ʒij. in infus. à ʒiij. ad ʒj.

N. Adhibetur & extrinsecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.)

PRÆPAR.

1. Pulvis senis Montag. V. D.
 2. Syrupus folior. sena. V. D.
 3. Syrupus de pomis Reg. Sabor. V. D.
 4. Electuar. Diabalzemer, s. Sennatum, Renod.
 5. Passula laxativa. V. D.
 6. Extractum.
- ʒ. Fol. Senæ Alexand. ʒj. affunde

▽ simplic. ferventem (acuatam si libet aliquot guttis ol. ʒ. per d.) ʒviii. Extrahere, expriméque leniter, clarifica, inspissa ad consistentiam justam.

N. 1. Alij extrahunt macerando cum ▽ stillat. pomor. redol. Beguin. Quercet. Alii cum ▽ Lupul. Scolopend. Borrage. Fumar. additâ portione aliâ Caryophyl. Zingib. sem. fœnic. Augustan.

Dosis à ʒib. ad ʒj. & ultrâ.

N. Extraktionem ex iisdem foliis secundone repetas: gravia nimirum tormina excitare assolet.

CCCCXXXVII. Soldanella.

Κράμνη θαλάσσια, Dioscoridi. Soldanella, Dnd. Lon. Lob. Tab. Marina, Ger. Brassica marina, Matth. Cord. Lon. Cast. Cam. Soldan. maritima minor, C B 1. Germ. Meerwinden.

Crescit in locis maritimis Italiae, Galliae, inferioris Germaniae. Floret aestate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia ad nos ex Gallia allata.

Vires. Calf. & sicc. 3. Aquam validè educit, adeoque confert in hydrope, scorbuto, &c. Corrigitur cum stomachicis, Zingib. Mac. Cinam. sem. ans. &c.

Dosis in substant. à ʒb. ad ʒj.

PRÆPAR.

Succum inspissatus.

CCCCXXXVIII. Spina infectoria.

Rhamnus Catharticus, C. B. 6. Rha-

Ggggg 3

mnus solutivus, *Dod. Ger. Rhamni*
alia species, *Trag. spina infectoria,*
Matth. Bellon. Lob. Cast. Clus. hist.
Tab. Cervi spina, Cord. hist. spina al-
ba, Lon. Germ. VVegdorn, Crützbeer.

Crescit juxta fepes in sylvis, aliis-
que locis inculcis, amans serobes &
rivulos, familiarisque est tractui circa
Rhenum. Floret Majo, fructus fert
Autumno.

OFFICIN. NAT.

Bacca collectæ in fine Septembris
aut initio Octobris.

Vires. Purgant bilem, pituitam ac
maximè serosos humores; unde usus præ-
cip. in Cachexia, Hydrope, Arthritiside.

Dosis bacca, à N. xv. ad xx. vel ari-
dæ bacca teruntur, datûrque pulvis à
ʒj. ad ʒiſs. in decoctione coquantur
bacca N. 40. vel 60.

PRÆPAR.

1. Succus ex baccis expressus.

2. Syrupus de spina infectoria, s. Sy-
rupus domesticus. Syr. de Spina Cervina.
Fit ex succo ac melle additis corri-
gentibus.

Dosis ʒj. ʒiſs. V. D.

N. Ex baccis immaturis fit luteus co-
lor; ex maturis, Viridis, (Germ. Saffi-
grün.)

CCCCXXXIX. Staphis-
agria.

Staphis-agria descripta est suprâ.
Hujus loci semen est, quod purgat
per vomitum, sed rarissimi usus est.

Dosis gr. 12. vel 15.

T.

CCCCXL. Turpethum.

Turpethum } 1. Arabum, s. Turbit. of-
C. B. } ficinarum.
2. Indicū Turbit. Garz.
Acoſt. Trag. Dod.
3. Garganicum, s. pseu-
do-Turpethum, Matth.

1. Dicitur Turbith Mesuæi, Matth.
Turbitum, s. turbit Arabum, Cord. b.

1. Alexandrinum, Lob. Ger. Cast.
Thapsiæ radix, Fuchſ. Turpethum, Tab.
N. Hoc esse quod in officinis usitatum
est, authores sunt, Clus. in Garz. Matth.
& alii quàm plurimi.

2. Dicitur Turpethum repens foliis
Altheæ, C. B.

N. Hoc esse verum officinarum Tur-
bith, defendit Garzias, & ex hoc Do-
donæus, &c.

3. Nihil aliud est, (teste Matthio-
lo,) quàm radix vel Thapsiæ, vel Pi-
tyusæ, ex Gargano Apuliæ monte al-
lata, vel (teste Clusio in Garziam,) Scammonæ Radix loco veri Turbith
venundata.

OFFICIN. NAT.

Cortex, seu Radix à medulla ligno-
sa sequestrata.

Vires. Calf. 3. crassus viscosusque hu-
mores sive pituitam, fortiter & à remo-
tioribus partibus, juncturisque elicit: un-
de & diuturnis morbis maximè conducit.
Inprimis proficuum ejus usus est in Ar-
thritiside, ventriculo pituitâ abundante,
Asthmate, Lue venerea, Hydrope, Ele-
phantiasi, scabiæ, &c.

Quia

Quia ventrisleno nauseam & vomitum procreare per se solet, corrigitur Zingibere, Mastiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Dosis à ℥ij. ad ℥iiij. in Infusione à ℥ij. ad ℥iiij.

N. Infantibus ac gravidis dare caueto.

PRÆPAR.

1. Species Diarubith C. Rhab. V. D.
2. Pulvis Stockstaldi, dictus. V. D.
3. Pilula de Turbith stomachica Mesuai. V. D.

4. Acetum de Turbith. Varii generis.

Vires. Commendatur in peste, fitque ex Turbith, ruta, zeyrrha, aloë aliisque putredinem arcentibus in ℥ infusis.

5. Extractum.

N. Quia Turpethum resinofum est, seu ut ajunt gummosum, convenit cum V Extractum ejus conficere.

Dosis hujus Extract. à gr. vj. ad x. & plura.

CCCCXLI. Tamarindi.

Tamarindus, Serapioni. Tamarindi, Matth. Bellon. Garz. Acost. Fragos. Lob. Alpin. Tamarindi, dactyli Indici, Mesuai. Thamarindus, i. e. Acacia Indica, Cord. hist. Thamarindi, Cam. Epit. Palmæ sylvest. fructus, oxyphœnica, Lon. Cast. Siliqua Arabica; quæ Ta-

marindus, C. B. 3.

OFFICIN. NAT.

Dactyli acidi (sic dicti ab Arabico Tamar, quod dactylus est : dicuntur & *Evpatima* palmulæ acidæ, non quod fructus palmæ arboris sint: Arbor enim Tamarindifera instar Fraxini procera est.)

Eligendi recates, nigro-rufescentes, teneri, multis villis intertexti, pingues, acidi, s. vinosi.

Vires. Refriger. & sic. 2. humorum acrimoniæ & fervorem reprimunt, bilem ac adustos humores blandè ducunt, siti succurrunt.

Dosis ab ℥ij. ad ℥iiij. in Decocto. Alij ab ℥ss. ad ℥j.

N. Parum nutrimenti subministrant.

PRÆPAR.

Pulpa Tamarindor. V. D.

Dosis ab ℥j. ad ℥ij.

Sunt qui paulò aliter hanc pulpam depuratam conficiunt. Extractum Essentiãve Tamarindor. vocant. ℞. Tamarind. q. v. coque in f. q. aquæ. Exprime, clarifica cum albumine ovi, ac inspissa.

Dosis à ℥ss. ad ℥j. & ultrà.

N. Fit & ☒ ex Tamarindis l. a. scd minimè purgat. Sala.

Electuarium Diaphœnicum. V. D.

CLASSIS IV.

De Purgantibus secundariis.

A.

CCCCXLII. Aloë.

Aloë est succus sapore amarissi-

mus, qui ex Arabia ac Ægypto ad nos pellibus involutus, deportatur. Genera ejus moderno tempore Officinis in vsu sunt 4. quæ tamen nonnisi

nisi puritate & impuritate discrepant. Nam *Aloë crassamentum*, s. pars impurior arenosa, lardibus conspurcata & idcirco nigricans, dicitur *Aloë caballina*: pars paulo purior, colorem hepatis referens, *Hepatica*: adhuc purior, *Succotrina* vocatur. quasi succo citrina; quòd pulvis eius citrini coloris sit, vel *Succotrina* ab Insula Socotra ubi copiosè crescit: pars purissima, si adedò depurata ut transparent sit, *Lucida* dicitur, quòd scil. radiis solaribus obiecta, pellucida instar vittæ appareat.

Optima lucida est, atque sine ulteriori præparatione in usum medicum accerliti apta. Lucidæ succedit *Succotrina* & *Hepatica*.

N. *Caballina*, *Caballis*, seu *Equis* exhiberi debet, non hominibus.

Censetur *Aloë* bona, quæ pura, eximie amara, subflava, difficilis soluta ac fractu. Hinc, quantò *Aloë* purior, amarior, flavior, tantò quoque melior est: nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloë, C. B. est $\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{ vulgaris. Huius loci.} \\ 2. \text{ folio in oblongum aculeum abeunte.} \end{array} \right.$

1. Dicitur *Aloë*, *Trag. Math. Fuchf. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Garz. Clus. hist.* communis, *Cam.* Ex hac exprimitur, succus, qui inspissatus *Aloë* huius loci exhibet.

2. Est sempervivum illud folio mucronato, quod de tabulatis cœnaculorum suspensum diutinè virefcit, præsertim si luto radix circum-lige-

tur, & subinde irrigetur. Dicitur *Aloë Americana*.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem* (gr. 3.) calefacientemque (gr. 2.) prorit at hæmorrhoides & menses, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos, arctet putredinem, astringit, consolidat, exserget, adeòque vulneraria est insignis.

PRÆPAR.

1. *Aloë depurata, sive lota.*

℞. *Aloës* q. v. pulverif. solve in ∇ , quod arenosum subfidet, abijce: pinguisimum econtrà, & quod leve est, recipe.

N. 1. Sunt qui ∇ *Endiv. vel Cichor. Acetosæ*ve adhibent. Alij, ut augetur vis purgatrix, decoctum purgans loco ∇ substitunt.

N. 2. *Aloë* constat parte resinosa & aquea: illa purgationi inutilis est, hæc idonea. Eapropter, si *aloë* purgantem expectas, neglectâ resinosa, aqueam collige, in ∇ solubilem, eamque a fecibus sequestratam.

Balsamus sive Extractum Aloës.

℞. *Aloës succotr. q. v.* extrahe rubedinem, s. a. cum ∇ rectif. decanta, filtra, coagulâque ad consistentiam *aloë* debitam. *Pharmacop. August.*

Vires. Ex superioribus collige.

Dosis à \mathcal{D} j. ad $\mathcal{z}\mathcal{ss}$.

N. Aliam quoque extractionem scil. cum \times , & ∇ rosar. Vide si libet in *Phar.*

Pharmacop. Augustan. sub Extracto
Holagogo Andernaci.

Aloë Violata.

℞. Aloës puris. grossè contusæ lb.
1. infusionis violarum, (ex triplici
infusione, vide Syrup. violar.) lb. iij.
clarifica, digere, ut solvatur aloë, co-
la ac coagula leni calore ad consi-
stentiam pilularem.

Dosis à ʒss. ad ʒʒ. Sala de Essentiis.

Aloë Violata ꝑ̄ ea.

℞. Aloës violatæ lb. j. Crystall.
Tart. lb. ʒ. misce.

N. Sala vocat Aloëdarium Tart. vio-
larum.

Dosis à ʒʒ. ad ʒj.

Aloë Rosata.

Fit eodem modo (quo Violata)
cum succo Rosar. & ex eadem cum
vino F. pilule. Vide Pharm. August.

*Aloë Rosata Hieronymi ab Aqua-
pendente.*

℞. Aloës puræ pulveris. q. v. im-
pasta cum succ. Rosar. Damasc. seu
Provincialium : exicca leni calore æ-
stivi solis ; iterumque impasta ; idque
roties, donec Aloë sedecim succi par-
tes imbiberit : reservetur dein in mas-
sa pilulari pro usu.

Dosis ad ʒss.

Eadem aliter.

℞. Aloës puris lb. j. succ. Rosar.
Damasc. lbʒ. coagulentur ad ignem,
idque repetatur bis vel ter, sic habe-
tur Aloë rosata optima.

N. Corrigitur quoque cum spir. ʒi.
Vide Scammonium.

E.

CCCCXLIII. Elaterium.

Ἐλατήριον. Elaterium, succus est
amarus ex fructu cucumeris asinini
expressus ac inspissatus.

N. Omnium succor. hic maximè du-
ralibilis est, adeò ut ultra centum annos
efficax manere credatur.

Cucumis asininus describitur Cu-
cumis agrestis, Brunf. Cord. in D. Cu-
cumis sylvestris, Tray. Matth. Fuchs.
Dod. Lon. Cast. Cucumer Elaterij syl-
vestr. Lob. Cuc. asininus, Tab. Ger.
Elaterium quod leve & candidum,
& igne instar pinguedinis accendi-
tur, Bellon.

Eligatur Elaterium vetustum,
summè amarum.

N. Elaterium à bimatu ad decennium
colore candido, utile Dioscoridi: Egine-
ta, quod anno antiquius non est, & quod
virescit : Theophrasto optimum quod ve-
tustissimum.

Vires. Purgans est violentum humo-
ris serosi : movet menses, sævumque in-
terimit, unde rarus eius usus, præcipuè
cum nec malignitate careat.

PRÆPAR.

1. Elaterium depuratum.

2. Elat. correctum.

N. Depurari potest, si in ∇. solvatur
ac filtratur, quod facili fieri potest nego-
tio, siquidem ut plurimum liquidum
extet.

Corrigitur cum spir. ʒi & oleis,
ut de Scammoneo dictum.

H h h h

CCCCXLIV. Euphorbium.

Ευφορβιον, Euphorbium, succus est concretus acerrimus, ex fauciata Lybica Ferula eiusdem nominis extractus.

N. 1. Modum extrahendi docet Dioscorid. Videatur Matth. Dodon. Lob. Lon. Tab. Ger.

N. 2. Dodonæus Euphorbium, (unde succus ille extrahitur,) plantam esse perhibet, Dioscorides arborem: contradictione haud difficili conciliatu. Sunt enim plantæ quæ temporis progressu vel diligentis cultura arborescunt, cuius rei exemplum & in hac civitate præbuit arborescens Ruta frutex.

Genera Euphorbij sunt duo:

1. Sarcocollæ modo pellucidum, flavum, pisi magnitudine in guttas æquales densatum, modicè cavernosum. 2. In utriculis quibus excipitur, in massam densatur candicantem, aut vitri colore.

Dosis à gr. v. ad x.

N. Adulteratur admixtis Sarcocolla aut Gummi, atque liquore Tithymalli.

Eligendum est purum, translucens candidum aut flavum, & acre, quod levi linguæ contactu os accensum diu detinet. Annorinum nimirum per ætatem perfectionem suscipere creditur, acrimoniâ cum tempore mitiore redditâ. Recens improbandum, ceu virium violentiâ suspectum.

Vires. Insignem quidem vim obtinet serum ac aquas ex toto corpore purgandi. Verum enimverò non sine violentiâ ac molestiâ, quam præter substantia proprie-

tatem malignam, & vi inflammandi (calidum enim est gr. 4.) exercit.

PRÆPAR.

Correctum Euphorbium.

Correctio Euphorbij consistit partim in partium acrium volatiliū abolitione, partim in residuarum malignarum ac calidarum mitigatione: quod fit.

1. gr. Euphorb. purificati ab omnibus fecibus q. v. redige in exigua frustula ac inde pomo Citrio vel Limonio excavato, massæque panis obvoluto, coque in clibano: Euphorbium dein sic præparatum, (quod albissimum) vale vitreo serva. *Querc. Ph. R.*

N. Augustana Pharmacopœja initio Euphorbium cum Ol. Amygdal. dulc. q. s. instar collirii terere, ac massam dein pomo imponere iubet.

2. Correctio Euphorbij.

Solve Euphorbium in H_2O rosato, cola & inspissa, abluèquè ∇ Rosarum.

3. Correctio præstantior.

gr. Euphorbij (præstat quod primâ correctione correctum) q. v. affunde succum Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. solve digerendo in M , filtra calidè ac coagula. *Querc. Ph. R.*

3. Correctio Præstantissima.

Solve Euphorbium cum phlegmate O_i , totali & integro suo spiritu imprægnato, vel cum aquis citonior. pomorumve curti-pendulorum, oleo A is per C , vel spiritu O_i acuat, decan

deconta vel filtra, & coagula. *Querc. dict. l.*

5. *Extractum Euphorbii.*

℞. Euphorb. opt. depurat. (ut supra, cum H rosar.) extrahe cū W , decanta, coagula, & denuò circula cum novo alcoole (O P 10.) dein separato menstruo coagula Δ lento, addendo aliquod correctorium pro libitu: fiat mixtura.

Vires. *Paralyti, Arthritidi, Spasmo, Hydropique conducit, pituitam nervis impactam expurgando ducit.*

6. *Ol. Euphorb. stillat.*

7. *Ol. Euphorb. commune.*

℞. Euphorb. ZB . *Ol. Cheirin.* Zv . vini generof. Zv . coq. ad consumptionem vini.

Præparata alia communiora, que Euphorbium ceu basis ingreditur, sunt *Hiera Logadii.*

Pisula de Euphorbio, &c.

G.

CCCCXLV. *Ghitta*

Iemou.

Gutta Gamandra, Gummi gotta, Gutta gemau, Cattagauma vel gemu, Gummi Peruanum, s. de Peru, de Iemu, de Gemandra; aliis succus Gambici vel Crambici.

Est succus concretus aut inspissatus (potius quàm Gummi.) Cujus autem plantæ succus sit, nondum certò constat. Sunt enim qui ad Esulam, ad cataputiam majorem, ad flores Rici ni Indici originem ejus referant, colorémque aliunde (E. g. ex Curcu-

ma) conciliatum volunt, alii Euphorbii succum censent: aliis ex scammonio & Tithymallo compositus est: nonnulli compositum ex Chelidonia majoris succo, Scammonea & Croco suspicantur: alii ex succo corticis mediani Frangula. Nos præcipue de Vlu folliciti, eligere suademus purum, flavique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione, primumque adferri cœpit ante annos 40. Videatur *Ctus. lib. 4. exot. cap. 8. succ. 11.*

N. Videtur esse Gummi contra podagram *Monardi.*

Vires. *Expurgat per superiora & inferiora, præcipue humores serosos & aquosos, tum quoque omnem saburram vitiosorum humorum ex toto corpore educit. Hinc usus ejus magnus est in hydropse, Febri, scabie, pruritu & similibus.*

Dosis à gr. v. ad xiiij.

PRÆPAR.

Etsi crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cùm nauseabundam possideat qualitatem, operepretium duxerunt, hanc obtundere. Vnde

1. *Ghitta Iemu correctum per spir.*

O aut H *Mindereri.*

℞. Ghitta Iemu q. v. dissolve cum spir. O : abstrahatur dein spir. O residuumque exiccetur, lentè, ne scil. nigrescat, sed colorem suum retineat.

N. 1. *Edulcorare si volueris, ∇ aliquoties abluè.*

H h h h h 2

N. 2. *Procedit feliciter correctio ad modum quem habes de Scammonio: vel Gummi Gussa ternâ vice cum spir.* \odot aut \ddagger imbibe, tero & exicca.

Dosis à gr. xv. ad xx.

2. *Extractum s. Magisterium.*

℞. Gitta Gemu pulv. ℥ij \vee opt. ℥viii. fiat solutio, digerendo in \mathbb{M} aliquot (2. 3. 4.) decanta & filtra calide, præcipita affundendo ∇ ros. (vel aliam aliquam,) abstrahere \vee , & coagula lentè.

N. *Meius procedat processus.*

℞. Gitta. Gem. ℥ij \vee optat. ℥v. \odot \ddagger i 3j digere, & solvetur in \mathbb{M} brevi tempore.

N. 2. *Sunt qui ℞. \vee . Santali tincturâ imprægnatum.*

Integrum doctumque Tractatum de Gitta semou conscripsit Clariss. Dn. D. Ioan-Petrus Lottichius, Marpurgi Medic. Professor publ. amicus meus singularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

CCCCXLVI. Manna.

$\Delta\rho\sigma\acute{o}\mu\epsilon\lambda\iota$ & $\acute{\alpha}\epsilon\rho\acute{o}\mu\epsilon\lambda\iota$, Galeno. Mel ex aëre cui cœlestis natura, Plinio Men, Siracost & Terniabin. Arab. Thereniabin & Trungibin, Terengibil, Serapioni & Avicenna. Manna purgatoria, Matthi Drosomeli, Cord. *loji*.

Est ros sive liquor suavis, qui ex aëre sublucanis temporibus decidens, arborum ramis & frondibus, hinc herbis, lapidibus & solo inter-

dum invenitur inhaerere, brevi tempore coalescens, grumofus instar gummi apparet.

Manna (Liquida, Tereniabin, strictè, itaque *Beuon. l. 2. obs. c. 65.*

tum } Du } Granata } Ha Of-
est } rior } Mastichina } ficinales.

Pro diversitate regionum est Manna Orientalis, s. Syriaca, Persica, Calabrica, Goritiana, Tridentina, Brianconensis.

N. *Meminit & Garzias Manna granata instar seminis Coriandri, quæ nobis penitus incognita, nisi intellectum velut graminis semen, Manna nomine vulgo veniens, de quo supra Clafs. 1.*

Ex his etsi Syriaca laudem omnibus præcipiat: attamen nostratis in Officinis primas damus Calabrensi, & præcipue granatæ, i. e. quæ granulis minoribus constat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod scilicet de arboribus colligatur. Hac inferior est mastichina, i. e. quæ granis majoribus & mastichis guttis propè æqualibus est. Dicunt mannam corporis, quod de ramis colligatur, vel impetu ventorum in terram delabatur.

Eligenda candida, recens, anno non vetustior: rassa enim & fusca inveterata est. Adulteratur saccharo penidio herbarum foliis circumvoluto: quæ Sennæ folia granis suis amplectitur factitia est, *B.* Vel fit quoque Manna factitia ex amylo, Manna, Scammonia, semine aliquo, & radice lacticia. *Christ. Acost. c. 8.*

Vires

Vires. *Temperata est, ad caliditatem inclinans, guttur, asperam arteriam, thoracemque leniens, alvum blandè movens, bilem seriosque humores educens.*

Dosis infantibus à ʒij, ad ʒß. adultis ab ʒiß. ad ʒiijß. & ʒiij.

N. Quia faciliè bilem, in febribus, nisi frigida admista fuerint, non adeò conveniens censetur.

PRÆPAR.

1. *Electuar. Diacassia cum Manna.* Vide Disp.

2. *Elect. Lenitivum de Manna.* Vide Disp.

3. *Manna Tariatifata, s. Tabula de Manna.*

Fiunt ex manna solata & purgata, quæ more communi in tabulas effunditur, additâ ad Mannæ ʒj. Cremor. ʒj.

4. *Spiritus Manna.*

ʒ. Mannæ el. q. v destilla Δ lento ex Cucurbita, & habebis spiritum inspidum.

Vires. *Sudorificum insigne est in febribus tum pestilentialibus, tum communibus, sudorem propellens admodum foetidum.*

Dosis ad cochlear. j.

Solvit itidem Ar, unde Tinctura Δ is flava. Cl. Dn. D. Helvic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb. Principp. Dan. & Holfat. amicus meus integerrimus.

ʒ. *Aqua Manna.*

ʒ. Mannæ Calabrinæ p. j. ʒ p. ij. Inde in Vesicam bubulam, eamque

optimè ligatam impone aquæ calidæ, ut solvantur: solutionem destilla per XX, & prodibit aqua insipida.

Vires. *Laxat alvum, sudorem promovet. Spectatis. Dn. D. Iohan. Osvaldus, Mecœnus mihi dilectus.*

CCCCXLVII. *Opopanax.*

Opopanacum quid sit, & quodnam optimum, vide supra: hinc loci illius purgandi facultatem describemus. quæ educit phlegma crassum & viscosum, non solum è mesenterio regione primâ, sed & idem allicit à partibus remotis & juncturis, adeoque mundificat cerebrum, nervos, pectus: tussi antiquæ confert: potum cum aceto horâ unâ ante accessionem febrilem, arcet rigorem, maximè si idem opopanax cum succo apii ac oleo anethino spinæ illinatur.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

Corrigitur spicâ & mastiche.

PRÆPAR.

1. *Opopanax depuratus*; Fit solvendo (in +) colando & inspissando.

2. *Extractum.* Fit vt Euphorbii.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

3. *Pilula de Opopanaco comp.* V. D.

Dosi ʒj

4. *Olum stillat.* (ex XX per cinerem.)

CCCCXLVIII. *Scammo-*

721477.

Scammonium, Scammoneum, Scammonia, Scammonea. Est succus ex radice Scammoneæ, plantæ lacteo succo plenæ, extractus & inspissatus.

H h h h 3

Extrahitur autem, vel radicem adhuc
crescentem, incidendo (*vid. Diosc.*)
vel eandem (*dubio procul cum foliis*
& caule,) prælo submittendo.

Scammonia { Syriaca; hæc hujus loci.
planta est { Mōspeliaca, Valentina.

Dicitur *σκαμμωνία*, *Diosc. Theophr.*
Scammonia, *Math. Lon. Cast. Scam-*
monia, Cord. in D. Antiochena, Cam.
Scammonium, *Cord. hist. Dod. Syria-*
cum, Lob. Syriaca, C. B. 1.

Optimum est quod ex Antio-
chia affertur, dein Armenium; Eu-
ropæum omnino prævum est. Pro-
batur quod nitidum, splendidum,
(instar gummi) rarum, citò li-
quescens, friabile, colore cum
frangitur, fulvo, non valde pon-
derosum, tactu linguæ lactescens,
nec vehementer eam calefaciens,
(nimirum hoc Tithymalli admi-
sti argumentum est.) Quod ab his
notis recedit, tantò pejus existit,
quantò longiùs recesserit. Impro-
bantur glebæ ingentes, nigre, gra-
ves; nimirum aut adulteratæ hæc
sunt, aut succus ex tota planta ex-
pressus.

Dosis à gr. v. ad x. vel xij.

Vires. Expurgat valde humores bilio-
fos, acres, serosos, adeoque creberrimi
usus est, non modò per se, sed & cum
aliis permistum.

N. Cum magna sit acrimonia, inten-
saque caliditas & siccitas, insensa
malignitatis, mordacia flatulentia, ex-
cessiva attractionis, adeoque aptum na-
tum quod intestina erodat, viscera, cor,
apar, &c. conturbet, ventriculum flatu-

bus mordacibus lacestat, vi suâ calsa-
toriam ac exicatoriam (quas 3. gr. obtinet)
inflammet, & consequenter febres produ-
cat, vi attractoria hypercatharses in-
roducat, correctione opus habet: hanc
aliè aliter instituunt. Hinc.

PRÆPAR.

1. Scammonium correctum per Cydo-
nium, i. e. Diagridium.

2. Scammonium tritum, coque in
malo Cydonio excavato pasta cir-
cumdato, exemptum dein diagrydium
serva pro usu.

N. 1. Hæc elaboratio est *Gal. l. 1.*
c. 1. de aliment. facult. ubi interna
mali cotonis acetabula semini destinata
excavat, eaque Scammonio replet ac
coquit.

N. 2. Antiquum imbecillum est, ideò
que flatulentum, bimum est optimum.

N. 3. Dicitur Diagridium, Diagry-
dium, Diacrydium.

2. Scammonium defecatum per suc-
cum Citonior.

Solve scammonium (vel diagri-
dium) in succo calido Citonior. Ro-
sarumve pallidarum aut Damasce-
narum f. a. decanta à fecibus, ac coa-
gula.

N. 1. *Quercetanus veram Scammonii*
preparationem fieri cum succo Limonio-
rum ait, cum quo procedit ut dictum. Vi-
de Pharmacop. c. 15. Aliè cum succo
Citri.

N. 2. *Crollius imbibit Diagridium*
puriss. succo clarificato Ros. pallidar. vel
sylvestrium, & forè Damascenar. seu Pro-
vincia

vinclolium) addit spir. Qui guttam unam vel alteram, atque exicat calore solis, vel retrò fornacem, idque repetit multoties (20. vel 30.)

Dosis à gr. vj. ad xij.

N. 3. Brendelius dissolvit Scammonium in ∇ destillata actu frigida. Sic subsidet picea quaedam substantia, à qua decantat liquorem supra natantem: idque repetit, novam scil. ∇ affundendo, quoties ∇ albicantem colorem contraxerit. Coagulat dein decantatas ∇ s leni calore ad siccitatem.

Dosis ad gr. xij. &c. Brendel. in Chym.

3. Extractum per spiritum Vini, Magisterium s. Resina Scammonij.

℞. Scammonij purissimi grossè triti \mathfrak{z} ij. ∇ opt. \mathfrak{z} xij. (vel ad eminent. dig. 4.) Digerantur in \mathfrak{M} hora una ac altera, sæpius agitando, ut solvantur: dein filtra calidè per chartam, filtraturæ affunde ∇ frigidam Rosar. (vel aliam aliquam ∇ m) & lactescet liquor. Abstracto ∇ reponere reliquum, & residet Resina, quam (à supernatante lacteo liquore decantationis beneficio separatam) ter quaterve ∇ rosacea lava.

N. 1. Si Scammonium purum fuerit, vix pars tertia decedit. Sala de Vegetab. Kessl. 1. c. 90. Tentzel. in Exeg.

Dosis à \mathfrak{z} ss. ad gr. xv.

Fit quoque Extractum Scammonij per \times cuius Dof. gr. 8. vel 12. Hartmann. in Croll.

4. Extractum Diagridij aromatizatum FF.

℞. Cinam.
Zingib.
Caryophyl.
Macis,
Nucist.
Cardam.
Cal. arom.
Anif.

Cortic. Arant. an. \mathfrak{z} is.

F. Extractum cum ∇ lb. is.

2. ℞. Diagrid \mathfrak{z} ij. Extrahe itidem cum ∇ , s. a.

Utrumque Extractum conjunctim digere. ∇ abstrahe ad consistentiam Extracti.

Dosis gr. xv. ad \mathfrak{z} j.

5. Elixir Scammonij Crollianum s. Pilula Scammonij.

Ex Scammonio crebris imbibitionibus succi Rosar. (ut suprà) imprægnato, extrahe Tincturam s. a. digerendo cum ∇ opt. (in quo sem. anif. fœnic. cinam. & spica nardi macerata,) decanta & abstrahe ∇ ad consistentiam duriusculam; vel quod melius, præcipita cum ∇ Rosar. & lava.

℞. Huius Extract. \mathfrak{z} j.

Succi Citonior. depurati \mathfrak{z} iiij.

Ros. rubr. depurat. \mathfrak{z} j.

M. & coagula ad consistentiam pilul.

Dosis à gr. 10. ad 20.

6. Alia correctio Hartmanni, Scammonium Vitriolatum.

℞. Scammon. minutifs. triti, q. v. imbibere cum pauillo spir. Θ i vel ol. A is p. c. adjiendo guttas aliquot Ol. anif. vel foenic. conterere diligenter, ut fiat massa instar picis, viscida, quam serua.

Vires. Purgat leniter sine omni molestia.

Dosis à gr. xv. ad xxv. Hartmann in Croll.

N. 1. Eodem modo mitigatur & vehementia omnium succor. purgantium, Aloës, Elaterij, Gummi de Peru. Hartm. in Croll.

N. 2. Quercetanus in Pharmac. Refsit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & singulares Θ i proprietates occulte in eo delitescentes eruere nōrunt, hauri verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipsa etiam Gummi preparare & dissolvere cum plegmate Θ i, toto suo spiritu impragnato. In hoc solo enim spiritu latet vera illorum simplicium preparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate insignita sint, etiam hac viâ exquisitè & perfectè corriguntur.

7. Scammonium A ratum.

℞. Scamm. minutifs. triti, q. v. (E. gr. Z j. vel Z ij.) Extendatur supra chartam bibulam, detineaturque supra carbones vivos A re superinfecto fumantès, donec Scammonium, (quod continuò movendum) liquefcere incipiat, vel albefcat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi potest à gr. vj. ad xij.

8. Scammonium Rosatum.

℞. Scammon. vel Diagrid. q. v. Extrahe cum spiritu Citonior. s. a. decanta, filtra & inspissa ad consistentiam mellis. Dein adde ad Scammon. Z j. succi Ros. Rub. recenter expressi. Z ij. coagulentur simul ad siccitatem.

N. Si spiritum Citoniorum, infusione Santali tinctum, loco Mēstrui extra-ctiōni huic adhibueris, non modò Scammonium colore elegantius, sed & Epatici minus noxium acquires. Et hoc modo paratum Scammonium rosatum extat in Officina nostra Saltzruedeliana, iucundâ sua rubedine visum oblectans.

9. Infusum Scammonij, seu Spiritus purgans.

℞. Scammon. el. p. iij. Succu Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie movendo, donec induretur. Tunc affunde V Malvatici, q. s. stentque aliquamdiu in digestione. Et fit spiritus purgans seu solutivus.

Vires. Purgat sine ullo fastidio ac molestia.

Dosis, variat pro Scammonij ingredientis quantitate.

N. Hac infusio ad annum circiter servata, rejicit ad superficiem guttulas olei rubei, instar picis liquida, in quo ferociam seu malignitatem scammonij residere iudicat Tentzel in Exeg.

10. Diacydonium Lucidum Scammoniatum.

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, lb. j. Extract.

Extract. Diagrid. ℥vj. coque lento igne, optimè miscendo, ad iustam consistentiam.

Vel

℞. Scammon. ℥iv. extrahe Tincturam cum **V**, postea fiat s. a. Cydoniatum, ex succi Cydonior. lb. iij. sacchar. lb. i. Tincturam paulatim succo affunde, misce exactè, ac effunde in scutulas.

Dosis à ʒj. ad ʒij. & ʒijʒ.

11. *Gelatina Cydoniorum Laxativa cum Turbith.*

℞. Scammon. ℥ij.
Turbith, ℥iv.

Extrahe cum **V**, postea:

℞. Decoct. Cydon. lb. vʒ.
Sacchar. ℥xviiij.

Coq. s. a. & F. Gelatina, cui sub finem affunde Tincturam Diagridij & Turbith, spatulâque agitentur, donec **V** evanescat. Tandem reponere pro usu.

PRÆPAR.

Communiora quæ Diagridium seu basis ingreditur, ipsemet Tyro observare poterit.

Præcipua ex his sunt.

Confectio Anisi Laxativi.

Elect. Benedict. Laxativ.

De Citro solutivum.

Diacydonites Laxativ.

El. Episcopi, s. Eleseoph.

Confect. Hanech.

Indum majus.

Diaprunis solutivum.

Rosatum.

De succo Rosarum.

Zingiber Laxativum.

Pilula Aggregativa majores.

Aurea.

de Fumaria.

de Hermodactylis.

Extractum Catholicum, &c.

Et hæc sunt quæ de Vegetabilibus scribenda fuerunt.

